

Õigusloomega seotud konsolideeritud dokument

19.4.2018

EP-PE_TC1-COD(2014)0100

*****I**

EUROOPA PARLAMENDI SEISUKOHT

vastu võetud esimesel lugemisel 19. aprillil 2018. aastal eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2018/..., mis käsitleb mahepõllumajanduslikku tootmist ja mahepõllumajanduslike toodete märgistamist ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 834/2007
(EP-PE_TC1-COD(2014)0100)

PE531.390v01-00

EUROOPA PARLAMENDI SEISUKOHT,

vastu võetud esimesel lugemisel 19. aprillil 2018. aastal,

eesmärgiga võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2018/..., mis käsitleb mahepõllumajanduslikku tootmist ja mahepõllumajanduslike toodete märgistamist ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 834/2007

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle **II** artikli 43 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust¹,

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust²,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt³

¹ ELT C 12, 15.1.2015, lk 75.

² ELT C 19, 21.1.2015, lk 84.

³ Euroopa Parlamendi 19. aprilli 2018. aasta seisukoht.

ning arvestades järgmist:

- (1) Mahepõllumajanduslik tootmine on põllumajandusettevõtete majandamise ja toidu tootmise üldine süsteem, mis ühendab omavahel parimad keskkonna- ja kliimameetmete tavad, rikkaliku bioloogilise mitmekesisuse, loodusvarade säilitamise, rangete loomade heaolu standardite kohaldamise ning tootmisstandardid, mis on kooskõlas üha suurema hulga tarbijate nõudlusega toodete järele, mille tootmisel on kasutatud looduslikke aineid ja meetodeid. Seega on mahepõllumajanduslikul tootmisel kahetine ühiskondlik roll – ühelt poolt pakub see eriomast turgu, mis vastab tarbijate nõudlusele mahepõllumajanduslike toodete järele, ja teiselt poolt üldsusele kättesaadavaid hüvesid, toetades keskkonnakaitset, loomade heaolu ning maaelu arendamist.
- (2) Rangete tervishoiu-, keskkonna- ja loomade heaolu standardite järgimine mahepõllumajanduslike toodete tootmisel on nende toodete hea kvaliteedi lahutamatu osa. Nagu rõhutatakse komisjoni 28. mai 2009. aasta teatises põllumajandustoodete kvaliteedipoliitika kohta, on mahepõllumajanduslik tootmine osa liidu põllumajandustoodete kvaliteedikavadest koos geograafiliste tähistega ja garanteeritud traditsiooniliste toodetega vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) nr 1151/2012¹ ning liidu äärepoolseimate piirkondade toodetega vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) nr 228/2013². Selles mõttes püüdleb mahepõllumajanduslik tootmine ühise põllumajanduspoliitikaga (ÜPP) samade eesmärkide poole, mis kuuluvad kõigi liidu põllumajandustoodete kvaliteedikavade juurde.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. novembri 2012. aasta määrus (EL) nr 1151/2012 põllumajandustoodete ja toidu kvaliteedikavade kohta (ELT L 343, 14.12.2012, lk 1).

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. märtsi 2013. aasta määrus (EL) nr 228/2013, millega kehtestatakse põllumajanduse erimeetmed liidu äärepoolseimate piirkondade jaoks ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 247/2006 (ELT L 78, 20.3.2013, lk 23).

- (3) Eelkõige kuuluvad mahepõllumajandusliku tootmise poliitika eesmärgid ÜPP eesmärkide hulka selle tagamisega, et põllumajandustootjad saavad mahepõllumajandusliku tootmise nõuete järgimise eest õiglast tasu. Peale selle loob tarbijate kasvav nõudlus mahepõllumajanduslike toodete järele tingimused nende toodete turu edasiseks arenguks ja laienemiseks ning seega mahepõllumajandusliku tootmisega tegelevate põllumajandustootjate kasumi kasvuks.
- (4) Samuti on mahepõllumajanduslik tootmine süsteem, mis aitab kaasa keskkonnakaitsenõuete integreerimisele ÜPPsse ning edendab jätkusuutlikku põllumajanduslikku tootmist. Seetõttu on ÜPP raames võetud kasutusele meetmed, millega toetatakse rahaliselt mahepõllumajanduslikku tootmist, *eeskätt* Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1307/2013¹ alusel, ning eelkõige on maaelu arengu poliitika õigusraamistiku reformi käigus tugevdatud meetmeid, mis on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 1305/2013².

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1307/2013, millega kehtestatakse ühise põllumajanduspoliitika raames toetuskavade alusel põllumajandustootjatele makstavate otsetoetuste eeskirjad ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EÜ) nr 637/2008 ja (EÜ) nr 73/2009 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 608).

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1305/2013 Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1698/2005 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 487).

- (5) Samuti aitab mahepõllumajanduslik tootmine kaasa liidu keskkonnapoliitika eesmärkide saavutamisele, eelkõige neile, mida nimetatakse komisjoni 22. septembri 2006. aasta teatises „Mullakaitse teemastrateegia“, 3. mai 2011. aasta teatises „Meie elukindlustus, meie looduskapital: ELi bioloogilise mitmekesisuse strateegia aastani 2020“ ja 6. mai 2013. aasta teatises „Roheline taristu – Euroopa looduskapitali suurendamine“ ning sellistes keskkonnaalastes õigusaktides nagu Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivid 2000/60/EÜ,¹ 2001/81/EÜ,² 2009/128/EÜ³ ja 2009/147/EÜ⁴ ning nõukogu direktiivid 91/676/EMÜ⁵ ja 92/43/EMÜ⁶.
- (6) Pidades silmas liidu mahepõllumajandusliku tootmise poliitika eesmärke, peaks selle poliitika rakendamiseks kehtestatava õigusraamistiku eesmärk olema tagada aus konkurents ja mahepõllumajanduslike toodete siseturu nõuetekohane toimimine, säilitada ja õigustada tarbijausaldust mahepõllumajanduslikuna märgistatud toodete suhtes ning luua tingimused, millest lähtudes edeneks poliitika kooskõlas tootmise ja turu arenguga.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2000. aasta direktiiv 2000/60/EÜ, millega kehtestatakse ühenduse veepoliitika alane tegevusraamistik (EÜT L 327, 22.12.2000, lk 1).

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2001. aasta direktiiv 2001/81/EÜ teatavate õhusaasteainete siseriiklike ülemmäärade kohta (EÜT L 309, 27.11.2001, lk 22).

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. oktoobri 2009. aasta direktiiv 2009/128/EÜ, millega kehtestatakse ühenduse tegevusraamistik pestitsiidide säästva kasutamise saavutamiseks (ELT L 309, 24.11.2009, lk 71).

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. novembri 2009. aasta direktiiv 2009/147/EÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta (ELT L 20, 26.1.2010, lk 7).

⁵ Nõukogu 12. detsembri 1991. aasta direktiiv 91/676/EMÜ veekogude kaitsmise kohta põllumajandusest lähtuva nitraadireostuse eest (EÜT L 375, 31.12.1991, lk 1).

⁶ Nõukogu 21. mai 1992. aasta direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.7.1992, lk 7).

- (7) Komisjoni 3. märtsi 2010. aasta teatistes „Euroopa 2020. aastal. Aruka, jätkusuutliku ja kaasava majanduskasvu strateegia“ esitatud strateegia „Euroopa 2020“ poliitikaprioriteetide hulka kuuluvad üleminek teadmistel ja innovatsioonil põhinevale konkurentsivõimelisele majandusele, sotsiaalset ja territoriaalset ühtekuuluvust tagava suure tööhõivega majanduse edendamine ning ressursitõhusale ja vähese CO₂-heitega majandusele ülemineku toetamine. Mahepõllumajandusliku tootmise poliitika peaks seega andma ettevõtjatele õiged vahendid, et oma tooteid paremini tähistada ja tutvustada, kaitstes neid samal ajal ebaausate tavade eest.
- (8) ***Liidu mahepõllumajandussektor on viimastel aastatel kiirelt arenenud ning seda mitte üksnes mahepõllumajanduseks kasutatavat pindala, vaid ka ettevõtete arvu ja liidus registreeritud mahepõllumajanduslike ettevõtjate koguarvu silmas pidades.***
- (9) Arvestades mahepõllumajandussektori dünaamilist arengut, osutati nõukogu määruses (EÜ) nr 834/2007¹ vajadusele vaadata edaspidi läbi liidu mahepõllumajandusliku tootmise nõuded, võttes arvesse nende nõuete kohaldamisel saadud kogemusi. Komisjoni tehtud läbivaatamise tulemused näitavad, et liidu mahepõllumajanduslikku tootmist reguleerivat õigusraamistikku tuleks parandada, et kehtestada õigusnormid, mis vastavad tarbijate suurtele ootustele ja tagavad piisava selguse nende jaoks, kellele need on suunatud. Seepärast tuleks määrus (EÜ) nr 834/2007 kehtetuks tunnistada ja asendada uue määrusega.

¹ Nõukogu 28. juuni 2007. aasta määrus (EÜ) nr 834/2007 mahepõllumajandusliku tootmise ning mahepõllumajanduslike toodete märgistamise ja määruse (EMÜ) nr 2092/91 kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 189, 20.7.2007, lk 1).

- (10) Seni määruse (EÜ) nr 834/2007 kohaldamisel saadud kogemused näitavad vajadust teha selgeks, milliste toodete suhtes käesolevat määrust kohaldatakse. Eelkõige peaks see hõlmama **põllumajandustooteid**, sealhulgas vesiviljelustooted **ja mesindussaadused, nagu** on loetletud Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) I lisas. Peale selle peaks see hõlmama toidu või söödana kasutatavaid töödeldud põllumajandustooteid, kuna selliste toodete mahepõllumajanduslikuna turule viimine loob põllumajandustoodetele olulise müügiväljundi ning tagab, et tarbija jaoks on nähtav nende põllumajandustoodete mahepõllumajanduslik päritolu, millest need on töödeldud. Samuti peaks käesolev määrus hõlmama teatavaid muid tooteid, mis on põllumajandustoodetega sarnasel viisil tihedalt seotud nagu **toidu ja söödana kasutatavad** töödeldud põllumajandustooted, kuna kõnealused muud tooted on kas oluline põllumajandustoodete müügiväljund või tootmisprotsessi lahutamatu osa. Veel peaksid käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluma meresool **ning muud toidu ja söödana kasutatavad soolad**, kuna **nende tootmisel võidakse kasutada** looduslikke tootmismeetodeid ning nende tootmine aitab kaasa maapiirkondade arengule ja kuulub seepärast käesoleva määruse eesmärkide alla. Selguse huvides tuleks **sellised** muud tooted, mis ei ole loetletud ELi toimimise lepingu I lisas, loetleda käesoleva määruse lisas.

- (11) Et täiendada või muuta käesoleva määruse teatavaid mitteolemuslikke osi, peaks komisjonil olema õigus võtta kooskõlas ELi toimimise lepingu artikliga 290 vastu delegeeritud õigusakte. On eriti oluline, et komisjon viiks oma ettevalmistava töö käigus läbi asjakohaseid konsultatsioone, sealhulgas ekspertide tasandil, **ja et kõnealused konsultatsioonid viidaks läbi kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes¹ sätestatud põhimõtetega. Eelkõige selleks, et delegeeritud õigusaktide ettevalmistamises tagada võrdne osalemine, saavad Euroopa Parlament ja nõukogu kõik dokumendid liikmesriikide ekspertidega samal ajal ning nende ekspertidel on pidev juurdepääs komisjoni eksperdirühmade koosolekutele, millel arutatakse delegeeritud õigusaktide ettevalmistamist.** ■
- (12) Et võtta arvesse uusi tootmismeetodeid, uusi materjale või rahvusvahelisi kohustusi, peaks komisjonil olema õigus võtta vastu teatavaid delegeeritud õigusakte, et **täiendada** käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluvate **põllumajandusega tihedalt seotud** muude toodete loetelu. ■
- (13) **Tooteid, mis kuuluvad käesoleva määruse kohaldamisalasse, kuid mis on saadud metsloomade küttimise või kalapüügi tulemusena, ei tohiks käsitada mahepõllumajanduslike toodetena, kuna nende tootmisprotsessi ei ole võimalik täielikult kontrollida.**

¹ **ELT L 123, 12.5.2016, lk 1.**

- (14) Toitlustustegevuse kohalikust iseloomust tulenevalt loetakse selles valdkonnas ühtse turu toimimise tagamiseks piisavaks liikmesriikide võetavaid meetmeid ja erasektori kavu. Seetõttu ei peaks kohaldama käesolevat määrust toitlustusettevõtetele nende endi ruumides valmistatava toidu suhtes ***ning seda toitu ei tohiks seetõttu märgistada ega reklaamida Euroopa Liidu mahepõllumajandusliku tootmise logoga.*** ■
- (15) Uuringud on näidanud, et tarbijausaldus on mahepõllumajandusliku toidu turu jaoks ülitähtis. Pikas perspektiivis võivad ebausaldusväärsed normid vähendada üldsuse usaldust ja tuua kaasa turutõrke. Seetõttu peaks mahepõllumajandusliku tootmise kestlik areng liidus põhinema usaldusväärsetel ja liidu tasandil ühtlustatavatel tootmisnõuetel ning vastama ettevõtjate ja tarbijate ootustele mahepõllumajanduslike toodete kvaliteedi ning käesolevas määruuses sätestatud põhimõtete ja nõuete järgimise suhtes.
- (16) Käesoleva määruse kohaldamine ei tohiks piirata seonduvate õigusaktide kohaldamist, ***eelkõige*** toiduainete tarneahela ohutuse, loomatervise ja loomade heaolu, taimetervise, taimse paljundusmaterjali, märgistamise ja keskkonna valdkonnas. ■

(17) *Käesolev määrus peaks panema aluse mahepõllumajandusliku tootmise kestlikule arengule ja toetama selle positiivset mõju keskkonnale ning ühtlasi tagama mahepõllumajanduslike toodete siseturu tõhusa toimimise ja õiglase konkurentsi, aidates seeläbi põllumajandusettevõtjatel saada õiglast sissetulekut, tagades tarbijate usalduse ja kaitstes nende huve ning toetades lühikesi tarneahelaid ja kohalikku tootmist. Need eesmärgid tuleks saavutada mahepõllumajandusliku tootmise suhtes kohaldatavate üldiste ja konkreetsete põhimõtete ning üldiste ja üksikasjalike tootmisnõuete järgimisega.*

■

(18) *Võttes arvesse mahepõllumajanduslike tootmissüsteemide eripära, tuleks taimesortide valikul keskenduda agronoomilisele tulemuslikkusele, geneetilisele mitmekesisusele, haiguskindlusele, pikaalisusele ning erinevate kohalike mulla- ja ilmastikutingimustega kohanemisele, ning tuleks austada looduslikke ristumisbarjääre.*

(19) Mahepõllumajandusliku tootmise nõuete rikkumise riski loetakse suuremaks sellistes põllumajandusettevõtetes, kuhu kuulub üksusi, mille majandamisel ei järgita kõnealuseid nõudeid. Seetõttu tuleks pärast sobivat üleminekuaga kõiki liidu põllumajandusettevõtteid, mille eesmärk on saada mahepõllumajanduslikuks, majandada täielikult kooskõlas mahepõllumajandusliku tootmise nõuetega. *Ent ettevõtted, kuhu kuuluvad nii mahepõllumajandusliku tootmise nõuete kui ka mittemahepõllumajandusliku tootmise nõuete järgi majandatavad üksused, võiksid teatavatel tingimustel olla lubatud, näiteks eeskätt tingimusel, et mahepõllumajanduslikud, üleminekuaja ja mittemahepõllumajanduslikud tootmisüksused ning nimetatud üksustes toodetud tooted on selgelt ja tõhusalt eraldatud.* ■

- (20) *Kuna mahepõllumajanduslikus tootmises tuleks piirata väliste sisendite kasutamist, tuleks kindlaks määrata teatavad eesmärgid, milleks tooteid ja aineid põllumajandustoodete või töödeldud põllumajandustoodete tootmisel sageli kasutatakse. Kui tooteid või aineid tavaliselt sellistel eesmärkidel kasutatakse, tuleks nende kasutamist lubada üksnes siis, kui need on lubatud käesoleva määruse kohaselt. Luba peaks kehtima ainult siis, kui asjaomase välise sisendi kasutamine ei ole liidu õiguse või liidu õigusele tugineva riigisisese õiguse kohaselt mittemahepõllumajanduslikus tootmises keelatud.*
- Mahepõllumajanduslikus tootmises peaks olema lubatud nende toodete ja ainete (välja arvatud toimeainete) kasutamine, mis sisalduvad taimekaitsevahendites või millest taimekaitsevahendid koosnevad, kui nende kasutamine on lubatud vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1107/2009¹ ja kui liikmesriigid ei ole kooskõlas kõnealuse määrusega selliste taimekaitsevahendite turulelaskmist ja kasutamist keelanud.*

¹ *Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. oktoobri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 1107/2009 taimekaitsevahendite turulelaskmise ja nõukogu direktiivide 79/117/EMÜ ja 91/414/EMÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 309, 24.11.2009, lk 1).*

- (21) *Kui kogu ettevõtte või ettevõtte osad on mõeldud mahepõllumajanduslike toodete tootmiseks, peaks neile kohalduma üleminekuaeg, mille jooksul majandatakse neid mahepõllumajandusliku tootmise nõuete kohaselt, kuid neil ei lubata toota mahepõllumajanduslikke tooteid. Tooteid võiks lubada mahepõllumajanduslikena turule viia alles pärast üleminekuaja lõppemist. Üleminekuaeg võiks alata alles siis, kui põllumajandustootja või vetikate või veeviljelusloomade tootja on mahepõllumajanduslikule tootmisele üleminekust teavitanud ettevõtte asukohaks oleva liikmesriigi pädevaid asutusi ning sellest tulenevalt kohaldatakse ettevõttele kontrollisüsteemi, mille liikmesriigid loovad kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2017/625¹ ning käesoleva määrusega. Pädevatel asutustel peaks olema võimalik tagasiulatuvalt tunnustada teavitamiskuupäevale eelnevaid perioode üleminekuajana üksnes siis, kui ettevõtte või selle asjaomaste osade suhtes on kohaldatud liidu vahenditest toetatud põllumajanduse keskkonnameetmeid või kui on tegemist looduslike või põllumajanduslike aladega, millel ei ole mahepõllumajanduslikus tootmises lubamatuid tooteid või aineid kasutatud vähemalt kolme aasta jooksul.*
- (22) Et tagada kvaliteet, jälgitavus ja käesoleva määruse täitmine *mahepõllumajandusliku tootmise ja tehnika arenguga kohandamise vallas* , peaks komisjonil olema õigus võtta vastu teatavaid delegeeritud õigusakte, et kehtestada *täiendavad nõuded, mille alusel jagatakse ettevõtted mahepõllumajanduslikeks, üleminekuaja ja mittemahepõllumajanduslikeks tootmisüksusteks* .

¹ *Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. märtsi 2017. aasta määrus (EL) 2017/625, mis käsitleb ametlikku kontrolli ja muid ametlikke toiminguid, mida tehakse eesmärgiga tagada toidu- ja söödaalaste õigusnormide ning loomatervise ja loomade heaolu, taimetervise- ja taimekaitsevahendite alaste õigusnormide kohaldamine, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruseid (EÜ) nr 999/2001, (EÜ) nr 396/2005, (EÜ) nr 1069/2009, (EÜ) nr 1107/2009, (EL) nr 1151/2012, (EL) nr 652/2014, (EL) 2016/429 ja (EL) 2016/2031, nõukogu määruseid (EÜ) nr 1/2005 ja (EÜ) nr 1099/2009 ning nõukogu direktiive 98/58/EÜ, 1999/74/EÜ, 2007/43/EÜ, 2008/119/EÜ ja 2008/120/EÜ ning millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrused (EÜ) nr 854/2004 ja (EÜ) nr 882/2004, nõukogu direktiivid 89/608/EMÜ, 89/662/EMÜ, 90/425/EMÜ, 91/496/EMÜ, 96/23/EÜ, 96/93/EÜ ja 97/78/EÜ ja nõukogu otsus 92/438/EMÜ (ametliku kontrolli määrus) (ELT L 95, 7.4.2017, lk 1).*

- (23) *Ioniseeriva kiirguse kasutamine, loomade kloonimine ja kunstlikult saadud polüploidid, geneetiliselt muundatud organismid (GMOd) ning GMOdest või GMOdega toodetud tooted ei ole kooskõlas mahepõllumajandusliku tootmise kontseptsiooni ega tarbija arusaamaga mahepõllumajanduslikest toodetest. Seetõttu tuleks sellised kasutusviisid mahepõllumajanduslikus tootmises keelata.*
- (24) *Et toetada ja hõlbustada käesoleva määruse täitmist, peaksid ettevõtjad võtma igas tootmis-, ettevalmistus- ja turustusetapis asjakohasel juhul ennetusmeetmeid, et tagada bioloogilise mitmekesisuse säilimine ja mulla kvaliteet, ennetada ja tõrjuda taimekahjureid ja haigusi ning hoida ära negatiivne mõju keskkonnale, loomatervisele ja taimetervisele. Samuti peaksid ettevõtjad asjakohasel juhul võtma oma kontrolli all olevaid proportsionaalseid ettevaatusmeetmeid, et vältida saastumist toodete või ainetega, mida käesoleva määruse kohaselt ei ole lubatud mahepõllumajanduslikus tootmises kasutada, ning et vältida mahepõllumajanduslike, üleminekuaja ja mittemahepõllumajanduslike toodete segunemist.*
- (25) *Üleminekuajal toodetud tooteid ei tohiks turule viia mahepõllumajanduslike toodetena. Et vältida tarbijate segadusse ajamise ja eksitamise ohtu, ei tohiks nimetatud tooteid turustada ka üleminekuaja toodetena, välja arvatud siis, kui on tegemist taimse paljundusmaterjaliga, taimset päritolu toiduga ja taimset päritolu söödaga, mis sisaldavad ainult ühte põllumajanduslikku päritolu koostisosa, kusjuures kõikidel juhtudel kehtib nõue, et üleminekuaeg on enne saagi koristamist kestnud vähemalt 12 kuud.*

- (26) Et tagada kvaliteet, jälgitavus ja käesoleva määruse täitmine ning kohandamine tehnika arenguga, peaks komisjonil olema õigus võtta vastu teatavaid delegeeritud õigusakte ■ , mis käsitlevad *muude loomaliikide* üleminekunorme.
- (27) Tuleks kehtestada *üksikasjalikud* tootmisnõuded taime- ja loomakasvatus- ning vesiviljelustoodangu kohta, sealhulgas nõuded looduslike taimede ja *vetikate* kogumise kohta, ning seoses töödeldud toidu ja sööda, *toidu või söödana kasutatava* veini ja pärmi tootmisega, et tagada ühtlustamine ning mahepõllumajandusliku tootmise eesmärkidest ja põhimõtetest kinnipidamine.
- (28) Kuna mahepõllumajanduslik taimekasvatus põhineb taimede toitmisel peamiselt mulla ökosüsteemi kaudu, ■ *tuleks taimi kasvatada elavas mullas, vahetult aluspinnase ja aluspõhjakivimite peal. Sellest lähtudes ei tohiks lubada hüdropoonilist tootmist ega taimede kasvatamist mahutites, kottides ega peenardel, kus juured elava mullaga kokku ei puutu.*
- (29) *Siiski tuleks lubada teatavaid mulda mittekasutavaid viljelusviise, näiteks idandatud seemnete või siguripeade tootmist, ning tarbijale potis müüdavate dekoratiiv- ja maitsetaimede kasvatamist, mille puhul ei kohandata mullapõhise taimekasvatuse põhimõtet või mille puhul puudub oht, et tarbijat tootmismeetodi osas eksitatakse. Selleks et hõlbustada mahepõllumajanduslikku tootmist taimede varasemas kasvuetapis, tuleks samuti lubada ümberistutamiseks mõeldud seemikute või istikute kasvatamist pottides.*

- (30) *Määruses (EÜ) nr 834/2007 sätestati maaga seotud taimekasvatuse põhimõte ja taimede toitmise peamiselt mulla ökosüsteemi kaudu. Mõned ettevõtjad on aga välja töötanud sellise majandustegevuse, mis seisneb taimede kasvatamises peenrakastides, ning on saanud oma riigi ametiasutuselt määruse (EÜ) nr 834/2007 kohase mahepõllumajandusliku tootmise sertifikaadi. 28. juunil 2017 jõuti seadusandliku tavamenetluse raames kokkuleppele, et mahepõllumajanduslik tootmine peaks põhinema taimede toitmisel peamiselt mulla ökosüsteemi kaudu ja olema mullapõhine ning et taimede kasvatamist peenrakastides ei tohiks sellest kuupäevast alates enam lubada. Selleks et anda ettevõtjatele, kes on sellise majandustegevusega enne nimetatud kuupäeva tegelenud, kohanemise võimalus, peaks neil olema lubatud säilitada kümneks aastaks alates käesoleva määruse kohaldamise kuupäevast oma tootmispinnad, millele riigi ametiasutused on enne kõnealust kuupäeva andnud määruse (EÜ) nr 834/2007 kohase mahepõllumajandusliku tootmise sertifikaadi. Liikmesriikide poolt komisjonile antud teabe kohaselt oli liidus kõnealuseks tegevuseks enne 28. juunit 2017 luba antud üksnes Soomes, Rootsis ja Taanis. Peenrakastide kasutamise kohta mahepõllumajanduses tuleks koostada komisjoni aruanne, mis avaldatakse viie aasta möödumisel käesoleva määruse kohaldamise kuupäevast.*
- (31) *Mahepõllumajanduslikus taimekasvatuses tuleks kasutada kasvatusmeetodeid, millega välditakse või minimeeritakse igasugust keskkonnasaastet.*

- (32) *Mittemahepõllumajandusel on põllukultuuride optimaalse kasvu saavutamiseks rohkem väliseid vahendeid keskkonnaga kohanemiseks, samal ajal kui mahepõllumajanduslikud taimekasvatussüsteemid vajavad taimset paljundusmaterjali, mis on võimeline kohanema haiguskindluse, erinevate kohalike mulla- ja ilmastikutingimustega ning ka spetsiifiliste mahepõllumajanduslike viljelusviisidega, mis aitavad kaasa mahepõllumajanduse sektori arengule. Seetõttu on oluline aretada mahepõllumajanduslikku taimset paljundusmaterjali, mis sobib kasutamiseks mahepõllumajanduses.*
- (33) Mulla majandamise ja väetamise osas tuleks täpsustada mahepõllumajanduslikus taimekasvatuses lubatud viljelusviise ning sätestada väetiste ja mullaomaduste parandajate kasutamise tingimused.
- (34) Oluliselt tuleks piirata **taimekaitsevahendite** kasutamist. Eelistada tuleks meetmeid, mis hoiavad taimekahjustajate ja umbrohu tekitatava kahju ära selliste meetodite abil, mis ei hõlma taimekaitsevahendite kasutust, näiteks külvikordade abil. Taimekahjustajate ja umbrohu esinemist tuleks jälgida, et otsustada, kas sekkumine oleks majanduslikult ja ökoloogiliselt põhjendatud. Teatavate taimekaitsevahendite kasutamine peaks olema lubatud juhul, kui nimetatud meetodid ei paku piisavat kaitset, ning ainult siis, kui vastavad taimekaitsevahendid on lubatud **■** määruse (EÜ) nr 1107/2009 alusel, olles teinud eelnevalt kindlaks, et nende puhul järgitakse mahepõllumajandusliku tootmise eesmäärke ja põhimõtteid, muu hulgas juhtudel, kui nimetatud taimekaitsevahenditele kohaldatakse piiravaid kasutustingimusi, ning on sellest tulenevalt lubatud käesoleva määruse alusel.

- (35) Et tagada kvaliteet, jälgitavus ja käesoleva määruse täitmine ning kohandamine tehnika arenguga, peaks komisjonil olema õigus võtta vastu teatavaid delegeeritud õigusakte, *mis käsitlevad teatavaid erandeid, üleminekuaja ja mittemahepõllumajanduslikku taimse paljundusmaterjali kasutamist, kokkuleppeid teiste põllumajandusettevõtjatega, taimekahjustajate ja umbrohu tõrje lisameetmeid ning täiendavaid üksikasjalikke norme ja* viljelusviise *konkreetsetele taimedele ja taimsele toodangule* .
- (36) *Liidus tehtud uuringud sellise taimse paljundusmaterjali kohta, mis ühtlikkuse poolest ei vasta sordi mõiste nõuetele, osutavad aga, et taoline mitmekesine materjal võiks olla kasulik, eelkõige mahepõllumajanduslikus tootmises, näiteks selleks, et vähendada haiguste levikut, parandada vastupanuvõimet ja suurendada bioloogilist mitmekesisust.*

- (37) *Sellest tulenevalt peaks lubama mahepõllumajanduslikus tootmises kasutada sordita taimset paljundusmaterjali, mis kuulub ühte botaanilise taksoni taimerühma ning mida iseloomustab üksikute paljundusüksuste vaheline suur geneetiline ja fenotüüpiline mitmekesisus. Seetõttu peaks lubama ettevõtjatel turustada mahepõllumajanduslikust heterogeensest materjalist koosnevat taimset paljundusmaterjali, ilma et seejuures oleks vaja täita registreerimisnõudeid ning supereliit-, eliit- ja sertifitseeritud materjali või muude kategooriate suhtes kehtestatud nõudeid, nagu on sätestatud nõukogu direktiivides 66/401/EMÜ,¹ 66/402/EMÜ,² 68/193/EMÜ,³ 98/56/EÜ,⁴ 2002/53/EÜ,⁵ 2002/54/EÜ,⁶ 2002/55/EÜ,⁷ 2002/56/EÜ,⁸ 2002/57/EÜ,⁹ 2008/72/EÜ¹⁰ ja 2008/90/EÜ¹¹ või nende direktiivide kohaselt vastu võetud õigusaktides. Turustamine peaks toimuma pärast seda, kui on teavitatud kõnealustes direktiivides nimetatud vastutavaid asutusi ning kui pärast ühtlustatud nõuete vastuvõtmist komisjoni poolt on asjaomane materjal nende nõuetega kooskõlas.*

¹ Nõukogu 14. juuni 1966. aasta direktiiv 66/401/EMÜ söödakultuuride seemne turustamise kohta (EÜT L 125, 11.7.1966, lk 2298).

² Nõukogu 14. juuni 1966. aasta direktiiv 66/402/EMÜ teraviljaseemne turustamise kohta (EÜT L 125, 11.7.1966, lk 2309).

³ Nõukogu 9. aprilli 1968. aasta direktiiv 68/193/EMÜ viinamarjade vegetatiivse paljundusmaterjali turustamise kohta (EÜT L 93, 17.4.1968, lk 15).

⁴ Nõukogu 20. juuli 1998. aasta direktiiv 98/56/EÜ dekoratiivtaimede paljundusmaterjali turustamise kohta (EÜT L 226, 13.8.1998, lk 16).

⁵ Nõukogu 13. juuni 2002. aasta direktiiv 2002/53/EÜ ühise põllumajandustaimesortide kataloogi kohta (EÜT L 193, 20.7.2002, lk 1).

⁶ Nõukogu 13. juuni 2002. aasta direktiiv 2002/54/EÜ peediseemne turustamise kohta (EÜT L 193, 20.7.2002, lk 12).

⁷ Nõukogu 13. juuni 2002. aasta direktiiv 2002/55/EÜ köögiviljaseemne turustamise kohta (EÜT L 193, 20.7.2002, lk 33).

⁸ Nõukogu 13. juuni 2002. aasta direktiiv 2002/56/EÜ seemnekartuli turustamise kohta (EÜT L 193, 20.7.2002, lk 60).

⁹ Nõukogu 13. juuni 2002. aasta direktiiv 2002/57/EÜ õli- ja kiudtaimede seemne turustamise kohta (EÜT L 193, 20.7.2002, lk 74).

¹⁰ Nõukogu 15. juuli 2008. aasta direktiiv 2008/72/EÜ köögiviljade paljundus- ja istutusmaterjali, välja arvatud seemne turustamise kohta (ELT L 205, 1.8.2008, lk 28).

¹¹ Nõukogu 29. septembri 2008. aasta direktiiv 2008/90/EÜ puuviljade tootmiseks ettenähtud viljapuude paljundusmaterjali ja viljapuude turustamise kohta (ELT L 267, 8.10.2008, lk 8).

- (38) *Et tagada kvaliteet, jälgitavus ja käesoleva määruse täitmine ning kohandamine tehnika arenguga ■ , peaks komisjonil olema õigus võtta vastu teatavaid õigusakte, et kehtestada teatavad nõuded konkreetsete perekondade või liikide mahepõllumajanduslikust heterogeensest materjalist koosneva taimse paljundusmaterjali tootmise ja turustamise kohta.*
- (39) *Mahepõllumajanduslike tootjate vajaduste rahuldamiseks, teadusuuringute edendamiseks ja mahepõllumajanduslikuks tootmiseks sobivate mahepõllumajanduslike sortide aretamiseks, võttes arvesse mahepõllumajanduse selliseid konkreetseid vajadusi ja eesmärgi nagu suurem geneetiline mitmekesisus, haiguskindlus või -taluvus ning kohanemine erinevate kohalike mulla- ja ilmastikutingimustega, tuleks korraldada ajutine katse kooskõlas direktiividega 66/401/EMÜ, 66/402/EMÜ, 68/193/EMÜ, 2002/53/EÜ, 2002/54/EÜ, 2002/55/EÜ, 2002/56/EÜ, 2002/57/EÜ, 2008/72/EÜ ja 2008/90/EÜ. Nimetatud ajutine katse peaks kestma seitse aastat, hõlmama taimse paljundusmaterjali piisavaid koguseid ja selle kohta tuleks igal aastal aru anda. Tuleks koostada sellise materjali tunnuste kirjeldus ning määrata kindlaks tootmis- ja turustustingimused.*

(40) Kuna loomakasvatus hõlmab oma loomu pooles ka sellise põllumajandusmaa majandamist, millel kasutatakse taimekasvatuseks sõnnikut, peaks maata loomakasvatus olema keelatud, **välja arvatud mesinduses**. Tõuvalikul tuleks soodustada **mahepõllumajanduse jaoks oluliste omaduste valikut, näiteks geneetiline mitmekesisus**, võime kohaneda kohalike tingimustega ■ ja haiguskindlus ■ .

(41) **Esimest korda karja moodustada, seda suurendada või uuendada soovivate põllumajandustootjate vajaduste rahuldamiseks ei ole alati saadaval piisaval arvul ja piisavalt kvaliteetseid mahepõllumajanduslikke loomi. Teatavatel tingimustel peaks seetõttu olema võimalik tuua mitte mahepõllumajanduslikult kasvatatud loomi mahepõllumajanduslikku tootmisüksusesse.**

■

(42) Loomi tuleks sööta mahepõllumajandusliku tootmise nõuete kohaselt toodetud ja eelistatavalt põllumajandustootja oma ettevõttest saadava söödamaterjaliga, võttes arvesse loomade füsioloogilisi vajadusi. **Siiski võiks põllumajandustootjatele anda võimaluse kasutada teatavatel tingimustel ka oma ettevõttest saadavat üleminekuaja sööta**. Lisaks **tuleks** loomade põhiliste toitainevajaduste rahuldamiseks **lubada põllumajandustootjatel kasutada** täpselt kindlaks määratud tingimustel **teatavaid mikroobset või mineraalset päritolu söödamaterjale või teatavaid söödalisandeid ja abiaineid** ■ .

- (43) Loomatervise korraldus peaks peamiselt põhinema haiguste vältimisel. Lisaks tuleks kohaldada puhastamise ja desinfitseerimise erimeetmeid. Keemiliselt sünteesitud allopaatiliste ravimite, sealhulgas antibiootikumide ennetav kasutamine ei tohiks olla mahepõllumajanduses lubatud. ■ Kohest ravi vajava looma haiguse või vigastuse korral peaks ■ selliste ravimite kasutamine olema lubatud ainult niivõrd, kuivõrd see on minimaalselt vajalik looma heaolu taastamiseks. Sellistel juhtudel peaks tarbijate jaoks mahepõllumajandusliku tootmise tervikluse tagamiseks ■ olema asjaomastes liidu õigusaktides ette nähtud ametlik keeluaeg pärast selliste ravimite kasutamist *kaks korda nii pikk kui tavapärane keeluaeg ning selle minimaalne pikkus peaks olema 48 tundi.* ■
- (44) *Mahepõllumajanduslike loomade pidamistingimused ja kasvatustavad peaksid vastama loomade käitumuslikele vajadustele ning peaksid tagama heal tasemel loomade heaolu, mis teatavates aspektides peaks ületama liidus loomade heaolu suhtes kehtivaid üldkohaldatavaid loomakasvatustasemeid. Enamikul juhtudel peaks loomadel olema pidev juurdepääs vabaõhualale, kus nad saavad liikuda. Igasugust kannatust, valu või pinget tuleks vältida või viia see looma kõikides eluetappides miinimumini. Lõastamine ja vigastamine, näiteks lammaste saba kärpimine, lindude noka lõikamine esimese kolme elupäeva jooksul ja nudistamine peaks olema võimalik üksnes pädevate asutuste loal ning üksnes teatavatel tingimustel.*

- (45) *Kuna veiste, lammaste, kitsede, hobuste, hirvede ja sigade ning kodulindude, küülikute ja mesilaste puhul on mahepõllumajanduslik tootmine kõige arenenum, tuleks nende liikide puhul kohaldada täiendavaid üksikasjalikke tootmisnõudeid. Nimetatud liikide puhul peaks komisjon sätestama teatavad nõuded, mis on nende loomade tootmiseks olulised, näiteks loomkoormuse nõuded, miinimumpindala ning loomade pidamistingimuste näitajad ja tehnilised nõuded. Teiste liikide puhul tuleks sellised nõuded sätestada siis, kui nende liikide suhtes kohaldatakse täiendavaid üksikasjalikke tootmisnõudeid.*
- (46) Et tagada kvaliteet, jälgitavus ja käesoleva määruse täitmine ning kohandamine tehnika arenguga, peaks komisjonil olema õigus võtta vastu teatavaid delegeeritud õigusakte, mis *käsitlevad loomade päritolu puudutavate erandite vähendamist, kogu loomkoormusega seotud orgaanilise lämmastiku piirmäärasid, mesilasperede söötmist, vastuvõetavaid meetodeid mesilate desinfitseerimiseks ja meetodeid varroalesta Varroa destructor nakkuse vastu võitlemiseks ning üksikasjalikke loomakasvatuse tootmisnõudeid muude liikide kohta.* ■

- (47) Käesolev määrus kajastab uue ühise kalanduspoliitika eesmärges vesiviljeluse vallas, mis mängib olulist rolli jätkusuutliku pikaajalise toiduga kindlustatuse, aga ka majanduskasvu ja tööhõive tagamisel, vähendades samal ajal survet looduslikele kalavarudele olukorras, kus ülemaailmne nõudlus veeandide järele kasvab. Komisjoni 29. aprilli 2013. aasta teatises **ELi** vesiviljeluse säästva arendamise strateegiliste suuniste kohta juhitakse tähelepanu liidu vesiviljeluse peamistele probleemidele ja selle kasvupotentsiaalile. Teatises kirjeldatakse mahepõllumajanduslikku vesiviljelust eriti paljulubava sektorina ning toonitatakse mahepõllumajanduslikuna sertifitseerimisest tulenevaid konkurentsieeliseid.
- (48) Mahepõllumajanduslik vesiviljelus on suhteliselt uus mahepõllumajandusliku tootmise valdkond võrreldes mahepõllumajandusega, kus põllumajandusettevõtetel on pikaajased kogemused. Võttes arvesse tarbijate suurenevat huvi mahepõllumajanduslike vesiviljelustoodete vastu, on tõenäoline, et üha suurem arv vesiviljelustootmisüksusi muutub mahepõllumajanduslikuks. Tänu sellele suurenevad mahepõllumajandusliku vesiviljeluse alased kogemused ja tehnilised teadmised ning valdkond areneb edasi, mis peaks kajastuma tootmisnõuetes.

- (49) *Mahepõllumajanduslik vesiviljelus peaks põhinema mahepõllumajanduslikest tootmisüksustest pärit noorloomade kasvatamisel. Vesiviljelusloomi tootvate ettevõtjate vajaduste rahuldamiseks ei ole alati saadaval piisaval arvul ja piisavalt kvaliteetseid mahepõllumajanduslikke vesiviljelusloomi aretamiseks või edasikasvatamiseks. Teatavatel tingimustel peaks seetõttu olema võimalik tuua loodusest püütnud või mittemahepõllumajanduslikke vesiviljelusloomi mahepõllumajanduslikku tootmisüksusesse.*

■

- (50) Et tagada kvaliteet, jälgitavus ja käesoleva määruse täitmine ning kohandamine tehnika arenguga, peaks komisjonil olema õigus võtta vastu teatavaid delegeeritud õigusakte, *mis käsitlevad vesiviljelusloomade sööta ja nende loomade veterinaarravi ning sugukarja majandamise, tõuaretuse ja noorloomade tootmise üksikasjalikke tingimusi.* ■
- (51) Mahepõllumajanduslikku toitu või sööta tootvad ettevõtjad peaksid järgima asjakohaseid menetlusi, mis põhinevad kriitilise tähtsusega töötlustappide süstemaatilisel kindlaksmääramisel, et tagada töödeldud toodete vastavus mahepõllumajandusliku tootmise nõuetele. Töödeldud mahepõllumajanduslikke tooteid tuleks toota töötlemismeetoditel, mille puhul on tagatud toodete mahepõllumajanduslike *tunnuste* ja ■ omaduste säilimine mahepõllumajandusliku tootmise kõigis etappides.

- (52) Kehtestada tuleks töödeldud mahepõllumajandusliku toidu **ja sööda** koostist käsitlevad sätted. Eelkõige tuleks sellist toitu ja sööta toota peamiselt mahepõllumajanduslikest koostisosadest **või muudest käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluvatest koostisosadest**, mis on mahepõllumajanduslikud, jättes piiratud võimaluse kasutada teatavaid käesolevas määruses sätestatud mittemahepõllumajanduslikke koostisosi. Lisaks tuleks töödeldud mahepõllumajandusliku toidu **ja sööda** tootmisel lubada kasutada ainult teatavaid käesoleva määruse kohaselt lubatavaid tooteid ja aineid.

■

- (53) Et tagada kvaliteet, jälgitavus ja käesoleva määruse täitmine ning kohandamine tehnika arenguga, peaks komisjonil olema õigus võtta vastu teatavaid delegeeritud õigusakte, mis käsitlevad **töödeldud toitu või sööta tootvate ettevõtjate võetavaid ettevaatus- ja ennetusmeetmeid**, töödeldud toidus **kasutamiseks lubatud toodete ja ainete liiki**, koostist **ja kasutamistingimusi ning** põllumajanduslike koostisosade protsentuaalse sisalduse arvutamist, **määrates muu hulgas kindlaks mahepõllumajanduslikus tootmises kasutamiseks lubatud lisaained, mida käsitatakse põllumajandusliku koostisosana, et arvutada protsent, mis tuleb saavutada, kui eesmärk on kirjeldada toodet müüginimetuses mahepõllumajanduslikuna** ■ .

- (54) Mahepõllumajandusliku veini *suhtes tuleks kohaldada asjakohaseid õigusnorme töödeldud mahepõllumajandusliku toidu kohta. Kuna aga vein on mahepõllumajanduslike toodete spetsiifiline ja tähtis kategooria, tuleks ette näha täiendavad üksikasjalikud tootmisnõuded konkreetselt mahepõllumajandusliku veini jaoks. Mahepõllumajanduslikku veini* tuleks toota täielikult mahepõllumajanduslikust toorainest ning lubada tuleks ainult teatavate käesoleva määruse kohaselt lubatavate toodete ja ainete lisamist. Mahepõllumajandusliku veini tootmisel peaksid teatavad veinivalmistamise tavad, protsessid ja töötlemismeetodid olema keelatud. Muud tavad, protsessid ja töötlemismeetodid peaksid olema lubatud täpselt kindlaks määratud tingimustel.
- (55) Et tagada kvaliteet, jälgitavus ja käesoleva määruse täitmine ning kohandamine tehnika arenguga, peaks komisjonil olema õigus võtta vastu teatavaid delegeeritud õigusakte, millega määratakse kindlaks *täiendavad keelatud* veinivalmistamise tavad, protsessid ja töötlemismeetodid ning muudetakse lubatud *veinivalmistamise tavade, protsesside ja töötlemismeetodite loetelu*.
- (56) Algselt ei käsitletud määruse (EÜ) nr 834/2007 raames pärmi põllumajandusliku koostisosana ja seetõttu ei arvestatud seda mahepõllumajanduslike toodete põllumajanduslike koostisosade hulka. Komisjoni määrusega (EÜ) nr 889/2008¹ kehtestati aga kohustus käsitleda pärmi ja pärmitooteid mahepõllumajandusliku tootmise puhul põllumajanduslike koostisosadena alates 31. detsembrist 2013 ■ . Seetõttu tuleks *alates 1. jaanuarist 2021* kasutada *toidu või söödana kasutatava* mahepõllumajandusliku pärmi tootmisel ainult mahepõllumajanduslikult toodetud substraate. *Lisaks* tuleks mahepõllumajandusliku pärmi tootmiseks lubada kasutada ainult teatavaid tooteid ja aineid. ■

¹ Komisjoni 5. septembri 2008. aasta määrus (EÜ) nr 889/2008, millega kehtestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 834/2007 (mahepõllumajandusliku tootmise ning mahepõllumajanduslike toodete märgistamise kohta) üksikasjalikud rakenduseeskirjad seoses mahepõllumajandusliku tootmise, märgistamise ja kontrolliga (ELT L 250, 18.9.2008, lk 1).

- (57) Et tagada kvaliteet, jälgitavus ja käesoleva määruse täitmine ning kohandamine tehnika arenguga, peaks komisjonil olema õigus võtta vastu teatavaid delegeeritud õigusakte, **■** et kehtestada *pärmi* käsitlevad *täiendavad üksikasjalikud* tootmisnõuded **■** .
- (58) *Kuigi käesoleva määrusega tuleks ühtlustada liidus mahepõllumajandusliku tootmise nõudeid kõikide selle kohaldamisalasse kuuluvate toodete osas ja sätestada erinevate tootekategooriate üksikasjalikud tootmisnõuded, on teatavaid tootmisnõudeid, näiteks käesolevas määruses sätestatud üksikasjalike tootmisnõuete kategooriatest välja jäävaid muid loomaliike või tooteid käsitlevaid täiendavaid üksikasjalikke tootmisnõudeid, võimalik vastu võtta alles hilisemas etapis. Kui selliseid tootmisnõudeid ei ole liidu tasandil sätestatud, peaks liikmesriikidel olema siiski võimalus kehtestada oma kodumaise tootmise jaoks riigisiseseid nõudeid, tingimusel et need nõuded ei ole käesoleva määrusega vastuolus. Liikmesriigid ei tohiks aga selliseid riigisiseseid nõudeid kohaldada teistes liikmesriikides toodetud või turustatud toodete suhtes, kui need tooted on käesoleva määrusega kooskõlas. Kui selliseid üksikasjalikke tootmisnõudeid ei ole riigi tasandil sätestatud, peaksid ettevõtjad järgima niipalju, kui see on asjaomaste toodete puhul võimalik, üldisi tootmisnõudeid ja mahepõllumajandusliku tootmise põhimõtteid, kui nad kasutavad toodete turuleviimisel mahepõllumajanduslikule tootmisele osutavaid mõisteid.*

- (59) Et võtta arvesse tulevikus tekkida võivat vajadust kehtestada selliste toodete tootmise erinõuded, mille tootmine ei kuulu ühtegi käesolevas määruses sätestatud tootmise erinõuete kategooriasse, ning et tagada kvaliteet, jälgitavus ja käesoleva määruse täitmine ning hilisem kohandamine tehnika arenguga, peaks komisjonil olema õigus võtta vastu teatavaid delegeeritud õigusakte, millega kehtestatakse selliste toodete **üksikasjalikud** tootmisnõuded **ning mahepõllumajanduslikule tootmisele ülemineku kohustust käsitlevad nõuded** .

■

- (60) **Erandeid mahepõllumajandusliku tootmise nõuetest tuleks lubada üksnes katastroofiolukorras.** Selleks et võimaldada mahepõllumajandusliku tootmise jätkamist või taasalgustamist **sellises olukorras** ■ , peaks komisjonil olema õigus võtta vastu teatavaid delegeeritud õigusakte, et kehtestada kriteeriumid, **mille alusel loetakse olukord** katastroofiolukorraks, ning erinõudeid, **sealhulgas võimalikke erandeid käesolevast määrusest, selle kohta, kuidas liikmesriigid peavad sellises katastroofiolukorras tegutsema**, ning vajalikud seire- ja aruandlusnõuded **sellises olukorras**.
- (61) Mahepõllumajanduslikke, **üleminekuaja** ja mittemahepõllumajanduslikke tooteid võib teatavatel tingimustel koguda ja transportida korraga. Tuleks kehtestada erisätted, et käitlemise ajal nõuetekohaselt eraldada mahepõllumajanduslikud, **üleminekuaja** ja mittemahepõllumajanduslikud tooted ning hoida ära segunemine.

- (62) Selleks et tagada mahepõllumajandusliku tootmise terviklus ja kohandamine tehnika arenguga, peaks komisjonil olema õigus võtta vastu teatavaid delegeeritud õigusakte, millega kehtestatakse ■ mahepõllumajanduslike toodete pakendamise *ja* transpordi reeglid ■ .
- (63) Mahepõllumajanduslikus tootmises teatavate toodete või ainete kasutamine *määruse (EÜ) nr 1107/2009 kohaldamisalasse jäävates* taimekaitsevahendites *kasutatavate toimeainetena*, väetiste, mullaomaduste parandajate, toitainete, *eri allikatest pärit* loomasööda *mittemahepõllumajanduslike* komponentide, söödalisandite, ■ abiainete ning puhastus- ja desinfitseerimisvahenditena peaks olema minimaalne ning toimuma üksnes käesolevas määruses sätestatud eritingimuste kohaselt. Samasugust käsitusviisi tuleks järgida töödeldud mahepõllumajandusliku toidu tootmisel, kui kasutatakse toidu lisaaineid või abiaineid *ning mittemahepõllumajanduslikke koostisosi*. Seetõttu tuleks määrata kindlaks selliste toodete ja ainete kõikvõimalikud kasutusviisid mahepõllumajanduslikus tootmises üldiselt ning eelkõige töödeldud mahepõllumajandusliku toidu tootmisel, lähtudes käesolevas määruses sätestatud põhimõtetest ja teatavatest kriteeriumidest.

- (64) Et tagada kvaliteet, jälgitavus ja käesoleva määruuse täitmine mahepõllumajanduslikus tootmises üldiselt ja eelkõige töödeldud **mahepõllumajandusliku** toidu tootmisel ning kohandamine tehnika arenguga, peaks komisjonil olema õigus võtta vastu teatavaid delegeeritud õigusakte, et määrata kindlaks lisakriteeriumid, mille alusel lubatakse tooteid ja aineid kasutada mahepõllumajanduslikus tootmises üldiselt ning eelkõige töödeldud **mahepõllumajandusliku** toidu tootmisel **ja** lubade kehtetuks tunnistamise kriteeriumid.
- (65) *Et tagada juurdepääs põllumajanduslikele koostisosadele, kui need koostisosad ei ole töödeldud mahepõllumajandusliku toidu tootmiseks mahepõllumajanduslikul kujul piisavas koguses saadaval, peaks liikmesriikidel olema samuti võimalus lubada teatavatel tingimustel ja piiratud aja jooksul kasutada mittemahepõllumajanduslikke koostisosi.*
- (66) *Et edendada mahepõllumajanduslikku tootmist ja võtta arvesse usaldusväärsete andmete vajadust, tuleb koguda ning põllumajandustootjatele ja ettevõtjatele edastada teavet ja andmeid mahepõllumajandusliku ja üleminekuaja taimse paljundusmaterjali, mahepõllumajanduslike loomade ja mahepõllumajanduslike vesiviljelusloomade noorvormide kättesaadavuse kohta turul. Selleks peaksid liikmesriigid tagama, et nende territooriumil on olemas sellist teavet sisaldavad ja korrapäraselt ajakohastatavad andmebaasid ja süsteemid, ning komisjon peaks selle teabe avalikustama.*

- (67) **■** *Et tagada mahepõllumajandusliku tootmise nõuete järgimine ja tarbijate usaldus kõnealuse tootmismeetodi vastu, on vaja, et ettevõtjad annavad pädevatele asutustele või asjakohasel juhul kontrolliasutustele või kontrollorganitele teada käesoleva määruse nõuete rikkumise kahtlusest seoses toodetega, mida nad toodavad, valmistavad ette, impordivad või saavad teistelt ettevõtjatelt, kui nõuete rikkumise kahtlus on põhjendatud või kui kahtlust ei ole võimalik välistada. Nõuete rikkumise kahtlus võib muu hulgas tekkida siis, kui mahepõllumajandusliku või üleminekuaja tootena kasutamiseks või turustamiseks mõeldud tootes avastatakse toode või aine, mis ei ole mahepõllumajanduslikus tootmises kasutamiseks lubatud. Ettevõtjad peaksid pädevaid asutusi teavitama, kui nad saavad nõuete rikkumise kahtlust põhjendada või kui nad ei saa kahtlust välistada. Sellistel juhtudel ei tohiks asjaomaseid tooteid kahtluse välistamiseni mahepõllumajanduslike või üleminekuaja toodetena turule viia. Ettevõtjad peaksid tegema pädevate asutustega ning asjakohasel juhul kontrolliasutuste või kontrollorganitega koostööd, et kontrollida ja teha kindlaks selliste nõuete rikkumiste põhjused.*

- (68) *Et vältida mahepõllumajandusliku toodangu saastumist toodete või ainetega, mida komisjon ei ole lubanud mahepõllumajanduslikus tootmises teatavatel eesmärkidel kasutada, peaksid ettevõtjad võtma oma kontrolli all olevaid proportsionaalseid ja asjakohaseid meetmeid, et tuvastada sellise saastumise ohud ja neid vältida. Selliseid meetmeid tuleks korrapäraselt läbi vaadata ja vajaduse korral kohendada.*
- (69) *Et tagada kogu liidus ühtlustatud käsitusviis meetmete suhtes, mida tuleb võtta nõuete rikkumise kahtluse korral, mis võib eelkõige tekkida siis, kui mahepõllumajanduslikes või üleminekuaja toodetes avastatakse lubamatud tooted ja ained, ning selleks et vältida ebakindla olukorra tekkimist ettevõtjate jaoks, peaksid pädevad asutused või asjakohasel juhul kontrolliasutused või kontrollorganid korraldama määruse (EL) 2017/625 kohase ametliku uurimise, et teha kindlaks, kas mahepõllumajandusliku tootmise nõudeid on järgitud. Konkreetsetel nõuete rikkumise kahtluse juhtudel, kui avastatakse kasutamiseks lubamatud tooted või ained, peaks uurimise eesmärk olema teha kindlaks selliste toodete või ainete allikas ja esinemise põhjus, eesmärgiga tagada, et ettevõtjad järgivad mahepõllumajandusliku tootmise nõudeid ning et eelkõige ei ole nad kasutanud mahepõllumajanduslikus tootmises kasutamiseks lubamatuid tooteid või aineid ning on võtnud proportsionaalseid ja asjakohaseid ettevaatusmeetmeid, et vältida mahepõllumajandusliku toodangu saastumist selliste toodete ja ainetega. Sellised uurimised peaksid olema nõuete rikkumise kahtlusega proportsionaalsed ning seega tuleks need võimalikult kiiresti ja mõistliku aja jooksul lõpule viia, võttes arvesse toote säilimisaega ja juhtumi keerukust. Uurimistel võib kasutada ametliku kontrolli mis tahes asjakohaseks peetavaid meetodeid ja võtteid, et tõhusalt ja tarbetu viivitusega välistada käesoleva määruse nõuete rikkumise kahtlus või seda kahtlust kinnitada, kasutades sealhulgas igasugust asjakohast teavet, mis võimaldaks nõuete rikkumise kahtluse välistada või seda kinnitada ilma kohapealse kontrollita.*

- (70) *Lüikmesriigid ja komisjon peaksid põhjalikumalt jälgima mahepõllumajanduslikus tootmises kasutamiseks lubamatute toodete või ainete esinemist toodetes, mida turustatakse mahepõllumajanduslike või üleminekuaja toodetena, ja sellega seoses võetavaid meetmeid. Sellest tulenevalt peaks komisjon esitama Euroopa Parlamendile ja nõukogule nelja aasta möödumisel käesoleva määruse kohaldamise alguskuupäevast aruande, mis põhineb liikmesriikide kogutud teabel juhtumite kohta, kus on uuritud lubamatuid tooteid ja aineid mahepõllumajanduslikus tootmises. Asjakohasel juhul võib sellisele aruandele lisada seadusandliku ettepaneku, et näha ette täiendav ühtlustamine.*
- (71) *Kui sellist täiendavat ühtlustamist ei toimu, võivad need liikmesriigid, kes on välja töötanud kavad, mille eesmärk on vältida, et mahepõllumajanduslike või üleminekuaja toodetena turustatakse tooteid, mis sisaldavad teataval määral tooteid või aineid, mida ei ole lubatud teatavatel eesmärkidel mahepõllumajanduslikus tootmises kasutada, jätkata selliste kavade kohaldamist. Mahepõllumajanduslike ja üleminekuaja toodete vaba liikumise tagamiseks liidu siseturul ei tohiks selliste kavadega aga keelata, piirata või takistada teistes liikmesriikides käesoleva määruse kohaselt toodetud toodete turule viimist. Seega tuleks selliseid kavu kohaldada üksnes selle liikmesriigi territooriumil toodetud toodete suhtes, kes on otsustanud kõnealust kava jätkuvalt kohaldada. Liikmesriigid, kes otsustavad seda võimalust kasutada, peaksid sellest viivitamata komisjoni teavitama.*

- (72) *Lisaks käesolevas määruses sätestatud kohustustele, mis puudutavad meetmeid, mida peavad võtma mahepõllumajanduslikke ja üleminekuaja tooteid tootvad, ette valmistavad, importivad või kasutavad ettevõtjad ning pädevad asutused või asjakohasel juhul kontrolliasutused ja kontrollorganid, et vältida mahepõllumajanduslike või üleminekuaja toodete saastumist mahepõllumajanduslikus tootmises kasutamiseks lubamatute toodete või ainetega, peaks liikmesriikidel olema võimalus võtta oma territooriumil ka teisi asjakohaseid meetmeid, et vältida lubamatute toodete ja ainete soovimatut esinemist mahepõllumajanduses. Liikmesriigid, kes otsustavad seda võimalust kasutada, peaksid sellest viivitamata komisjoni ja teisi liikmesriike teavitama.*

■

- (73) Põllumajandustooteid ja toitu tuleks märgistada vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 1169/2011¹ kehtestatud üldnõuetele ja eelkõige **sätetele**, mille eesmärk on ära hoida märgistamist, mis võib tarbijaid segadusse ajada või eksitada. Peale selle tuleks käesolevas määruses kehtestada mahepõllumajanduslike **ja üleminekuaja** toodete märgistamise erisätted. Need peaksid kaitsma nii ettevõtjate huve, kuna nende tooted saavad turul õigesti märgistatud ning **nad** saavad tegutseda ausa konkurentsi tingimustes, kui ka tarbijate huve, võimaldades neil teha teadlikke valikuid.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2011. aasta määrus (EL) nr 1169/2011, milles käsitletakse toidualase teabe esitamist tarbijatele ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusi (EÜ) nr 1924/2006 ja (EÜ) nr 1925/2006 ning tunnistatakse kehtetuks komisjoni direktiiv 87/250/EMÜ, nõukogu direktiiv 90/496/EMÜ, komisjoni direktiiv 1999/10/EÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2000/13/EÜ, komisjoni direktiivid 2002/67/EÜ ja 2008/5/EÜ ning komisjoni määrus (EÜ) nr 608/2004 (ELT L 304, 22.11.2011, lk 18).

- (74) Seetõttu tuleks kogu liidus kaitsta mahepõllumajanduslike toodete märgistamisel kasutatavaid mõisteid mittemahepõllumajanduslikel toodetel kasutamise eest sõltumata kasutatavast keelest. Samamoodi tuleks kaitsta kõnealuste mõistete levinud tuletiste ja deminutiivide kasutamist eraldi või kombineerituna.
- (75) *Töödeldud toit tuleks märgistada mahepõllumajanduslikuna vaid juhul, kui kõik või peaaegu kõik selle põllumajanduslikku päritolu koostisosad on mahepõllumajanduslikud. Mahepõllumajanduslike koostisosade kasutamise soodustamiseks tuleks üksnes teatavate tingimuste täitmisel võimaldada mahepõllumajanduslikule tootmisele viitamist töödeldud toidu koostisosade loetelus, eelkõige kui kõnealune toit vastab teatavatele mahepõllumajandusliku tootmise nõuetele. Sätestada tuleks ka märgistamise erisätted, et lubada ettevõtjatel määrata kindlaks mahepõllumajanduslikud koostisosad toodetes, mis koosnevad peamiselt küttimisel või kalapüügil saadud koostisosast.*
- (76) *Töödeldud sööt tuleks märgistada mahepõllumajanduslikuna vaid juhul, kui kõik või peaaegu kõik selle põllumajanduslikku päritolu koostisosad on mahepõllumajanduslikud.*

- (77) Tarbijatele selguse loomiseks kogu liidu turul tuleks Euroopa Liidu mahepõllumajandusliku tootmise logo kasutamine muuta kohustuslikuks kõigi liidus toodetud müügi pakendis mahepõllumajanduslike toitude puhul. Lisaks peaks olema võimalik kõnealuse logo vabatahtlik kasutamine liidus toodetud kinnispakendamata mahepõllumajanduslike toodete puhul ja kolmandatest riikidest imporditud mahepõllumajanduslike toodete puhul ***ning teavitamise ja harimise eesmärgil***. Tuleks sätestada Euroopa Liidu mahepõllumajandusliku tootmise logo näidis.
- (78) Selleks et mitte eksitada tarbijaid kogu toote mahepõllumajandusliku iseloomu suhtes, on asjakohane piirduda logo kasutamisega toodetel, mis sisaldavad ainult või peaaegu ainult mahepõllumajanduslikke koostisosi. Seetõttu ei tohiks lubada logo kasutamist üleminekuaja toodete märgistuses või selliste töödeldud toodete puhul, mille põllumajanduslikku päritolu koostisosade ***kaalust*** on alla 95 % mahepõllumajanduslik.
- (79) Tarbijate seas võimaliku segaduse vältimiseks toote liidusisese või -välise päritolu suhtes tuleks Euroopa Liidu mahepõllumajandusliku tootmise logo kasutamise korral tarbijaid alati teavitada kohast, kus toote koostisse kuuluv põllumajanduslik tooraine on kasvatatud. Seoses sellega peaks olema lubatud viidata mahepõllumajanduslikust vesiviljelusest pärineva toote märgistusel põllumajanduse asemel vesiviljelusele.

- (80) Et tagada tarbijate jaoks selgus ja asjakohase teabe edastamine, peaks komisjonil olema õigus võtta vastu teatavaid delegeeritud õigusakte, et kehtestada ***mahepõllumajanduslike toodete märgistamist käsitlevad täiendavad nõuded ning*** muuta käesolevas määruses sätestatud mahepõllumajanduslikule tootmisele viitavate mõistete loetelu, ■ Euroopa Liidu mahepõllumajandusliku tootmise logo ja sellega seotud nõuded.
- (81) ***Käesoleva määruse kohaldamisalasse ei peaks kuuluma teatavad taimekaitsevahenditena või väetistena kasutatavad tooted või ained ning sellest tulenevalt ei peaks nende suhtes põhimõtteliselt kohaldama käesolevas määruses sätestatud nõudeid, sealhulgas märgistamise vallas. Kuna need tooted ja ained täidavad aga mahepõllumajanduses tähtsat rolli ning nende kasutamiseks mahepõllumajanduslikus tootmises on vaja käesoleva määruse kohaselt antud luba ning kuna nende märgistamise, eelkõige mahepõllumajanduslikule tootmisele viitavate mõistete kasutamisel on täheldatud teatavat ebakindlust, tuleks selgitada, et kui nende toodete või ainete kasutamine on käesoleva määruse kohaselt mahepõllumajanduslikus tootmises lubatud, võib neid vastavalt märgistada.***
- (82) Mahepõllumajanduslik tootmine on usaldusväärne ainult juhul, kui sellega kaasneb kõigis tootmis-, töötlus- ja turustusetappides tulemuslik tõendamine ja kontroll. ■

- (83) ***Käesoleva määruse*** täitmise tagamiseks tuleks ***sätestada*** erinõuded ***ettevõtjatele***. Eelkõige tuleks sätestada ettevõtjate tegevusest pädevatele asutustele teatamise kohustus ning sertifitseerimissüsteem, et teha kindlaks ettevõtjad, kes järgivad mahepõllumajanduslikku tootmist ja mahepõllumajanduslike toodete märgistamist reguleerivaid nõudeid. Kõnealuseid sätteid tuleks ***põhimõtteliselt*** kohaldada ka asjaomaste ettevõtjate alltöövõtjate suhtes, ***välja arvatud siis, kui alltöövõtutegevus on täielikult integreeritud alltöövõtja põhitegevusse ning seega kontrollitud***. Sertifitseerimissüsteemi läbipaistvuse tagamiseks tuleks nõuda, et liikmesriigid avaldavad oma tegevusest teatanud ettevõtjate ***loetelud*** ning kõik tasud, mida võidakse koguda seoses mahepõllumajandusliku tootmise nõuete järgimise kontrollidega.
- (84) ***Väikesed jaekauplused, kus müüakse üksnes müügipakendis mahepõllumajanduslikke tooteid ning mis kujutavad endast suhteliselt väikest mahepõllumajandusliku tootmise nõuete rikkumise ohtu, ei peaks seisma mahepõllumajanduslike toodete müümise tõttu silmitsi ebaproportsionaalse koormusega. Seetõttu ei peaks selliste kaupluste suhtes teavitamis- ja sertifitseerimiskohustusi kohaldama, kuid tuleks jätkuvalt teha ametlikke kontrole, mille eesmärk on kontrollida mahepõllumajandusliku tootmise ja mahepõllumajanduslike toodete märgistamise nõuete täitmist. Samuti tuleks ametlikke kontrole teha väikeste jaekaupluste suhtes, kus müüakse pakendamata mahepõllumajanduslikke tooteid, kuid mahepõllumajanduslike toodete turustamise hõlbustamise eesmärgil peaks liikmesriikidel olema võimalik vabastada sellised kauplused tegevussertifikaadi omamise kohustusest.***

- (85) Liidu väikesemahuliste põllumajandustootjate **ning vetikaid või vesiviljelusloomi tootvate ettevõtjate** jaoks üksikuna on mahepõllumajandusliku sertifitseerimisega seotud kontrollikulud ja halduskoormus suhteliselt suured. Võimaldada tuleks rühmana sertifitseerimise süsteemi, et vähendada kontrolli- ja sertifitseerimiskulusid ning seonduvat halduskoormust, tugevdada kohalikke võrgustikke, hõlbustada turulepääsu ja tagada võrdsed tingimused kolmandate riikide ettevõtjatega. Seepärast tuleks võtta kasutusele ja määratleda „ettevõtjate rühma“ mõiste **ning kehtestada nõuded, mis kajastavad väikesemahuliste põllumajandustootjate ja ettevõtjate vajadusi ning ressurssidealast suutlikkust.**
- (86) Et tagada mahepõllumajandusliku tootmise ja mahepõllumajanduslike toodete märgistamise tulemuslikkus, tõhusus ja läbipaistvus, peaks komisjonil olema õigus võtta vastu teatavaid delegeeritud õigusakte, mis käsitlevad ettevõtjate või ettevõtjate rühma peetava arvestuse pidamise nõudeid **ja nõuetele vastavuse sertifikaadi vormi.**
- (87) Et tagada ettevõtjate rühmade tulemuslik ja tõhus sertifitseerimine, peaks komisjonil olema õigus võtta vastu teatavaid delegeeritud õigusakte, mis käsitlevad ettevõtjate rühmade üksikliikmete vastutust, **rühmade liikmete geograafilise läheduse kindlaksmääramise kriteeriumeid** ning **rühmade** sisekontrollisüsteemide ülesehitust ja toimimist **.**

- (88) *Mahepõllumajandusliku tootmise suhtes rakendatakse ametlikke kontrolle ja muid määrusega (EL) 2017/625 kooskõlas tehtavaid ametlikke toiminguid, et kontrollida mahepõllumajandusliku tootmise ja mahepõllumajanduslike toodete märgistamise nõuete täitmist. Kui käesolevas määruses ei ole sätestatud teisiti, tuleks lisaks kõnealuses määruses sätestatud nõuetele kohaldada mahepõllumajandusliku tootmise suhtes nõudeid, mis käsitlevad pädevate asutuste ja asjakohasel juhul kontrolliasutuste ja kontrollorganite ametlikke kontrolle ja toiminguid, ettevõtjate ja ettevõtjate rühmade tegevust, ametlike kontrollide tegemise ülesannete või teatavate muude ametlike toimingutega seotud ülesannete ning nende järelevalve delegeerimist ning toiminguid nõuete rikkumise kahtluse või tuvastatud nõuete rikkumise korral, sealhulgas keeldu turustada tooteid mahepõllumajanduslikena või üleminekuaja toodetena, kui tuvastatud nõuete rikkumine mõjutab kõnealuste toodete terviklust.*
- (89) *Et tagada oma territooriumil ühtlustatud käsitusviis, peaksid ainult pädevad asutused koostama selliste meetmete loetelu, mida võetakse nõuete rikkumise kahtluse või tuvastatud nõuete rikkumise korral.*

- (90) *Lisaks määruse (EL) 2017/625 sätetele tuleks käesolevas määruses ette näha sätted pädevate asutuste, kontrolliasutuste, kontrollorganite ning teatavate muude organite vahelise teatava asjakohase teabe vahetamise ning selliste asutuste ja organite toimingute kohta.*
- (91) *Et toetada ametlikke kontrolle ja muid ametlikke toiminguid, mille eesmärk on kontrollida käesoleva määruse täitmist, peaks komisjonil olema õigus võtta vastu teatavaid delegeeritud õigusakte, mis käsitlevad ametlike kontrollide konkreetseid kriteeriume ja tingimusi, eesmärgiga tagada jälgitavus kõikides tootmis-, ettevalmistus- ja turustusetappides ning käesoleva määruse täitmine, ning mis käsitlevad lisaelemente, mida tuleb arvesse võtta nõuete rikkumise tõenäosuse kindlaksmääramisel, tuginedes praktilistele kogemustele.*
- (92) *Et toetada ametlikke kontrolle ja muid ametlikke toiminguid, mille eesmärk on kontrollida käesoleva määruse täitmist, peaks komisjonil olema õigus võtta vastu teatavaid delegeeritud õigusakte, mis käsitlevad lisaks käesolevas määruses sätestatud tingimustele muid tingimusi ametlike kontrollide tegemise ülesannete ja muude ametlike toimingutega seotud ülesannete delegeerimiseks kontrolliasutustele.*

- (93) Määruse (EÜ) nr 834/2007 kohase mahepõllumajanduslike toodete liitu importimise korra rakendamisel saadud kogemused on näidanud vajadust seda korda muuta, eesmärgiga täita tarbijate ootusi, et imporditud mahepõllumajanduslikud tooted vastaksid sama rangetele standarditele kui liidu tooted, samuti selleks, et paremini tagada liidu mahepõllumajanduslike toodete pääs rahvusvahelisele turule. Lisaks on vaja tagada selgus mahepõllumajanduslike toodete ekspordi suhtes kohaldatavate reeglite osas, eelkõige **mahepõllumajandusliku ekspordi** sertifikaadi loomise kaudu

- (94) Tuleks veelgi karmistada sätteid, millega reguleeritakse selliste toodete importi, mis vastavad liidu tootmis- ja märgistamisnõuetele, millega seoses on ettevõtjaid kontrollinud kontrolliasutused või kontrollorganid, keda komisjon tunnustab kolmandates riikides mahepõllumajandusliku tootmise valdkonnas kontrollide ja sertifitseerimise alal. Eelkõige tuleks sätestada nõuded akrediteerimisasutustele, kes akrediteerivad kontrollorganeid seoses nõuetele vastavate mahepõllumajanduslike toodete impordiga liitu, et tagada võrdsed tingimused kontrollorganite järelevalveks komisjoni poolt. Lisaks on vaja sätestada komisjoni jaoks võimalus võtta kolmandate riikide akrediteerimisasutuste ja pädevate asutustega vahetult ühendust, et muuta kontrolliasutuste ja kontrollorganite järelevalve tõhusamaks. ***Kui tegemist on toodetega, mis on imporditud kolmandatest riikidest või teatavatest liidu äärepoolseimatest piirkondadest, kus on spetsiifilised kliima- ja kohalikud tingimused, on asjakohane näha komisjonile ette võimalus anda erilubasid toodete ja ainete kasutamiseks mahepõllumajanduslikus tootmises.***

- (95) Alles tuleks jätta võimalus, et liidu turule võivad siseneda sellised mahepõllumajanduslikud tooted, mis ei vasta liidu mahepõllumajandusliku tootmise nõuetele, kuid mis pärinevad kolmandatest riikidest, mille mahepõllumajanduslik tootmine ja kontrollisüsteemid on tunnustatud liidu omadega samaväärsena. Määruse (EÜ) nr 834/2007 kohast kolmandate riikide samaväärsuse tunnustamist tuleks aga võimaldada ainult rahvusvaheliste lepingute alusel liidu ja selliste asjaomaste kolmandate riikide vahel, mille puhul taotleks liit ka vastastikust samaväärsuse tunnustamist.
- (96) Määruse (EÜ) nr 834/2007 alusel samaväärsena tunnustatud kolmandaid riike tuleks ka käesoleva määruse alusel jätkuvalt tunnustada piiratud aja jooksul, mida on vaja, et tagada sujuv üleminek rahvusvahelise lepingu alusel tunnustamise kavale, tingimusel et need riigid tagavad ka edaspidi oma mahepõllumajandusliku tootmise ja kontrolli nõuete samaväärsuse vastavate kehtivate liidu nõuetega ning täidavad kõiki nõudeid seoses enda tunnustamise järelevalvega komisjoni poolt. Kõnealune järelevalve peaks põhinema eelkõige iga-aastastel aruannetel, mida tunnustatud kolmandad riigid komisjonile saadavad.

- (97) Kolmandates riikides samaväärseid garantiisid pakkuvate toodete impordi jaoks kontrollide tegemiseks ja sertifikaatide väljastamiseks komisjoni poolt tunnustatud kontrolliasutuste ja kontrollorganite süsteemi kogemus näitab, et kõnealuste asutuste ja organite kohaldatavad nõuded lahknevad ning neid võib olla keeruline käsitada vastavate liidu nõuetega samaväärsena. Peale selle kahjustab kontrolliasutuste ja kontrollorganite standardite paljusus nõuetekohast komisjonipoolset järelevalvet. Seetõttu tuleks see samaväärsuse tunnustamise süsteem kaotada. Kõnealustele kontrolliasutustele ja kontrollorganitele tuleks anda piisavalt aega, et nad saaksid valmistuda liidu nõuetele vastavate toodete impordiks tunnustuse taotlemiseks.
- Lisaks tuleks juba alates käesoleva määruse jõustumise kuupäevast kohaldada nõuetele vastavate toodete importimise eesmärgil kontrolliasutuste ja kontrollorganite tunnustamise uusi reegleid, et anda komisjonile võimalus valmistuda selliste kontrolliasutuste ja kontrollorganite tunnustamiseks alates käesoleva määruse kohaldamise kuupäevast.***
- (98) Kõigi käesolevas määruses sätestatud impordikordade alusel liitu imporditavate mahepõllumajanduslike toodete mahepõllumajanduslikuna turuleviimise eelduseks peaks olema toiduainete tarneahelas toote jälgitavuse tagamiseks vajaliku teabe kättesaadavus.

- (99) Et tagada ettevõtjate aus konkurents ■ , peaks komisjonil olema õigus võtta vastu teatavaid delegeeritud õigusakte seoses kolmandate riikide tolliasutustele mõeldud dokumentidega, eriti seoses mahepõllumajanduslike ekspordisertifikaatidega ■ .
- (100) *Et tagada kontrolliasutuste ja kontrollorganite tunnustamis- ja järelevalvemenetluste läbipaistvus nõuetele vastavate mahepõllumajanduslike toodete impordi kontekstis ning imporditud toodete kontrolli tõhusus, tulemuslikkus ja läbipaistvus, peaks komisjonil olema õigus võtta vastu teatavaid delegeeritud õigusakte, mis käsitlevad täiendavaid kontrolliasutuste ja kontrollorganite tunnustamise kriteeriume käesolevale määrusele vastavate mahepõllumajanduslike toodete impordi kontekstis ning nimetatud tunnustuse kehtetuks tunnistamise täiendavaid kriteeriume seoses komisjoni poolt tunnustatud kontrolliasutuste ja kontrollorganite järelevalvega ning kontrolliasutuste ja kontrollorganite poolt sel eesmärgil tehtavate kontrollide ja muude toimingutega.*
- (101) *Kui käesoleva määruse kohase sertifitseerimise või kontrollide ja toimingute osas on tuvastatud tõsiseid või korduvaid rikkumisi ning kui asjaomane kontrolliasutus või kontrollorgan ei ole pärast komisjonilt taotluse saamist võtnud asjakohaseid ja õigeaegseid parandusmeetmeid, tuleks sellise kontrolliasutuse või kontrollorgani tunnustus viivitamata kehtetuks tunnistada.*

- (102) *Et tagada määruse (EÜ) nr 834/2007 alusel samaväärsena tunnustatud kolmandate riikide loetelu haldamine, peaks komisjonil olema õigus võtta vastu teatavaid delegeeritud õigusakte seoses kõnealuste tunnustatud kolmandate riikide esitatava teabega, mida on vaja nende tunnustamise järelevalveks, ning seoses kõnealuse järelevalve tegemisega komisjoni poolt.*
- (103) Tuleks sätestada, et käesolevale määrusele vastavate ja ühes liikmesriigis kontrollitud mahepõllumajanduslike toodete liikumist ei tohi teises liikmesriigis piirata. ■
- (104) Käesoleva määruse rakendamiseks usaldusväärse teabe saamiseks peaksid liikmesriigid esitama komisjonile **korrapäraselt** vajaliku teabe. Selguse ja läbipaistvuse huvides peaksid liikmesriigid pidama ajakohastatud loetelusid pädevate asutuste, kontrolliasutuste ja kontrollorganite kohta. Liikmesriigid peaksid kontrolliasutuste ja kontrollorganite loetelud avalikustama ning komisjon peaks need ■ avaldama.

- (105) *Pidades silmas erandite järkjärgulist kaotamist mittemahepõllumajandusliku taimse paljundusmaterjali, mittemahepõllumajanduslikult kasvatatud kodulindude ja aretustegevuse eesmärgil mittemahepõllumajanduslike loomade kasutamisel, peaks komisjon kaaluma sellise materjali kättesaadavust liidu turul mahepõllumajanduslikul kujul. Sel eesmärgil ja tuginedes liikmesriikide loodud andmebaasi ja süsteemide kaudu kogutud andmetele orgaanilise materjali kättesaadavuse kohta, peaks komisjon esitama viie aasta möödumisel käesoleva määruse kohaldamise alguskuupäevast Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande, mis käsitleb sellise materjali kättesaadavust ja põhjuseid, miks mahepõllumajanduslikel ettevõtjatel võib olla sellisele materjalile piiratud juurdepääs.*
- (106) *Pidades silmas kodulindudele ja sigadele mõeldud mittemahepõllumajandusliku proteiinsööda kasutamise erandite järkjärgulist kaotamist ning tuginedes liikmesriikide poolt igal aastal esitatavatele andmetele mahepõllumajandusliku proteiinsööda kättesaadavuse kohta liidu turul, peaks komisjon esitama viie aasta möödumisel käesoleva määruse kohaldamise alguskuupäevast Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande, mis käsitleb sellise mahepõllumajandusliku proteiinsööda kättesaadavust ja põhjuseid, miks mahepõllumajanduslikel ettevõtjatel võib olla sellisele söödale piiratud juurdepääs.*

- (107) *Et võtta arvesse mahepõllumajandusliku taimse paljundusmaterjali, mahepõllumajanduslike loomade ning kodulindudele ja sigadele mõeldud mahepõllumajandusliku proteiinsööda kättesaadavuse muutumist turul, peaks komisjonil olema õigus võtta vastu teatavaid delegeeritud õigusakte seoses erandite lõpetamise või pikendamisega ja lubadega, mis käsitlevad mittemahepõllumajandusliku taimse paljundusmaterjali, mittemahepõllumajanduslike loomade ning kodulindudele ja sigadele mõeldud mittemahepõllumajandusliku proteiinsööda kasutamist.*
- (108) On vaja kehtestada meetmed, millega tagatakse sujuv üleminek mahepõllumajanduslike ja üleminekuaja toodete liitu importimist reguleerivale õigusraamistikule käesoleva määrusega muudetud kujul. ■
- (109) Lisaks tuleks sätestada määruse (EÜ) nr 834/2007 alusel samaväärsuse tunnustamise eesmärgil tunnustatud kontrolliasutuste ja kontrollorganite tunnustuse aegumise *tähtaeg* ning kehtestada sätted, mille alusel käsitleda olukorda kuni nende tunnustuse aegumiseni. Samuti tuleks kehtestada sätted seoses kolmandate riikide poolt määruse (EÜ) nr 834/2007 alusel samaväärsuse tunnustamise eesmärgil esitatud taotlustega, mis on käesoleva määruse jõustumise kuupäeval menetluses.

(110) Et tagada määruse (EÜ) nr 834/2007 alusel samaväärsena tunnustatud kontrolliasutuste ja kontrollorganite loetelu haldamine ■ , peaks komisjonil olema õigus võtta vastu teatavaid delegeeritud õigusakte seoses teabega, mida kõnealused kontrolliasutused ja kontrollorganid peaksid esitama nende tunnustamise järelevalveks, ning seoses kõnealuse järelevalvega komisjoni poolt ■ .

(111) *Et hõlbustada kolmandate riikide poolt samaväärsuse tunnustamise eesmärgil esitatud selliste taotluste läbivaatamise lõpuleviimist, mis on käesoleva määruse jõustumise kuupäeval menetluses, peaks komisjonil olema õigus võtta vastu teatavaid delegeeritud õigusakte menetlusnormide kohta, mida on vaja kolmandate riikide poolt esitatud ja menetluses olevate taotluste läbivaatamiseks.*

■

- (112) *Et tagada käesoleva määruse ühetaolised rakendamistingimused, tuleks komisjonile anda rakendamisolulused seoses järgmisega: dokumendid, mis tuleb esitada, et tunnustada varasemat perioodi üleminekuaja osana; emapiimast toituvate loomade emapiimaga söötmise minimaalne periood ning teatavad tehnilised nõuded loomapidamistingimuste- ja kasvatustavade kohta; vetikate ja vesiviljelusloomade liike või liikide rühma puudutavad üksikasjalikud nõuded loomkoormuse ning tootmissüsteemide ja hoidlate eriomaduste kohta; toidu ja sööda töötlemisel lubatud meetodid; lubade andmine toodetele ja ainetele, mida võib kasutada mahepõllumajanduslikus tootmises üldiselt ja eelkõige töödeldud mahepõllumajandusliku toidu tootmisel ning selliste lubade kehtetuks tunnistamine, samuti lubade andmisel ja kõnealuste toodete ja ainete loetelude koostamise kord ning asjakohasel juhul kõnealuste toodete kirjeldus, koostisele esitatavad nõuded ja kasutustingimused.*
- (113) *Et tagada käesoleva määruse ühetaolised rakendamistingimused, tuleks komisjonile anda rakendamisolulused seoses järgmisega: tehnilised üksikasjad, et luua andmebaasid mahepõllumajandusliku tootmismeetodi kasutamisel saadud kättesaadava mahepõllumajandusliku või üleminekuaja taimse paljundusmaterjali loetelude koostamiseks ja neid andmebaase hallata; tehnilised üksikasjad, et luua ja hallata süsteeme, mille kaudu tehakse kättesaadavaks andmed mahepõllumajandusliku või üleminekuaja taimse paljundusmaterjali või mahepõllumajanduslike loomade ja mahepõllumajanduslike vesiviljelusloomade noorvormide kohta, samuti sel eesmärgil kogutava teabe spetsifikatsioonid; ettevõtjate sellistes süsteemides osalemise kord ning üksikasjad, mis puudutavad liikmesriikide poolt esitatavat teavet erandite kohta mahepõllumajandusliku taimse paljundusmaterjali, mahepõllumajanduslike loomade ja mahepõllumajandusliku sööda kasutamisel ning teatavate mahepõllumajanduslike toodete kättesaadavuse kohta turul.*

- (114) *Et tagada käesoleva määruse ühetaolised rakendamistingimused, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused seoses järgmisega: meetmed, mida ettevõtjad peavad võtma ja läbi vaatama, et teha kindlaks mahepõllumajandusliku tootmise ja toodete saastumise oht lubamatute toodete ja ainetega ja seda vältida; menetlus, mida tuleb järgida nõuete rikkumise kahtluse korral ning asjakohased dokumendid; kasutamiseks lubamatute toodete ja ainete olemasolu tuvastamise ja hindamise metoodika; liikmesriikide poolt komisjonile ja teistele liikmesriikidele edastatava sellise teabe üksikasjad ja vorm, mis käsitleb kasutamiseks lubamatute toodete või ainete olemasolu puudutavate uurimiste tulemusi.*
- (115) *Et tagada käesoleva määruse ühetaolised rakendamistingimused, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused seoses järgmisega: teatavate üleminekuaja toodete märgistamise ja reklaamimise üksikasjalikud nõuded; kontrolliasutuste ja kontrollorganite koodnumbritele viitavate tähiste ning põllumajandusliku tooraine tootmiskoha tähiste kasutamist, esitusviisi, sisu ja suurust käsitlev kord; kontrolliasutustele ja kontrollorganitele koodnumbrite määramine ning põllumajandusliku tooraine tootmiskoha tähistamine.*

- (116) *Et tagada käesoleva määruse ühetaolised rakendamistingimused, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused seoses järgmisega: üksikasjad ja spetsifikatsioonid, mis käsitlevad ettevõtjate ja ettevõtjate rühmade poolt oma tegevusest pädevate asutuste teavitamise vormi ja tehnilisi vahendeid; ettevõtjate ja ettevõtjate rühmade loetelude avaldamise kord; kontrolliga seoses koguda võidavate tasude avaldamise menetlus ja kord; üksikasjad ja spetsifikatsioonid, mis käsitlevad ettevõtjatele ja ettevõtjate rühmadele antava sertifikaadi vormi ning sertifikaadi väljastamise tehnilisi vahendeid; ettevõtjate rühma koosseis ja suurus, asjakohane dokumentatsioon ja arvestuse pidamise süsteemid, sisemise jälgitavuse süsteem, ettevõtjate loetelu ning teabe vahetamine ettevõtjate rühmade ja pädevate asutuste, kontrolliasutuste või kontrollorganite vahel ning liikmesriikide ja komisjoni vahel.*
- (117) *Et tagada käesoleva määruse ühetaolised rakendamistingimused, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused seoses järgmisega: kõigi ametlike kontrollide miinimumprotsent, mis tuleb teha ette teatamata, ning lisakontrollide miinimumprotsent, proovide miinimumarv ning ettevõtjate rühma piires kontrollitavate ettevõtjate miinimumarv; dokumendid nõuete täitmise tõendamiseks; avaldused ja muud teated, mida on ametlike kontrollide tegemiseks vaja; asjakohased praktilised meetmed nõuete täitmise tagamiseks; ühtne kord juhtudeks, kui pädevad asutused peavad võtma meetmeid nõuete rikkumise kahtluse või tuvastatud nõuete rikkumise korral; nõuete rikkumise kahtluse või tuvastatud nõuete rikkumise korral esitatav teave; sellise teabe saajad ning teabe edastamise kord, sealhulgas kasutatava arvutisüsteemi funktsioonid.*

- (118) *Et tagada käesoleva määruse ühetaolised rakendamistingimused, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused seoses järgmisega: kolmandate riikide väljastatud kontrollisertifikaatide sisu, nende sertifikaatide väljastamise ja kontrollimise kord ning väljastamise tehnilised vahendid; kolmandates riikides kontrollide tegemiseks ja mahepõllumajanduslike sertifikaatide väljastamiseks pädevate kontrolliasutuste ja kontrollorganite tunnustamine ning tunnustuse kehtetuks tunnistamine, selliste kontrolliasutuste ja kontrollorganite loetelu koostamine; õigusnormid, mis tagavad meetmete kohaldamise nõuete rikkumise kahtluse või tuvastatud nõuete rikkumise korral, eelkõige juhul, kui see mõjutab imporditud mahepõllumajanduslike või üleminekuaja toodete terviklust; määruse (EÜ) nr 834/2007 artikli 33 lõike 2 alusel tunnustatud kolmandate riikide loetelu koostamine ja muutmine; õigusnormid, mis tagavad meetmete kohaldamise nõuete rikkumise kahtluse või tuvastatud nõuete rikkumise korral, eelkõige juhul, kui see mõjutab nendest riikidest imporditud mahepõllumajanduslike või üleminekuaja toodete terviklust.*
- (119) *Et tagada käesoleva määruse ühetaolised rakendamistingimused, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused seoses järgmisega: käesoleva määruse rakendamiseks ja järelevalveks vajaliku teabe edastamise süsteem, edastatava teabe üksikasjad ning teabe edastamise tähtaeg, määruse (EÜ) nr 834/2007 artikli 33 lõike 3 alusel tunnustatud kontrolliasutuste ja kontrollorganite loetelu koostamine ja muutmine.*

(120) Komisjonile antud rakendamisvolitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011¹.

(121) Nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel, mis on seotud ebaausate tavade või mahepõllumajandusliku tootmise põhimõtete ja nõuetega vastuolus olevate tavade, tarbijausalduse kaitse või ettevõtjate ausa konkurentsi kaitsega ning kui tungiv kiireloomulisus seda nõuab, tuleks komisjonile anda õigus võtta vastu viivitamata kohaldatavad rakendusaktid, et tagada nõuete rikkumise kahtluse või tuvastatud nõuete rikkumise korral meetmete kohaldamine tunnustatud kontrolliasutuste ja kontrollorganite kontrolli all.

(122) Sätestada tuleks võimalus pärast käesoleva määruse kohaldamist selliste toodete varude ammendamiseks, mis on toodetud kooskõlas määrusega (EÜ) nr 834/2007 enne seda kuupäeva.

¹

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13).

- (123) Kuna käesoleva määruse eesmärged, eelkõige tagada aus konkurents ja mahepõllumajanduslike toodete siseturu nõuetekohane toimimine, samuti tarbijausaldus kõnealuste toodete ja Euroopa Liidu mahepõllumajandusliku tootmise logo vastu, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab neid mahepõllumajandusliku tootmise nõuete nõutava ühtlustamise tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev määrus nende eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale.
- (124) On asjakohane sätestada käesoleva määruse kohaldamise alguskuupäev, mis annaks ettevõtjatele võimaluse uute nõuetega kohaneda,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

I peatükk
Reguleerimisese, kohaldamisala ja mõisted

Artikkel 1
Reguleerimisese

Käesoleva määrusega kehtestatakse mahepõllumajandusliku tootmise põhimõtted ja sätestatakse nõuded mahepõllumajandusliku tootmise, *sellega seotud sertifitseerimise* ning *mahepõllumajanduslikule tootmisele* viitavate märgiste kasutamise kohta märgistamisel ja reklaamimisel, *samuti kontrolli käsitlevad õigusnormid lisaks määruses (EL) 2017/625 sätestatutele.*

Artikkel 2
Kohaldamisala

1. Käesolevat määrust kohaldatakse *järgmiste* ELi toimimise lepingu I lisas loetletud *põllumajandustoodete*, sh vesiviljelustoodete ja mesindussaaduste *ja nendest toodetest saadud toodete suhtes, kui selliseid tooteid toodetakse, valmistatakse ette, märgistatakse, turustatakse, viiakse turule, imporditakse liitu või eksporditakse liidust või kui need on mõeldud tootmiseks, ettevalmistamiseks, märgistamiseks, turustamiseks, turule viimiseks, liitu importimiseks või liidust eksportimiseks:*

- a) *elusloomad või töötlemata põllumajandustooted, sh seemned ja muu taimne paljundusmaterjal;*
- b) *töödeldud põllumajandustooted, mis on ette nähtud toiduna kasutamiseks;*
- c) *sööd.*

Käesolevat määrust kohaldatakse ka *muudele teatavatele käesoleva määruse I lisas loetletud põllumajandusega tihedalt seotud* toodetele, kui neid toodetakse, valmistatakse ette, *märgistatakse*, turustatakse, viiakse turule, imporditakse liitu või eksporditakse liidust või mis on mõeldud tootmiseks, ettevalmistamiseks, märgistamiseks, turustamiseks, turule viimiseks, liitu importimiseks või liidust eksportimiseks **■** .

■

2. Käesolevat määrust kohaldatakse iga ettevõtja suhtes, kes osaleb lõikes 1 osutatud toodetega seotud tegevuses mis tahes tootmis-, ettevalmistus- või turustusetapis.
3. Käesolevat määrust ei kohaldata **■** määruse (EL) nr 1169/2011 artikli 2 lõike 2 punktis d määratletud tootlustusettevõtete tootlustustegevuse suhtes, ***välja arvatud käesolevas lõikes sätestatud juhtudel.***

Tootlustusettevõtetest pärit toodete ***tootmise***, märgistamise ja kontrolli suhtes võivad liikmesriigid kohaldada riigisiseseid nõudeid või nende puudumise korral eraõiguslikke standardeid. ***Selliste toodete märgistamisel, esitlemisel või reklaamimisel ning asjaomase tootlustusettevõtte reklaamimisel ei või kasutada Euroopa Liidu mahepõllumajandusliku tootmise logo.***

4. ***Kui käesolevas määruses ei ole sätestatud teisiti,*** ei piira ***käesoleva*** määruse kohaldamine seonduvate liidu õigusaktide kohaldamist, ***eelkõige*** toiduainete tarneahela ohutuse, loomatervise ja loomade heaolu, taimetervise ja taimse paljundusmaterjali valdkondades **■** .
5. Käesoleva määruse kohaldamine ei piira muude selliste liidu eriõigusaktide kohaldamist, mis käsitlevad toodete turuleviimist, eelkõige Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1308/2013¹ **■** ja määruse (EL) nr 1169/2011 kohaldamist.
6. **■** Komisjonil ***on*** õigus võtta kooskõlas artikliga 54 vastu delegeeritud õigusakte, millega muudetakse I lisas sätestatud toodete loetelu, ***lisades loetellu uusi tooteid, või muutes kõnealuseid lisatud kandeid.*** Loetellu võib lisada vaid põllumajandustoodetega tihedalt seotud tooteid.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1308/2013, millega kehtestatakse põllumajandustoodete ühine turukorraldus ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 922/72, (EMÜ) nr 234/79, (EÜ) nr 1037/2001 ja (EÜ) nr 1234/2007 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 671).

Artikkel 3

Mõisted

Käesoleva määruse kohaldamisel kasutatakse järgmisi mõisteid:

- 1) „mahepõllumajanduslik tootmine“ – selliste tootmismeetodite kasutamine, *sealhulgas artiklis 10 osutatud üleminekuajal*, mis on kõigis tootmis-, ettevalmistus- ja turustusetappides kooskõlas käesoleva määrusega;
- 2) „mahepõllumajanduslik *toode*“ – mahepõllumajanduslikust tootmisest pärinev **toode**, *välja arvatud toode, mis on toodetud artiklis 10 osutatud üleminekuajal. Metsloomade küttimise ega kalapüügi tulemusena saadud tooteid ei loeta mahepõllumajanduslikeks toodeteks;*
- 3) „põllumajanduslik tooraine“ – põllumajandustoodet, millega ei ole tehtud ühtki säilitamis- ega töötlemistoimingut;
- 4) „ennetusmeetmed“ – meetmed, mida *ettevõtjad võtavad igas tootmis-, ettevalmistus- ja turustusetapis*, et tagada *bioloogilise mitmekesisuse säilimine* ja mulla kvaliteet, meetmed, millega välditakse ja tõrjutakse taimekahjustajaid ja *haigusi ning meetmed, millega hoitakse ära kahjulik mõju keskkonnale, loomatervisele ja taimetervisele;*

- 5) *„ettevaatusmeetmed“ – meetmed, mida ettevõtjad võtavad igas tootmis-, ettevalmistus- ja turustusetapis, et vältida saastumist toodete või ainetega, mida käesoleva määruse kohaselt ei ole lubatud mahepõllumajanduslikus tootmises kasutada, ning et vältida mahepõllumajanduslike toodete segunemist mittemahepõllumajanduslike toodetega;*
- 6) *„üleminek“ – üleminek mittemahepõllumajanduslikult tootmiselt mahepõllumajanduslikule tootmisele kindlaksmääratud ajavahemiku jooksul, mille kestel kohaldatakse käesoleva määruse mahepõllumajanduslikku tootmist käsitlevaid sätteid;*
- 7) *„üleminekuaja toode“ – artiklis 10 osutatud üleminekuajal toodetud toode;*
- 8) *„ettevõtte“ – kõik elusloomade või töötlemata põllumajandustoodete tootmiseks, sh artikli 2 lõike 1 punktis a osutatud vesiviljelustoodete ja mesindussaaduste tootmiseks või I lisas loetletud toodete, välja arvatud eeterlike õlide ja pärmi tootmiseks ühe juhtimise all majandatavad tootmisüksused;*
- 9) *„tootmisüksus“ – kõik ettevõtte varad, näiteks esmase tootmise ruumid või alad, põllud, karjamaad, vabaõhualad, loomapidamishooned või nende osad, mesitarud, kalatiigid, vetikate või vesiviljelusloomade hoidlad, kasvatamisüksused, rannikul või merepõhjas asuvad tootmisalad, ning ruumid või alad põllukultuuride, taimekasvatussaaduste, vetikatoodete, loomsete saaduste, tooraine ja mis tahes muu asjakohase sisendi ladustamiseks, mida majandatakse punktis 10, 11 või 12 kirjeldatu kohaselt;*

- 10) *„mahepõllumajanduslik tootmisüksus“ – tootmisüksus, mille majandamisel järgitakse mahepõllumajandusliku tootmise suhtes kohaldatavaid nõudeid, välja arvatud artiklis 10 osutatud üleminekuajal;*
- 11) *„üleminekuaja tootmisüksus“ – tootmisüksus, mille majandamisel järgitakse artiklis 10 osutatud üleminekuajal mahepõllumajandusliku tootmise suhtes kohaldatavad nõudeid; see võib koosneda põldudest või muudest varadest, mille puhul hakatakse artiklis 10 osutatud üleminekuaega kohaldama erineval ajal;*
- 12) *„mittemahepõllumajanduslik tootmisüksus“ – tootmisüksus, mille majandamisel ei järgita mahepõllumajandusliku tootmise suhtes kohaldatavaid nõudeid;*
- 13) „ettevõtja“ – füüsiline või juriidiline isik, kes vastutab käesoleva määruse täitmise eest igas tema kontrollitavas tootmis-, ettevalmistus- ja turustusetapis;
-
- 14) „põllumajandustootja“ – põllumajandusliku tegevusega tegelev füüsiline või juriidiline isik või füüsiliste või juriidiliste isikute rühm, olenemata rühma ja selle liikmete õiguslikust seisundist riigisiseses õiguses;
- 15) „põllumajandusmaa“ – määruse (EL) nr 1307/2013 artikli 4 lõike 1 punktis e määratletud põllumajandusmaa;

- 16) „taimed“ – määruse (EÜ) nr 1107/2009 artikli 3 punktis 5 määratletud taimed;
- 17) „*taimne paljundusmaterjal*“ – *taimed ja kõik taimeosad mis tahes kasvustaadiumis, sealhulgas seemned, mis suudavad toota terveid taimi ja on selleks ette nähtud*;
- 18) „*mahepõllumajanduslik heterogeenne materjal*“ – *botaanilise taksoni madalaima eristatava taseme taimerühm*,
- a) *millel on ühised fenotüüpilised tunnused*;
 - b) *mida iseloomustab suur üksikute paljundusüksuste vaheline geneetiline ja fenotüüpiline mitmekesisus, nii et kõnealust taimerühma esindab materjal tervikuna ja mitte väike arv üksusi*;
 - c) *mis ei vasta sordi mõistele nõukogu määruse (EÜ) nr 2100/94¹ artikli 5 lõike 2 tähenduses*;
 - d) *mis ei ole sortide segu ja*
 - e) *mis on toodetud kooskõlas käesoleva määrusega*;

¹ Nõukogu 27. juuli 1994. aasta määrus (EÜ) nr 2100/94 ühenduse sordikaitse kohta (EÜT L 227, 1.9.1994, lk 1).

- 19) „mahepõllumajanduslikuks tootmiseks sobiv mahepõllumajanduslik sort“ – määruse (EÜ) nr 2100/94 artikli 5 lõikes 2 määratletud sort,
- a) mida iseloomustab suur üksikute paljundusüksuste vaheline geneetiline ja fenotüüpiline mitmekesisus ja
- b) mis pärineb mahepõllumajanduslikust aretustegevusest, millele on osutatud käesoleva määruse II lisa I osa punktis 1.8.4;
- 20) „emataim“ – kindlakstehtud taim, millelt võetakse paljundusmaterjali uute taimede paljundamiseks;
- 21) „põlvkond“ – taimede rühm, mis moodustab taimede põlvnemisliinis üheainsa astme;
- 22) „taimekasvatus“ – põllumajanduslike taimekasvatussaaduste tootmine, sealhulgas vabas looduses kasvavate taimsete saaduste kogumine kaubanduslikel eesmärkidel;
- 23) „taimsed saadused“ – määruse (EÜ) nr 1107/2009 artikli 3 punktis 6 määratletud taimsed saadused;
- 24) „taimekahjustaja“ – *Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/2031¹* artikli 1 lõikes 1 määratletud taimekahjustaja;

¹ *Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. oktoobri 2016. aasta määrus (EL) 2016/2031, mis käsitleb taimekahjustajatevastaseid kaitsemeetmeid, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruseid (EL) nr 228/2013, (EL) nr 652/2014 ja (EL) nr 1143/2014 ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiivid 69/464/EMÜ, 74/647/EMÜ, 93/85/EMÜ, 98/57/EÜ, 2000/29/EÜ, 2006/91/EÜ ja 2007/33/EÜ (ELT L 317, 23.11.2016, lk 4).*

- 25) *„biodünaamilised preparaadid“ – biodünaamilises tootmises tavapäraselt kasutatavad segud;*
- 26) *„taimekaitsevahendid“ – tooted, millele on osutatud määruse (EÜ) nr 1107/2009 artiklis 2;*
- 27) *„loomakasvatus“ – maismaal elavate koduloomade ja kodustatud loomade, sh putukate kasvatamine;*
- 28) *„veranda“ – kodulindude pidamiseks ette nähtud ■ hoone täiendav, katusega, soojustamata vabaõhuosa, mille pikim külg on tavaliselt varustatud traataia või -võrguga ning milles on väliskliima, looduslik ja vajaduse korral kunstlik valgustus ning allapanuga põrand;*
- 29) *„noorkanad“ – liiki Gallus gallus kuuluvad noorisendid, kes on nooremad kui 18 nädalat;*
- 30) *„munakanad“ – liiki Gallus gallus kuuluvad isendid, keda peetakse tarbimiseks ette nähtud munade tootmiseks ja kes on vähemalt 18 nädala vanused;*

- 31) *„kasutatav ala“ – nõukogu direktiivi 1999/74/EÜ¹ artikli 2 lõike 2 punktis d määratletud kasutatav ala;*
- 32) *„vesiviljelus“ – Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1380/2013² artikli 4 lõike 1 punktis 25 määratletud vesiviljelus;*
- 33) *„vesiviljelustooted“ – määruse (EL) nr 1380/2013 artikli 4 lõike 1 punktis 34 määratletud vesiviljelustooted;*
- 34) *„kinnise veekasutusega vesiviljelusrajatis“ – täieliku veeringlusega maismaal või laeval asuv rajatis, milles vesiviljelus toimub suletud keskkonnas ning kus vesiviljelusloomade keskkonna stabiliseerimiseks kasutatakse püsivat välist energiaallikat;*
- 35) *„taastuvatest energiaallikatest saadud energia“ – energia, mis saadakse taastuvatest mittefossiilsetest energiaallikatest, nagu tuuleenergia, päikeseenergia, geotermiline energia, tõusu- ja mõõnaenergia, hüdroenergia, prügilagaas, reoveepuhasti gaas ja biogaasid;*

¹ *Nõukogu 19. juuli 1999. aasta direktiiv 1999/74/EÜ, millega sätestatakse munakanade kaitse miinimumnõuded (EÜT L 203, 3.8.1999, lk 53).*

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1380/2013 ühise kalanduspoliitika kohta, millega muudetakse nõukogu määruseid (EÜ) nr 1954/2003 ja (EÜ) nr 1224/2009 ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EÜ) nr 2371/2002 ja (EÜ) nr 639/2004 ning nõukogu otsus 2004/585/EÜ (ELT L 354, 28.12.2013, lk 22).

- 36) „haudejaam“ – rajatis, kus vesiviljelusloomi, eelkõige kalu ja toiduks mõeldud veeseligrootuid aretatakse, inkubeeritakse ja varasel eluetapil kasvatatakse;
- 37) „edasikasvatusrajaajatis“ – rajatis, kus kasvatatakse vesiviljelusloomi pärast haudejaama ja enne kaubakalakasvatuse viimast etappi. Edasikasvatuse etapp viiakse lõpule tootmistsükli esimese kolmandiku jooksul, välja arvatud liikide puhul, kes teevad läbi laskujaks kasvamise protsessi;
- 38) „veereostus“ – direktiivi 2000/60/EÜ artikli 2 punktis 33 ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2008/56/EÜ¹ artikli 3 punktis 8 määratletud reostus vetes, mille suhtes kumbagi kõnealust direktiivi kohaldatakse;
- 39) „polükultuur“ – vesiviljeluses kahe või enama tavaliselt eri troofilistel tasemetel asuva liigi kasvatamine samas viljelusüksuses;

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. juuni 2008. aasta direktiiv 2008/56/EÜ, millega kehtestatakse ühenduse merekeskkonnapoliitika-alane tegevusraamistik (merestrateegia raamdirektiiv) (ELT L 164, 25.6.2008, lk 19).

- 40) „tootmistsükkel“ – vesiviljeluslooma või vetika eluiga varaseimast eluetapist (vesiviljeluslooma puhul alates viljastatud marjast) kuni kogumiseni;
- 41) „kohalikud liigid“ – vesiviljelusliigid, mis ei ole võõrliigid ega piirkonnast puuduvad liigid vastavalt nõukogu määruse (EÜ) nr 708/2007¹ artikli 3 punktide 6 ja 7 tähenduses, sh selle määruse IV lisas loetletud liigid;
- 42) „veterinaarravi“ – kõik ravikuurid, mis on ette nähtud konkreetse haigusjuhtumi ravimiseks või selle ennetamiseks;
- 43) „veterinaarravim“ – Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2001/82/EÜ² artikli 1 punktis 2 määratletud veterinaarravim;

¹ Nõukogu 11. juuni 2007. aasta määrus (EÜ) nr 708/2007 võõrliikide ja piirkonnast puuduvate liikide kasutamise kohta vesiviljeluses (ELT L 168, 28.6.2007, lk 1).

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 6. novembri 2001. aasta direktiiv 2001/82/EÜ veterinaarravimeid käsitlevate ühenduse eeskirjade kohta (EÜT L 311, 28.11.2001, lk 1).

- 44) „ettevalmistamine“ – mahepõllumajanduslike **■** *või üleminekuaja toodete säilitamise või töötlemisega seotud toimingud või muud töötlemata tootega tehtavad toimingud, mille käigus ei muudeta esialgset toodet, näiteks tapmine, tükeldamine, puhastamine või jahvatamine*, samuti pakendamine, märgistamine või mahepõllumajandusliku tootmisega seotud märgistusel muudatuste tegemine;
- 45) „toit“ – Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 178/2002¹ artiklis 2 määratletud toit;
- 46) „sööt“ – määruse (EÜ) nr 178/2002 artikli 3 punktis 4 määratletud sööt;
- 47) „söödamaterjalid“ – Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 767/2009² artikli 3 lõike 2 punktis g määratletud söödamaterjalid;
-

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 28. jaanuari 2002. aasta määrus (EÜ) nr 178/2002, millega sätestatakse toidualaste õigusnormide üldised põhimõtted ja nõuded, asutatakse Euroopa Toiduohutusamet ja kehtestatakse toidu ohutusega seotud menetlused (EÜT L 31, 1.2.2002, lk 1).

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. juuli 2009. aasta määrus (EÜ) nr 767/2009 sööda turuleviimise ja kasutamise kohta, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 1831/2003 ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiivid 79/373/EMÜ, 82/471/EMÜ, 83/228/EMÜ, 93/74/EMÜ, 93/113/EÜ ja 96/25/EÜ, komisjoni direktiiv 80/511/EMÜ ning komisjoni otsus 2004/217/EÜ (ELT L 229, 1.9.2009, lk 1).

- 48) „turuleviimine“ – määruse (EÜ) nr 178/2002 artikli 3 punktis 8 määratletud turuleviimine;
- 49) ***„jälgitavus“ – võimalus jälgida sellist artikli 2 lõikes 1 osutatud toitu, sööta ja mis tahes toodet või ainet, mis on mõeldud kasutamiseks toidus või söödas või mis tahes muus artikli 2 lõikes 1 osutatud tootes või mille puhul sellist kasutamist eeldatakse, kõigis tootmis-, ettevalmistus- ja turustusetappides;***
- 50) „tootmis-, ettevalmistus- ja turustusetapp“ – etapp alates mahepõllumajandusliku toote esmatootmisest kuni selle ladustamise, töötlemise, transpordi ning müügi või lõpptarbijale tarnimiseni, sealhulgas asjakohasel juhul märgistamine, reklaam, import, eksport ja alltöövõtt;
-
- 51) „koostisosa“ – määruse (EL) nr 1169/2011 artikli 2 lõike 2 punktis f määratletud koostisosa ***või muude toodete kui toidu puhul mis tahes aine või toode, mida kasutatakse selliste toodete tootmises või ettevalmistamises, mis on lõpptootes jätkuvalt olemas, kasvõi muudetud kujul;***
- 52) „märgistus“ – ***kõik tootega seotud sõnad, andmed, kaubamärgid, margitoodete nimed, kujunduselemendid või sümbolid, mis asuvad toote pakendil või tootega kaasas käival dokumendil, sedelil, etiketil, sildil või kaelaetiketil või mis viitavad sellele tootele;*** **■**

- 53) „reklaam“ – igasugune ■ toodete avalik esitlemine muul viisil kui märgistuse abil, mille eesmärk või tõenäoline tulemus on hoiakute, veendumuste ja käitumise mõjutamine ja kujundamine, et otseselt või kaudselt edendada ■ toodete müüki;
- 54) „pädevad asutused“ – määruse (EL) 2017/625 artikli 3 punktis 3 määratletud pädevad asutused;
- 55) „kontrolliasutus“ – määruse (EL) 2017/625 artikli 3 punktis 4 määratletud kontrolliasutus *või asutus, mida komisjon või komisjoni poolt tunnustatud kolmas riik on tunnustanud tegema kolmandates riikides kontrolle mahepõllumajanduslike ja üleminekuaja toodete impordiks liitu;*
- 56) „kontrollorgan“ – määruse (EL) 2017/625 artikli 3 punktis 5 määratletud volitatud isik või organ, mida komisjon või komisjoni poolt tunnustatud kolmas riik on tunnustanud tegema kolmandates riikides kontrolle mahepõllumajanduslike ja üleminekuaja toodete impordiks liitu;

- 57) „nõuete rikkumine“ – *käesoleva määruse või sellega kooskõlas vastu võetud delegeeritud õigusaktide või rakendusaktide* nõuete täitmata jätmine;
- 58) „geneetiliselt muundatud organism *või GMO*“ – Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2001/18/EÜ¹ artikli 2 punktis 2 määratletud geneetiliselt muundatud organism, mis ei ole saadud kõnealuse direktiivi I B lisas loetletud geneetilise muundamise meetodite abil ■ ;
- 59) „toodetud GMOdest“ – täielikult või osaliselt GMOdest saadud, kuid ei sisalda GMOsid ega koosne GMOdest;
- 60) „toodetud GMOde abil“ – saadud GMO kui tootmisprotsessi viimase elusorganismi kasutamise abil, kuid ei sisalda GMOsid, ei koosne GMOdest ega ole GMOdest toodetud;
- 61) „toidu lisaaine“ – ■ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1333/2008² artikli 3 lõike 2 punktis a määratletud toidu lisaaine;
- 62) „söödalisand“ – ■ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1831/2003³ artikli 2 lõike 2 punktis a määratletud söödalisand;

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. märtsi 2001. aasta direktiiv 2001/18/EÜ geneetiliselt muundatud organismide tahtliku keskkonda viimise kohta ja nõukogu direktiivi 90/220/EMÜ kehtetuks tunnistamise kohta (EÜT L 106, 17.4.2001, lk 1).

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2008. aasta määrus (EÜ) nr 1333/2008 toidu lisaainete kohta (ELT L 354, 31.12.2008, lk 16).

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. septembri 2003. aasta määrus (EÜ) nr 1831/2003 loomasöötades kasutatavate söödalisandite kohta (ELT L 268, 18.10.2003, lk 29).

- 63) „*tehisnanomaterjal*“ – *Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2015/2283¹ artikli 3 lõike 2 punktis f määratletud tehisnanomaterjal;*
- 64) „samaväärsus“ – samade eesmärkide täitmine ja põhimõtete järgimine, kohaldades norme, mis tagavad sama kindlustaseme nõuetelevastavuse osas;
- 65) „*abaine*“ – määruse (EÜ) nr 1333/2008 artikli 3 lõike 2 punktis b määratletud *abaine toidu puhul ning määruse (EÜ) nr 1831/2003 artikli 2 lõike 2 punktis h määratletud abaine sööda puhul;*
- 66) „*toiduensüüm*“ – ■ Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1332/2008² artikli 3 lõike 2 punktis a määratletud toiduensüüm;
- 67) „*ioniseeriv kiirgus*“ – nõukogu direktiivi 2013/59/Euratom³ artikli 4 punktis 46 määratletud ioniseeriv kiirgus ■ ;
- 68) „*müügipakendis toit*“ – määruse (EL) nr 1169/2011 artikli 2 lõike 2 punktis e määratletud müügipakendis toit;

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2015. aasta määrus (EL) 2015/2283, mis käsitleb uuendtoitu, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 1169/2011 ning tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EÜ) nr 258/97 ja komisjoni määrus (EÜ) nr 1852/2001 (ELT L 327, 11.12.2015, lk 1).

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2008. aasta määrus (EÜ) nr 1332/2008, mis käsitleb toiduensüüme ning millega muudetakse nõukogu direktiivi 83/417/EMÜ, nõukogu määrust (EÜ) nr 1493/1999, direktiivi 2000/13/EÜ, nõukogu direktiivi 2001/112/EÜ ja määrust (EÜ) nr 258/97 (ELT L 354, 31.12.2008, lk 7).

³ Nõukogu 5. detsembri 2013. aasta direktiiv 2013/59/Euratom, millega kehtestatakse põhilised ohutusnormid kaitseks ioniseeriva kiirgusega kiiritamisest tulenevate ohtude eest ning tunnistatakse kehtetuks direktiivid 89/618/Euratom, 90/641/Euratom, 96/29/Euratom, 97/43/Euratom ning 2003/122/Euratom (ELT L 13, 17.1.2014, lk 1).

- 69) „kodulinnukasvatushoone“ – kodulinnukarja pidamiseks mõeldud alaline või liikuv hoone, mis hõlmab kõiki katusega kaetud pindu, sealhulgas verandat; hoone võib jagada eraldi aladeks, milles igaihes peetakse ühte karja;
- 70) „mullapõhine taimekasvatus“ – taimekasvatus elavas mullas või mullas, mida on segatud või väetatud mahepõllumajanduslikus tootmises lubatud materjali ja toodetega, vahetult aluspinnase ja aluspõhjakivimite peal;
- 71) „töötlemata tooted“ – Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 852/2004¹ artikli 2 lõike 1 punktis n määratletud töötlemata tooted, olenemata pakkimis- või märgistamistoimingutest;
- 72) „töödeldud tooted“ – määruse (EL) nr 852/2004 artikli 2 lõike 1 punktis o määratletud töödeldud tooted, olenemata pakkimis- või märgistamistoimingutest;
- 73) „töötlemine“ – määruse (EÜ) nr 852/2004 artikli 2 lõike 1 punktis m määratletud töötlemine, sealhulgas käesoleva määruse artiklites 24 ja 25 osutatud ainete kasutamine, kuid mitte pakendamise- ja märgistamistoimingud;

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määrus (EÜ) nr 852/2004 toiduainete hügieeni kohta (ELT L 139, 30.4.2004, lk 1).

74) *„mahepõllumajanduslike või üleminekuaja toodete terviklus“ – toote puhul ei esine rikkumisi, mis*

a) *mõjutaks toote mahepõllumajanduslikke või üleminekuaja omadusi mis tahes tootmis-, ettevalmistus- ja turustusetapis või*

b) *oleks korduvad või tahtlikud;*

75) *„aedik“ – piiratud ala, mis hõlmab osa, kus loomad saavad kaitset kehvade ilmastikutingimuste eest.*

II peatükk

Mahepõllumajandusliku tootmise *eesmärgid ja põhimõtted*

Artikkel 4

Eesmärgid

Mahepõllumajandusliku tootmise üldised eesmärgid on järgmised:

- a) *toetada keskkonna- ja kliimakaitset;*
- b) *säilitada pikaajaline mullaviljakus;*
- c) *aidata kaasa rikkaliku bioloogilise mitmekesisuse saavutamisele;*
- d) *aidata tuntavalt kaasa mittetoksilise keskkonna saavutamisele;*
- e) *edendada loomade heaolu rangeid standardeid, eelkõige selleks, et täita loomade liigiomaseid käitumuslikke vajadusi;*

- f) soodustada *lühikesi turustusahelaid ja kohalikku tootmist liidu eri piirkondades;*
- g) toetada *haruldaste ja kohalike väljasuremisohus olevate tõugude säilitamist;*
- h) aidata *kaasa mahepõllumajanduse konkreetsete vajaduste ja eesmärkidega kohandatud taimse geneetilise materjali pakkumise arendamisele;*
- i) aidata *kaasa rikkaliku bioloogilise mitmekesisuse saavutamisele, eelkõige kasutades mahepõllumajanduslikuks tootmiseks sobivat mitmekülgset taimset geneetilist materjali, näiteks mahepõllumajanduslikku heterogeenset materjali ja mahepõllumajanduslikke sorte;*
- j) elavdada *mahepõllumajanduslikku sordiaretust, et toetada mahepõllumajandussektori soodsaid majanduslikke väljavaateid.*

Artikkel 5

Üldpõhimõtted

Mahepõllumajanduslik tootmine on säästlik majandamissüsteem, mille aluseks on järgmised üldpõhimõtted:

- a) austatakse looduslikke süsteeme ja tsükleid ning säilitatakse ja parandatakse mulla, vee *ja* õhu seisundit , taime- ja loomatervist ning nende vahelist tasakaalu;
- b) *kaitstakse looduslikke maastikuelemente, nagu looduspärandisse kuuluvaid paiku;*
- c) vastutustundlikult kasutatakse energiat ja loodusvarasid, nagu vett, mulda, orgaanilist ainet ja õhku;
- d) *toodetakse erisugust kvaliteetset toitu ja muid põllumajandus- ja vesiviljelustooteid, mis vastavad tarbijate nõudlusele kaupade järele, mille valmistamisel on kasutatud protsesse, mis ei kahjusta keskkonda ega inimeste tervist, taime- ja loomatervist ning heaolu;*
- e) *tagatakse mahepõllumajandusliku tootmise terviklus kõikides toidu ja sööda tootmis-, töötlus- ja turustusetappides;*

- f) ökosüsteemidel põhinevaid, majandamisüsteemi siseseid loodusvarasid kasutavaid bioloogilisi protsesse kavandatakse asjakohaselt ja juhitakse meetoditega, mille puhul
- i) kasutatakse elusorganisme ja mehaanilisi tootmismeetodeid;
 - ii) tegeldakse *mullapõhise* taimekasvatusega ja *maad kasutava* loomakasvatusega või *vee-elusressursside* säästva kasutamise põhimõtet järgiva vesiviljelusega;
 - iii) ei kasutata GMOsid, GMOdest toodetud tooteid ega GMode abil toodetud tooteid, välja arvatud veterinaarravimid;
 - iv) tuginetakse *riskide hindamisele ning ettevaatus- ja* ennetusmeetmete kasutamisele, kui see on asjakohane;
- g) piiratakse väliste sisendite kasutamist; kui väliste sisendite kasutamine on vajalik või kui punktis f osutatud asjakohased majandamistavad ja -meetodid puuduvad, kasutatakse ainult järgmisi *väliseid sisendeid*:

- i) mahepõllumajanduslikust tootmisest pärinevad sisendid; ***taimse paljundusmaterjali puhul eelistatakse sorte, mille aretamisel lähtuti mahepõllumajanduse konkreetsetest vajadustest ja eesmärkidest;***
- ii) looduslikud või looduslikul teel saadud ained;
- iii) vähese lahustuvusega mineraalväetised;
- h) vajaduse korral kohandatakse käesoleva määruse raamistikus tootmisprotsessi, et võtta arvesse sanitaarseisundit, piirkondlikke erinevusi ökoloogilises tasakaalus, ilmastiku- ja kohalikke tingimusi, arenguetappe ja eriomaseid põllumajandustavasid;
- i) ***välistatakse loomade kloonimine, kunstlikult saadud poliüpliidide kasvatamine ja ioniseeriv kiirgus kogu mahepõllumajanduslike toiduainete tarneahela ulatuses;***
- j) ***tagatakse heal tasemel loomade heaolu, järgides nende liigiomaseid vajadusi.***

Artikkel 6

Põllumajandusliku tegevuse ja vesiviljeluse suhtes kohaldatavad konkreetsed põhimõtted Põllumajandusliku tegevuse ja vesiviljeluse puhul põhineb mahepõllumajanduslik tootmine eelkõige järgmistel konkreetsetel põhimõtetel:

- a) säilitatakse ja parandatakse mullaelustikku ja looduslikku mullaviljakust, mulla stabiilsust, mulla veesidumisvõimet ja mulla bioloogilist mitmekesisust, välditakse mulla orgaanilise aine vähenemist, pinnase tihenemist ja mullaerosiooni ning võideldakse selle vastu, taimi toidetakse peamiselt mulla ökosüsteemi kaudu;
- b) võimalikult palju piiratakse taastumatute loodusvarade ja väliste sisendite kasutamist;
- c) taime- ja loomakasvatuse sisendina võetakse ringlusse taimset ja loomset päritolu jäätmeid ning kõrvalsaadusi;
- d) taimetervis tagatakse ennetusmeetmetega, eelkõige valitakse sobilikke ■ kahjuri- ja haiguskindlaid liike, sorte või heterogeenset materjali, kasutatakse sobilikke külvikordi, mehhaanilisi ja füüsikalisi meetodeid ning kaitstakse taimekahjustajate looduslikke vaenlasi;
- e) ***kasutatakse seemneid ja loomi, keda iseloomustab suur geneetiline mitmekesisus, haiguskindlus ja pikaelasticus;***

- f) *taimesortide valikul võetakse arvesse konkreetsete mahepõllumajanduslike tootmissüsteemide eripära, keskendudes agronoomilisele tulemuslikkusele, haiguskindlusele, erinevate kohalike mulla- ja ilmastikutingimustega kohanemisele ja looduslike ristumisbarjääride austamisele;*
- g) *kasutatakse mahepõllumajanduslikku taimset paljundusmaterjali, näiteks mahepõllumajanduslikust heterogeensest materjalist koosnevat taimset paljundusmaterjali, ja mahepõllumajanduslikuks tootmiseks sobivaid mahepõllumajanduslikke sorte;*
- h) *mahepõllumajanduslikke sorte toodetakse loomuliku paljunemisvõime kaudu ja keskendudes looduslikes ristumisbarjäärides püsimisele;*
- i) *piiramata määruse (EÜ) nr 2100/94 artikli 14 kohaldamist ja kaitsealuse sordi omanike õigusi liikmesriigis on põllumajandustootjal võimalus kasutada oma põllumajandusettevõttest saadud taimset paljundusmaterjali, et soodustada mahepõllumajandusliku tootmise eritingimustega kohandatud geneetilisi ressursse;*
- j) *loomatõugude valimisel võetakse arvesse rikkalikku geneetilist mitmekesisust, loomade võimet kohanduda kohalike tingimustega, nende aretusväärtust, pikaeealisust, elujõulisust ja vastupanuvõimet haigustele ja terviseprobleemidele;*
- k) *loomakasvatus on kohandatud kohapealsete oludega ja kasutab maad;*

- l)** kasutatakse loomakasvatuse meetodeid, millega tugevdatakse loomade immuunsüsteemi ja organismi loomulikku vastupanuvõimet haigustele, sealhulgas võimaldades regulaarset liikumist ning juurdepääsu vabaõhualale ja karjamaale;*
- m)** loomi söödetakse mahepõllumajandusliku loomasöödaga, mis koosneb põhiliselt mahepõllumajanduslikust tootmisest pärinevatest koostisosadest ning looduslikest mittepõllumajanduslikest ainetest;*
- n)** toodetakse mahepõllumajandusliku loomakasvatustoodangut, mis pärineb loomadelt või lindudelt, keda on sünnist või koorumisest saadik ning kogu nende elu vältel kasvatatud mahepõllumajanduslikes ettevõtetes;*
- o)** pidevalt säilitatakse veekeskkonna tervist ning ümbritsevate vee- ja maismaaökosüsteemide omadusi;*
- p)** veeorganisme söödetakse määruses (EL) nr 1380/2013 määratletud kalavarude säästvast kasutamisest pärineva söödaga või mahesöödaga, mis koosneb mahepõllumajanduslikust tootmisest, sealhulgas mahepõllumajanduslikust vesiviljelusest pärinevatest koostisosadest ning looduslikest mittepõllumajanduslikest ainetest;*
- q)** välditakse mahepõllumajanduslikust tootmisest tuleneda võivat ohtu kaitsealuste liikide säilitamiseks.*

Artikkel 7

Mahepõllumajandusliku toidu töötlemise suhtes kohaldatavad konkreetsed põhimõtted

Töödeldud mahepõllumajandusliku toidu tootmisel tuginetakse eelkõige järgmistele konkreetsetele põhimõtetele:

- a) mahepõllumajanduslikku toitu toodetakse mahepõllumajanduslikest koostisosadest;
- b) toidu lisaainete ning peamiselt tehnoloogilisi ja sensoorseid ülesandeid täitvate mittemahepõllumajanduslike koostisosade, samuti mikroelementide ja abiainete kasutamist *piiratakse* selliselt, et neid kasutataks minimaalselt ning ainult vältimatu tehnoloogilise vajaduse korral või teatavatel toitumisalastel eesmärkidel;
- c) välistatakse ained ja töötlemismeetodid, mis võiksid olla eksitavad toote tegeliku laadi osas;
- d) mahepõllumajanduslikku toitu töödeldakse hoolikalt, kasutades selleks eelistatavalt bioloogilisi, mehaanilisi ja füüsikalisi meetodeid;
- e) *välistatakse tehisnanomaterjale sisaldav või neist koosnev toit.*

Artikkel 8

Mahepõllumajandusliku sööda töötlemise suhtes kohaldatavad konkreetsed põhimõtted

Töödeldud mahepõllumajandusliku sööda tootmisel tuginetakse eelkõige järgmistele konkreetsetele põhimõtetele:

- a) mahepõllumajanduslikku sööta toodetakse mahepõllumajanduslikest söödamaterjalidest;***
- b) söödalisandite ja abiainete kasutamist piiratakse selliselt, et neid kasutatakse minimaalselt ning ainult vältimatu tehnoloogilise või zootehnilise vajaduse korral või teatavatel toitumisalastel eesmärkidel;***
- c) välistatakse ained ja töötlemismeetodid, mis võiksid olla eksitavad toote tegeliku laadi osas;***
- d) mahepõllumajanduslikku sööta töödeldakse hoolikalt, kasutades selleks eelistatavalt bioloogilisi, mehaanilisi ja füüsikalisi meetodeid.***

III peatükk
Tootmisnõuded

Artikkel 9

Üldised tootmisnõuded

1. Ettevõtjad järgivad käesolevas artiklis sätestatud üldisi tootmisnorme.
2. Kogu ettevõtte majandamisel järgitakse *käesolevas määruses* sätestatud mahepõllumajandusliku tootmise suhtes kohaldatavaid nõudeid.
3. *Artiklites 24 ja 25 ning II lisas osutatud eesmäärke ja kasutust silmas pidades võib mahepõllumajanduslikus tootmises kasutada ainult nimetatud sätete kohaselt lubatud tooteid ja aineid, tingimusel et need on samuti lubatud kasutamiseks mittemahepõllumajanduslikus tootmises kooskõlas liidu õiguse asjaomaste sätetega ning, kui see on asjakohane, kooskõlas liidu õigusaktidel põhinevate riiklike sätetega.*

Mahepõllumajanduslikus tootmises lubatakse kasutada järgmisi määruse (EÜ) nr 1107/2009 artikli 2 lõikes 3 osutatud tooteid ja aineid, kui need on nimetatud määruse kohaselt lubatud:

- a) *taimekaitseained, sünergistid ja muud koostisained taimekaitsevahendite koostisosana;*
- b) *taimekaitsevahenditega segatavad abiained.*

Muuks, käesoleva määrusega hõlmamata otstarbeks kasutatavate toodete ja ainete kasutamine on mahepõllumajanduslikus tootmises lubatud, kui nende kasutamisel järgitakse II peatükis sätestatud põhimõtteid.

4. Mahepõllumajandusliku toidu või sööda ning mahepõllumajanduslikus toidus või söödas kasutatud tooraine töötlemisel ei või kasutada ioniseerivat kiirgust.
5. *Keelatud on loomade kloonimine ja kunstlikult saadud poliüploidide kasvatamine.*
6. *Igas tootmis-, ettevalmistus- ja turustusetapis võetakse asjakohasel juhul ennetus- ja ettevaatusmeetmeid.*
7. *Olenemata lõikest 2 võib ettevõtte jagada selgelt ja tõhusalt eraldatud mahepõllumajanduslikeks, üleminekuaja ja mittemahepõllumajanduslikeks tootmisüksusteks, kui mittemahepõllumajanduslikes tootmisüksustes*
 - a) *on loomade puhul tegemist eri liiki loomadega;*
 - b) *taimede puhul kasutatakse erinevaid sorte, mida on võimalik kergesti eristada.*

Vetikate ja vesiviljelusloomade puhul võib kasutada samu liike, tingimusel et tootmisalad või -üksused on selgelt ja tõhusalt eraldatud.

8. *Erandina lõike 7 punktist b võib kasutada vähemalt kolmeaastast kasvatusperioodi vajavate mitmeaastaste taimede puhul erinevaid sorte, mida ei ole võimalik kergesti eristada, või samu sorte, tingimusel et kõnealune tootmine toimub üleminekukava raames ning et üleminek mahepõllumajanduslikule tootmisele asjaomase tootmisega seotud ala viimase osa puhul algab võimalikult kiiresti ning viiakse lõpule maksimaalselt viie aasta jooksul.*

Sellistel juhtudel

- a) põllumajandustootja teatab pädevale asutusele või asjakohasel juhul kontrolliasutusele või kontrollorganile iga asjaomase toote saagikoristuse algusest vähemalt 48 tundi ette;*
- b) põllumajandustootja teatab pärast saagikoristuse lõpetamist pädevale asutusele või, asjakohasel juhul, kontrolliasutusele või kontrollorganile asjaomastes üksustes koristatud saagi täpsed kogused ja toodete eraldi hoidmiseks võetud meetmed;*
- c) pädev asutus või, asjakohasel juhul, kontrolliasutus või kontrollorgan kinnitab igal üleminekukava rakendamise algusele järgneval aastal üleminekukava ning tõhusa ja selge eraldihoidmise tagamiseks võetavad meetmed.*

9. *Lõike 7 punktides a ja b sätestatud eri liike ja sorte käsitlevaid nõudeid ei kohaldata teadus- ja hariduskeskuste, taimlate, seemnete paljundamise ja aretustegevuse puhul.*
10. *Kui lõigetes 7, 8 ja 9 osutatud juhtudel ei hallata kõiki ettevõtte tootmisüksusi mahepõllumajandusliku tootmise nõuete kohaselt, siis ettevõtjad*
- a) *hoiavad mahepõllumajanduslike ja üleminekuaja tootmisüksuste puhul kasutatud tooted eraldi mittemahepõllumajanduslikes tootmisüksustes kasutatud toodetest;*
 - b) *hoiavad eraldi mahepõllumajanduslikes, üleminekuaja ja mittemahepõllumajanduslikes tootmisüksustes valmistatud tooted;*
 - c) *peavad asjakohast arvestust, et näidata tootmisüksuste ja toodete tõhusat eraldamist.*
11. *Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 54 vastu delegeeritud õigusakte, millega muudetakse käesoleva artikli lõiget 7, lisades uusi nõudeid, millega jagatakse ettevõtted mahepõllumajanduslikeks, üleminekuaja ja mittemahepõllumajanduslikeks tootmisüksusteks, eelkõige seoses I lisas loetletud toodetega, või muutes kõnealuseid lisatud nõudeid.*

Artikkel 10

Üleminek

1. Põllumajandustootjad ja **vetikaid** või vesiviljelusloomi tootvad ettevõtjad peavad kinni üleminekuajast. Nad kohaldavad kogu üleminekuajal **kõiki** käesolevas määruses ■ sätestatud mahepõllumajandusliku tootmise nõudeid, eelkõige käesolevas artiklis ja II lisas sätestatud ■ **kohaldatavaid** üleminekunõudeid.
2. Üleminekuaeg algab kõige varem siis, kui põllumajandustootja või **vetikaid** või vesiviljelusloomi tootev ettevõtja on teatanud oma tegevusest pädevatele asutustele **vastavalt artikli 34 lõikele 1 liikmesriigis, kus tema tegevus toimub, ning kus asjaomase põllumajandustootja või ettevõtja suhtes kohaldatakse kontrollsüsteemi.**
3. Üleminekuaja osana ei või tagasiulatuvalt arvesse võtta ühtki varasemat perioodi, **välja arvatud siis, kui**
 - a) **ettevõtja põldude suhtes kohaldati määruse (EL) nr 1305/2013 kohaselt rakendatud programmis määratletud meetmeid eesmärgiga tagada, et kõnealustel põldudel ei ole kasutatud mahepõllumajanduslikus tootmises lubamatuid tooteid ega aineid, või**
 - b) **ettevõtja saab tõendada, et põllud olid looduslikud või põllumajanduslikud alad ning neil ei ole mahepõllumajanduslikus tootmises lubamatuid tooteid ega aineid kasutatud vähemalt kolme aasta jooksul.**

4. Üleminekuajal toodetud tooteid ei turustata mahepõllumajanduslike toodetena *ega üleminekuaja toodetena.*

Üleminekuajal ja lõikega 1 kooskõlas toodetud järgmiseid tooteid võib siiski turustada kui üleminekuaja tooteid:

- a) *taimne paljundusmaterjal, tingimusel et üleminekuaeg on kestnud vähemalt 12 kuud;*
- b) *taimset päritolu toit ning sööt, tingimusel et toode sisaldab vaid ühte põllumajanduslikku päritolu taimset koostisosa ning üleminekuaeg on enne saagikoristust kestnud vähemalt 12 kuud.*

I

5. Komisjonil *on* õigus võtta kooskõlas artikliga 54 vastu delegeeritud õigusakte, millega muudetakse *II lisa II osa punkti 1.2.2, lisades üleminekunõuded muude liikide kohta kui liigid, mis on ... [käesoleva määruse jõustumise kuupäev] reguleeritud II lisa II osas, või muutes kõnealuseid lisatud nõudeid.*
6. *Komisjon võtab asjakohasel juhul vastu rakendusaktid, milles täpsustatakse dokumendid, mis tuleb esitada varasema perioodi tagasiulatuvalt tunnustamiseks kooskõlas käesoleva artikli lõikega 3.*

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 55 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 11

GMOde kasutamise keeld

1. GMOsid, GMOdest toodetud tooteid ja GMOde abil toodetud tooteid ei tohi mahepõllumajanduslikus tootmises kasutada toidus ega söödas ega toiduna, söödana, abiainetena, taimekaitsevahenditena, väetistena, mullaomaduste parandajatena, taimse paljundusmaterjalina, mikroorganismidena ***ega*** loomadena.
2. Lõikes 1 ***sätestatud keelu*** kohaldamise eesmärgil võivad ettevõtjad GMOde ning GMOdest ■ toiduks ja söödaks toodetud toodete osas usaldada toote etiketti, mis on toote külge kinnitatud või sellega kaasa antud kooskõlas direktiiviga 2001/18/EÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 1829/2003¹ või Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 1830/2003,² või mis tahes muud nimetatud õigusaktide kohast saatedokumenti.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. septembri 2003. aasta määrus (EÜ) ***nr*** 1829/2003 geneetiliselt muundatud toidu ja sööda kohta (ELT L 268, 18.10.2003, lk 1).

² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. septembri 2003. aasta määrus (EÜ) ***nr*** 1830/2003, milles käsitletakse geneetiliselt muundatud organismide jälgitavust ja märgistamist, geneetiliselt muundatud organismidest valmistatud toiduainete ja sööda jälgitavust ning millega muudetakse direktiivi 2001/18/EÜ (ELT L 268, 18.10.2003, lk 24).

3. Ettevõtjad võivad eeldada, et kui nende ostetud toidu ja sööda külge ei ole kinnitatud lõikes 2 osutatud õigusaktide kohast etiketti või kui sellega ei ole kaasa antud nimetatud õigusaktide kohast saatedokumenti, siis ei ole selle tootmisel GMOsid ega GMOdest **■** toodetud tooteid kasutatud, kui nad ei ole saanud muud teavet selle kohta, et kõnealuse toote märgistus ei ole nimetatud õigusaktidega kooskõlas.
4. ***Lõikes 1 sätestatud keelu kohaldamise eesmärgil nõuavad kolmandatelt isikutelt ostetud mittemahepõllumajanduslikke tooteid kasutavad ettevõtjad lõigetega 2 ja 3 hõlmamata toodete puhul müüjalt kinnitust selle kohta, et asjaomased tooted ei ole toodetud GMOdest ega GMode abil.***

Artikkel 12

Taimekasvatuse nõuded

1. Taimi kasvatavad või taimseid saadusi tootvad ettevõtjad järgivad eelkõige II lisa I osas sätestatud **■** üksikasjalikke nõudeid. **■**
■
2. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 54 vastu delegeeritud õigusakte, millega muudetakse **■**

- a) *II lisa I osa punkte 1.3 ja 1.4 seoses eranditega;*
- b) *II lisa I osa punkti 1.8.5 seoses üleminekuaja ja mittemahepõllumajandusliku taimse paljundusmaterjali kasutamisega;*
- c) *II lisa I osa punkti 1.9.5, lisades uusi sätteid teiste põllumajandusettevõtetega sõlmitavate kokkulepete kohta või muutes kõnealuseid lisatud sätteid;*
- d) *II lisa I osa punkti 1.10.1, lisades uusi meetmeid seoses taimkahjustajate ja umbrohu tõrjega või muutes kõnealuseid lisatud meetmeid;*
- e) *II lisa I osa, lisades uusi üksikasjalikke nõudeid ja maaviljelustavasid konkreetsete taimede ja taimsete saaduste kohta, sealhulgas idandatud seemneid käsitlevaid nõudeid, või muutes kõnealuseid lisatud nõudeid.*

I

Artikkel 13

Mahepõllumajanduslikust heterogeensest materjalist koosneva taimse paljundusmaterjali turustamist käsitlevad erisätted

- 1. Mahepõllumajanduslikust heterogeensest materjalist koosnevat taimset paljundusmaterjali võib turule viia, ilma et oleks vaja täita registreerimisnõudeid ning supereliit-, eliit- ja sertifitseeritud materjali või muude kategooriate suhtes kehtestatud sertifitseerimise nõudeid, nagu on sätestatud direktiivides 66/401/EMÜ, 66/402/EMÜ, 68/193/EMÜ, 98/56/EÜ, 2002/53/EÜ, 2002/54/EÜ, 2002/55/EÜ, 2002/56/EMÜ, 2002/57/EÜ, 2008/72/EÜ ja 2008/90/EÜ või nende direktiivide kohaselt vastu võetud õigusaktides.*
- 2. Lõikes 1 osutatud mahepõllumajanduslikust heterogeensest materjalist koosnevat taimset paljundusmaterjali võib turustada pärast seda, kui tarnija on esitanud mahepõllumajandusliku heterogeense materjali kohta direktiivides 66/401/EMÜ, 66/402/EMÜ, 68/193/EMÜ, 98/56/EÜ, 2002/53/EÜ, 2002/54/EÜ, 2002/55/EÜ, 2002/56/EÜ, 2002/57/EÜ, 2008/72/EÜ ja 2008/90/EÜ osutatud vastutavale ametiasutusele toimiku, mis sisaldab järgmist:*
 - a) taotleja kontaktandmed;*
 - b) mahepõllumajandusliku heterogeense materjali liik ja nimetus;*
 - c) taimerühmale iseloomulike peamiste agronoomiliste omaduste ja fenotüüpiliste tunnuste kirjeldus, sealhulgas aretusmeetodid, nimetatud omaduste või tunnuste kohta tehtud katsete tulemused, tootmisriik ja kasutatud lähtematerjal;*

- d) *taotleja kinnitus selle kohta, et kõik punktides a, b ja c nimetatud andmed on tõesed ning*
- e) *standardproov.*

Nimetatud toimik tuleb saata tähitud kirjaga või ametiasutuse poolt aktsepteeritud muu sidevahendi kaudu, mille puhul väljastatakse kättesaamise kinnitus.

Vastuvõtuteatisel näidatud kuupäevast kolme kuu möödumisel ja tingimusel, et tarnijalt ei ole küsitud lisateavet ning talle ei ole ametlikult teatatud keeldumisest mittetäieliku toimiku või artikli 3 punktis 57 määratletud nõuete rikkumise alusel, loetakse, et vastutav ametiasutus on toimiku ja selle sisu vastuvõetavaks tunnistanud.

Pärast toimiku selgesõnalist või kaudset vastuvõetavaks tunnistamist võib vastutav ametiasutus teatatud mahepõllumajandusliku heterogeense materjali loetellu kanda. Kõnealune loetellu kandmine on tarnijale tasuta.

Mahepõllumajandusliku heterogeense materjali loetellu kandmisest teavitatakse teiste liikmesriikide pädevaid asutusi ja komisjoni.

Mahepõllumajanduslik heterogeenne materjal peab vastama lõike 3 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktides sätestatud nõuetele.

3. *Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 54 vastu käesolevat määrust täiendavaid delegeeritud õigusakte, millega määratakse kindlaks konkreetsete perekondade või liikide mahepõllumajanduslikust heterogeensest materjalist koosneva taimse paljundusmaterjali tootmise ja turustamise nõuded seoses järgmisega:*
- a) mahepõllumajandusliku heterogeense materjali kirjeldus, sealhulgas asjakohased aretus- ja tootmismeetodid ning kasutatud lähtematerjal;*
 - b) seemnepartiide minimaalsed kvaliteedinõuded, sealhulgas identsus, spetsiifiline puhtus, idanevuse määrad ja sanitaarne kvaliteet;*
 - c) märgistamine ja pakendamine;*
 - d) ettevõtjate säilitatavad tootmisandmed ja -proovid;*
 - e) kui see on kohaldatav, mahepõllumajandusliku heterogeense materjali säilitamine.*

Artikkel 14

Loomakasvatuse nõuded

1. Loomakasvatuse ettevõtjad järgivad eelkõige II lisa II osas sätestatud *üksikasjalikke* tootmisnõudeid *ning käesoleva artikli lõikes 3 osutatud rakendusakte*.
2. Komisjonil *on* õigus võtta kooskõlas artikliga 54 vastu delegeeritud õigusakte, millega muudetakse ■

- a) *II lisa II osa punkte 1.3.4.2, 1.3.4.4.2 ja 1.3.4.4.3, vähendades protsendimäära seoses loomade päritoluga, pärast seda, kui liidu turul on piisaval arvul mahepõllumajanduslikke loomi;*
- b) *II lisa II osa punkti 1.6.6 kogu loomkoormusega seotud orgaanilise lämmastiku piirmäära osas;*
- c) *II lisa II osa punkti 1.9.6.2 alapunkti b mesilasperede söötmise osas;*
- d) *II lisa II osa punkti 1.9.6.3 alapunkte b ja e seoses vastuvõetavate meetoditega mesilate desinfitseerimiseks ja seoses meetoditega varroalesta Varroa destructor nakkuse vastu võitlemiseks;*
- e) *II lisa II osa, lisades üksikasjalikud loomakasvatuse nõuded muude liikide kohta, kui liigid, mida ... [käesoleva määruse jõustumise kuupäeval] reguleeritakse II lisa II osaga, või muutes kõnealuseid lisatud nõudeid seoses järgmisega:*
 - i) *loomade päritolu käsitlevad erandid,*
 - ii) *toitumine,*
 - iii) *loomapidamistingimused ja kasvatustavad,*
 - iv) *tervishoid,*
 - v) *loomade heaolu.*

3. *Komisjon võtab asjakohasel juhul vastu rakendusaktid seoses II lisa II osaga, milles sätestatakse nõuded järgmistes valdkondades:*

- a) punkti 1.4.1 alapunktis g osutatud minimaalne ajavahemik, mida tuleb järgida emapiimast toituvate loomade söötmisel emapiimaga;*
- b) lautade ja vabaõhualade loomkoormus ja miinimumpindala, mida tuleb järgida konkreetsete loomaliikide puhul, et tagada kooskõlas punktidega 1.6.3, 1.6.4 ja 1.7.2, et loomade arengualased, füsioloogilised ja etoloogilised vajadused on täidetud;*
- c) lautade ja vabaõhualade miinimumpindala omadused ja tehnilised nõuded;*
- d) kõikide loomaliikide, välja arvatud mesilaste, hoonete ja aedikute omadused ja tehnilised nõuded, et tagada kooskõlas punktiga 1.7.2, et loomade arengualased, füsioloogilised ja etoloogilised vajadused on täidetud;*
- e) kaitstud rajatiste ja vabaõhualade taimestikuga seotud nõuded ja omadused.*

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 55 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 15

Vetikate ja vesiviljelusloomade tootmise nõuded

1. **Vetikaid** ja vesiviljelusloomi tootvad ettevõtjad järgivad eelkõige II lisa III osas sätestatud **üksikasjalikke** tootmisnõudeid **ning käesoleva artikli lõikes 3 osutatud rakendusakte**.
2. ■ Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 54 vastu delegeeritud õigusakte, millega muudetakse ■
 - a) **II lisa III osa punkti 3.1.3.3 seoses lihatoitude vesiviljelusloomade söödaga;**
 - b) **II lisa III osa punkti 3.1.3.4, lisades uusi erinõudeid teatavate vesiviljelusloomade sööda kohta või muutes kõnealuseid lisatud nõudeid;**
 - c) **II lisa III osa punkti 3.1.4.2 seoses vesiviljelusloomade veterinaarraviga;**
 - d) **II lisa III osa, lisades uusi üksikasjalikke tingimusi konkreetsete liikide sugukarja majandamiseks, tõuaretuseks ja noorloomade tootmiseks või muutes kõnealuseid lisatud üksikasjalikke tingimusi.**

■

3. *Komisjon võtab asjakohasel juhul vastu rakendusaktid, millega nähakse liikide või liikide rühmade kaupa ette üksikasjalikud nõuded loomkoormuse ning tootmissüsteemide ja hoidlate eriomaduste kohta, et tagada liigiomaste vajaduste täitmine.*

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 55 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

4. *Käesoleva artikli ja II lisa III osa kohaldamisel tähendab mõiste „loomkoormus“ vesiviljelusloomade eluskaalu kuupmeetri vee kohta igas kasvuetapis ning lestaliste ja krevettide puhul kaalu pinna ruutmeetri kohta.*

Artikkel 16

Töödeldud toidu tootmise nõuded

1. Töödeldud toitu tootvad ettevõtjad järgivad eelkõige II lisa IV osas sätestatud üksikasjalikke tootmisnõudeid ning käesoleva artikli lõikes 3 osutatud rakendusakte.
2. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 54 vastu delegeeritud õigusakte, millega muudetakse

- a) *II lisa IV osa punkti 1.4 seoses ettevõtjate võetavate ettevaatus- ja ennetusmeetmetega;*
- b) *II lisa IV osa punkti 2.2.2 seoses töödeldud toidus kasutamiseks lubatud toodete ja ainete liigi, koostise ja kasutustingimustega ;*
- c) *II lisa IV osa punkti 2.2.4 seoses artikli 30 lõike 5 punkti a alapunktis ii ja punkti b alapunktis i osutatud põllumajanduslike koostisosade protsentuaalse sisalduse arvutamisega, sealhulgas artikli 24 kohaselt mahepõllumajanduslikus tootmises kasutamiseks lubatud toidu lisaainete, mida käsitatakse põllumajanduslike koostisosadena, protsentuaalse sisalduse arvutamisega.*

Need delegeeritud õigusaktid ei hõlma võimalust kasutada selliseid lõhna- ja maitseühendeid või lõhna- ja maitsepreparaate, mis ei ole looduslikud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1334/2008¹ artikli 16 lõigete 2, 3 ja 4 tähenduses ega mahepõllumajanduslikud.

3. *Komisjon võib vastu võtta rakendusakte, milles sätestatakse toidu töötlemisel lubatud töötlemismeetodid.*

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 55 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

¹

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2008. aasta määrus (EÜ) nr 1334/2008, mis käsitleb toiduainetes kasutatavaid lõhna- ja maitseaineid ning teatavaid lõhna- ja maitseomadustega toidu koostisosi ning millega muudetakse nõukogu määrust (EMÜ) nr 1601/91, määrusi (EÜ) nr 2232/96 ja (EÜ) nr 110/2008 ning direktiivi 2000/13/EÜ (ELT L 354, 31.12.2008, lk 34).

Artikkel 17

Töödeldud sööda tootmisnõuded

- 1. Töödeldud sööta tootvad ettevõtjad järgivad eelkõige II lisa V osas sätestatud üksikasjalikke tootmisnõudeid ning käesoleva artikli lõikes 3 osutatud rakendusakte.**
- 2. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 54 vastu delegeeritud õigusakte, millega muudetakse II lisa V osa punkti 1.4, lisades uusi ettevõtjate võetavaid ettevaatus- ja ennetusmeetmeid või muutes kõnealuseid lisatud meetmeid.**
- 3. Komisjon võib vastu võtta rakendusakte, milles sätestatakse sööda töötlemisel lubatud töötlemismeetodid.**

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 55 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 18

Veinitootmisnõuded

1. Veinisektoritooteid tootvad ettevõtjad järgivad eelkõige II lisa VI osas sätestatud *üksikasjalikke* tootmisnõudeid.
2. ■ Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 54 vastu delegeeritud õigusakte, millega muudetakse ■
 - a) *II lisa VI osa punkti 3.2, lisades uusi veinivalmistamise tavasid, protsesse ja töötlemismeetodeid, mis on keelatud, või muutes kõnealuseid lisatud elemente;*
 - b) *II lisa VI osa punkti 3.3.*

Artikkel 19

Toiduks või söödaks kasutatava pärmi tootmisnõuded

1. Toiduks või söödaks kasutatavat pärmi tootvad ettevõtjad järgivad eelkõige II lisa VII osas sätestatud *üksikasjalikke* tootmisnõudeid.
2. ■ Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 54 vastu delegeeritud õigusakte, millega muudetakse ■ *II lisa VII osa punkti 1.3, lisades uusi üksikasjalikke pärmitootmise nõudeid või muutes kõnealuseid lisatud nõudeid.*

Artikkel 20

Teatavate tootmisnõuete puudumine konkreetset liiki loomade ja vesiviljelusloomade kohta

Kuni võetakse vastu

- a) artikli 14 lõike 2 punkti e kohased muid loomaliike kui II lisa II osa punktiga 1.9 reguleeritud loomaliike käsitlevad täiendavad üldnõuded;*
- b) loomaliike käsitlevad artikli 14 lõikes 3 osutatud rakendusaktid või*
- c) vesiviljelusloomade liike või liikide rühma käsitlevad artikli 15 lõikes 3 osutatud rakendusaktid,*

võivad liikmesriigid konkreetsete loomaliikide või liikide rühmade suhtes kohaldada üksikasjalikke riiklikke tootmisnõudeid, mis käsitlevad punktides a, b ja c osutatud meetmetega hõlmatavaid elemente, tingimusel et nimetatud riiklikud nõuded on kooskõlas käesoleva määrusega ning ei keela, piira ega takista väljaspool liikmesriigi territooriumit toodetud ja käesolevale määrusele vastavate toodete turule viimist.

Artikkel 21

Artiklites 12–19 osutatud tootekategooriatesse mittekuuluvate toodete tootmisnõuded

1. *Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 54 vastu delegeeritud õigusakte, millega muudetakse II lisa, lisades üksikasjalikke tootmisnõudeid ning nõudeid, mis käsitlevad mahepõllumajanduslikule tootmisele ülemineku kohustust artiklites 12–19 osutatud tootekategooriatesse mittekuuluvate toodete puhul, või muutes kõnealuseid lisatud nõudeid.*

Need delegeeritud õigusaktid põhinevad II peatükis sätestatud mahepõllumajandusliku tootmise eesmärkidel ja põhimõtetel ning järgivad artiklites 9, 10 ja 11 sätestatud üldisi tootmisnõudeid ja II lisas sätestatud sarnaste toodete kohta kehtivaid üksikasjalikke tootmisnõudeid. Neis sätestatakse nõuded eelkõige asjaomaste toodete lubatud või keelatud töötlemismeetodite, tavade ja sisendite või üleminekuaegade kohta.

2. *Lõikes 1 osutatud üksikasjalike tootmisnõuete puudumise korral*
 - a) *järgivad ettevõtjad lõikes 1 osutatud toodete puhul artiklites 5 ja 6 sätestatud põhimõtteid, mutatis mutandis artiklis 7 sätestatud põhimõtteid ja artiklites 9–11 sätestatud üldisi tootmisnõudeid;*

- b) võivad liikmesriigid lõikes 1 osutatud toodete suhtes kohaldada üksikasjalikke riiklikke tootmisnõudeid, tingimusel et nimetatud nõuded on kooskõlas käesoleva määrusega ning ei keela, piira ega takista väljaspool liikmesriigi territooriumit toodetud ja käesolevale määrusele vastavate toodete turule viimist.*

Artikkel 22

Erandlike tootmisnõuete vastuvõtmine

- 1. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 54 vastu käesolevat määrust täiendavaid delegeeritud õigusakte, milles sätestatakse*

- a) kriteeriumid, mille alusel loetakse olukord katastroofiolukorraks, mis tuleneb ebasoodsatest ilmastikutingimustest, loomahaigustest, keskkonnajuhtumist, loodusõnnetusest või katastroofist, nagu need on määratletud vastavalt määruse (EL) nr 1305/2013 artikli 2 lõike 1 punktides h, i, j, k ja l, ning mis tahes muust võrreldavast olukorrast;*
- b) erinõuded, sealhulgas võimalikud erandid käesolevast määrusest, selle kohta, kuidas liikmesriigid peavad sellises katastroofiolukorras tegutsema, kui nad otsustavad kohaldada käesolevat artiklit, ning*
- c) erinõuded selliste juhtumite seire ja aruandluse kohta.*

Nende kriteeriumide ja nõuete suhtes kohaldatakse II peatükis sätestatud mahepõllumajandusliku tootmise põhimõtteid.

2. *Kui liikmesriik on mingi sündmuse ametlikult tunnistanud loodusõnnetuseks, millele on osutatud määruse (EL) nr 1305/2013 artikli 18 lõikes 3 või artikli 24 lõikes 3, ning selle sündmuse tõttu ei ole võimalik järgida käesolevas määruses sätestatud tootmisnõudeid, võib see liikmesriik, järgides II peatükis sätestatud põhimõtteid ja lõike 1 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusakte, lubada teha nendest tootmisnõuetest erandeid piiratud ajavahemikuks, kuni mahepõllumajandusliku tootmise saab taastada.*
3. *Lükkmesriigid võivad võtta meetmeid kooskõlas lõikes 1 osutatud delegeeritud õigusaktidega, et võimaldada mahepõllumajandusliku tootmise jätkumist või taasalustamist katastroofiolukorras.*

Artikkel 23

Kogumine, pakendamine, transport ja ladustamine

1. *Ettevõtjad tagavad, et mahepõllumajanduslikke ja üleminekuaja tooteid kogutakse, pakendatakse, transporditakse ja ladustatakse kooskõlas III lisa sätestatud nõuetega.*
2. ■ Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 54 vastu delegeeritud õigusakte, millega muudetakse ■
 - a) *III lisa 2. jagu;*
 - b) *III lisa 3., 4. ja 6. jagu, lisades uusi erinõudeid asjaomaste toodete transpordi ja vastuvõtu kohta või muutes kõnealuseid lisatud nõudeid.*

Artikkel 24

Toodete ja ainete kasutamise lubamine mahepõllumajanduslikus tootmises

1. Komisjon võib lubada mahepõllumajanduslikus tootmises järgmistel eesmärkidel kasutada teatavaid tooteid ja aineid ning lisab *sellised lubatud tooted ja ained* piiratud kasutusega toodete ja ainete loeteludesse:
 - a) taimekaitsevahendites *kasutatavate toimeainetena*;
 - b) väetiste, mullaomaduste parandajate ja toitainetena;
 - c) *taimset, vetika-, loomset või pärmi päritolu mittemahepõllumajandusliku söödamaterjalina või mikroobset või mineraalset päritolu söödamaterjalina*;
 - d) söödalisanditena ja abiainetena;
 - e) tiikide, puuride, paakide, voolava veega veekogude, loomapidamishoonete ja -rajatiste puhastamiseks ja desinfitseerimiseks kasutatavate vahenditena;
 - f) taimekasvatuseks kasutatavate hoonete ja rajatiste, sealhulgas põllumajandusettevõtte laoruumide puhastamiseks ja desinfitseerimiseks kasutatavate vahenditena;
 - g) *tootmis- ja laoruumide puhastamiseks ja desinfitseerimiseks kasutatavate vahenditena.*

2. *Lisaks lõike 1 kohaselt lubatud toodetele ja ainetele* võib komisjon lubada töödeldud *mahepõllumajandusliku* ■ toidu *ning toidu või söödana kasutatava pärmi* tootmises järgmistel eesmärkidel kasutada teatavaid tooteid ja aineid ning lisab *sellised lubatud tooted ja ained* piiratud kasutusega toodete ja ainete loeteludesse:
- a) toidu lisaainetena ■ ja abiainetena;
 - b) *mittemahepõllumajanduslike koostisosadena kasutamiseks töödeldud mahepõllumajandusliku toidu tootmises;*
 - c) töötlemise abiainetena, mida võib kasutada pärmi ja pärmitoodete tootmisel.
3. ■ Lõikes 1 osutatud toodete ja ainete kasutamise lubamisel mahepõllumajanduslikus tootmises lähtutakse II peatükis sätestatud põhimõtetest ning järgmistest kriteeriumidest, mida hinnatakse tervikuna:
- a) *need on olulised* säästva tootmise ja ■ kavandatud kasutuse seisukohalt;
 - b) kõik *asjaomased* tooted ja ained on taimset, *vetika*-, loomset, mikroobset või mineraalset päritolu, välja arvatud juhul, kui sellist päritolu tooteid või aineid ei ole saada piisavas koguses või piisava kvaliteediga või kui alternatiivid puuduvad;
 - c) lõike 1 ■ punktis a osutatud toodete puhul
 - i) on nende kasutamine oluline kahjurite tõrjeks, mille jaoks ei ole muid bioloogilisi, füüsikalisi või aretuslikke võimalusi, maaviljelustavasid või muid tõhusaid tõrjetavasid;

- ii) kui *asjaomased* tooted ei ole taimset, *vetika*-, loomset, mikroobset või mineraalset päritolu ning ei ole identsed ■ nende loodusliku vormiga, ■ välistavad nende kasutamistingimused igasuguse otsese kokkupuute taime söödavate osadega;
- d) ■ lõike 1 punktis b osutatud toodete puhul on nende kasutamine oluline mullaviljakuse saavutamiseks või säilitamiseks või taimede konkreetsete toitainevajaduste rahuldamiseks või konkreetsetel mullaomaduste parandamise eesmärkidel;
- e) ■ lõike 1 punktides c ja d osutatud toodete puhul ■
 - i) on nende kasutamine vajalik loomatervise, loomade heaolu ja elujõulisuse säilitamiseks ning need *aitavad* tagada nõuetekohase söödavaliku, mis vastab asjaomaste liikide füsioloogilistele ja käitumisvajadustele, või on nende kasutamine vajalik sööda tootmiseks või säilitamiseks, kuna sööda tootmine või säilitamine ei oleks ilma selliste ainete kasutamiseta võimalik;
 - ii) *on* mineraalset päritolu sööt ning mikroelemendid, vitamiinid või provitamiinid looduslikku päritolu, välja arvatud juhul, kui sellist päritolu tooteid või aineid ei ole saada piisavas koguses või piisava kvaliteediga või kui alternatiivid puuduvad;

- iii) *on taimset või loomset päritolu mittemahepõllumajandusliku söödamaterjali kasutamine vajalik, kuna mahepõllumajandusliku tootmise nõuete kohaselt toodetud taimset või loomset päritolu söödamaterjal ei ole piisavas koguses kättesaadav;*
- iv) *mittemahepõllumajanduslike vürtside, maitsetaimede ja melassi kasutamine on vajalik, kuna sellised tooted ei ole mahepõllumajanduslikul kujul saadaval; need tooted peavad olema toodetud või valmistatud ilma keemiliste lahustiteta ning nende kasutamine on piiratud 1 %ga asjaomase liigi söödaratsioonist, mis arvutatakse igal aastal põllumajandusest pärinevas söödas sisalduva kuivaine osakaaluna.*

4. **Lõikes 2 osutatud toodete ja ainete kasutamise lubamisel töödeldud mahepõllumajandusliku toidu ning toidu või söödana kasutatava pärmi tootmises** lähtutakse II peatükis sätestatud põhimõtetest ning järgmistest kriteeriumidest, mida hinnatakse tervikuna:

- a) käesoleva artikli kohaselt kasutada lubatud *alternatiivsed tooted või ained* või *käesoleva määrusega kooskõlas olevad töötlemismeetodid* puuduvad;

- b) nimetatud toodete ja ainete kasutamiseta ei oleks võimalik toitu toota või säilitada või täita **■** liidu õigusaktide alusel kehtestatud toitumisnõudeid;
- c) need esinevad looduses ja nende puhul võib olla kasutatud üksnes mehhaanilisi, füüsikalisi, bioloogilisi, ensümaatilisi või mikroobseid protsesse, välja arvatud juhul, kui kõnealuseid tooteid ega aineid ei ole looduslikul kujul piisavas koguses või piisava kvaliteediga saada;
- d) *mahepõllumajanduslikku koostisosa ei ole piisavas koguses saada.*

5. **■ Keemiliselt sünteesitud toodete ja ainete ■** kasutamise lubamine *kooskõlas käesoleva artikli lõigetega 1 ja 2* on rangelt piiratud juhtudega, kui artikli 5 punktis g osutatud väliste sisendite kasutamine põhjustaks vastuvõetamatuid **■ keskkonnamõjusid**.
6. **■** Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 54 vastu delegeeritud õigusakte, millega **■ muudetakse käesoleva artikli lõikeid 3 ja 4, lisades uusi** kriteeriume *käesoleva artikli lõigetes 1 ja 2* osutatud toodete ja ainete kasutamise lubamiseks või lubade kehtetuks tunnistamiseks mahepõllumajanduslikus tootmises üldiselt ning eelkõige **■** töödeldud *mahepõllumajandusliku* toidu tootmiseks, *või muutes kõnealuseid lisatud kriteeriume*.

7. Kui liikmesriik on seisukohal, et toode või aine tuleks kanda ***lõigetes 1 ja 2*** osutatud lubatud toodete ja ainete loetellu või sealt välja arvata või et tootmisnõuetes ***osutatud*** kasutustingimusi tuleks muuta, tagab ta, et komisjonile ja teistele liikmesriikidele saadetakse ametlikult dokument, milles esitatakse loetellu kandmise, sellest välja arvamise või ***muude muudatuste*** põhjendused, ***ning et see dokument on üldsusele kättesaadav, võttes arvesse liidu ja riigisiseseid andmekaitsealaseid õigusakte***.

Komisjon avaldab ***käesolevas lõikes osutatud*** taotlused.

8. ***Komisjon vaatab käesolevas artiklis osutatud loetelud korrapäraselt läbi. Lõike 2 punktis b osutatud mitterahvusvahelise majanduslike koostisosade loetelu vaadatakse läbi vähemalt kord aastas.***

9. Komisjon võtab vastu rakendusaktid, millega antakse või tunnistatakse kehtetuks ***lõigete 1 ja 2 kohaselt lube*** toodetele ja ainetele, mida võib kasutada rahvusvahelise majanduslikus tootmises üldiselt ning eelkõige töödeldud rahvusvahelise majandusliku toidu tootmisel, ning millega kehtestatakse lubade andmisel ning kõnealuste toodete ja ainete loetelude koostamisel järgitav kord ja asjakohasel juhul nende kirjeldused, koostisele esitatavad nõuded ja kasutustingimused.

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 55 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 25

Liikmesriikide antav luba kasutada mittemahepõllumajanduslikke koostisosi töödeldud mahepõllumajanduslikus toidus

- 1. Kui see on vajalik juurdepääsu tagamiseks teatavatele põllumajanduslikele koostisosadele ja kui nimetatud koostisosad ei ole mahepõllumajanduslikul kujul piisavas koguses kättesaadavad, võib liikmesriik ettevõtja taotluse korral anda ajutise loa kasutada maksimaalselt kuue kuu jooksul oma territooriumil mittemahepõllumajanduslikke koostisosi töödeldud mahepõllumajandusliku toidu tootmiseks. Luba kehtib kõigi asjaomases liikmesriigis tegutsevate ettevõtjate suhtes.*
- 2. Liikmesriik teavitab kõikidest oma territooriumi jaoks kooskõlas lõikega 1 antud lubadest viivitamata komisjoni ja teisi liikmesriike, kasutades komisjoni poolt kättesaadavaks tehtud arvutisüsteemi, mis võimaldab dokumentide ja teabe elektroonilist vahetust.*
- 3. Liikmesriik võib lõikes 1 sätestatud luba pikendada kõige rohkem kaks korda kuue kuu võrra, kui ükski teine liikmesriik ei ole esitanud lõikes 2 osutatud süsteemi kaudu vastuväiteid, märkides, et asjaomaseid koostisaineid on mahepõllumajanduslikul kujul piisavas koguses saadaval.*

4. Artikli 46 lõike 1 kohaselt tunnustatud kontrolliasutus või kontrollorgan võib kõige rohkem kuueks kuuks anda käesoleva artikli lõikes 1 osutatud ajutise loa kolmandates riikides tegutsevatele ettevõtjatele, kes taotlevad sellist luba ja kelle suhtes nad kohaldavad kontrolli, tingimusel et kõnealuses lõikes sätestatud tingimused on asjaomases kolmandas riigis täidetud. Luba võib pikendada kõige rohkem kaks korda kuue kuu võrra.
5. Kui pärast ajutise loa kahte pikendamist leiab liikmesriik objektiivse teabe põhjal, et asjaomase koostisosa kättesaadavus mahepõllumajanduslikul kujul on ettevõtjate kvalitatiivsete ja kvantitatiivsete vajaduste rahuldamiseks endiselt ebapiisav, võib ta esitada komisjonile taotluse vastavalt artikli 24 lõikele 7.

Artikkel 26

Andmete kogumine mahepõllumajandusliku ja üleminekuaja taimse paljundusmaterjali, mahepõllumajanduslike loomade ja mahepõllumajanduslike vesiviljelusloomade noorvormide kättesaadavuse kohta turul

1. Iga liikmesriik tagab, et luuakse regulaarselt ajakohastatav andmebaas, kuhu kantakse tema territooriumil kättesaadav mahepõllumajanduslik ja üleminekuaja taimne paljundusmaterjal, välja arvatud seemikud, kuid hõlmates seemnekartulit.
2. Liikmesriigid loovad süsteemid, mis võimaldavad mahepõllumajanduslikku või üleminekuaja taimset paljundusmaterjali, mahepõllumajanduslike loomi või mahepõllumajanduslike vesiviljelusloomade noorvorme turustavatel ettevõtjatel, kes suudavad neid tarnida piisavas koguses ja mõistliku aja jooksul, avaldada soovi korral, tasuta ning koos nimede ja kontaktandmetega järgmise teabe:

- a) *kättesaadav mahepõllumajanduslik ja üleminekuaja taimne paljundusmaterjal, näiteks mahepõllumajanduslikust heterogeensest materjalist koosnev taimne paljundusmaterjal ja mahepõllumajanduslikuks tootmiseks sobivad mahepõllumajanduslikud sordid, välja arvatud seemikud, kuid hõlmates seemnekartulit; nimetatud materjali kogus (mass) ja ajavahemik aastas, millal see on kättesaadav; nimetatud materjali loetelus on vähemalt ladinakeelne teaduslik nimi;*
- b) *mahepõllumajanduslikud loomad, kelle suhtes võib ette näha erandi kooskõlas II lisa II osa punktiga 1.3.4.4; kättesaadavate loomade arv soo kaupa; asjakohasel juhul teave erinevate loomaliikide puhul kättesaadavate tõugude ja liinide kohta; loomatõud, loomade vanus ja muu asjakohane teave;*
- c) *ettevõttes kättesaadavad mahepõllumajanduslike vesiviljelusloomade noorvormid ning loomade tervislik seisund vastavalt nõukogu direktiivile 2006/88/EÜ¹ ning tootmisvõimsus iga vesiviljelusloomade liigi puhul.*
3. *Lükmesriigid võivad luua ka süsteemid, mis võimaldavad ettevõtjatel, kes turustavad mahepõllumajanduslikuks tootmiseks kohandatud tõuge ja liine kooskõlas II lisa II osa punktiga 1.3.3 või mahepõllumajanduslikke noorkanu ning kes suudavad neid loomi tarnida piisavas koguses ja mõistliku aja jooksul, avaldada soovi korral asjakohase teabe tasuta ning koos nimede ja kontaktandmetega.*

¹ Nõukogu 24. oktoobri 2006. aasta direktiiv 2006/88/EÜ vesiviljelusloomade ja vesiviljelustoodete loomatervishoiunõuete ning teatavatel veeloomadel esinevate taudide ennetamise ja tõrje kohta (ELT L 328, 24.11.2006, lk 14).

4. *Ettevõtjad, kes kasutavad võimalust lisada lõigetes 2 ja 3 osutatud süsteemidesse teavet taimse paljundusmaterjali, loomade või vesiviljelusloomade noorvormide kohta, tagavad, et seda teavet ajakohastatakse korrapäraselt ja see arvatakse loetelust välja, kui taimne paljundusmaterjal, loomad või vesiviljelusloomade noorvormid ei ole enam kättesaadavad.*
5. *Lõigete 1, 2 ja 3 kohaldamise eesmärgil võivad liikmesriigid jätkata juba olemasolevate asjakohaste teabesüsteemide kasutamist.*
6. *Komisjon avaldab lingid kõikidele riiklikele andmebaasidele või -süsteemidele komisjoni asjaomasel veebisaidil, võimaldades kasutajatele seeläbi nendele andmebaasidele või -süsteemidele juurdepääsu kogu liidus.*
7. *Komisjon võib võtta vastu rakendusakte, et kehtestada*
 - a) *tehnilised üksikasjad lõikes 1 osutatud andmebaaside ja lõikes 2 osutatud süsteemide loomiseks ja haldamiseks;*
 - b) *spetsifikatsioonid, mis käsitlevad lõigetes 1 ja 2 osutatud teabe kogumist;*
 - c) *spetsifikatsioonid, mis käsitlevad lõikes 1 osutatud andmebaasides ja lõigetes 2 ja 3 osutatud süsteemides osalemise korda, ning*

- d) üksikasjad, mis käsitlevad teavet, mida liikmesriigid peavad esitama kooskõlas artikli 53 lõikega 6.

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 55 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 27

Kohustused ja tegevus nõuete rikkumise kahtluse korral

Ettevõtja, kellel on kahtlus, et tema toodetud, ette valmistatud, imporditud või teiselt ettevõtjalt saadud toode ei vasta käesolevale määrusele, teeb kooskõlas artikli 28 lõikega 2 järgmist:

- a) *identifitseerib ja eraldab asjaomase toote;*
- b) *kontrollib, kas kahtlus on põhjendatud;*
- c) *ei vii asjaomast toodet turule mahepõllumajandusliku või üleminekuaja tootena ega kasuta neid mahepõllumajanduslikus tootmises, välja arvatud juhul, kui kahtlust on võimalik kõrvaldada;*
- d) *kui kahtlus on põhjendatud või kui seda ei ole võimalik kõrvaldada, teavitab viivitamata asjaomast pädevat asutust või asjakohasel juhul asjaomast kontrolliasutust või kontrollorganit, teatades, kui see on asjakohane, olemasolevad andmed;*
- e) *teeb asjaomase pädeva asutusega või asjakohasel juhul asjaomase kontrolliasutuse või kontrollorganiga täielikku koostööd nõuete rikkumise kahtluse põhjuste kontrollimisel ja kindlakstegemisel.*

Artikkel 28

Ettevaatusmeetmed lubamatute toodete ja ainete vältimiseks

- 1. Et vältida artikli 9 lõike 3 esimese lõigu kohaselt mahepõllumajanduslikus tootmises kasutamiseks lubamatute toodete või ainetega saastumist, võtavad ettevõtjad igas tootmis-, ettevalmistus- ja turustusetapis järgmised ettevaatusmeetmed:*
 - a) kehtestavad ja säilitavad proportsionaalsed ja asjakohased meetmed, et määrata mahepõllumajandusliku tootmise ja mahepõllumajanduslike toodete puhul kindlaks lubamatute toodete või ainetega saastumise risk, sealhulgas määravad süstemaatiliselt kindlaks kriitiliselt tähtsad etapid;*
 - b) kehtestavad ja säilitavad proportsionaalsed ja asjakohased meetmed, et vältida mahepõllumajandusliku tootmise ja mahepõllumajanduslike toodete puhul lubamatute toodete või ainetega saastumise riske;*
 - c) vaatavad nimetatud meetmed regulaarselt läbi ja kohandavad neid ning*
 - d) järgivad käesoleva määruse teisi asjakohaseid nõudeid, millega tagatakse mahepõllumajanduslike, üleminekuaja ja mittemahepõllumajanduslike toodete eristamine.*
- 2. Kui ettevõtjal on kahtlus, et toode, mida on kavas kasutada või turustada mahepõllumajandusliku või üleminekuaja tootena, ei vasta käesolevale määrusele seetõttu, et selles esineb toode või aine, mis ei ole artikli 9 lõike 3 esimese lõigu kohaselt mahepõllumajanduslikus tootmises kasutamiseks lubatud, teeb ettevõtja järgmist:*

- a) *identifitseerib ja eraldab asjaomase toote;*
- b) *kontrollib, kas kahtlus on põhjendatud;*
- c) *ei lase asjaomast toodet turule mahepõllumajandusliku või üleminekuaja tootena ega kasuta seda mahepõllumajanduslikus tootmises, välja arvatud juhul, kui kahtlust on võimalik kõrvaldada;*
- d) *kui kahtlus on põhjendatud või kui seda ei ole võimalik kõrvaldada, teavitab viivitamata asjaomast pädevat asutust või asjakohasel juhul asjaomast kontrolliasutust või kontrollorganit, teatades, kui see on asjakohane, olemasolevad andmed;*
- e) *teeb asjaomase pädeva asutusega või asjakohasel juhul asjaomase kontrolliasutuse või kontrollorganiga täielikku koostööd lubamatute toodete ja ainete esinemise põhjuste kontrollimisel ja kindlakstegemisel.*

3. *Komisjon võib vastu võtta rakendusakte, et sätestada ühtsed õigusnormid, millega täpsustatakse järgmist:*

- a) *kooskõlas lõike 2 punktidega a–e menetlusetapid, mida ettevõtjad peavad järgima, ning asjakohased dokumendid, mis neil tuleb esitada;*
- b) *proportsionaalsed ja asjakohased meetmed, mida ettevõtjad peavad võtma ja läbi vaatama, et tuvastada kooskõlas lõike 1 punktidega a, b ja c saastumise risk ja seda vältida.*

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 55 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 29

Lubamatute toodete või ainete esinemise korral võetavad meetmed

- 1. Kui pädev asutus või asjakohasel juhul kontrolliasutus või kontrollorgan saab põhjendatud teavet artikli 9 lõike 3 esimese lõigu kohaselt mahepõllumajanduslikus tootmises kasutamiseks lubamatute toodete või ainete esinemise kohta või kui ettevõtja teavitab teda artikli 28 lõike 2 punkti d kohaselt või kui ta avastab sellised tooted või ained mahepõllumajanduslikus või üleminekuaja tootes,*
 - a) korraldab ta kooskõlas määrusega (EL) 2017/625 viivitamata ametliku uurimise, et selgitada välja allikas ja põhjus, eesmärgiga kontrollida vastavust artikli 9 lõike 3 esimesele lõigule ja artikli 28 lõikele 1; uurimine tuleb lõpule viia nii kiiresti kui võimalik mõistliku aja jooksul, võttes arvesse toote säilimisaega ja juhtumi keerukust;*
 - b) keelab ta ajutiselt asjaomaste toodete turule viimise mahepõllumajanduslike või üleminekuaja toodetena ning nende kasutamise mahepõllumajanduslikus tootmises, kuni punktis a osutatud uurimise tulemuste selgumiseni.*
- 2. Asjaomast toodet ei tohi turustada mahepõllumajandusliku või üleminekuaja tootena ega kasutada seda mahepõllumajanduslikus tootmises, kui pädev asutus või asjakohasel juhul kontrolliasutus või kontrollorgan on veendunud, et asjaomane ettevõtja*
 - a) on kasutanud tooteid või aineid, mis ei ole artikli 9 lõike 3 esimese lõigu kohaselt mahepõllumajanduslikus tootmises kasutamiseks lubatud;*

- b) ei ole võtnud artikli 28 lõikes 1 osutatud ettevaatusmeetmeid või*
 - c) ei ole võtnud meetmeid, et reageerida pädevate asutuste, kontrolliasutuste või kontrollorganite esitatud varasematele nõudmistele.*
- 3. Asjaomasele ettevõtjale antakse võimalus esitada märkusi lõike 1 punktis a osutatud uurimise tulemuste kohta. Pädev asutus või asjakohasel juhul kontrolliasutus või kontrollorgan peab läbiviidud uurimiste kohta arvestust.*
- Vajaduse korral võtab asjaomane ettevõtja edasise saastumise ärahoidmiseks vajalikud parandusmeetmed.*
- 4. Komisjon esitab 31. detsembriks 2024 Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande, milles käsitleb olukorda käesoleva artikli rakendamisel, selliste toodete ja ainete esinemist, mis ei ole artikli 9 lõike 3 esimese lõigu kohaselt mahepõllumajanduslikus tootmises kasutamiseks lubatud, ning hindab käesoleva artikli lõikes 5 osutatud riigisiseseid õigusnorme. Kui see on asjakohane, võib aruandele lisada seadusandliku ettepaneku, et näha ette täiendav ühtlustamine.*

5. *Lüikmesriigid, kus kehtivad õigusnormid, mille kohaselt ei või mahepõllumajanduslike toodetena turustada selliseid tooteid, mis sisaldavad üle teatava taseme tooteid või aineid, mis ei ole artikli 9 lõike 3 esimese lõigu kohaselt mahepõllumajanduslikus tootmises kasutamiseks lubatud, võivad nimetatud õigusnorme jätkuvalt kohaldada, tingimusel et nimetatud õigusnormidega ei keelata, piirata ega takistata teistes liikmesriikides käesoleva määruse kohaselt toodetud toodete turule viimist mahepõllumajanduslike toodetena. Liikmesriigid, kes käesolevat lõiget kohaldavad, teavitavad sellest viivitamata komisjoni.*
6. *Pädevad asutused dokumenteerivad lõikes 1 osutatud uurimiste tulemused ning kõik meetmed, mida nad on võtnud parimate tavade väljatöötamiseks, ja täiendavad meetmed selliste toodete ja ainete esinemise vältimiseks, mis ei ole artikli 9 lõike 3 esimese lõigu kohaselt mahepõllumajanduslikus tootmises kasutamiseks lubatud.*
- Liikmesriigid teevad selle teabe kättesaadavaks teistele liikmesriikidele ja komisjonile, kasutades komisjoni poolt kättesaadavaks tehtud arvutisüsteemi, mis võimaldab dokumentide ja teabe elektroonilist vahetust.*
7. *Lüikmesriigid võivad oma territooriumil võtta asjakohaseid meetmeid, et vältida mahepõllumajanduses selliste toodete ja ainete tahtmatut esinemist, mis ei ole artikli 9 lõike 3 esimese lõigu kohaselt mahepõllumajanduslikus tootmises kasutamiseks lubatud. Nimetatud meetmetega ei tohi keelata, piirata ega takistada teistes liikmesriikides käesoleva määrusega kooskõlas toodetud toodete turule viimist mahepõllumajanduslike või üleminekuaja toodetena. Liikmesriigid, kes käesolevat lõiget kohaldavad, teavitavad sellest viivitamata komisjoni ja teisi liikmesriike.*

8. *Komisjon võtab vastu rakendusaktid, et sätestada ühtsed õigusnormid, millega täpsustatakse järgmist:*

- a) *selliste toodete ja ainete, mis ei ole artikli 9 lõike 3 esimese lõigu kohaselt mahepõllumajanduslikus tootmises kasutamiseks lubatud, olemasolu kindlakstegemise ja hindamise metoodika, mida pädevad asutused või asjakohasel juhul kontrolliasutused või kontrollorganid peavad kohaldama;*
- b) *liikmesriikide poolt komisjonile ja teistele liikmesriikidele kättesaadavaks tehtava teabe üksikasjad ja vorm vastavalt käesoleva artikli lõikele 6.*

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 55 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

9. *Iga aasta 31. märtsiks esitavad liikmesriigid komisjonile elektrooniliselt asjakohase teabe lubamatute toodete või ainetega saastumise juhtumite kohta eelmisel aastal, sealhulgas piiripunktides kogutud teabe avastatud saastumise laadi kohta ning eelkõige saastumise põhjuse, allika ja taseme ning saastatud toodete hulga ja laadi kohta. Komisjon kogub teabe kokku komisjoni poolt kättesaadavaks tehtud arvutisüsteemi kaudu ning see teave aitab välja töötada parimaid tavasid saastumise vältimiseks.*

IV peatükk
Märgistamine

Artikkel 30

Mahepõllumajandusliku tootmisega seotud mõistete kasutamine

1. Käesolevas määruses peetakse toodet mahepõllumajanduslikule tootmisele viitava märgistusega tooteks juhul, kui märgistusel, reklaammaterjalides või äridokumentides kasutatakse kõnealuse toote, selle tootmiseks kasutatud koostisosade või söödamaterjali kirjeldamiseks mõisteid, millega antakse ostjale teada, et kõnealune toode, selle koostisosad või söödamaterjal on toodetud kooskõlas käesoleva määrusega. Eelkõige võib kogu liidus ja kõikides IV lisas loetletud keeltes käesolevale määrusele vastavate ja **artikli 2 lõikes 1 osutatud** toodete märgistamisel ning reklaamimisel kasutada IV lisas loetletud mõisteid ning nende tuletisi ja selliseid deminutiive nagu „bio-“ ja „öko-“ kas eraldi või kombineerituna.
2. Artikli 2 lõikes 1 osutatud toodete puhul ei tohi käesoleva artikli lõikes 1 osutatud mõisteid liidus mitte kuskil mitte üheski IV lisas loetletud keeles käesolevale määrusele mittevastavate toodete märgistamisel, reklaamimisel ega äridokumentides kasutada.

Lisaks ei tohi märgistamisel või reklaamimisel (sealhulgas kaubamärkides **või äriühingute nimedes**) kasutada selliseid mõisteid või tavu, mis võiksid tarbijat või kasutajat eksitada, jättes neile mulje, et toode või selle koostisosad vastavad käesolevale määrusele.

3. *Üleminekuajal toodetud tooteid ei märgistata ega reklaamita mahepõllumajanduslike ega üleminekuaja toodetena.*

Üleminekuajal toodetud taimset paljundusmaterjali, taimset päritolu toitu ja sööta, mis vastavad artikli 10 lõike 4 nõuetele, võib märgistada ja reklaamida kui üleminekuaja tooteid, kasutades mõistet „üleminekuaja toode“ või vastavat mõistet koos lõikes 1 osutatud mõistetega.

4. *Lõigetes 1 ja 3 osutatud mõisteid ei kasutata toodete puhul, mille märgistuses või reklaamis tuleb liidu õiguse kohaselt viidata sellele, et toode sisaldab GMOsid, koosneb GModest või on toodetud GModest.*

5. Töödeldud toidu puhul võib lõikes 1 osutatud mõisteid kasutada

- a) müüginimetuses *ning koostisosade loetelus, kui selline loetelu on liidu õigusaktide kohaselt kohustuslik*, tingimusel et
- i) *töödeldud toit on kooskõlas II lisa IV osas sätestatud tootmisnõuetega ja artikli 16 lõike 3 kohaselt sätestatud nõuetega;*
 - ii) *mahepõllumajanduslikud koostisosad moodustavad vähemalt 95 % toote põllumajanduslike koostisosade kaalust ning*
 - iii) *lõhna- ja maitseainete korral üksnes määruse (EÜ) nr 1334/2008 artikli 16 lõigete 2, 3 ja 4 kohaselt märgistatud looduslike lõhna- ja maitseühendite ning looduslike lõhna- ja maitsepreparaatide puhul ning kui kõik nende lõhna- ja maitsekomponendid ning lõhna- ja maitsekomponentide kandeained on mahepõllumajanduslikud;*
- b) üksnes koostisosade loetelus, *tingimusel et*
- i) *mahepõllumajanduslikud koostisosad moodustavad alla 95 % toote põllumajanduslike koostisosade kaalust ning et need koostisosad vastavad käesolevas määruses sätestatud tootmisnõuetele ja*

- ii) *töödeldud toit on kooskõlas II lisa IV osa punktis 1.5, punkti 2.1 alapunktides a ja b ning punktis 2.1.1 sätestatud tootmisnõuetega ning artikli 16 lõike 3 kohaselt sätestatud nõuetega;*
- c) *müüginimetuses ning koostisosade loetelus, tingimusel et*
 - i) *põhiliseks koostisosaks on jahi- või kalastussaadus;*
 - ii) *lõikes 1 osutatud mõiste on müüginimetuses selgelt seotud teise koostisosaga, mis on mahepõllumajanduslik ning ei ole põhiline koostisosa;*
 - iii) *kõik muud põllumajanduslikud koostisosad on mahepõllumajanduslikud ja*
 - iv) *toit vastab II lisa IV osa punkti 1.5, punkti 2.1 alapunktide a ja b ning punkti 2.2.1 nõuetele ning artikli 16 lõike 3 kohaselt sätestatud nõuetele.*

Esimese lõigu *punktides a, b ja c* osutatud koostisosade loetelus on ära märgitud, millised koostisosad on mahepõllumajanduslikud. Viited mahepõllumajanduslikule tootmisele võivad esineda ainult seoses mahepõllumajanduslike koostisosadega. ■

Esimese lõigu punktides b ja c osutatud koostisosade loetelus on märges mahepõllumajanduslike koostisosade kogu protsentuaalse sisalduse kohta võrreldes põllumajanduslike koostisosade kogusega.

Lõikes 1 osutatud mõisted, *mis on kantud käesoleva lõike esimese lõigu punktides a, b ja c osutatud koostisosade loetellu, ning* **■** käesoleva lõike kolmandas lõigus osutatud protsentuaalne sisaldus on sama värvi ja suurusega ning samasuguses kirjas kui muud koostisosade loetelus esitatud tähised.

6. *Töödeldud sööda puhul võib müüginimetuses ja koostisosade loetelus kasutada lõikes 1 osutatud mõisteid, tingimusel et*

- a) **töödeldud sööt on kooskõlas II lisa II, III ja V osas sätestatud tootmisnõuetega ning artikli 16 lõike 3 kohaselt sätestatud erinõuetega;***
- b) **kõik töödeldud söödas sisalduvad põllumajanduslikku päritolu koostisosad on mahepõllumajanduslikud ja***
- c) **vähemalt 95 % toote kuivainest on mahepõllumajanduslik.***

7. **■ Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 54 vastu delegeeritud õigusakte, millega muudetakse **■****

- a) **käesolevat artiklit, lisades uusi nõudeid I lisas loetletud toodete märgistamise kohta või muutes kõnealuseid lisatud nõudeid, ning***
- b) **IV lisas sätestatud mõistete loetelu, võttes arvesse keelelisi arengusuundumusi liikmesriikides **■**.***

8. *Komisjon võib võtta vastu rakendusakte, et kehtestada üksikasjalikke nõudeid käesoleva artikli lõike 3 kohaldamiseks.*

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 55 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 31

Taimekasvatustes kasutatavate toodete ja ainete märgistamine

Olenemata käesoleva määruse artikli 2 lõikes 1 sätestatud kohaldamisalast võib artiklite 9 ja 24 kohaselt lubatud taimekaitsevahendil või väetisena, mullaomaduste parandajana või toitainetena kasutataval tootel või ainel olla viide, milles märgitakse, et asjaomast toodet või ainet on käesoleva määruse kohaselt lubatud kasutada mahepõllumajanduslikus tootmises.

Artikkel 32

Kohustuslikud tähised

1. Kui *toodete* märgistamisel on *kasutatud* artikli 30 lõikes 1 osutatud mõisteid, *sealhulgas juhul, kui tooted on märgistatud artikli 30 lõike 3 kohaselt kui üleminekuaja tooted*,
 - a) märgitakse märgistusele ka koodnumber, mis on antud kontrolliasutusele või kontrollorganile, kes kontrollib viimase tootmis- või ettevalmistustoimingut teinud ettevõtjat, ning
 - b) peab müügi pakendis toidu puhul olema artiklis 33 osutatud Euroopa Liidu mahepõllumajandusliku tootmise logo ka pakendil, *välja arvatud artikli 30 lõikes 3 ja artikli 30 lõike 5 punktides b ja c osutatud juhtudel.*

2. Euroopa Liidu mahepõllumajandusliku tootmise logo kasutamisel märgitakse logoga samale väljale koht, kus kasvatati põllumajanduslik tooraine, millest toode koosneb, kasutades selleks asjakohasel viisil üht järgmistest kujudest:

- a) „ELi põllumajandus“, kui põllumajanduslik tooraine on kasvatatud liidus;
- b) „ELi-väline põllumajandus“, kui põllumajanduslik tooraine on kasvatatud kolmandates riikides;
- c) „ELi / ELi-väline põllumajandus“, kui osa põllumajanduslikust toorainest on kasvatatud liidus ja osa kolmandas riigis.

Esimese lõigu kohaldamisel võib sõna „põllumajandus“ asendada asjakohastel juhtudel sõnaga „vesiviljelus“ ning sõnad „ELi“ ja „ELi-väline“ võib asendada riigi nimetusega ***või riigi ja piirkonna nimetusega või see nimetatud sõnadele lisada***, kui kogu põllumajanduslik tooraine, millest toode koosneb, on kasvatatud kõnealuses riigis ***ja kohasel juhul kõnealuses piirkonnas***.

Esimeses ja ***kolmandas lõigus osutatud*** koha, kus kasvatati põllumajanduslik tooraine, millest toode koosneb, tähise puhul võib arvestamata jätta koostisosade väikesed kogused, tingimusel et arvestamata jäetud koostisosade üldmass ei ületa 5 % põllumajandusliku tooraine üldmassist.

Sõna „ELi“ või „ELi-väline“ ei ole värvi, suuruse ega kirja poolest silmatorkavam kui ***toote*** nimetus.

3. Käesoleva artikli lõigetes 1 ja 2 ning artikli 33 lõikes 3 osutatud tähised tuleb hõlpsasti märgatavasse kohta paigutada hästi nähtavalt, selgesti loetavalt ja kustumiskindlalt.
4. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 54 vastu delegeeritud õigusakte, millega ***muudetakse*** käesoleva artikli lõiget 2 ja artikli 33 lõiget 3, ***lisades uusi*** märgistamise ■ nõudeid või muutes kõnealuseid lisatud nõudeid ■ .
5. Komisjon võtab vastu rakendusaktid seoses järgmisega:
 - a) praktiline kord seoses käesoleva artikli lõike 1 punktis a ja lõikes 2 ning artikli 33 lõikes 3 osutatud tähiste ***kasutamise***, esitusviisi, sisu ja suurusega;

- b) koodnumbrite määramine kontrolliasutustele ja kontrollorganitele;
- c) põllumajandusliku tooraine kasvatamiskoha tähis kooskõlas käesoleva artikli lõikega 2 ja artikli 33 lõikega 3.

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 55 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 33

Euroopa Liidu mahepõllumajandusliku tootmise logo

1. Euroopa Liidu mahepõllumajandusliku tootmise logo võib kasutada käesolevale määrusele vastavate toodete märgistamisel, esitlemisel ja reklaamimisel.

Mahepõllumajandusliku tootmise logo võib kasutada ka teavitamise ja hariduslikul eesmärgil, et tutvustada logo olemasolu ja seda reklaamida, tingimusel et logo ei kasutata viisil, mis võiks tarbijat eksitada konkreetse toote mahepõllumajandusliku tootmise osas, ning tingimusel et logo on esitatud V lisa sätestatud nõuete kohaselt. Sellisel juhul ei kohaldata artikli 32 lõike 2 ja V lisa punkti 1.7 nõudeid.

Euroopa Liidu mahepõllumajandusliku tootmise logo ei kasutata artikli 30 lõike 5 punktides b ja c osutatud töödeldud toidu ega artikli 30 lõikes 3 osutatud üleminekuaja toodete puhul.

2. Euroopa Liidu mahepõllumajandusliku tootmise logo on ametlik kinnitus kooskõlas määruse (EL) **2017/625** artiklitega 86 ja 91, ***välja arvatud lõike 1 teises lõigus osutatud juhtudel.***
3. Euroopa Liidu mahepõllumajandusliku tootmise logo kasutamine on kolmandatest riikidest imporditud toodete puhul vabatahtlik. Logo kasutamisel nimetatud toodete märgistusel tuleb lisaks kasutada artikli 32 lõikes 2 osutatud tähist.
4. Euroopa Liidu mahepõllumajandusliku tootmise logo peab vastama V lisas sätestatud näidisele ning nimetatud lisas sätestatud nõuetele.
5. Käesolevale määrusele vastavate toodete märgistamisel, esitlemisel ja reklaamimisel võib kasutada riiklikke või erasektori logosid.
6. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 54 vastu delegeeritud õigusakte, millega muudetakse ***V lisa*** Euroopa Liidu mahepõllumajandusliku tootmise logo ja sellega seotud nõudeid **■** .

V peatükk
Sertifitseerimine

Artikkel 34

Sertifitseerimissüsteem

1. *Artiklis 36 osutatud* ettevõtjad ja ettevõtjate rühmad, *kes* toodavad, valmistavad ette, *turustavad* või ladustavad mahepõllumajanduslikke *või üleminekuaja* tooteid, impordivad selliseid tooteid kolmandast riigist või ekspordivad selliseid tooteid kolmandasse riiki või viivad selliseid tooteid turule, peavad **■** enne toote turule viimist *mahepõllumajandusliku või üleminekuaja* tootena või enne ülemineku**aega** teatama oma tegevusest selle liikmesriigi *pädevatele asutustele, kus nende* tegevus toimub *ja kus nende ettevõtte suhtes rakendatakse kontrollsüsteemi*.

Kui pädevad asutused on andnud oma kohustused üle või delegeerinud teatavad ametliku kontrolli tegemise ülesanded või teatavad muude ametlike toimingutega seotud ülesanded rohkem kui ühele kontrolliasutusele või kontrollorganile, märgivad ettevõtjad või ettevõtjate rühmad esimeses lõigus osutatud teatamisel ära kontrolliasutuse või kontrollorgani, kes tõendab nende tegevuse kooskõla käesoleva määrusega ning annab välja artikli 35 lõikes 1 osutatud sertifikaadi.

2. *Ettevõtjad, kes müüvad müügipakendis mahepõllumajanduslikke tooteid otse lõpptarbijale või -kasutajale, on vabastatud käesoleva artikli lõikes 1 osutatud teatamiskohustusest ja artikli 35 lõikes 2 osutatud sertifikaadi omamise kohustusest, tingimusel et nad ei tooda ega valmista ise selliseid tooteid ette, ei ladusta selliseid tooteid mujal, kui ainult müügikohas, ega impordi selliseid tooteid kolmandast riigist ning ei kasuta selliseks tegevuseks alltöövõtjana teist ettevõtjat.*
3. Kui ettevõtja või ettevõtjate rühm kasutab mõne tegevuse puhul kolmandast *isikust* alltöövõtjaid, peavad nii ettevõtja või ettevõtjate rühm kui ka alltöövõtjana tegutsevad kolmandad *isikud* täitma lõike 1 nõudeid, *välja arvatud siis, kui ettevõtja või ettevõtjate rühm annab lõikes 1 osutatud teatistes teada, et ta jääb vastutavaks mahepõllumajandusliku tootmise eest ega anna vastutust üle alltöövõtjale. Sellisel juhul kontrollivad pädevad asutused või asjakohasel juhul kontrolliasutus või kontrollorgan alltöövõtjate tegevuse vastavust käesolevale määrusele alltöövõtjaid kasutavate ettevõtjate või ettevõtjate rühma kontrolli raames.*
4. *Lükkmesriigid võivad määrata ametiasutuse või kinnitada organi lõikes 1 osutatud teatiste vastuvõtmiseks.*

5. Ettevõtjad , ettevõtjate rühmad *ja alltöövõtjad* peavad kooskõlas käesoleva määrusega oma eri tegevuste kohta arvestust.
6. *Liikmesriigid* haldavad ajakohastatud *loetelusid*, kuhu on kantud oma tegevusest lõike 1 kohaselt teatanud ettevõtjate ja ettevõtjate rühmade nimed ja aadressid, ning avalikustavad *nõuetekohaselt, sealhulgas linkidega ühtsele veebisaidile, kõnealuste andmete täieliku loetelu* koos teabega nende ettevõtjate ja ettevõtjate rühmade sertifikaatide kohta vastavalt artikli 35 lõikele 1. *Liikmesriigid* järgivad Euroopa Parlamendi ja nõukogu *määruse (EL) 2016/679¹* kohaseid isikuandmete kaitse nõudeid.
7. Liikmesriigid tagavad, et õigus kuuluda kontrollisüsteemi on *igal ettevõtjal või ettevõtjate rühmal, kelle tegevus on kooskõlas käesoleva määrusega ning kes, juhul kui* kogutakse *tasu* kooskõlas määruse (EL) 2017/625 artiklitega 78 ja 80, *maksab mõistlikku tasu kontrollikulude katteks. Liikmesriigid tagavad, et tasud, mida võidakse koguda, avalikustatakse.*
8. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 54 vastu delegeeritud õigusakte *II lisa muutmiseks seoses arvestuse pidamise nõuetega.*

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2017. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1).

9. Komisjon võib võtta vastu rakendusakte, et sätestada üksikasju ja spetsifikatsioone, mis on seotud järgmisega:

- a) *lõikes 1 osutatud teavitamise vorm ja tehnilised vahendid,*
- b) *lõikes 6 osutatud loetelude avalikustamise kord ning*
- c) *lõikes 7 osutatud tasude avalikustamise menetlus ja kord.*

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 55 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 35

Sertifikaat

1. *Pädevad asutused või asjakohasel juhul kontrolliasutused või kontrollorganid annavad sertifikaadi igale ettevõtjale või ettevõtjate rühmale, kes on artikli 34 lõike 1 kohaselt teatanud oma tegevusest ja järgib käesolevat määrust. Sertifikaat*
- a) *väljastatakse võimaluse korral alati elektrooniliselt;*
 - b) *võimaldab identifitseerida vähemalt ettevõtja või ettevõtjate rühma, sisaldab liikmete nimekirja, asjaomase sertifikaadiga hõlmatud toodete kategooriat ja sertifikaadi kehtivusaega;*
 - c) *kinnitab, et teatatud tegevus on kooskõlas käesoleva määrusega ning*
 - d) *antakse välja VI lisas esitatud näidise kohaselt.*

2. *Ilma et see piiraks käesoleva artikli lõike 8 ja artikli 34 lõike 2 kohaldamist, võivad ettevõtjad ja ettevõtjate rühmad viia artikli 2 lõikes 1 osutatud tooteid turule mahepõllumajanduslikena või üleminekuaja toodetena vaid siis, kui neil on käesoleva artikli lõikes 1 osutatud sertifikaat.*
3. *Käesolevas artiklis osutatud sertifikaat on ametlik sertifikaat määruse (EL) 2017/625 artikli 86 lõike 1 punkti a tähenduses.*
4. Ettevõtjal ega ettevõtjate rühmal ei ole õigust saada oma tegevusele **ühes liikmesriigis** sama toodete **kategooria** puhul **■** sertifikaati **rohkem kui ühelt kontrollorganilt**, sealhulgas juhul, kui see ettevõtja või ettevõtjate rühm tegutseb eri tootmis-, ettevalmistus- ja turustusetappides.
5. Ettevõtjate rühma liikmetel ei ole õigust saada ühegi rühma sertifitseerimisega hõlmatud tegevuse kohta individuaalset **■** sertifikaati.
6. Ettevõtjad **■** kontrollivad oma tarnijatest ettevõtjate **■** sertifikaate.

7. *Käesoleva artikli lõigete 1 ja 4 kohaldamisel liigitatakse tooted järgmistesse kategooriatesse:*
- a) *töötlemata taimed ja taimsed saadused, sh seemned ja muu taimne paljundusmaterjal;*
 - b) *loomad ja töötlemata loomakasvatussaadused;*
 - c) *vetikad ja töötlemata vesiviljelustooted;*
 - d) *töödeldud põllumajandustooted, sealhulgas vesiviljelustooted, mis on ette nähtud toiduna kasutamiseks;*
 - e) *sööt;*
 - f) *vein;*
 - g) *käesoleva määruse I lisas loetletud muud tooted või eelmiste kategooriatega hõlmamata tooted.*
8. *Liikmesriigid võivad vabastada lõikes 2 osutatud sertifikaadi omamise kohustusest ettevõtjad, kes müüvad otse lõpptarbijale pakendamata mahepõllumajanduslikke tooteid, välja arvatud sööta, tingimusel et asjaomased ettevõtjad ei tooda ega valmista ise selliseid tooteid ette, ei ladusta selliseid tooteid mujal, kui ainult müügikohas, ega impordi selliseid tooteid kolmandast riigist ning ei kasuta selliseks tegevuseks alltöövõtjana teist ettevõtjat ning kui täidetud on järgmised tingimused:*
- a) *müük ei ületa 5 000 kilogrammi aastas,*

- b) pakendamata mahepõllumajanduslike toodete müügi aastakäive ei ületa 20 000 eurot või*
- c) sertifitseerimise võimalik kulu ettevõtjale on suurem kui 2 % ettevõtja müüdnud pakendamata mahepõllumajanduslike toodete kogukäibest.*

Kui liikmesriik otsustab vabastada esimeses lõigus osutatud ettevõtjad kohustusest omada sertifikaati, võib ta kehtestada rangemad piirmäärad, kui on esimeses lõigus ette nähtud.

Lükkmesriigid teatavad komisjonile ja teistele liikmesriikidele oma otsusest teha esimese lõigu kohaselt erand ettevõtjatele ning piirmäärad, mille ulatuses sellised ettevõtjad on vabastatud kohustusest omada sertifikaati.

9. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 54 vastu delegeeritud õigusakte, millega muudetakse VI lisas sätestatud sertifikaadi näidist.

10. *Komisjon võtab vastu rakendusaktid, et sätestada üksikasjad ja spetsifikatsioonid lõikes 1 osutatud sertifikaadi vormi ning selle väljastamise tehniliste vahendite kohta.*

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 55 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 36

Ettevõtjate rühm

1. Iga ettevõtjate rühm

- a) *koosneb üksnes sellistest liikmetest, kes on põllumajandustootjad või vetikaid või vesiviljelustooteid tootvad ettevõtjad, ning kes võivad lisaks tegeleda toidu või sööda töötlemise, ettevalmistamise või turuleviimisega;*
- b) *koosneb üksnes liikmetest,*
 - i) *kelle puhul on individuaalse sertifitseerimise kulu üle 2 % iga liikme käibest või mahepõllumajandusliku tootmise standardtoodangu väärtusest ja kelle mahepõllumajandusliku tootmise käive ei ületa 25 000 eurot aastas või kelle mahepõllumajandusliku tootmise standardtoodangu väärtus ei ületa 15 000 eurot aastas, või*

ii) *kelle iga ettevõtte suurus on kuni*

- *viis hektarit,*
- *0,5 hektarit kasvahoone puhul või*
- *eranditult püsirohuma puhul kuni 15 hektarit;*

c) *luuakse liikmesriigis või kolmandas riigis;*

d) *on juriidiline isik;*

e) *koosneb üksnes liikmetest, kes tegelevad tootmisega geograafiliselt üksteisele lähedal;*

f) *loob ühise turustussüsteemi rühmas toodetavate toodete jaoks ning*

g) loob sisekontrollisüsteemi, mis **koosneb** dokumenteeritud kontrollitoimingutest ja -menetlustest, mille alusel vastutab kindlaksmääratud isik või organ iga rühma liikme käesoleva määruse täitmise kontrollimise eest.

2. Pädevad asutused või asjakohasel juhul kontrolliasutused või kontrollorganid tunnistavad artiklis 35 osutatud sertifikaadi kehtetuks kogu rühma jaoks, kui lõikes 1 osutatud sisekontrollisüsteemi ülesehituse või toimimise puudused, eriti suutmatus avastada või käsitleda ettevõtjate rühma üksikliikmete poolseid nõuete rikkumisi, mõjutavad mahepõllumajanduslike **ja üleminekuaja** toodete terviklust.

3. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 54 vastu delegeeritud õigusakte, *millega muudetakse käesoleva artikli lõikeid 1 ja 2, lisades sätteid või muutes kõnealuseid lisatud sätteid, eelkõige seoses järgmisega:*
- a) ettevõtjate rühma üksikliikmete vastutus;
 - b) *kriteeriumid rühma liikmete geograafilise läheduse kindlaksmääramiseks, näiteks rajatiste või tootmisalade jagamine;*
 - c) sisekontrollisüsteemi ülesehitus ja toimimine, sealhulgas tehtavate kontrollide ulatus, sisu ja sagedus, *ning sisekontrollisüsteemi ülesehituse või toimimise puuduste kindlakstegemise kriteeriumid.*
4. Komisjon võib vastu võtta rakendusakte, *milles sätestatakse erinõuded* järgmistes valdkondades:

■

- a) *ettevõtjate rühma koosseis ja suurus;*
- b) *dokumentatsioon ja arvestuse pidamise süsteemid, sisemise jälgitavuse süsteem ning ettevõtjate loetelu;*
- c) teabevahetus ettevõtjate rühma ning pädeva(te) asutus(t)e, kontrolliasutuste või kontrollorganite vahel ning liikmesriikide ja komisjoni vahel.

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 55 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

VI peatükk

Ametlikud kontrollid ja muud ametlikud toimingud

Artikkel 37

Seos määrusega (EL) 2017/625 ning täiendavad õigusnormid mahepõllumajandusliku tootmisega ja mahepõllumajanduslike toodete märgistamisega seotud ametlike kontrollide ja muude ametlike toimingute kohta

Lisaks määruse (EL) 2017/625 sätetele, kui käesoleva määruse artikli 40 lõikes 2 ei ole sätestatud teisiti, ning lisaks käesoleva määruse artikli 29 sätetele, kui käesoleva määruse artikli 41 lõikes 1 ei ole sätestatud teisiti, kohaldatakse ametlike kontrollide ja muude ametlike toimingute suhtes käesolevas peatükis sätestatud erinorme, mille eesmärk on kogu protsessi jooksul kõigis tootmis-, ettevalmistus- ja turustusetappides kontrollida, et käesoleva määruse artikli 2 lõikes 1 osutatud tooted on toodetud kooskõlas käesoleva määrusega.

Artikkel 38

Täiendavad õigusnormid pädevate asutuste tehtavate ametlike kontrollide ja võetavate meetmete kohta

- 1. Ametlikud kontrollid, mille eesmärk on vastavalt määruse (EL) 2017/625 artiklile 9 kontrollida käesoleva määruse täitmist, hõlmavad eelkõige järgmist:*
 - a) kontrollitakse, kas ettevõtjad kohaldavad igas tootmis-, ettevalmistus- ja turustusetapi käesoleva määruse artikli 9 lõikes 6 ja artiklis 28 osutatud ennetus- ja ettevaatusmeetmeid;*

- b) *kui ettevõtte hõlmab mittemahepõllumajanduslikke või üleminekuaja tootmisüksusi, kontrollitakse dokumente ning selliseid kehtivaid meetmeid, menetlusi või korda, millega tagatakse mahepõllumajanduslike, üleminekuaja ja mittemahepõllumajanduslike tootmisüksuste ning neis toodetud asjaomaste toodete ning mahepõllumajanduslikes ja mittemahepõllumajanduslikes tootmisüksustes kasutatavate ainete ja toodete selge ja tõhus eristamine; sellise kontrolli puhul kontrollitakse neid põlde, mille puhul eelnevat perioodi võeti tagasiulatuvalt arvesse üleminekuaja osana, ning mittemahepõllumajanduslikke tootmisüksusi;*
- c) *kui ettevõtjad koguvad mahepõllumajanduslikke, üleminekuaja ja mittemahepõllumajanduslikke tooteid samal ajal või kui neid tooteid valmistatakse ette või ladustatakse samas ettevalmistusüksuses või alal või ruumides või transporditakse muudele ettevõtjatele või üksustele, kontrollitakse dokumente ning selliseid kehtivaid meetmeid, tootmisprotsesse või korda, millega tagatakse, et toiminguid tehakse erinevas kohas või erineval ajal, et toimub sobiv ja piisav puhastamine ja vajaduse korral võetakse toodete asendamist takistavaid meetmeid, et mahepõllumajanduslikud tooted ja üleminekuaja tooted on igal ajal identifitseeritavad ning et mahepõllumajanduslikke, üleminekuaja ja mittemahepõllumajanduslikke tooteid ladustatakse enne ja pärast ettevalmistustoiminguid üksteisest erinevas kohas või erineval ajal;*

- d) *kontrollitakse ettevõtjate rühmade sisekontrollisüsteemi ülesehitust ja toimimist;*
- e) *kui ettevõtjad on vabastatud teatamiskohustusest vastavalt käesoleva määruse artikli 34 lõikele 2 või kohustusest omada sertifikaati vastavalt käesoleva määruse artikli 35 lõikele 8, kontrollitakse vabastamise aluste täitmist ja kõnealuste ettevõtjate müüdavaid tooteid.*

2. *Ametlikud kontrollid, mille eesmärk on vastavalt määruse (EL) 2017/625 artiklile 9 kontrollida käesoleva määruse täitmist, tehakse kogu protsessi jooksul kõigis tootmis-, ettevalmistus- ja turustusetappides, võttes aluseks käesoleva määruse artikli 3 punktis 57 määratletud nõuete rikkumise tõenäosust, mille kindlaks määramisel võetakse lisaks määruse (EL) 2017/625 artiklis 9 osutatud elementidele arvesse eelkõige järgmisi elemente:*

- a) *ettevõtjate ja ettevõtjate rühmade tüüp, suurus ja struktuur;*
- b) *kui kaua on ettevõtjad ja ettevõtjate rühmad tegelenud mahepõllumajandusliku tootmise, ettevalmistamise ja turustamisega;*
- c) *kooskõlas käesoleva artikliga tehtud kontrollide tulemused;*
- d) *toimingute tegemise aeg;*

- e) *toodete kategooriad;*
- f) *toodete liik, kogus ja väärtus ning nende muutumine ajas;*
- g) *toodete segunemise või kasutamiseks lubamatute toodete või ainetega saastumise võimalus;*
- h) *erandite või vabastuste taotlemine ettevõtjate ja ettevõtjate rühmade poolt;*
- i) *kriitilised asjaolud, mis võivad põhjustada nõuete rikkumise ja nõuete rikkumise tõenäosus igas tootmis-, ettevalmistus- ja turustusetapis;*
- j) *alltöövõtt.*

3. *Igal juhul kontrollitakse vähemalt kord aastas nõuete täitmist kõikide ettevõtjate ja ettevõtjate rühmade puhul, välja arvatud need, kellele on osutatud artikli 34 lõikes 2 ja artikli 35 lõikes 8.*

Nõuete täitmise kontroll hõlmab kohapealset füüsilist kontrolli, välja arvatud, kui on täidetud järgmised tingimused:

- a) *asjaomase ettevõtja või ettevõtjate rühma varasemate kontrollide käigus ei ole vähemalt kolme järjestikuse aasta jooksul tuvastatud ühtegi rikkumist, mis mõjutaks mahepõllumajanduslike või üleminekuaja toodete terviklust, ning*

- b) asjaomase ettevõtja või ettevõtjate rühma nõuete rikkumise tõenäosust on vastavalt käesoleva artikli lõikes 2 ja määruse (EL) 2017/625 artiklis 9 osutatud elementidele hinnatud madalaks.*

Sellisel juhul ei ole kahe kohapealse füüsilise kontrolli vahele jääv ajavahemik pikem kui 24 kuud.

4. *Ametlike kontrollide puhul, mille eesmärk on vastavalt määruse (EL) 2017/625 artiklile 9 kontrollida käesoleva määruse täitmist, võetakse arvesse järgmist:*

- a) kontrollid tehakse kooskõlas määruse (EL) 2017/625 artikli 9 lõikega 4 tagades, et miinimumprotsent kõigist ettevõtjate või ettevõtjate rühmade ametlikest kontrollidest tehakse ette teatamata;*
- b) tagatakse, et lisaks käesoleva artikli lõikes 3 osutatud kontrollidele tehakse miinimumprotsent täiendavaid kontrolle;*
- c) kontrollide tegemisel võetakse miinimumarv proove vastavalt määruse (EL) 2017/625 artikli 14 punktile h;*
- d) tagatakse, et käesoleva artikli lõikes 3 osutatud nõuete täitmise kontrolli raames kontrollitakse miinimumarvu ettevõtjaid, kes on ettevõtjate rühma liikmed.*

5. Artikli 35 lõikes 1 osutatud sertifikaadi väljastamisel või pikendamisel võetakse aluseks käesoleva artikli lõigetes 1–4 osutatud nõuete täitmise kontrolli tulemused.
6. Iga käesoleva määruse täitmise kontrollimiseks tehtud ametliku kontrolli kohta vastavalt määruse (EL) 2017/625 artikli 13 lõikele 1 koostatava kirjaliku protokolliga allkirjastab ka ettevõtja või ettevõtjate rühm, et kinnitada kõnealuse kirjaliku protokolliga kättesaamist.
7. Määruse (EL) 2017/625 artikli 13 lõiget 1 ei kohaldata auditite ja kontrollide suhtes, mida pädevad asutused teevad oma järelevalve raames nende kontrolliorganite üle, millele on delegeeritud teatavad ametliku kontrolli tegemise ülesanded või teatavad muude ametlike toimingutega seotud ülesanded.
8. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 54 vastu delegeeritud õigusakte, millega
 - a) täiendatakse käesolevat määrust, sätestades konkreetsed kriteeriumid ja tingimused selliste ametlike kontrollide tegemiseks, mille eesmärk on tagada jälgitavus kõigis tootmis-, ettevalmistus- ja turustusetappides ning käesoleva määruse täitmine seoses järgmisega:
 - i) raamatupidamisdokumentide kontroll;
 - ii) konkreetsete ettevõtjate kategooriate kontroll;

iii) asjakohasel juhul ajavahemik, mille jooksul tuleb teha käesolevas määruses ette nähtud kontrollid, sealhulgas käesoleva artikli lõikes 3 osutatud kohapealne füüsiline kontroll, ning konkreetsed ruumid või ala, kus kontrollid tuleb teha;

b) muudetakse käesoleva artikli lõiget 2, lisades praktilise kogemuse alusel täiendavaid elemente või muutes neid lisatud elemente.

9. Komisjon võib vastu võtta rakendusakte, et täpsustada järgmist:

a) lõike 4 punktis a osutatud ettevõtjate või ettevõtjate rühmade kõikide selliste ametlike kontrollide miinimumprotsent, mis tuleb teha ette teatamata;

b) lõike 4 punktis b osutatud täiendavate kontrollide miinimumprotsent;

c) lõike 4 punktis c osutatud proovide miinimumarv;

d) lõike 4 punktis d osutatud ettevõtjate miinimumarv, kes kuuluvad ettevõtjate rühma.

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 55 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 39

Täiendavad õigusnormid ettevõtjate ja ettevõtjate rühmade võetavate meetmete kohta

- 1. Lisaks määruse (EL) 2017/625 artiklis 15 sätestatud kohustustele teevad ettevõtjad ja ettevõtjate rühmad järgmist:*
 - a) peavad arvestust, et tõendada käesoleva määruse täitmist;*
 - b) esitavad kõik avaldused ja muud teated, mida on vaja ametlike kontrollide tegemiseks;*
 - c) võtavad asjakohased praktilised meetmed, et tagada käesoleva määruse täitmine;*
 - d) esitavad allkirjastatava ja vajaduse korral ajakohastatava avalduse vormis järgmised andmed:*
 - i) mahepõllumajandusliku või üleminekuaja tootmisüksuse ning selle tegevuste täielik kirjeldus kooskõlas käesoleva määrusega;*
 - ii) asjakohased praktilised meetmed, mis tuleb võtta, et tagada käesoleva määruse täitmine;*
 - iii) ettevõtja*

- *teavitab kirjalikult ja viivitamata toodete ostjaid ning vahetab asjakohast teavet pädeva asutusega või asjakohasel juhul kontrolliasutuse või kontrollorganiga, kui ilmneb nõuete rikkumise põhjendatud kahtlus, nõuete rikkumise kahtlust ei saa välistada või kui tuvastatakse nõuete rikkumine, mis mõjutab toodete terviklust;*
- *nõustub kontrolliasutuse või kontrollorgani vahetumise korral kontrollitoimiku üleandmisega või, kui mahepõllumajanduslikust tootmisest loobutakse, nõustub sellega, et viimane kontrolliasutus või kontrollorgan säilitab kontrollitoimikut vähemalt viis aastat;*
- *teavitab mahepõllumajanduslikust tootmisest loobumise korral viivitamata pädevat asutust või artikli 34 lõike 4 kohaselt määratud asutust või organit ja*
- *kui alltöövõtjaid kontrollivad erinevad kontrolliasutused või kontrollorganid, nõustub nimetatud asutuste või organite vahelise teabevahetusega.*

2. *Komisjon võib võtta vastu rakendusakte, et sätestada üksikasju ja spetsifikatsioone, mis on seotud järgmisega:*

a) *dokumendid, et tõendada käesoleva määruse täitmist;*

- b) avaldused ja muud teated, mida on vaja ametlike kontrollide tegemiseks;*
- c) asjakohased praktilised meetmed, et tagada käesoleva määruse täitmine.*

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 55 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 40

Täiendavad õigusnormid ametliku kontrolli tegemise ülesannete ja muude ametlike toimingutega seotud ülesannete delegeerimise kohta

- 1. Pädevad asutused võivad delegeerida kontrollorganitele teatavad ametliku kontrolli tegemise ülesanded ja teatavad muud ametlike toimingutega seotud ülesanded üksnes juhul, kui lisaks määruse (EL) 2017/625 III peatükis sätestatud tingimustele on täidetud järgmised tingimused:*
 - a) delegeerimisel esitatakse delegeeritud ametliku kontrolli tegemise ülesannete ja muude ametlike toimingutega seotud ülesannete, mis hõlmavad aruandlust ja muid konkreetseid kohustusi, üksikasjalik kirjeldus ning selliste tingimuste üksikasjalik kirjeldus, millele peab neid täitev kontrollorgan vastama. Eelkõige esitab kontrollorgan pädevatele asutustele eelnevaks heakskiitmiseks järgmise:*
 - i) ettevõtjate ja ettevõtjate rühmade ametlike kontrollide tegemisel järgitav riskihindamismenetlus, milles määratakse eelkõige kindlaks ettevõtjate ja ettevõtjate rühmade poolt nõuete täitmise kontrolli intensiivsuse ja sageduse alus ning mis on koostatud määruse (EL) 2017/625 artiklis 9 ning käesoleva määruse artiklis 38 osutatud elementide alusel;*

- ii) tavaline kontrollimenetlus, milles kirjeldatakse üksikasjalikult kontrollimeetmeid, mida kontrollorgan kohaldab tema kontrollitavate ettevõtjate ja ettevõtjate rühmade suhtes;*
- iii) kooskõlas artikli 41 lõikes 4 osutatud ühise kataloogiga loetelu selliste meetmete kohta, mida ettevõtjad ja ettevõtjate rühmad peavad kohaldama nõuete rikkumise kahtluse või tuvastatud nõuete rikkumise korral;*
- iv) kord, mis käsitleb ametliku kontrolli tegemise ülesannete ning ettevõtjate ja ettevõtjate rühmade suhtes tehtavate muude ametlike toimingutega seotud ülesannete tõhusat seiret ja aruandlust.*

Kontrollorgan teavitab pädevat asutust alapunktides i–iv osutatud elementide kõigist hilisematest muudatustest;

- b) nimetatud pädevad asutused on kehtestanud menetlused ja korra, et tagada järelevalve kontrollorganite üle, sealhulgas delegeeritud ülesannete täitmise tõhususe, sõltumatuse ja objektiivsuse kontroll, eelkõige seoses nõuete täitmise kontrollimise intensiivsuse ja sagedusega;*

Pädevad asutused korraldavad vähemalt kord aastas määruse (EL) 2017/625 artikli 33 punkti a kohaseid auditeid kontrollorganites, kellele nad on delegeerinud ametliku kontrolli tegemise ülesandeid või muude ametlike toimingutega seotud ülesanded.

2. *Erandina määruse (EL) 2017/625 artikli 31 lõikest 3 võivad pädevad asutused delegeerida kontrollorganile otsuse tegemise seoses kõnealuse määruse artikli 138 lõike 1 punktis b ja artikli 138 lõigetes 2 ja 3 sätestatud ülesannetega.*
3. *Määruse (EL) 2017/625 artikli 29 punkti b alapunkti iv kohaldamise eesmärgil käesoleva määruse nõuete täitmise kontrollimiseks teatavate ametliku kontrolli tegemise ülesannete ja teatavate muude ametlike toimingutega seotud ülesannete delegeerimisel on käesoleva määruse kohaldamisalast lähtuvalt asjakohane standard rahvusvahelise ühtlustatud standardi „Vastavushindamine. Nõuded asutustele, kes sertifitseerivad tooteid, protsesse ja teenuseid“ viimane versioon, mille viide on avaldatud Euroopa Liidu Teatajas.*
4. *Pädevad asutused ei delegeeri kontrollorganitele järgmisi ametliku kontrolli tegemise ülesandeid ega muid ametlike toimingutega seotud ülesandeid:*
 - a) *teiste kontrolliasutuste või kontrollorganite järelevalve ja auditeerimine;*
 - b) *õigus teha erandeid, välja arvatud erandid mittemahepõllumajanduslikult saadud taimse paljundusmaterjali kasutamiseks;*

- c) *pädevus võtta käesoleva määruse artikli 34 lõike 1 kohaselt vastu teatise ettevõtjate või ettevõtjate rühmade tegevuse kohta;*
 - d) *käesoleva määruse nõuete rikkumise tõenäosuse hindamine, mille alusel määratakse kindlaks mahepõllumajanduslike kaubasaadetiste liidus vabasse ringlusse laskmisele eelnevate füüsiliste kontrollide sagedus kooskõlas määruse (EL) 2017/625 artikliga 54;*
 - e) *käesoleva määruse artikli 41 lõikes 4 osutatud ühise meetmete kataloogi koostamine.*
5. *Pädevad asutused ei delegeeri ametliku kontrolli tegemise ülesandeid ega muid ametlike toimingutega seotud ülesandeid füüsilistele isikutele.*
6. *Pädevad asutused tagavad, et kontrollorganitelt määruse (EL) 2017/625 artikli 32 alusel saadud teavet ja teavet tuvastatud või võimaliku nõuete rikkumise korral kontrollorganite kohaldatud meetmete kohta koguvad ja kasutavad pädevad asutused selleks, et teha järelevalvet kõnealuste kontrollorganite tegevuse üle.*
7. *Kui pädev asutus on teatavate ametliku kontrolli tegemise ülesannete või teatavate muude ametlike toimingutega seotud ülesannete delegeerimise vastavalt määruse (EL) 2017/625 artikli 33 punktile b täielikult või osaliselt lõpetanud, otsustab ta, kas asjaomaste kontrollorganite poolt enne delegeerimise osalise või täieliku lõpetamise kuupäeva väljastatud sertifikaadid jäävad kehtima, ning teavitab sellest otsusest asjaomaseid ettevõtjaid.*

8. *Ilma et see piiraks määruse (EL) 2017/625 artikli 33 punkti b kohaldamist, võivad pädevad asutused enne ametliku kontrolli tegemise ülesannete või muude ametlike toimingutega seotud ülesannete delegeerimise täielikku või osalist lõpetamist nimetatud punktis osutatud juhtudel sellise delegeerimise täielikult või osaliselt peatada*

- a) *ajavahemikuks, mis ei ületa 12 kuud, mille jooksul kontrollorgan peab kõrvaldama auditite ja kontrollide käigus tuvastatud puudused või nõuete rikkumise, mille kohta vahetati teavet muude kontrolliasutuste ja kontrollorganitega, pädevate asutustega ja komisjoniga vastavalt käesoleva määruse artiklile 43, või*
- b) *ajavahemikuks, mille jooksul käesoleva määruse artikli 40 lõikega 3 seotud määruse (EL) 2017/625 artikli 29 punkti b alapunktis iv osutatud akrediteering on peatatud.*

Kui ametliku kontrolli tegemise ülesannete või muude ametlike toimingutega seotud ülesannete delegeerimine on peatatud, ei väljasta asjaomased kontrollorganid artiklis 35 osutatud sertifikaate nende osade suhtes, mille puhul delegeerimine on peatatud. Pädevad asutused otsustavad, kas asjaomaste kontrollorganite poolt enne delegeerimise osalise või täieliku peatamise kuupäeva väljastatud sertifikaadid jäävad kehtima, ning teavitavad sellest otsusest asjaomaseid ettevõtjaid.

Ilma et see piiraks määruse (EL) 2017/625 artikli 33 kohaldamist, lõpetavad pädevad asutused ametliku kontrolli tegemise ülesannete või muude ametlike toimingutega seotud ülesannete delegeerimise peatamise nüpea kui võimalik, kui kontrollorgan on kõrvaldanud esimese lõigu punktis a osutatud puudused või nõuete rikkumise või kui akrediteerimisasutus on esimese lõigu punktis b osutatud akrediteeringu peatamise lõpetanud.

- 9.** *Kui kontrollorgan, kellele pädevad asutused on delegeerinud teatavad ametliku kontrolli tegemise ülesanded või muude ametlike toimingutega seotud ülesanded, on käesoleva määruse artikli 46 lõike 1 kohaselt ka komisjoni poolt tunnustatud tegema kolmandates riikides kontrolle ning kui komisjon kavatseb kõnealuselt kontrollorganilt tunnustuse ära võtta või on seda juba teinud, korraldavad pädevad asutused kooskõlas määruse (EL) 2017/625 artikli 33 punktiga a kontrollorgani auditeid või ülevaatusi seoses tema tegevusega asjaomases liikmesriigis (asjaomastes liikmesriikides).*
- 10.** *Kontrollorganid esitavad pädevatele asutustele*
- a) igal aastal 31. jaanuariks selliste ettevõtjate loetelu, keda nad eelmisel aastal 31. detsembri seisuga on kontrollinud, ning*
 - b) igal aastal 31. märtsiks teabe eelmisel aastal tehtud ametlike kontrollide ja muude ametlike toimingute kohta, et toetada määruse (EL) 2017/625 artiklis 113 osutatud aastaaruande mahepõllumajanduslikku tootmist ja mahepõllumajanduslike toodete märgistamist käsitleva osa ettevalmistamist.*

11. *Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 54 vastu delegeeritud õigusakte, millega täiendatakse käesolevat määrust osas, mis puudutab lõikes 1 sätestatud täiendavaid tingimusi ametliku kontrolli tegemise ülesannete ja muude ametlike toimingutega seotud ülesannete delegeerimiseks kontrollorganitele.*

Artikkel 41

Täiendavad õigusnormid nõuete rikkumise korral võetavate meetmete kohta

1. *Kui pädev asutus või asjakohasel juhul kontrolliasutus või kontrollorgan kahtlustab või saab põhjendatud teavet, muu hulgas teistelt pädevatelt asutustelt või asjakohasel juhul kontrolliasutustelt või kontrollorganitelt, et ettevõtja kavatseb kasutada toodet või viia turule toote, mis ei pruugi vastata käesolevale määrusele, kuid mis kannab mahepõllumajanduslikule tootmisele viitavat märgistust, või kui mõni ettevõtja teavitab pädevat asutust, kontrolliasutust või kontrollorganit artikli 27 kohaselt nõuete rikkumise kahtlusest, teeb ta artiklit 29 arvesse võttes järgmist:*
- a) *korraldab kooskõlas määrusega (EL) 2017/625 kohe ametliku uurimise, et kontrollida vastavust käesolevale määrusele; uurimine tuleb lõpule viia nii kiiresti kui võimalik mõistliku aja jooksul, võttes arvesse toote säilimisaega ja juhtumi keerukust;*
 - b) *keelab ajutiselt asjaomaste toodete turule viimise mahepõllumajanduslike või üleminekuaja toodetena ning nende kasutamise mahepõllumajanduslikus tootmises, kuni punktis a osutatud uurimise tulemuste selgumiseni. Enne otsuse tegemist annab pädev asutus või asjakohasel juhul kontrolliasutus või kontrollorgan ettevõtjale võimaluse esitada märkusi.*

2. *Kui lõike 1 punktis a osutatud uurimine ei näita ühtegi nõuete rikkumist, mis mõjutaks mahepõllumajanduslike või üleminekuaja toodete terviklust, lubatakse ettevõtjal asjaomaseid tooteid kasutada või need mahepõllumajanduslike või üleminekuaja toodetena turule viia.*
3. *Lükkmesriigid võtavad meetmed ja kehtestavad karistused, et takistada käesoleva määruse IV peatükis osutatud märgiste pettuslikku kasutamist.*
4. *Pädevad asutused koostavad ühise kataloogi meetmetest, mida tuleb nende territooriumil ka kontrolliasutustel ja kontrollorganitel kohaldada nõuete rikkumise kahtluse või tuvastatud nõuete rikkumise korral.*
5. *Komisjon võib võtta vastu rakendusakte, et täpsustada ühtset korda juhtudeks, kui pädevad asutused peavad võtma meetmeid nõuete rikkumise kahtluse või tuvastatud nõuete rikkumise korral.*

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 55 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 42

Täiendavad õigusnormid nõuete rikkumise korral võetavate meetmete kohta

- 1. Kui nõuete rikkumine mõjutab mahepõllumajanduslike või üleminekuaja toodete terviklust mis tahes tootmis-, ettevalmistus- või turustusetapis, näiteks juhul, kui see tuleneb lubamatute toodete, ainete või meetodite kasutamisest või mittemahepõllumajanduslike toodetega segunemisest, tagavad pädevad asutused ning asjakohasel juhul kontrolliasutused ja kontrollorganid lisaks kooskõlas määruse (EL) 2017/625 artikliga 138 võetavatele meetmetele, et kogu asjaomase tootepartii või tootmistsükli puhul ei viidata märgistamisel ja reklaamimisel mahepõllumajanduslikule tootmismeetodile.*
- 2. Tõsise, korduva või jätkuva nõuete rikkumise korral tagavad pädevad asutused ning asjakohasel juhul kontrolliasutused ja kontrollorganid, et lisaks lõikes 1 sätestatud meetmetele ning eelkõige määruse (EL) 2017/625 artikli 138 kohaselt võetud asjakohastele meetmetele keelatakse asjaomastel ettevõtjatel või ettevõtjate rühmadel teatavaks ajavahemikuks selliste toodete turustamine, mille puhul viidatakse mahepõllumajanduslikule tootmisele, ning et nende artiklis 35 osutatud sertifikaat vastavalt vajadusele kas peatatakse või tunnistatakse kehtetuks.*

Artikkel 43

Täiendavad teabevahetuse reeglid

1. ***Lisaks määruse (EL) 2017/625 artikli 105 lõikes 1 ja artikli 106 lõikes 1 sätestatud kohustustele jagavad pädevad asutused viivitamata teiste pädevate asutuste ning komisjoniga teavet iga sellise nõuete rikkumise kahtluse kohta, mis mõjutab mahepõllumajanduslike või üleminekuaja toodete terviklust.***

Pädevad asutused jagavad seda teavet teiste pädevate asutuste ja komisjoniga, kasutades komisjoni poolt kättesaadavaks tehtud arvutisüsteemi, mis võimaldab dokumentide ja teabe elektroonilist vahetust.

2. ***Kui esineb nõuete rikkumise kahtlus või kui on tuvastatud nõuete rikkumine seoses teiste kontrolliasutuste või kontrollorganite kontrollitavate toodetega, teavitavad kontrolliasutused ja kontrollorganid viivitamata kõnealuseid teisi kontrolliasutusi või kontrollorganeid.***
3. ***Kontrolliasutused ja kontrollorganid vahetavad teiste kontrolliasutuste ja kontrollorganitega muud asjakohast teavet.***
4. ***Taotluse korral, mis on põhjendatud vajadusega tagada, et toode oleks toodetud kooskõlas käesoleva määrusega, vahetavad kontrolliasutused ja kontrollorganid enda korraldatud kontrollide tulemusi käsitlevat teavet teiste pädevate asutuste ja komisjoniga.***

5. *Pädevad asutused vahetavad teavet kontrollorganite järelevalve kohta Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 765/2008¹ artikli 2 punktis 11 osutatud riiklike akrediteerimisasutustega.*
6. *Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 1306/2013² artikli 58 ja nimetatud artikli alusel vastu võetud õigusaktide kohaldamise eesmärgil võtavad pädevad asutused asjakohased meetmed ja kehtestavad dokumenteeritud menetlused, et tagada kontrollitulemusi käsitleva teabe edastamine makseasutusele kooskõlas selle vajadustega.*
7. *Komisjon võib vastu võtta rakendusaktid, millega täpsustatakse, millist teavet peavad ametlike kontrollide ja muude ametlike toimingute eest vastutavad pädevad asutused, kontrolliasutused ja kontrollorganid kooskõlas käesoleva artikliga esitama, sellise teabe asjakohased saajad ja esitamisel järgitav kord, sealhulgas nõuded lõikes 1 osutatud arvutisüsteemi funktsioonidele.*
- Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 55 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.*

¹ *Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. juuli 2008. aasta määrus (EÜ) nr 765/2008, millega sätestatakse akrediteerimise ja turujärelevalve nõuded seoses toodete turustamisega ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EMÜ) nr 339/93 (ELT L 218, 13.8.2008, lk 30).*

² *Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrus (EL) nr 1306/2013 ühise põllumajanduspoliitika rahastamise, haldamise ja seire kohta ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 352/78, (EÜ) nr 165/94, (EÜ) nr 2799/98, (EÜ) nr 814/2000, (EÜ) nr 1290/2005 ja (EÜ) nr 485/2008 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 549).*

VII peatükk

Kaubavahetus kolmandate riikidega

Artikkel 44

Mahepõllumajanduslike toodete eksport

1. Toodet võib liidust mahepõllumajandusliku tootena eksportida ja see võib kanda Euroopa Liidu mahepõllumajandusliku tootmise logo, kui see toode vastab käesolevas määruses sätestatud mahepõllumajandusliku tootmise nõuetele.
2. **■** Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 54 vastu delegeeritud õigusakte, *millega täiendatakse käesolevat määrust seoses* kolmandate riikide tolliasutustele mõeldud dokumentidega, eelkõige **■** puudutab see mahepõllumajandusliku ekspordisertifikaadi väljastamist, mis toimub võimaluse korral alati elektrooniliselt, ning kinnitust, et eksporditavad mahepõllumajanduslikud tooted vastavad käesolevale määrusele.

Artikkel 45

Mahepõllumajanduslike ja üleminekuaja toodete import

1. Toodet võib importida kolmandast riigist liidu turule viimiseks mahepõllumajandusliku või *üleminekuaja tootena*, kui täidetud on järgmised kolm tingimust:
 - a) toode on artikli 2 lõikes 1 osutatud toode;
 - b) kohaldub üks järgmistest:

- i) toode vastab **käesoleva määruse** II, III ja IV peatükile ning kõigi ettevõtjate ja **artiklis 36 osutatud ettevõtjate rühmade**, sealhulgas asjaomase kolmanda riigi eksportijate suhtes on kohaldatud artikli 46 kohaselt tunnustatud kontrolliasutuste või kontrollorganite kontrolli **ning kõnealused asutused või organid on neile väljastanud sertifikaadi, mis kinnitab, et nad täidavad käesolevat määrust;**
- ii) **kui toode pärineb artikli 47 kohaselt tunnustatud kolmandast riigist, vastab see asjakohases kaubanduslepingus sätestatud tingimustele, või**
- iii) kui toode pärineb **■** artikli 48 kohaselt tunnustatud kolmandast riigist, vastab see **asjaomase kolmanda riigi samaväärsetele tootmis- ja kontrollinõuetele ning imporditava tootega on kaasas asjaomase kolmanda riigi pädevate asutuste, kontrolliasutuste või kontrollorganite väljastatud kontrollisertifikaat, mis kinnitab kõnealust vastavust, ja**
- c) kolmandate riikide ettevõtjatel on võimalik igal ajal esitada importijatele ja riiklikele ametiasutustele liidus **ning kolmandates riikides** teavet, mis **võimaldab** identifitseerida **■** nende **tarnijaettevõtjad ning nende tarnijate kontrolliasutused või kontrollorganid**, et tagada **asjaomase** mahepõllumajandusliku või üleminekuaja toote jälgitavus. **See teave tehakse kättesaadavaks ka importijate kontrolliasutustele või kontrollorganitele.**

2. *Kooskõlas artikli 24 lõikes 9 sätestatud menetlusega võib komisjon anda eriloa toodete ja ainete kasutamiseks kolmandates riikides ja liidu äärepoolseimates piirkondades, võttes arvesse erinevusi taime- või loomakasvatuse ökoloogilises tasakaalus, konkreetseid ilmastikutingimusi, traditsioone ja kohalikke tingimusi neis piirkondades. Selliseid erilube võib anda kaheks aastaks ja seda aega võib pikendada, kusjuures eriloale laienevad II peatükis kehtestatud põhimõtted ja artikli 24 lõigetes 3 ja 6 sätestatud kriteeriumid.*
3. *Kooskõlas artikliga 22 selliste kriteeriumide sätestamisel, mille alusel loetakse olukord katastroofiolukorraks, ja katastroofiolukorras tegutsemise erinormide sätestamisel, võtab komisjon arvesse ka erinevusi ökoloogilises tasakaalus ning ilmastiku- ja kohalikke tingimusi kolmandates riikides ja liidu äärepoolseimates piirkondades.*
4. **■ Komisjon ■** *võtab vastu rakendusaktid, milles sätestatakse erinormid, mis käsitlevad lõike 1 punktis b osutatud sertifikaatide sisu, nende väljastamise korda ning kontrolli ja sertifikaadi väljastamise tehnilisi vahendeid, eelkõige seoses pädevate asutuste, kontrolliasutuste ja kontrollorganite rolliga tagada selliste imporditud toodete jälgitavus ja nõuetele vastavus, mida kavatsetakse viia liidu turule lõikes 1 osutatud mahepõllumajanduslike või üleminekuaja toodetena.*

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 55 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

5. Lõikes 1 osutatud mahepõllumajanduslike *ja üleminekuaja* toodete liitu importimise tingimuste ja meetmete täitmist kontrollitakse piiripunktis kooskõlas määruse (EL) 2017/625 artikli 47 lõikega 1. Kõnealuse määruse artikli 49 lõikes 2 osutatud füüsiliste kontrollide sagedus sõltub *käesoleva määruse artikli 3 punktis 57 määratletud nõuete rikkumise tõenäosusest*.

Artikkel 46

Kontrolliasutuste ja kontrollorganite tunnustamine

1. Komisjon võib võtta vastu rakendusaktid, millega tunnustatakse selliseid kontrolliasutusi ja kontrollorganeid, ■ mis on pädevad tegema kolmandates riikides kontrole *ja väljastama mahepõllumajanduse sertifikaate*, millega tunnistatakse kontrolliasutuste ja kontrollorganite tunnustus kehtetuks ning millega kehtestatakse tunnustatud kontrolliasutuste ja kontrollorganite loetelu.

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 55 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

2. *Kontrolliasutustele või kontrollorganitele antakse vastavalt käesoleva artikli lõikele 1 tunnustus artikli 35 lõikes 7 loetletud kategooriatesse kuuluvate toodete impordi kontrollimiseks, kui nad vastavad järgmistele kriteeriumidele:*

- a) *nad on seaduslikult asutatud ühes liikmesriigis või kolmandas riigis;*
- b) *nad on suutlikud tegema kontrolle, et tagada artikli 45 lõike 1 punktis a, punkti b alapunktis i ja punktis c ning käesolevas artiklis sätestatud tingimuste täitmine liitu importimiseks mõeldud mahepõllumajanduslike ja üleminekuaja toodete puhul;*
- c) *nad on piisavalt objektiivsed ja erapooletud ning neil puudub huvide konflikt seoses kontrolliülesannete täitmisega;*
- d) *kontrollorganid akrediteeritakse asjakohase ühtlustatud standardi „Vastavushindamine. Nõuded asutustele, kes sertifitseerivad tooteid, protsesse ja teenuseid“ alusel, mille viide on avaldatud Euroopa Liidu Teatajas;*
- e) *neil on kontrolliülesannete täitmiseks vajalik oskusteave, varustus ja taristu ning piisaval arvul asjakohase kvalifikatsiooni ja kogemustega töötajaid ning*
- f) *nad vastavad kõikidele täiendavatele kriteeriumidele, mis võidakse sätestada lõike 7 kohaselt vastu võetud delegeeritud õigusaktis.*

3. **Lõike 2 punktis d** osutatud akrediteeringu võib anda ainult
- a) liidus asuv riiklik akrediteerimisasutus vastavalt määrusele (EÜ) nr 765/2008
■ või
 - b) väljaspool liitu asuv akrediteerimisasutus, kes on alla kirjutanud rahvusvahelise akrediteerimisfoorumi mitmepoolse tunnustamise lepingule.
4. **Kontrolliasutused ja kontrollorganid esitavad komisjonile taotluse tunnustuse saamiseks. Taotlus koosneb tehnilisest toimikust, mis sisaldab kogu teavet, mida on vaja lõikes 2 sätestatud kriteeriumide täitmise tagamiseks.**
- Kontrolliasutused esitavad pädeva asutuse koostatud **viimase** hindamisaruande ning kontrollorganid esitavad akrediteerimisasutuse väljastatud **akrediteerimistunnistuse**. Asjakohasel juhul esitavad kontrolliasutused **ja** kontrollorganid **ka viimased** aruanded nende tegevuse kohapealse hindamise, järelevalve ja mitmeaastase ümberhindamise kohta.
5. Lõikes 4 osutatud teabele **ja igasugusele muule kontrolliasutust või kontrollorganit käsitlevale asjakohasele teabele** tuginedes tagab komisjon tunnustatud kontrolliasutuste ja kontrollorganite asjakohase järelevalve, vaadates korrapäraselt üle nende töö **tulemused ja** tunnustuse. Kõnealuse järelevalve tegemisel võib komisjon nõuda akrediteerimisasutustelt või asjakohasel **juhul** pädevatelt asutustelt lisateavet.

6. Järelevalve laad määratakse kindlaks lõikes 5 osutatud nõuete rikkumise *tõenäosuse* hindamise alusel, *võttes arvesse eelkõige kontrolliasutuse või kontrollorgani tegevust, tema kontrollitavate toodete liiki ja ettevõtjate tüüpi ning muutusi tootmisnõuetes ja kontrollimeetmetes.*

Lõikes 1 osutatud kontrolliasutuste või kontrollorganite tunnustus tunnistatakse kõnealuses lõikes osutatud korra kohaselt viivitamata kehtetuks eelkõige juhul, kui sertifitseerimises või kooskõlas lõikega 8 kehtestatud kontrollides ja toimingutes on tuvastatud tõsiseid või korduvaid rikkumisi ning kui asjaomane kontrolliasutus või kontrollorgan ei võta pärast komisjoni taotlust aegsasti asjakohaseid parandusmeetmeid komisjoni määratud tähtaja jooksul. Tähtaeg määratakse kindlaks vastavalt probleemi tõsidusele ning üldjuhul ei või see olla lühem kui 30 päeva.

7. *Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 54 vastu delegeeritud õigusakte,*
- a) *millega muudetakse käesoleva artikli lõiget 2, lisades täiendavaid kriteeriume seal sätestatutele, et tunnustada käesoleva artikli lõikes 1 osutatud kontrolliasutusi ja kontrollorganeid ja nende tunnustus kehtetuks tunnistada, või millega muudetakse kõnealuseid lisatud kriteeriume;*

b) millega täiendatakse käesolevat määrust seoses

- i) komisjoni poolt kooskõlas lõikega 1 tunnustatud kontrolliasutuste ja kontrollorganite üle järelevalve tegemisega, sealhulgas kohapealne kontroll, ning**
- ii) kontrollide ja muude toimingutega, mida kõnealused kontrolliasutused ja kontrollorganid teevad.**

8. Komisjon võib võtta vastu rakendusakte, et tagada meetmete kohaldamine **eelkõige selliste** nõuete rikkumise kahtluse või tuvastatud nõuete rikkumise korral, mis mõjutab käesolevas artiklis § sätetatud tunnustuse alusel imporditud mahepõllumajanduslike **või üleminekuaja** toodete terviklust. Sellise meetmena võib eelkõige kontrollida § mahepõllumajanduslike **või üleminekuaja** toodete terviklust enne toodete viimist liidu turule ning asjakohasel juhul peatada luba viia selliseid tooteid liidu turule mahepõllumajanduslike **või üleminekuaja toodetena**.

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 55 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

9. Nõuetekohaselt põhjendatud tungiva kiireloomulisuse tõttu, mis on seotud ebaausate tavade või mahepõllumajandusliku tootmise põhimõtete ja nõuetega kokkusobimatute tavade, tarbijausalduse kaitse või ettevõtjate ausa konkurentsi kaitsega, võtab komisjon kooskõlas artikli 55 lõikes 3 osutatud menetlusega vastu viivitamata kohaldatavad rakendusaktid, et võtta käesoleva artikli lõikes 8 osutatud meetmeid või tunnistada käesoleva artikli lõikes 1 osutatud kontrolliasutuste ja kontrollorganite tunnustuse tühistamine kehtetuks.

Artikkel 47

Samaväärsus kaubanduslepingu alusel

■ Artikli 45 lõike 1 punkti b alapunktis *ii* osutatud tunnustatud kolmas riik on kolmas riik, mida liit on tunnustanud kaubanduslepingu alusel riigina, millel on tootmissüsteem, mis vastab samaväärsetele eesmärkidele ja põhimõtetele, sest ta kohaldab õigusnorme, mis tagavad nõuetele vastavuse puhul liidu õigusnormidega võrdse kindlustaseme.

■

Artikkel 48

Samaväärsus nõukogu määruse (EÜ) nr 834/2007 alusel

1. ■ Artikli **45 lõike 1 punkti b alapunktis iii** osutatud tunnustatud kolmas riik on kolmas riik, mida on tunnustatud samaväärsuse *otstarbel* määruse (EÜ) nr 834/2007 artikli 33 lõike 2 alusel, sealhulgas *käesoleva määruse* artiklis **58** sätestatud üleminekumeetme alusel tunnustatud riigid.

Tunnustus lõppeb 31. detsembril 2025.

2. Aastaaruannete alusel, mille lõikes 1 osutatud kolmandad riigid saadavad komisjonile iga aasta 31. märtsiks oma kehtestatud kontrollimeetmete rakendamise ja nende täitmise tagamise kohta, ***ning muud saadud teavet arvesse võttes*** tagab komisjon **■** tunnustatud kolmandate riikide asjakohase järelevalve nende tunnustuse korrapärase läbivaatamise kaudu. ***Selleks võib komisjon paluda liikmesriikide abi. Järelevalve laad määratakse kindlaks nõuete rikkumise tõenäosuse hindamise alusel, võttes arvesse eelkõige asjaomasest kolmandast riigist liitu eksporditava kauba kogust, pädevate asutuste seire- ja järelevalve tulemusi ning varasemate kontrollide tulemusi. Komisjon annab Euroopa Parlamendile ja nõukogule läbivaatamise tulemustest korrapäraselt aru.***

■

3. Komisjon koostab rakendusaktiga lõikes 1 osutatud kolmandate riikide loetelu ja võib seda loetelu rakendusaktidega muuta.

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 55 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

4. ■ Komisjonil *on* õigus võtta kooskõlas artikliga 54 vastu delegeeritud õigusakte, *millega täiendatakse käesolevat määrust seoses* teabega, mida *käesoleva artikli* lõike 3 kohaselt loetellu kantud kolmandad riigid peavad esitama ja mida on vaja nende tunnustuse järelevalveks komisjoni poolt, ning seoses kõnealuse komisjonipoolse järelevalvega, sealhulgas kohapealsete kontrollide kaudu.
5. Komisjon võib võtta vastu rakendusakte, et tagada meetmete kohaldamine *eelkõige selliste* nõuete rikkumise kahtluse või tuvastatud nõuete rikkumise korral, mis mõjutab käesolevas artiklis ■ osutatud kolmandatest riikidest imporditud mahepõllumajanduslike *või üleminekuaja* toodete terviklust. Sellise meetmena võib eelkõige kontrollida ■ mahepõllumajanduslike *või üleminekuaja* toodete terviklust enne toodete viimist liidu turule ning asjakohasel juhul peatada luba viia selliseid tooteid liidu turule mahepõllumajanduslike *või üleminekuaja* toodetena.

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 55 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 49

Komisjoni aruanne artiklite 47 ja 48 kohaldamise kohta

Komisjon esitab 31. detsembriks 2021 Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande artiklite 47 ja 48 kohaldamise seisu kohta, eelkõige seoses kolmandate riikide tunnustamisega samaväärsuse alusel.

VIII peatükk

Üldsätted

1. JAGU

Mahepõllumajanduslike ja üleminekuaja toodete vaba liikumine

Artikkel 50

Mahepõllumajanduslike ja üleminekuaja toodete turuleviimise keelamise ja piiramise keeld

■ Pädevad asutused, kontrolliasutused ja kontrollorganid ei keela ega piira tootmise, märgistamise või toodete esitlusviisiga seotud põhjendustele tuginedes teises liikmesriigis asuva teise pädeva asutuse, kontrolliasutuse või kontrollorgani poolt kontrollitud mahepõllumajanduslike või üleminekuaja toodete turuleviimist, kui nimetatud tooted vastavad käesolevale määrusele. Eelkõige ei tehta muid ametlikke kontrolle ega muid ametlikke toiminguid kui need, mida tehakse määruse (EL) **2017/625** alusel, ega **koguta** muid ametlike kontrollide ja ametlike toimingute eest võetavaid tasusid kui need, mis on **sätestatud nimetatud määruse VI peatükis**.

■

2. JAGU

Teave, aruandlus ja seonduvad erandid

Artikkel 51

Mahepõllumajanduse sektori ja kaubavahetusega seotud teave

1. Liikmesriigid esitavad komisjonile igal aastal käesoleva määruse rakendamiseks ja kohaldamise seireks vajaliku teabe. ***Selline teave põhineb nii palju kui võimalik usaldusväärsetel andmeallikatel. Komisjon võtab arvesse andmevajadust ja sünergiat võimalike andmeallikate vahel, eelkõige nende vajaduse korral statistilistel eesmärkidel kasutamist.***
2. Komisjon võtab vastu rakendusaktid seoses lõikes 1 osutatud teabe esitamiseks kasutatava süsteemiga, esitatava teabe üksikasjadega ning kuupäevaga, millal see teave tuleb esitada.

Need rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 55 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 52

Pädevate asutuste, kontrolliasutuste ja kontrollorganitega seotud teave

1. Liikmesriikidel on regulaarselt ajakohastatav loetelu, mis sisaldab järgmist teavet:

- a) pädevate asutuste nimed ja aadressid ning
- b) kontrolliasutuste ja kontrollorganite ■ nimed, ■ aadressid ja *koodnumbrid*.

Liikmesriigid edastavad need loetelud ja kõik neisse tehtud muudatused komisjonile ja avalikustavad need, välja arvatud juhul, kui loetelud on juba edastatud ja avalikustatud määruse (EL) 2017/625 artikli 4 lõike 4 kohaselt.

2. *Lõike 1 alusel esitatud teabele tuginedes avaldab ■ komisjon internetis korrapäraselt lõike 1 punktis b osutatud kontrolliasutuste ja kontrollorganite ajakohastatud loetelu.*

Artikkel 53

Erandid, load ja aruanne

- I**
1. *Erandid mahepõllumajandusliku taimse paljundusmaterjali ja mahepõllumajanduslike loomade kasutamisest, mis on sätestatud II lisa I osa punktis 1.8.5 ja II lisa II osa punktides 1.3.4.3 ja 1.3.4.4, välja arvatud II lisa II osa punkt 1.3.4.4.2, kaotavad kehtivuse 31. detsembril 2035.*
 2. *Võttes aluseks käesoleva artikli lõikes 7 sätestatud aruandes esitatud järeldused mahepõllumajandusliku taimse paljundusmaterjali ja loomade kättesaadavuse kohta, on komisjonil alates 1. jaanuarist 2028 õigus võtta kooskõlas artikliga 54 vastu delegeeritud õigusakte, millega muudetakse käesolevat määrust järgmiselt:*
 - a) *II lisa I osa punktis 1.8.5 ja II lisa II osa punktides 1.3.4.3 ja 1.3.4.4 osutatud erandite, välja arvatud II lisa II osa punkt 1.3.4.4.2, kohaldamine lõpetatakse varasemal kuupäeval kui 31. detsember 2035 või pikendatakse erandite kohaldamist pärast nimetatud kuupäeva, või*
 - b) *II lisa II osa punktis 1.3.4.4.2 osutatud erandi kohaldamine lõpetatakse.*

3. *Alates 1. jaanuarist 2026 on komisjonil õigus võtta kooskõlas artikliga 54 vastu delegeeritud õigusakte, millega muudetakse artikli 26 lõike 2 punkti b, et laiendada artikli 26 lõikes 2 osutatud teabesüsteemi kohaldamisala noorkanadele, ning II lisa II osa punkti 1.3.4.3, et võtta noorkanu käsitlevate erandite tegemisel aluseks kõnealuse süsteemi kohaselt kogutud andmed.*
4. *Võttes aluseks teabe kodulindude ja sigade mahepõllumajandusliku proteiinsööda kättesaadavuse kohta, mille liikmesriigid on kooskõlas käesoleva artikli lõikega 6 kättesaadavaks teinud või mis on esitatud käesoleva artikli lõikes 7 sätestatud aruandes, on komisjonil alates 1. jaanuarist 2025 õigus võtta kooskõlas artikliga 54 vastu delegeeritud õigusakte, millega lõpetatakse II lisa II osa punkti 1.9.3.1 alapunktis c ja punkti 1.9.4.2 alapunktis c osutatud lubade kehtivus, millega lubatakse kasutada kodulindude ja sigade söötmisel mitterahepõllumajanduslikku proteiinsööta, varasemal kuupäeval kui 31. detsember 2025 või pikendatakse nende lubade kehtivust pärast nimetatud kuupäeva.*
5. *Komisjon pikendab lõigetes 2, 3 ja 4 osutatud erandite või lubade kohaldamist üksnes nii kauaks, kui tal on eelkõige liikmesriikide poolt kooskõlas lõikega 6 esitatud teavet, mis kinnitab, et asjaomast taimset paljundusmaterjali, loomi või sööta ei ole liidu turul saada.*

6. *Iga aasta 30. juuniks teevad liikmesriigid komisjonile ja teistele liikmesriikidele kättesaadavaks*
- a) *artikli 26 lõikes 1 osutatud andmebaasis ja artikli 26 lõikes 2 osutatud süsteemides sisalduva teabe, ning kui see on asjakohane, artikli 26 lõikes 3 osutatud süsteemides sisalduva teabe;*
 - b) *teabe erandite kohta, mis on tehtud kooskõlas II lisa I osa punktiga 1.8.5 ning II lisa II osa punktidega 1.3.4.3 ja 1.3.4.4, ning*
 - c) *teabe kodulindude ja sigade mahepõllumajandusliku proteiinsööda kättesaadavuse kohta liidu turul ning teabe kooskõlas II lisa II osa punkti 1.9.3.1 alapunktiga c ja punkti 1.9.4.2 alapunktiga c antud lubade kohta.*
7. *Komisjon esitab 31. detsembriks 2025 Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande allpool loetletud toodete kättesaadavuse kohta liidu turul ning, kui see on asjakohane, neile toodetele piiratud juurdepääsu põhjused:*
- a) *mahepõllumajanduslik taimne paljundusmaterjal;*
 - b) *mahepõllumajanduslikud loomad, kes kuuluvad II lisa II osa punktides 1.3.4.3 ja 1.3.4.4 osutatud erandite alla;*
 - c) *kodulindude ja sigade söötmiseks kasutatav mahepõllumajanduslik proteiinsööt, mille jaoks on vaja II lisa II osa punkti 1.9.3.1 alapunktis c ja punkti 1.9.4.2 alapunktis c osutatud lube.*

Aruande koostamisel võtab komisjon eelkõige arvesse kooskõlas artikliga 26 kogutud andmeid ning käesoleva artikli lõikes 6 osutatud erandite ja lubadega seonduvat teavet.

IX peatükk

Menetlus-, ülemineku- ja lõppsätted

1. JAGU

Menetlussätted

Artikkel 54

Delegeeritud volituste rakendamine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.
2. ***Artikli 2 lõikes 6, artikli 9 lõikes 11, artikli 10 lõikes 5, artikli 12 lõikes 2, artikli 13 lõikes 3, artikli 14 lõikes 2, artikli 15 lõikes 2, artikli 16 lõikes 2, artikli 17 lõikes 2, artikli 18 lõikes 2, artikli 19 lõikes 2, artikli 21 lõikes 1, artikli 22 lõikes 1, artikli 23 lõikes 2, artikli 24 lõikes 6, artikli 30 lõikes 7, artikli 32 lõikes 4, artikli 33 lõikes 6, artikli 34 lõikes 8, artikli 35 lõikes 9, artikli 36 lõikes 3, artikli 38 lõikes 8, artikli 40 lõikes 11, artikli 44 lõikes 2, artikli 46 lõikes 7, artikli 48 lõikes 4, artikli 53 lõigetes 2, 3 ja 4, artikli 57 lõikes 3 ja artikli 58 lõikes 2 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile viieks aastaks alates 1. jaanuarist 2021. Komisjon esitab delegeeritud volituste kohta aruande hiljemalt üheksa kuud enne viieaastase tähtaja möödumist. Volituste delegeerimist pikendatakse automaatselt samaks ajavahemikuks, välja arvatud juhul, kui Euroopa Parlament või nõukogu esitab selle suhtes vastuväite hiljemalt kolm kuud enne iga ajavahemiku lõppemist.***

3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad *artikli 2 lõikes 6, artikli 9 lõikes 11, artikli 10 lõikes 5, artikli 12 lõikes 2, artikli 13 lõikes 3, artikli 14 lõikes 2, artikli 15 lõikes 2, artikli 16 lõikes 2, artikli 17 lõikes 2, artikli 18 lõikes 2, artikli 19 lõikes 2, artikli 21 lõikes 1, artikli 22 lõikes 1, artikli 23 lõikes 2, artikli 24 lõikes 6, artikli 30 lõikes 7, artikli 32 lõikes 4, artikli 33 lõikes 6, artikli 34 lõikes 8, artikli 35 lõikes 9, artikli 36 lõikes 3, artikli 38 lõikes 8, artikli 40 lõikes 11, artikli 44 lõikes 2, artikli 46 lõikes 7, artikli 48 lõikes 4, artikli 53 lõigetes 2, 3 ja 4, artikli 57 lõikes 3 ja artikli 58 lõikes 2* osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.
4. *Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega iga liikmesriigi määratud ekspertidega.*
5. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.

6. Artikli 2 lõike 6, artikli 9 lõike 11, artikli 10 lõike 5, artikli 12 lõike 2, artikli 13 lõike 3, artikli 14 lõike 2, artikli 15 lõike 2, artikli 16 lõike 2, artikli 17 lõike 2, artikli 18 lõike 2, artikli 19 lõike 2, artikli 21 lõike 1, artikli 22 lõike 1, artikli 23 lõike 2, artikli 24 lõike 6, artikli 30 lõike 7, artikli 32 lõike 4, artikli 33 lõike 6, artikli 34 lõike 8, artikli 35 lõike 9, artikli 36 lõike 3, artikli 38 lõike 8, artikli 40 lõike 11, artikli 44 lõike 2, artikli 46 lõike 7, artikli 48 lõike 4, artikli 53 lõigete 2, 3 ja 4, artikli 57 lõike 3 ja artikli 58 lõike 2 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti teatavakstegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

Artikkel 55

Komiteemenetlus

1. Komisjoni abistab **komitee**, mida nimetatakse mahepõllumajandusliku **tootmise** komiteeks. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.
2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.

3. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 8 koostoimes selle artikliga 5.
4. ***Kui komitee arvamust ei esita, ei võta komisjon rakendusakti eelnõu vastu ja kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artikli 5 lõike 4 kolmandat lõiku.***

2. JAGU

Kehtetuks tunnistamine ning ülemineku- ja lõppsätted

Artikkel 56

Kehtetuks tunnistamine

Määrus (EÜ) nr 834/2007 tunnistatakse kehtetuks.

Nimetatud määruse kohaldamist jätkatakse sellegipoolest selleks, et viia lõpule kolmandatest riikidest esitatud ja menetluses olevate taotluste läbivaatamine, nagu on sätestatud käesoleva määruse artiklis 58.

■ Viiteid kehtetuks tunnistatud määrusele käsitatakse viidetena käesolevale määrusele.

Artikkel 57

Üleminekumeetmed seoses määruse (EÜ) nr 834/2007 artikli 33 lõike 3 alusel tunnustatud kontrolliasutuste ja kontrollorganitega

1. Määruse (EÜ) nr 834/2007 artikli 33 lõike 3 alusel kontrolliasutustele ja kontrollorganitele antud tunnustus lõppeb ***hiljemalt 31. detsembril 2023.***

2. Komisjon koostab rakendusaktiga määruse (EÜ) nr 834/2007 artikli 33 lõike 3 alusel tunnustatud kontrolliasutuste ja kontrollorganite loetelu ning võib seda loetelu rakendusaktidega muuta.

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 55 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

3. **■** Komisjonil *on* õigus võtta kooskõlas artikliga 54 vastu delegeeritud õigusakte, *millega täiendatakse käesolevat määrust seoses* teabega, mida *käesoleva artikli lõikes 2 osutatud* kontrolliasutused ja kontrollorganid peavad esitama ja mida on vaja nende tunnustuse järelevalveks komisjoni poolt, ning seoses kõnealuse komisjonipoolse järelevalvega, sealhulgas kohapealsete kontrollide kaudu.

Artikkel 58

Üleminekumeetmed seoses määruse (EÜ) nr 834/2007 artikli 33 lõike 2 alusel kolmandatest riikidest esitatud taotlustega

1. Komisjon viib lõpule kolmandate riikide selliste taotluste läbivaatamise, mis on esitatud määruse (EÜ) nr 834/2007 artikli 33 lõike 2 alusel ja mis ... [käesoleva määruse jõustumise kuupäev] on menetluses. Selliste taotluste läbivaatamise suhtes kohaldatakse kõnealust määrust.

2. ■ Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 54 vastu delegeeritud õigusakte, millega täiendatakse käesolevat määrust, kehtestades ■ menetlusnormid käesoleva artikli lõikes 1 osutatud taotluste läbivaatamiseks, nähes muu hulgas ette, millist teavet peavad ■ kolmandad riigid esitama.

Artikkel 59

Üleminekumeetmed seoses kontrolliasutuste ja kontrollorganite esimese tunnustamisega
Erandina artikli 61 teises lõigus osutatud kohaldamise kuupäevast kohaldatakse artiklit 46 alates ... [käesoleva määruse jõustumise kuupäev] niivõrd, kui see on vajalik kontrolliasutuste ja kontrollorganite õigeaegse tunnustamise võimaldamiseks.

Artikkel 60

Üleminekumeetmed seoses määruse (EÜ) nr 834/2007 alusel toodetud
mahepõllumajanduslike toodete varudega

Kooskõlas määrusega (EÜ) nr 834/2007 ■ *enne 1. jaanuari 2021* toodetud tooteid võib
■ pärast kõnealust kuupäeva *turule viia* kuni varude ammendamiseni.

■

Artikkel 61

Jõustumine ja kohaldamine

Käesolev määrus jõustub kolmandal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Seda kohaldatakse alates 1. *jaanuarist 2021*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

...

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja

I LISA

ARTIKLI 2 LÕIKES 1 OSUTATUD MUUD TOOTED

- Toiduks või söödaks kasutatavad pärmid,
- **mate, suhkrumais, viinapuulehed, palmipungad, humalavõrsed ja muud sarnased söödavad taimeosad ning neist valmistatud tooted,**
- meresool **ning muud toiduks ja söödaks kasutatavad soolad,**
- **lahtihaspeldamiseks sobivad südiussikookonid,**
- looduslikud kummivaigud ja vaigud,
- mesilasvaha,
- eeterlikud õlid,
- **looduslikust korgist korgid, aglomeerimata ja ilma igasuguste sideaineteta,**
- **puuvill, kraasimata ja kammimata,**
- **vill, kraasimata ja kammimata,**
- **toornahad ja töötlemata nahad,**
- **taimse tooraine baasil valmistatavad traditsioonilised taimepreparaadid.**

II LISA

III peatükis osutatud üksikasjalikud tootmisnõuded

I osa

Taimekasvatuse nõuded

Lisaks artiklites 9–12 sätestatud tootmisnõuetele kohaldatakse mahepõllumajandusliku taimekasvatuse suhtes ka käesolevas osas sätestatud nõudeid.

1. Üldnõuded

- 1.1 Mahepõllumajanduskultuure, välja arvatud looduslikult vees kasvavaid kultuure, toodetakse elavas mullas või elavas mullas, mida on segatud või väetatud mahepõllumajanduslikus tootmises lubatud materjalide ja toodetega, vahetult aluspinnase ja aluspõhjakivimite peal.***
- 1.2 Keelatud on hüdropooniline tootmine, st looduslikult vees mittekasvavate taimede kasvatamise meetod, mille puhul on taimede juured üksnes toitainelahuses või inerts keskkonnas, millele on lisatud toitainelahus.***
- 1.3 Erandina punktist 1.1 on lubatud idandite tootmine seemnete niisutamise teel ja siguripeade tootmine muu hulgas puhtasse vette kastmise teel.***
- 1.4 Erandina punktist 1.1 on lubatud järgmised kasvatusmeetodid:***

- a) taimede potis kasvatamine selliste dekoratiivtaimede ja maitsetaimede tootmiseks, mida müüakse lõpptarbijale koos potiga;*
- b) ümberistutamiseks mõeldud seemikute või istikute kasvatamine pottides.*

1.5 *Erandina punktist 1.1 on lubatud kultuure kasvatada peenrakastides üksnes pindalal, mis on enne 28. juunit 2017 Soomes, Rootsis ja Taanis sertifitseeritud mahepõllumajanduslikuna sellise kasvatusmeetodi puhul. Sellise pindala laiendamine ei ole lubatud.*

Nimetatud erand lõpeb 31. detsembril 2030.

Komisjon esitab 31. detsembriks 2025 Euroopa Parlamendile ja nõukogule aruande peenrakastide kasutamise kohta mahepõllumajanduses. Kui see on asjakohane, võib aruande esitada koos seadusandliku ettepanekuga, mis käsitleb peenrakastide kasutamist mahepõllumajanduses.

1.6 *Kõikide kasutatavate taimekasvatusmeetoditega välditakse või minimeeritakse igasugust täiendavat keskkonna saastumist.*

1.7 *Üleminek*

- 1.7.1 Et taimi ja taimseid saadusi oleks võimalik käsitada mahepõllumajanduslike toodetena, peab käesolevas määruuses sätestatud tootmisnõudeid olema kohaldatud põldude suhtes vähemalt kaheaastase üleminekuaja jooksul enne külvi või rohumaa või mitmeaastaste söödataimede puhul vähemalt kaks aastat enne nende kasutamist **■** mahepõllumajandusliku *söödana* või muude mitmeaastaste taimede kui söödataimede puhul vähemalt kolm aastat enne mahepõllumajanduslike toodete esimest koristust.
- 1.7.2 Kui maa *või üks või mitu põldu* on olnud saastunud mahepõllumajanduslikus tootmises kasutamiseks lubamatute toodete või ainetega, võib *pädev* asutus otsustada *asjaomase maa või asjaomaste põldude puhul* pikendada üleminekuaga üle punktis 1.7.1 osutatud ajavahemiku.
- 1.7.3 Mahepõllumajanduslikus tootmises kasutamiseks lubamatu toote või ainega töötlemise korral taotleb pädev asutus kooskõlas punktiga 1.7.1 uut üleminekuaga.

Kõnealust üleminekuaga võib lühendada kahel juhul:

- a) mahepõllumajanduslikus tootmises kasutamiseks lubamatu toote või ainega töötlemine on osa taimekahjustajate või umbrohu, sh karantiinsete organismide või invasiivsete võõrliikide suhtes võetavast kohustuslikust tõrjemeetmest, mille on kehtestanud asjaomase liikmesriigi pädev asutus;
- b) mahepõllumajanduslikus tootmises kasutamiseks lubamatu toote või ainega töötlemine on osa teaduslikest katsetest, mille on heaks kiitnud asjaomase liikmesriigi pädev asutus.

1.7.4 Punktides 1.7.2 ja 1.7.3 osutatud juhtudel võetakse üleminekuaja kindlaksmääramisel arvesse järgmisi nõudeid:

- a) asjaomase toote või aine lagunemisprotsess peab tagama, et üleminekuaja lõpuks sisaldab muld ja mitmeaastaste taimede puhul taim jääkaineid tähtsusetus koguses;
- b) pärast töötlemist kogutud saaki ei tohi viia turule *mahepõllumajanduslike või üleminekuaja toodetena*.

1.7.4.1 Liikmesriigid teavitavad komisjoni ja teisi liikmesriike kõikidest otsustest, millega nad näevad ette kohustuslikud meetmed mahepõllumajanduslikus tootmises kasutamiseks *lubamatu toote või ainega töötlemise korral*.

1.7.4.2 Mahepõllumajanduslikus tootmises kasutamiseks lubamatu toote või ainega töötlemisel punkti 1.7.5 alapunkti b ei kohaldata.

1.7.5 Mahepõllumajanduslikuks loomakasvatuseks kasutatava maa puhul

- a) kohaldatakse üleminekunõudeid selle tootmisüksuse kogu ala suhtes, kus loomasööta toodetakse,
- b) olenemata punktist a võib üleminekuaega lühendada ühele aastale mittetaimtoiduliste liikide kasutatavate karjamaade ja vabaõhualade puhul.

1.8 Taimede päritolu, sh taimne paljundusmaterjal

1.8.1 Taimede ja taimsete saaduste, *välja arvatud taimse paljundusmaterjali* kasvatamiseks tuleb kasutada *ainult mahepõllumajanduslikku* taimset paljundusmaterjali. ■

1.8.2 *Sellise mahepõllumajandusliku taimse paljundusmaterjali saamiseks, mis on ette nähtud kasutamiseks muul otstarbel kui taimse paljundusmaterjali tootmiseks, peavad emataim ja asjakohasel juhul teised taimse paljundusmaterjali tootmiseks ette nähtud taimed olema kasvatatud kooskõlas käesoleva määrusega vähemalt ühe põlvkonna jooksul või mitmeaastaste taimede puhul vähemalt ühe põlvkonna kahe kasvuperioodi jooksul.*

1.8.3 *Mahepõllumajanduslikku taimset paljundusmaterjali valides peavad ettevõtjad eelistama mahepõllumajanduse jaoks sobivat mahepõllumajanduslikku taimset paljundusmaterjali.*

1.8.4 *Mahepõllumajanduslikuks tootmiseks sobivate mahepõllumajanduslike sortide aretus toimub mahepõllumajanduslikes tingimustes ja see keskendub geneetilise mitmekesisuse edendamisele, tuginedes loomulikule paljunemisvõimele, agronoomilisele tulemuslikkusele, haiguskindlusele ning kohanemisele erinevate kohalike mulla- ja ilmastikutingimustega.*

Igasugune paljundamine, välja arvatud meristeemkultuuride puhul, toimub sertifitseeritud mahepõllumajandusmeetodil.

1.8.5 *Üleminekuaja ja mittemahepõllumajandusliku taimse paljundusmaterjali kasutamine*

1.8.5.1 Erandina punktist 1.8.1 võivad pädevad asutused anda loa kasutada üleminekuaja või mittemahepõllumajanduslikku taimset paljundusmaterjali punktides 1.8.5.3, 1.8.5.4 ja 1.8.5.5 sätestatud tingimustel, kui artikli 26a lõikes 1 osutatud andmebaasist saadud andmetest või artikli 26 lõike 2 punktis a osutatud süsteemist nähtub, et ettevõtja kvalitatiivsed ja kvantitatiivsed vajadused asjaomase mahepõllumajandusliku taimse paljundusmaterjali, välja arvatud seemikute järele, ei ole rahuldatud.

Enne sellise erandi taotlemist tutvub ettevõtja artikli 26 lõikes 1 osutatud andmebaasiga või artikli 26 lõike 2 punktis a osutatud süsteemiga, et teha kindlaks, kas tema taotlus on põhjendatud.

1.8.5.2 Kolmandates riikides asuvate ettevõtjate puhul võivad artikli 46 lõike 1 kohaselt tunnustatud kontrolliasutused või kontrollorganid anda loa kasutada mahepõllumajanduslikus tootmisüksuses üleminekuaja või mittemahepõllumajanduslikku taimset paljundusmaterjali, kui mahepõllumajanduslik taimne paljundusmaterjal ei ole ettevõtja asukohariigiks oleva kolmanda riigi territooriumil kättesaadav piisava kvaliteediga või piisavas koguses, ja järgitakse punktides 1.8.5.3, 1.8.5.4 ja 1.8.5.5 sätestatud tingimusi.

1.8.5.3 *Mittemahepõllumajanduslikku taimset paljundusmaterjali ei töödelda muude taimekaitsevahenditega kui käesoleva määruse artikli 24 lõike 1 kohaselt seemnete töötlemisel kasutada lubatud taimekaitsevahendid, välja arvatud juhul, kui asjaomase liikmesriigi pädev asutus on määruse (EL) 2016/2031 kohaselt ette näinud asjaomase liigi kõigi sortide keemilise töötlemise taimetervise eesmärgil piirkonnas, kus taimset paljundusmaterjali kavatakse kasutada.*

1.8.5.4 *Luba kasutada üleminekuaja või mittemahepõllumajanduslikku taimset paljundusmaterjali antakse enne põllukultuuri külvamist.*

1.8.5.5 *Luba kasutada üleminekuaja või mittemahepõllumajanduslikku taimset paljundusmaterjali antakse ainult üksikkasutajatele üheks hooajaks korraga ning lubade andmise eest vastutav pädev asutus dokumenteerib loa saanud taimse paljundusmaterjali kogused.*

1.9 Mulla majandamine ja väetamine

1.9.1 Mahepõllumajanduslikus taimekasvatuses kasutatakse maaharimis- ja maaviljelusviise, mis säilitavad või suurendavad orgaanilist ainet mullas, parandavad mulla stabiilsust ja mulla bioloogilist mitmekesisust ning tõkestavad pinnase tihenemist ja mullaerosiooni.

1.9.2 Mulla viljakust ja bioloogilist aktiivsust säilitatakse ja suurendatakse

- a) mitmeaastase külvikorra abil, sealhulgas kasutades *kohustuslikke liblikõielisi kultuure roteeruvate kultuuride jaoks põhi- või kattekultuuridena* ja teisi haljasväetistaimi, *välja arvatud rohumaa või mitmeaastaste söödataimede puhul;*
- b) *kasvuhoonete või muude mitmeaastaste taimede kui söödataimede puhul üheaastaste haljasväetistaimede ja liblikõieliste taimede ning taimede mitmekesisuse abil ning*
- c) *kõigil juhtudel* mahepõllumajanduslikust tootmisest pärit eelistatavalt komposteeritud sõnniku või orgaanilise *aine* abil.

1.9.3 *Kui* taimede toitainevajadusi ei ole võimalik rahuldada punktides 1.9.1 ja 1.9.2 sätestatud meetmetega, võib üksnes vajalikul määral kasutada ainult neid väetisi ja mullaomaduste parandajaid, mis on artikli 24 kohaselt mahepõllumajanduslikus tootmises kasutamiseks lubatud. *Ettevõtjad peavad kõnealuste toodete kasutamise kohta arvestust.*

1.9.4 *Üleminekuaja üksustes ja mahepõllumajanduslikes üksustes* kasutatav direktiivis 91/676/EMÜ määratletud loomasõnniku kogus¹ ei tohi ületada 170 kg lämmastikku kasutatava põllumajandusmaa hektari kohta aastas. Kõnealune piirang kehtib ainult laudasõnniku, kuivatatud laudasõnniku ja veetustatud linnusõnniku, komposteeritud virtsa, sh linnusõnniku, komposteeritud laudasõnniku ja vedela virtsa kasutamise kohta.

- 1.9.5 Kui **põllumajandus**ettevõtted tahavad jagada mahepõllumajanduslikest tootmis**üksustest** ülejäävat sõnnikut, võivad nad sõlmida kirjalikke koostöölepinguid ainult teiste mahepõllumajandusliku tootmise nõudeid täitvate põllumajandusettevõtetega. Punktis 1.9.4 osutatud ülempiir arvutatakse kõigi sellises koostöös osalevate mahepõllumajanduslike tootmisüksuste põhjal.
- 1.9.6 Mulla üldseisundi parandamiseks või toitainete kättesaadavuse suurendamiseks mullas või põllukultuurides võib kasutada mikroorganisme sisaldavaid valmistisi.
- 1.9.7 Komposti aktiveerimiseks võib kasutada asjakohaseid taimseid valmistisi ja mikroorganisme sisaldavaid valmistisi.
- 1.9.8 Mineraalseid lämmastikväetisi ei tohi kasutada.
- 1.9.9 Biodünaamilisi preparaate võib kasutada.**
- 1.10 Taimekahjustajate ja umbrohu tõrje
- 1.10.1 Taimekahjustajate ja umbrohu tekitatavate kahjustuste vältimiseks kaitstakse taimi eelkõige järgmisega:

- kahjurite looduslikud vaenlased;
- liikide, sortide ja heterogeense materjali valik;
- külvikorrad;
- maaviljelusmeetodid, nagu biofumigeerimine, *mehhaanilised ja füüsilised meetodid*, ning
- termilised protsessid, nagu solarisatsioon ja *kaitstud kultuuride puhul rakendatav* pinnase pealmise kihi aurutamine (kuni 10 cm sügavuselt).

1.10.2 Kui taimi ei ole võimalik taimekahjustajate eest punktis 1.10.1 sätestatud meetoditega piisavalt kaitsta või kui on selge, et saaki ähvardab oht, võib üksnes vajalikul määral kasutada ainult neid tooteid ja aineid, mis on *artiklite 9 ja 24* alusel mahepõllumajanduslikus tootmises kasutamiseks lubatud. *Ettevõtjad hoiavad alles dokumendid, mis tõendavad selliste toodete kasutamise vajalikkust.*

1.10.3 Lõksudes või püünistes *kasutatavate toodete ja ainete*, v.a feromoonpüüniste puhul peavad *lõksud ja/või püünised* ära hoidma toodete ja ainete pääsemise keskkonda ning toodete ja ainete ning kasvatatavate kultuuride kokkupuutumise. *Kõik lõksud, sealhulgas feromoonpüünised* tuleb pärast kasutamist kokku korjata ja *ohutult* kõrvaldada.

1.11 Puhastus- ja desinfitseerimisvahendid

Taimekasvatuses võib kasutada üksnes selliseid puhastus- ja desinfitseerimisvahendeid, mis on artikli 24 kohaselt mahepõllumajanduslikus tootmises kasutamiseks lubatud.

1.12 Arvestuse pidamise kohustus

Ettevõtjad peavad arvestust asjaomaste maatükkide ja saagi suuruse kohta.

1.13 Töötlemata toodete ettevalmistamine

Kui taimedega tehakse muid ettevalmistustoiminguid kui töötlemine, kohaldatakse sellistele ettevalmistustoimingutele mutatis mutandis IV osa punktides 1.2, 1.3, 1.4, 1.5 ja 2.2.3 sätestatud üldnõudeid.

2. Üksikasjalikud nõuded konkreetsetele taimedele ja taimsetele saadustele

2.1 Seenekasvatuse nõuded

Seente kasvatamisel võib kasutada substraate, kui need koosnevad ainult järgmistest koostisosadest:

a) laudasõnnik ja virts

i) kas ■ mahepõllumajanduslikest tootmisüksustest või tootmisüksustest ülemineku teisel aastal või

ii) punktis 1.9.3 osutatud üksustest ainult juhul, kui alapunktis i osutatud toode ei ole kättesaadav, ja tingimusel, et sellise laudasõnniku ja virtsa kaal ei ületa 25 % substraadi koostisosade kogukaalust (v.a kattematerjal ja lisatud vesi) enne kompostimist;

- b) muud kui punktis a osutatud põllumajandusliku päritoluga tooted, mis on saadud mahepõllumajanduslikest tootmis*üksustest*;
- c) keemiliselt töötlemata turvas;
- d) pärast langetamist keemiliselt töötlemata puit;
- e) punktis 1.9.3 osutatud mineraalained, vesi ja muld.

2.2 Looduslike taimede korjamise nõuded

Looduslikel aladel, metsades ja põllumajanduspiirkondades kasvavate looduslike taimede ja taimeosade korjamist käsitatakse mahepõllumajandusliku tootmisena tingimusel, et

- a) kõnealuseid alasid ei ole töödeldud muude kui *artiklite 9 ja 24* alusel mahepõllumajanduslikus tootmises kasutamiseks lubatud toodete või ainetega vähemalt kolme aasta jooksul enne korjamist;
- b) korjamine ei mõjuta looduskeskkonna stabiilsust ega liikide säilimist korjepiirkonnas.

II osa

Loomakasvatuse nõuded

Lisaks artiklites 9, 10, 11 ja 14 sätestatud tootmisnõuetele kohaldatakse *mahepõllumajandusliku* loomakasvatuse suhtes ka käesolevas osas sätestatud nõudeid.

1. Üldnõuded

1.1 *Maata loomakasvatus, mille puhul põllumajandustootja, kes kavatseb hakata tegelema mahepõllumajandusliku loomakasvatusega, ei majanda põllumajandusmaad ega ole sõlminud mõne põllumajandustootjaga kirjalikku koostöökokkulepet mahepõllumajanduslike või üleminekuaja tootmisüksuste kasutamiseks loomakasvatuse eesmärgil, on keelatud, välja arvatud mesinduse puhul.*

1.2 Üleminek

1.2.1 *Kui samal ajal algab üleminek kogu tootmisüksuses, sealhulgas karjamaad või loomasööda kasvatamiseks kasutatavad maa-alad ja loomad, kes asuvad kõnealuses tootmisüksuses selle mahepõllumajanduslikule tootmisele üleminekuaja alguses vastavalt I osa punktile 1.7.1 ja punkti 1.7.5 alapunktile b, võib loomi ja loomseid saadusi tootmisüksuse üleminekuaja lõpus käsitada mahepõllumajanduslikena, sealhulgas juhul, kui käesoleva osa punktis 1.2.2 sätestatud üleminekuage asjaomase loomaliigi jaoks on pikem kui tootmisüksuse üleminekuage.*

Erandina punktist 1.4.3.1 võib sellise samaaegse ülemineku korral ja tootmisüksuse üleminekuaja jooksul sööta loomi, kes asuvad kõnealuses tootmisüksuses alates mahepõllumajanduslikule tootmisele üleminekuaja algusest, üleminekuaja söödaga, mis on üleminekuaja tootmisüksuses toodetud üleminekuaja esimesel aastal, ja/või punkti 1.4.3.1 kohase söödaga ja/või mahepõllumajandusliku söödaga.

Mittemahepõllumajanduslikke loomi võib tuua üleminekuaja tootmisüksusesse pärast üleminekuaja algust punkti 1.3.4 kohaselt.

1.2.2 *Konkreetsete loomaliikide kasvatamise puhul sätestatakse järgmised üleminekuajad:*

- a) veise- ja hobuseliha tootmise puhul 12 kuud, kuid mitte vähem kui kolmveerand loomade elueast;*
- b) lammaste, kitsede ja sigade puhul ning piima tootmiseks kasutatavate loomade puhul kuus kuud;*
- c) alla kolme päeva vanustena sisse toodud kodulindude (välja arvatud pekingi partide) liha tootmise puhul kümme nädalat;*
- d) alla kolme päeva vanustena sisse toodud pekingi partide puhul seitse nädalat;*
- e) alla kolme päeva vanustena munade tootmise eesmärgil sisse toodud kodulindude puhul kuus nädalat;*
- f) mesilaste puhul 12 kuud.*

Üleminekuajal tuleb vaha asendada mahepõllumajanduslikust mesindusest pärineva vahaga.

Mittemahepõllumajanduslikku mesilasvaha võib kasutada juhul, kui

i) mahepõllumajanduslikust mesindusest pärinev mesilasvaha ei ole turul kättesaadav;

ii) on tõendatud, et vaha ei ole saastunud mahepõllumajanduslikus tootmises kasutamiseks lubamatute toodete või ainetega, ning

iii) see on kaanetisvaha;

g) küülikute puhul kolm kuud;

h) hirvede puhul 12 kuud.

1.3 Loomade päritolu

1.3.1 *Ilma et see mõjutaks üleminekunõudeid*, peavad mahepõllumajanduslikud loomad ja linnud sündima *või kooruma* ning kasvama mahepõllumajanduslikes *tootmisüksustes*.

1.3.2 Mahepõllumajanduslike loomade aretamise põhimõtted on järgmised:

a) paljundamisel kasutatakse looduslikke meetodeid, kunstlik seemendamine on lubatud;

- b) paljunemist ei kutsuta esile ***ega takistata*** hormoonide või muude ***sarnase toimega*** ainete abil, välja arvatud juhul, kui on tegemist üksiklooma veterinaarraviga;
- c) teisi kunstliku paljundamise viise, nagu kloonimine ja embrüo siirdamine, ei kasutata;
- d) tõuvalik peab olema mahepõllumajandusliku tootmise põhimõtete seisukohast asjakohane, ***tagama heal tasemel loomade heaolu*** ning aitama vältida kannatuste tekitamist ja vajadust loomi vigastada.

1.3.3 Tõu või liini ***valimisel kaaluvad ettevõtjad suure geneetilise mitmekesisusega tõugude või liinide eelistamist***, loomade võimet kohanduda kohalike tingimustega, ***nende aretusväärtust, pikaelasticust***, elujõulisust ja vastupanuvõimet haigustele või ***tervisprobleemidele, ilma et see kõik kahjustaks nende heaolu***. Peale selle tuleb tõu- või liinivalikul vältida teatavaid haigusi või tervisprobleeme, mis on seotud mõne intensiivtootmises kasutatava tõu või liiniga (nt sigade stressisündroom, ***mille tagajärjeks võib olla PSE-liha***, äkksurm, iseeneslik abort, keisrilõiget vajavad rasked poegimised). Eelistada tuleb kohalikke tõuge ja liine.

I

Selleks et valida tõuge ja liine kooskõlas esimese lõiguga, kasutavad ettevõtjad artikli 26 lõikes 3 osutatud süsteemides olevat teavet.

1.3.4 Mittermahepõllumajanduslike loomade kasutamine

1.3.4.1 Erandina punktist 1.3.1 võib aretamise eesmärgil mahepõllumajanduslikku tootmisüksusesse tuua loomi, keda ei ole kasvatatud mahepõllumajanduslikult, kui tõud on põllumajanduse jaoks kadumisohtu, nagu on osutatud määruse (EL) nr 1305/2013 artikli 28 lõike 10 punktis b ja selle alusel vastu võetud õigusaktides. Sel juhul ei pea nendest tõugudest loomad tingimata olema nullipaarid.

1.3.4.2 Erandina punktist 1.3.1 võib mesilate uuendamisel mahepõllumajanduslikus tootmisüksuses asendada aastas 20 % mesilasemadest ja sülemitest mittermahepõllumajanduslike mesilasemadega ja sülemitega tingimusel, et mesilasemad ja sülemid viiakse tarudesse, mille kärjed või kärjepõhjad pärinevad mahepõllumajanduslikest tootmisüksustest. Igal juhul võib aastas ühe sülemi või mesilasema asendada mittermahepõllumajandusliku sülemi või mesilasemaga.

1.3.4.3 Erandina punktist 1.3.1 võib pädev asutus otsustada, et kui põllumajandustootja kvalitatiivseid ja kvantitatiivseid vajadusi ei ole linnukarja esmakordsel moodustamisel, uuendamisel või taastamisel võimalik rahuldada, võib mahepõllumajanduslikku linnukasvatamisüksusesse tuua mittermahepõllumajanduslikult kasvatatud linde, tingimusel et munade tootmiseks mõeldud noorkanad ja liha tootmiseks mõeldud linnud on kuni kolme päeva vanused. Nendest lindudest saadud tooteid võib lugeda mahepõllumajanduslikeks ainult juhul, kui peetakse kinni punktis 1.2 sätestatud üleminekuajast.

1.3.4.4 Erandina punktist 1.3.1 võivad pädevad asutused anda loa tuua mahepõllumajanduslikku loomakasvatamiseks mitte mahepõllumajanduslikke loomi punktides 1.3.4.4.1–1.3.4.4.4 sätestatud tingimustel, kui artikli 26 lõike 2 punktis b osutatud süsteemi kohaselt kogutud andmetest nähtub, et põllumajandustootja kvalitatiivsed ja kvantitatiivsed vajadused mahepõllumajanduslike loomade järele ei ole rahuldatud.

Enne sellise erandi taotlemist tutvub põllumajandustootja artikli 26 lõike 2 punktis b osutatud andmebaasi kogutud andmetega, et teha kindlaks, kas tema taotlus on põhjendatud.

Kolmandates riikides asuvate ettevõtjate puhul võivad artikli 46 lõike 1 kohaselt tunnustatud kontrolliasutused ja kontrollorganid anda loa tuua mahepõllumajanduslikku tootmisüksusesse mitte mahepõllumajanduslikke loomi, kui mahepõllumajanduslikud loomad ei ole ettevõtja asukohariigi territooriumil kättesaadavad piisava kvaliteediga või piisavas koguses.

1.3.4.4.1 Tõuaretuse eesmärgil võib karja esmakordsel moodustamisel karja tuua mitte mahepõllumajanduslikke noorloomi. Neid tuleb vahetult pärast võõrutamist kasvatada vastavalt mahepõllumajandusliku loomakasvatuse nõuetele. Loomade karjaga liitumise päeval tuleb rakendada lisaks järgmisi piiranguid:

- a) *veised, hobused ja hirved on nooremad kui kuus kuud;*
- b) *lambad ja kitsed on nooremad kui 60 päeva;*
- c) *põrsad kaaluvad vähem kui 35 kg;*
- d) *küülikud on nooremad kui kolm kuud.*

1.3.4.4.2 *Tõuaretuse eesmärgil võib karja uuendamiseks karja tuua mittemahepõllumajanduslikke täiskasvanud isasloomi ja mittemahepõllumajanduslikke poegimata emasloomi. Neid tuleb edaspidi kasvatada vastavalt mahepõllumajandusliku loomakasvatuse nõuetele. Peale selle on aastas lisanduvate emasloomade arvule kehtestatud järgmised piirangud:*

- a) *loomi võib sisse tuua kuni 10 % ulatuses täiskasvanud hobuste või veiste arvust ning kuni 20 % ulatuses täiskasvanud sigade, lammaste, kitsede, küülikute või hirvede arvust;*
- b) *vähem kui kümnest hobusest, hirvest, veisest või küülikust või vähem kui viiest seast, lambast või kitsest koosnevate üksuste puhul on selline uuendamine piiratud maksimaalselt ühe loomaga aastas.*

1.3.4.4.3. *Punktis 1.3.4.4.2 osutatud protsendimäärasid võib suurendada kuni 40 %-ni, kui pädev asutus kinnitab, et täidetud on üks järgmistest tingimustest:*

- a) *põllumajandusettevõtte ulatuslik laiendamine;*
- b) *tõu vahetamine;*
- c) *uue loomakasvatusharuga alustamine.*

1.3.4.4.4 *Punktides 1.3.4.4.1, 1.3.4.4.2 ja 1.3.4.4.3 osutatud juhtudel võib*

mittemahepõllumajanduslikke loomi lugeda mahepõllumajanduslikeks ainult juhul, kui punktis 1.2 sätestatud üleminekuage on läbi. Punktis 1.2.2 sätestatud üleminekuage algab kõige varem siis, kui loomad tuuakse üleminekuaja tootmisüksusesse.

1.3.4.4.5 *Punktides 1.3.4.4.1–1.3.4.4.4 osutatud juhtudel hoitakse*

mittemahepõllumajanduslikke loomi muust karjast eraldi või nad peavad olema identifitseeritavad punktis 1.3.4.4.4 osutatud üleminekuaja lõpuni.

1.4 Loomasööt

1.4.1 Loomasööda üldnõuded

Loomasööda suhtes kehtivad järgmised nõuded:

- a) loomasööt peab olema saadud peamiselt sellest põllumajandusettevõttest, kus loomi peetakse, või sama piirkonna teistele ettevõtetele kuuluvatest **mahepõllumajanduslikest või üleminekuaja tootmisüksustest;**
- b) karja tuleb sööta mahepõllumajandusliku **või üleminekuaja** söödaga, mis vastab looma toitainevajadustele tema arengu eri etappidel; piiratud söötmine ei ole loomakasvatuses lubatud, **välja arvatud juhul, kui see on põhjendatud veterinaarloomatervishooldustega;**
- c) loomi ei tohi pidada tingimustes või toidul, mis võib põhjustada aneemiat;
- d) nuumamise korral **võetakse** igas kasvatamise järgus **alati arvesse iga loomaliigi normaalset söötmisviisi ja loomade heaolu**, sundsöötmine on keelatud;

- e) loomadel, välja arvatud *sead, kodulinnud ja mesilased*, on pidev juurdepääs karjamaale, *kui tingimused seda võimaldavad*, või koresöödale;
- f) kasvustimulaatoreid ja sünteetilisi aminohappeid ei tohi kasutada;
- g) emapiimast toituvate loomade söötmisel tuleb minimaalse ajavahemiku vältel, *mille komisjon sätestab kooskõlas artikli 14 lõike 3 punktiga a*, eelistada muule toidule emapiima; *selle ajavahemiku vältel ei tohi kasutada keemiliselt sünteesitud koostisosi või taimset päritolu koostisosi sisaldavaid piimaasendajaid*;
- h) *taimset, vetika-, loomset või pärmi päritolu söödamaterjal peab olema mahepõllumajanduslik*;
- i) *taimset, vetika-, loomset või pärmi päritolu mittemahepõllumajanduslikku söödamaterjali, mikroobset või mineraalset päritolu söödamaterjali, söödalisandeid* ■ *ja abiaineid võib kasutada ainult juhul, kui need on artikli 24 kohaselt mahepõllumajanduslikus tootmises kasutamiseks lubatud.*

1.4.2 Karjatamine

1.4.2.1 Karjatamine mahepõllumajanduslikul maal

Ilma et see piiraks punkti 1.4.2.2 kohaldamist, karjatatakse mahepõllumajanduslikke loomi mahepõllumajanduslikul maal.

Mittemahepõllumajanduslikud loomad võivad kasutada mahepõllumajanduslikku karjamaad igal aastal piiratud ajavahemiku jooksul tingimusel, et loomi peetakse keskkonnahoidlikul viisil maal, millele antakse toetust määruse (EL) nr 1305/2013 artiklite 23, 25, 28, 30, 31 ja 34 kohaselt, ning et mittemahepõllumajanduslikud loomad ei ole mahepõllumajanduslikul maal samal ajal kui mahepõllumajanduslikud loomad.

1.4.2.2 Ühiskarjamaal karjatamine ja rändkarjatamine

1.4.2.2.1 Mahepõllumajanduslikke loomi võib ühiskarjamaal *karjatada* tingimusel, et

- a) ühiskarjamaad *ei ole vähemalt kolme aasta jooksul töödeldud mahepõllumajanduses kasutamiseks lubamatute toodete või ainetega;*
- b) kõiki ühiskarjamaal karjatatavaid mittemahepõllumajanduslikke loomi *on peetud keskkonnahoidlikul viisil maal, millele antakse toetust* määruse (EL) nr 1305/2013 *artiklite 23, 25, 28, 30, 31 ja 34 kohaselt;*
- c) ühiskarjamaal karjatatud mahepõllumajanduslikelt loomadelt saadud loomakasvatussadusi ei loeta ■ mahepõllumajanduslikeks *toodeteks*, kui ei suudeta tõendada, et kõnealused loomad on nõuetele vastavalt eraldatud mittemahepõllumajanduslikest loomadest.

1.4.2.2.2 Rändkarjatamise ajal võivad mahepõllumajanduslikud loomad, kui neid aetakse ühelt karjatamisalalt teisele, toituda mittemahepõllumajanduslikul maal. *Selle aja jooksul hoitakse mahepõllumajanduslikke loomi muudest loomadest eraldi.* Toitumine mittemahepõllumajanduslikust söödast (hein ja muud taimed, mida loomad söövad) on lubatud

- a) maksimaalselt 35 päeva jooksul, sh loomade viimise ja tagasi toomise aeg, *või*
- b) *maksimaalselt 10 % ulatuses kogu aasta söödaratsioonist, mis arvutatakse põllumajandusest pärinevas söödas sisalduva kuivaine osakaaluna.*

1.4.3 Üleminekuaja sööt

1.4.3.1 *Põllumajandusettevõtetes, kus tegeldakse mahepõllumajandusliku loomakasvatusega, võib*

- a) keskmiselt kuni 25 % söödaratsioonist koosneda teise aasta üleminekuaja söödast . Kui üleminekuaja sööt on pärit samast ettevõttest, kus loomi peetakse, võib kõnealust osakaalu suurendada 100 %-ni, ning*
- b) keskmiselt kuni 20 % loomadele söödavast söödast pärineda esimest aastat üleminekujärgus olevatelt püsirohumaadelt või maade mahepõllumajandusliku majandamise raames külvatud mitmeaastaste söödataimede või valgurikaste taimedega põldudelt saadud saagist või seal karjatamisest, eeldusel et need maa-alad moodustavad osa kõnealusest ettevõttest. ■*

Kui söödana kasutatakse punktides a ja b osutatud mõlemat tüüpi üleminekuaja sööta, ei tohi sellise sööda osakaal kokku ületada punktis a kindlaks määratud osakaalu.

■

1.4.3.2 *Punktis 1.4.3.1 nimetatud kogused arvutatakse igal aastal taimset päritolu söödas sisalduva kuivaine osakaaluna.*

■

1.5 Tervishoid

1.5.1 Haiguste ennetamine

- 1.5.1.1 Haiguste ennetamine põhineb tõugude ja liinide valikul, karjakasvatustaval, kvaliteetsel söödal, liikumisel, asjakohasel loomkoormusel ning loomapidamisel asjakohastes hügieenitingimustes.
- 1.5.1.2 Immunoloogilisi veterinaarravimeid võib kasutada.
- 1.5.1.3 Keemiliselt sünteesitud allopaatilisi veterinaarravimeid, ***muu hulgas antibiootikume ja keemiliselt sünteesitud allopaatilisi molekule sisaldavaid boole*** ei või kasutada haiguste ennetamiseks.
- 1.5.1.4 Kasvu soodustamiseks või toodangu suurendamiseks mõeldud ainete (sealhulgas antibiootikumid, koktsidiostaatikumid ja muud kunstlikud kasvusoodustajad) kasutamine ning hormoonide ja samalaadsete ainete kasutamine paljunemise reguleerimiseks (nt inna esilekutsumine või sünkroonimine) või muul eesmärgil on keelatud.
- 1.5.1.5 Kui loomi hangitakse mittemahepõllumajanduslikest ***tootmis***üksustest, rakendatakse olenevalt kohalikest oludest erimeetmeid, nagu sõeluuringud või karantiin.
- 1.5.1.6 Loomapidamishoonete ja sisseseadete puhastamiseks ja desinfitseerimiseks võib kasutada puhastus- ja desinfitseerimisvahendeid ainult juhul, kui need on artikli 24 kohaselt mahepõllumajanduslikus tootmises kasutamiseks lubatud.

- 1.5.1.7 Laudad, sulud, seadmed ja riistad peavad olema nõuetekohaselt puhastatud ja desinfitseeritud, et vältida nakkuste levikut ning haigusekandjate tekkimist. Väljaheide, uriin ning söömata jäänud või mahapudenenud sööt tuleb eemaldada nii sageli kui vaja, et minimeerida lõhna tekkimist ning vältida putukate või näriliste signemist. Putukate ja muude kahjurite hävitamiseks hoonetes ja teistes rajatistes, kus loomi peetakse, võib kasutada rodentitsiide (ainult lõksudes) ning tooteid ja aineid, mis on *artiklite 9 ja 24* alusel mahepõllumajanduslikus tootmises kasutamiseks lubatud.
- 1.5.2 Veterinaarravi
- 1.5.2.1 Kui hoolimata loomatervise tagamiseks võetud ennetusmeetmetest loom haigestub või saab vigastada, tuleb teda viivitamata ravida.
- 1.5.2.2 Haigusi ravitakse kohe nende ilmnemisel, et vältida loomade piinlemist. Vajaduse korral ja rangeid nõudeid järgides ning veterinaarjärelevalve ametniku järelevalve all võib kasutada keemiliselt sünteesitud allopaatilisi veterinaarravimeid, sealhulgas antibiootikume, kui fütoterapeutilised, homöopaatilised ja muud tooted selleks ei sobi. Eelkõige sätestatakse piirangud seoses ravikuuri kestuse ja keeluaegadega.

- 1.5.2.3 Keemiliselt sünteesitud allopaatiliste veterinaarravimite, sealhulgas antibiootikumid, asemel tuleb eelistada artikli 24 kohaselt mahepõllumajanduslikus tootmises kasutamiseks lubatud mineraalsöötasid, artikli 24 kohaselt mahepõllumajanduslikus tootmises lubatud söödalisandeid ning taimravitooteid ja homöopaatilisi tooteid, kui nende ravitoime asjaomase loomaliigi ja haiguse puhul ning kavandatud ravitingimustes on tõhus.
- 1.5.2.4 Välja arvatud juhul, kui on tegemist vaktsineerimistega, parasiitidevastase ravi või kohustuslike haigustõrjeprogrammidega, mille puhul loomale või loomarühmale antakse üle kolme keemiliselt sünteesitud allopaatilise veterinaarravimi-, sealhulgas antibiootikumikuurid, 12 kuu jooksul või üle ühe ravikuuri, kui loomade tootliku elutsükli pikkus on alla aasta, ei tohi asjaomaseid loomi või sellistelt loomadelt saadud tooteid müüa mahepõllumajanduslike toodetena ning loomadele tuleb määrata *punktis 1.2* osutatud üleminekuajad.
- 1.5.2.5 Ooteaeg loomale *keemiliselt sünteesitud* allopaatilise veterinaarravimi, sealhulgas *antibiootikumi*, tavapärase kasutustingimuste kohaselt viimase doosi manustamise ning *sellest loomast* mahepõllumajanduslike toiduainete tootmise vahel *peab* olema kaks korda nii pikk kui direktiivi 2001/82/EÜ artiklis 11 osutatud ooteaeg ■ ja *vähemalt* 48 tundi.
- 1.5.2.6 Lubatud on liidu õigusaktide alusel ette nähtud ravi, mis on seotud inimeste ja loomade tervise kaitsega.

1.6 Pidakistingimused ja kasvatustavad

- 1.6.1 Hoone soojustus, küte ja ventilatsioon peavad tagama, et õhuringlus, tolmusisaldus, temperatuur, suhteline õhuniiskus ja gaasisaldus püsivad tasemel, mis tagab loomade heaolu. Hoones peab olema piisav loomulik õhuvahetus ning piisavalt päevavalgust.
- 1.6.2 Loomade pidamine laudas ei ole kohustuslik sellistes piirkondades, kus ilmastikutingimused võimaldavad loomi väljas pidada ■ . Sellistel juhtudel peab loomadel olema kehvade ilmastikutingimuste korral võimalik minna varjualusesse või varjulisse kohta.
- 1.6.3 Hoonete loomkoormus peab tagama loomade mugavuse, üldise heaolu ja liigiomaste vajaduste rahuldamise, mis eelkõige sõltuvad loomaliigist ja -tõust ning loomade vanusest. Arvestada tuleb ka loomade käitumistavasid, mis sõltuvad eelkõige loomarühma suurusest ja loomade soost. Optimaalse loomkoormusega tuleb tagada loomade üldine heaolu, jättes neile piisavalt ruumi vabalt seista, liikuda, kergesti lamama heita, end ümber pöörata, puhastada, võtta kõiki loomupäraseid asendeid ja teha kõiki loomulikke liigutusi, nagu sirutused ja tiibade lehvitamine.

- 1.6.4 Järgitakse lautade ja vabajalutuslade miinimum*pindala* ning *loomade pidamise tehnilisi üksikasju, mis kehtestatakse artikli 14 lõikes 3 osutatud rakendusaktides.*
- 1.6.5 Vabaõhualad võivad olla osaliselt kaetud. Verandasid ei käsitata vabaõhualana.
- 1.6.6 Kogu loomkoormus ei tohi ületada piirmäära 170 kg orgaanilist lämmastikku põllumajandusmaa hektari kohta aastas.
- 1.6.7 Sobiva punktis 1.6.6 osutatud loomkoormuse kindlaksmääramiseks kehtestab pädev asutus punktis 1.6.6 osutatud piirmääraga samaväärsed loomühikud, võttes aluseks iga konkreetse loomakasvatuse nõudega seotud arvnäitajad.
- 1.6.8 *Mitte ühegi loomaliigi kasvatamisel ei ole lubatud puuride, kastide ega ülestikku asetatud sulgude kasutamine.***
- 1.6.9 *Kui looma hoitakse eraldi veterinaarravi tõttu, peab tema pidamiskohal olema põhu või sobiva allapanuga kaetud sile põrand. Loomal peab olema võimalik hõlpsasti ümber pöörata ja mugavalt täies pikkuses maha heita.***
- 1.6.10 *Mahepõllumajanduslike loomade kasvatamine aedikutes, millel on niiske või soine pinnas, on keelatud.***

- 1.7 Loomade heaolu
- 1.7.1 Kõikidel loomapidamisega tegelevatel **ning loomi nende veo ja tapmise ajal käitlevatel** isikutel peavad olema vajalikud põhiteadmised ja -oskused loomatervise ja loomade heaolu kohta **ning nad peavad olema läbinud eelkõige nõukogu määrusega (EÜ) nr 1/2005¹ ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 1099/2009² ette nähtud piisava väljaõppe, et tagada käesolevas määruses sätestatud õigusnormide nõuetekohane rakendamine.**
- 1.7.2 Kasvatustavad, sealhulgas loomkoormus ja pidamistingimused peavad olema sellised, et loomade arengualased, füsioloogilised ja etoloogilised vajadused on rahuldatud.
- 1.7.3 Loomadele tuleb võimaldada pidev juurdepääs vabaõhualale, **kus nad saavad liikuda**, eelistatult rohumaale, kui ilm **ja aastaaeg** ning maapinna seisukord seda lubavad ning kui liidu õigusaktide alusel ei ole kehtestatud inimeste ja loomade tervise kaitsega seotud piiranguid ega kohustusi.
- 1.7.4 Karja suurust piiratakse eesmärgiga minimeerida karjamaade paljakssöömist, mulla kinnitrampimist, erosiooni ja loomade või nende sõnniku põhjustatud reostust.

¹ Nõukogu 22. detsembri 2004. aasta määrus (EÜ) nr 1/2005, mis käsitleb loomade kaitset vedamise ja sellega seonduvate toimingute ajal ning millega muudetakse direktiive 64/432/EMÜ ja 93/119/EÜ ja määrust (EÜ) nr 1255/97 (ELT L 3, 5.1.2005, lk 1).

² Nõukogu 24. septembri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 1099/2009 loomade kaitse kohta surmamisel (ELT L 303, 18.11.2009, lk 1).

- 1.7.5 Loomade lõastamine või teistest eraldamine on keelatud, välja arvatud üksikute loomade puhul piiratud ajavahemikuks, kui see on põhjendatud veterinaarloomatutlustega. ***Loomade teistest eraldamist võib lubada piiratud ajavahemikuks vaid siis, kui töötajad võivad ohtu sattuda, või loomade heaolu nimel.*** Pädevad asutused võivad lubada veiste lõastamist ***maksimaalselt 50 loomaga (välja arvatud noorloomad) põllumajandusettevõttes***, kui veiseid ei ole võimalik hoida nende käitumuslike vajadustega sobivates rühmades, tingimusel et loomad pääsevad karjatamisperioodi ajal karjamaale ja vähemalt kaks korda nädalas vabaõhualale, kui karjatamine ei ole võimalik.
- 1.7.6 Elusloomade veo kestust minimeeritakse.
- 1.7.7 Igasuguse kannatuse, ***valu ja pinge*** tekitamist ***välditakse ja*** viiakse miinimumini looma kogu eluea jooksul, sealhulgas tapmise ajal.
- 1.7.8 ***Ilma et see piiraks loomade heaolu käsitlevate liidu õigusaktide arendamist, võidakse lammaste saba lõikamist, lindude noka lühendamist esimese kolme elupäeva jooksul ja sarvede eemaldamist lubada erandkorras üksnes konkreetsete juhtumite puhul, kui see parandab loomade tervist, heaolu või hügieeni või kui töötajad võivad vastasel juhul ohtu sattuda. Nudistamine on lubatud üksnes konkreetsete juhtumite puhul, kui see parandab loomade tervist, heaolu või hügieeni või kui töötajad võivad vastasel juhul ohtu sattuda. Nendeks toiminguteks annab pädev asutus loa ainult juhul, kui ettevõtja on pädevale asutusele nõuetekohaselt teatanud toimingu põhjused ja neid põhjendanud, ning neid viivad läbi kvalifitseeritud töötajad.***

- 1.7.9 Looma kannatused tuleb viia miinimumini piisava anesteesia ja/või analgeesia abil ning sellega, et toimingut viivad läbi kvalifitseeritud töötajad ja loom on **iga** toimingu jaoks kõige sobivamas eas.
- 1.7.10 Füüsiline kastreerimine on lubatud toodete kvaliteedi ja traditsiooniliste tootmistavade säilitamiseks, ent ainult **punktis 1.7.9 ette nähtud tingimustel**.
- 1.7.11 Loomade peale- ja mahalaadimisel ei kasutata nende sundimiseks mingit liiki elektrilisi **või muid valu põhjustavaid** stimulaatoreid. Allopaatiliste rahustite kasutamine enne vedu või veo ajal on keelatud.

1.8 Töötlemata toodete ettevalmistamine

Kui loomadega tehakse muid ettevalmistustoiminguid kui töötlemine, kohaldatakse sellistele ettevalmistustoimingutele mutatis mutandis IV osa punktides 1.2, 1.3, 1.4, 1.5 ja 2.2.3 sätestatud üldnõudeid.

1.9 Täiendavad üldised normid

1.9.1 Veised, lambad, kitsed ja hobused

1.9.1.1 Sööt

Sööda suhtes kehtivad järgmised nõuded:

- a) ***vähemalt 60 % söödast peab pärinema samast põllumajandusettevõttest või kui see ei ole võimalik või kui selline sööt ei ole kättesaadav, peab see olema toodetud koostöös teiste mahepõllumajanduslike või üleminekuaja tootmisüksustega ning samast piirkonnast pärit sööta ja söödamaterjali kasutavate söödakäitlejatega. Seda osakaalu suurendatakse 70 %-le alates 1. jaanuarist 2023;***
- b) loomad peavad pääsema karjamaale rohtu sööma alati, kui tingimused seda võimaldavad;
- c) olenemata punktist b peavad üle aasta vanused pullid pääsema karjamaale või vabaõhualale;
- d) kui ■ loomad pääsevad karjatamisajal karjamaale ning talvine laudasüsteem võimaldab loomadele piisavalt liikumisvabadust, võidakse vabastada kohustusest lasta loomi talvekuudel vabaõhualale;
- e) kasvatamissüsteemid ■ peavad põhinema karjamaade maksimaalsel kasutamisel vastavalt nende ligipääsetavusele eri aastaegadel;
- f) vähemalt 60 % igapäevase ratsiooni kuivainest peab koosnema koresöödast, värskest või kuivsöödast või silost. Lüpsiloomade puhul võib lüpsiperioodi alguses vähendada seda osakaalu 50 %-ni maksimaalselt kolmeks kuuks.

1.9.1.2 *Laudad, tallid ja kasvatustavad*

Lautadele, tallidele *ja kasvatustavadele* kehtivad järgmised nõuded:

- a) lauda või talli põrand peab olema sile, kuid mitte libe ;
- b) laudas või tallis peab olema mugav, puhas ja kuiv lebamiskohaks või puhkekoht, mis on piisavalt suur ja sileda konstruktsiooniga, mitte restpõrandaga. Puhkepaigas peab olema avar ja kuiv allapanuga lebamiskoht. Allapanu peab koosnema põhist või muust sobivast looduslikust materjalist. Allapanu võib parendada või rikastada mineraalainetega, mida on artikli 24 kohaselt lubatud kasutada mahepõllumajanduslikus tootmises väetisena või mullaomaduste parandajana;
- c) *olenemata* nõukogu direktiivi 2008/119/EÜ¹ artikli 3 lõike 1 esimese lõigu punktist a ja artikli 3 lõike 1 teisest lõigust, on keelatud pidada üle ühe nädala vanuseid vasikaid eraldi latrites, välja arvatud üksikuid loomi piiratud aja jooksul, kui see on põhjendatud veterinaarloomatsetustega;
- d) *üksiku vasika eraldamisel veterinaararviks peab tema pidamiskohal olema põhuga kaetud sile põrand. Vasikal peab olema võimalik hõlpsasti ümber pöörata ja täies pikkuses maha heita.*

¹ Nõukogu 18. detsembri 2008. aasta direktiiv 2008/119/EÜ, milles sätestatakse vasikate kaitse miinimumnõuded (ELT L 10, 15.1.2009, lk 7).

1.9.2 Hirved

1.9.2.1 Sööt

Sööda suhtes kehtivad järgmised nõuded:

- a) ***vähemalt 60 % söödast peab pärinema samast põllumajandusettevõttest või kui see ei ole võimalik või kui selline sööt ei ole kättesaadav, peab see olema toodetud koostöös teiste mahepõllumajanduslike või üleminekuaja tootmisüksustega ning samast piirkonnast pärit sööta ja söödamaterjali kasutavate söödakäitlejatega. Seda osakaalu suurendatakse 70 %-le alates 1. jaanuarist 2023;***
- b) loomad peavad pääsema karjamaale rohtu sööma alati, kui tingimused seda võimaldavad;
- c) kui loomad pääsevad karjatamisajal karjamaale ning talvine laudasüsteem võimaldab loomadele piisavalt liikumisvabadust, võidakse vabastada kohustusest lasta loomi talvekuudel vabaõhualale;

- d) *kasvatamissüsteemid peavad põhinema karjamaade maksimaalsel kasutamisel vastavalt nende ligipääsetavusele eri aastaaegadel;*
- e) *vähemalt 60 % igapäevase ratsiooni kuivainest peab koosnema koresöödast, värskest või kuivsöödast või silost. Lüpsil olevate emashirvede puhul võib lüpsiperioodi alguses vähendada seda osakaalu 50 %-ni maksimaalselt kolmeks kuuks;*
- I**
- f) *vegetatsiooniperioodil peab olema tagatud karjatamine aedikus looduslikul karjamaal. Keelatud on aedikud, kus vegetatsiooniperioodil ei ole võimalik tagada karjamaasööta;*
- g) *toitmine on lubatud ainult juhul, kui kehvade ilmastikutingimuste tõttu on karjatamine ebapiisav;*
- h) *aedikutes kasvatavatele hirvedele tuleb tagada puhas ja värske vesi. Loomade jaoks hõlpsasti juurdepääsetavate looduslike veeallikate puudumisel tuleb rajada jootmiskohad.*

1.9.2.2 Pidamistingimused ja kasvatustavad

Pidamistingimustele ja kasvatustavadele kehtivad järgmised nõuded:

- a) *hirvedele tuleb tagada peidukohad, varjualused ja tarad, mis loomi ei vigasta;*
- b) *punahirve aedikutes peab loomadel olema võimalik mudas püherdada, et tagada naha puhastamine ja kehatemperatuuri reguleerimine;*
- c) pidamiskoha põrand peab olema sile, kuid mitte libe ■ ;
- d) pidamiskohas peab olema mugav, puhas ja kuiv lebamis- või puhkekoht, mis on piisavalt suur ja jäiga konstruktsiooniga, mitte restpõrandaga. Puhkepaigas peab olema avar ja kuiv allapanuga lebamiskoht. Allapanu peab koosnema põhust või muust sobivast looduslikust materjalist. Allapanu võib parendada või rikastada mineraalainetega, mida on artikli 24 kohaselt lubatud kasutada mahepõllumajanduslikus tootmises väetisena või mullaomaduste parandajana;
■
- e) *söötmiskohad tuleb luua kohtades, mis on kaitstud ilmastikutingimuste eest ja juurdepääsetavad nii loomade kui ka inimeste jaoks. Pinnas, millel söötmiskohad asuvad, peab olema tihendatud ning söötmissesadmel peab olema katus;*
■
- f) *kui alalist juurdepääsu söödale ei ole võimalik tagada, tuleb söötmiskohad ehitada nii, et kõiki loomi saab sööta ühel ajal.*
■

1.9.3 Sead

1.9.3.1 Sööt

Sööda suhtes kehtivad järgmised nõuded:

- a) vähemalt **30** % söödast peab pärinema samast põllumajandusettevõttest või kui see ei ole võimalik või kui selline sööt ei ole kättesaadav, peab see olema toodetud koostöös teiste mahepõllumajanduslike või *üleminekuaja tootmisüksustega ning samast piirkonnast pärit sööta ja söödamaterjali kasutavate* söödakäitlejatega;
- b) päevane söödaratsioon peab sisaldama *koresööta*, värsket või kuivsööta või silo ;

■

- c) *kui põllumajandusettevõtjatel ei ole võimalik hankida sigade jaoks ainult mahepõllumajanduslikku proteiinsööta ja pädev asutus on kinnitanud, et mahepõllumajanduslik proteiinsööt ei ole piisavas koguses kättesaadav, võib mittemahepõllumajanduslikku proteiinsööta kasutada kuni 31. detsembrini 2025, kui on täidetud järgmised tingimused:*
- i) *mahepõllumajanduslik proteiinsööt ei ole kättesaadav;*
 - ii) *proteiinsööt on toodetud või valmistatud ilma keemiliste lahustiteta;*
 - iii) *seda kasutatakse ainult kuni 35 kg kaaluvate põrsaste söötmiseks spetsiifiliste proteiinisegudega ning*
 - iv) *maksimaalne lubatud osakaal 12-kuulisel ajavahemikul ei ületa kõnealuste loomade puhul 5 %. Osakaal arvutatakse põllumajandusest pärinevas söödas sisalduva kuivaine osakaaluna.*

1.9.3.2 Pidaistingimused ja kasvatustavad

Pidaistingimuste *ja kasvatustavade* suhtes kehtivad järgmised nõuded:

- a) pidamiskoha põrand peab olema sile, kuid mitte libe ■ ;
- b) pidamiskohas peab olema mugav, pehme ja kuiv lebamis- või puhkekoht, mis on piisavalt suur ja jäiga konstruktsiooniga, mitte restpõrandaga. Puhkepaigas peab olema avar ja kuiv allapanuga lebamiskoht. Allapanu peab koosnema põhust või muust sobivast looduslikust materjalist. Allapanu võib parendada või rikastada mineraalainetega, mida on artikli 24 kohaselt lubatud kasutada mahepõllumajanduslikus tootmises väetisena või mullaomaduste parandajana;

- c) *põhust või muust sobivast materjalist allapanu peab alati olema piisavalt palju, mis tagab, et kõik aedikus olevad sead saaksid sellel ühekorraga lamada kõige rohkem ruumi võtval viisil;*
- d) emiseid tuleb kasvatada rühmades, välja arvatud tiinuse lõppjärgus ja imetamise ajal, *mille jooksul emis peab saama oma sulus vabalt liikuda ja tema liikumisvabadust võib piirata ainult lühikeseks ajaks;*
- e) *ilma et see piiraks põhule kehtestatud lisanõuete kohaldamist, tuleb emised paar päeva enne oodatavat poegimist varustada piisava koguse põhu või muu sobiva loodusliku materjaliga, et nad saaksid pesa ehitada;*
- f) ■ jalutuskohdades peavad sead saama püherdada ja tuhnida. Tuhnimiseks võib kasutada mitmesuguseid substraate.

■

1.9.4 Kodulinnud

■

1.9.4.1 Kodulindude päritolu

Et vältida intensiivsete kasvatusmeetodite kasutamist, peab kodulinde kasvatama kas minimaalse vanuseni või peavad need pärinema aeglase kasvuga linnuliinidest, kes on kohanenud eluks välistingimustes.

Pädev asutus määrab kindlaks aeglase kasvuga liinide kriteeriumid või koostab nende liinide loendi ja esitab selle ettevõtjatele, teistele liikmesriikidele ja komisjonile.

Kui põllumajandustootja ei kasuta aeglase kasvuga liine, on minimaalne tapavanus järgmine:

- a) 81 päeva kanade puhul;
- b) 150 päeva kohikukkede puhul;
- c) 49 päeva pekingi partide puhul;
- d) 70 päeva emaste muskuspartide puhul;
- e) 84 päeva isaste muskuspartide puhul;
- f) 92 päeva sinikaelpartide puhul;
- g) 94 päeva pärlikanade puhul;
- h) 140 päeva isaste kalkunite või küpsetamiseks mõeldud hanede puhul ning
- i) 100 päeva emaste kalkunite puhul.

1.9.4.2 Sööt

Sööda suhtes kehtivad järgmised normid:

- a) vähemalt **30** % söödast peab pärinema samast põllumajandusettevõttest või kui see ei ole võimalik või kui selline sööt ei ole kättesaadav, peab see olema toodetud koostöös teiste mahepõllumajanduslike või *üleminekuaja tootmisüksustega ning samast piirkonnast pärit sööta ja söödamaterjali kasutavate* söödakäitlejatega;
- b) päevane söödaratsioon peab sisaldama koresööta, värsket või kuivsööta või silo;

I

- c) *kui põllumajandusettevõtjatel ei ole võimalik hankida kodulindude jaoks ainult mahepõllumajanduslikku proteiinsööta ja pädev asutus on kinnitanud, et mahepõllumajanduslik proteiinsööt ei ole piisavas koguses kättesaadav, võib mittemahepõllumajanduslikku proteiinsööta kasutada kuni 31. detsembrini 2025, kui on täidetud järgmised tingimused:*

- i) mahepõllumajanduslik proteiinsööt ei ole kättesaadav;*
- ii) proteiinsööt on toodetud või valmistatud ilma keemiliste lahustiteta;*
- iii) seda kasutatakse ainult noorlindude söötmiseks spetsiifiliste proteiinisegudega ning*
- iv) maksimaalne lubatud osakaal 12-kuulisel ajavahemikul ei ületa kõnealuste loomade puhul 5 %. Osakaal arvutatakse põllumajandusest pärinevas söödas sisalduva kuivaine osakaaluna.*

1.9.4.3 Kodulindude heaolu

Eluslindudelt sulgede kitkumine on keelatud.

1.9.4.4 Pidamistingimused ja kasvatustavad

Pidamistingimuste *ja kasvatustavade* suhtes kehtivad järgmised nõuded:

I

- a) vähemalt kolmandik põrandapinnast peab olema sile, st mitte rest- või võrkpõrand, ning kaetud õlgedest, puulaastudest, liivast või turbast allapanuga;*
- b) munakanadele mõeldud lindlates peab piisavalt suurt osa kanadele mõeldud põrandapinnast saama kasutada lindude väljaheidete kogumiseks;*

I

- c) pärast iga kodulinnupartii üleskasvatamist tuleb hooned lindudest tühjendada. Selle aja jooksul tuleb hooned ja sisseseade puhastada ja desinfitseerida. Peale selle tuleb pärast iga kodulinnupartii üleskasvatamist lasta vabaaladel puhata liikmesriigi kindlaksmääratava ajavahemiku jooksul, et taimestik saaks taastuda. Kõnealuseid nõudeid ei kohaldata, kui kodulinde ei kasvatata partiina, ei peeta vabaalal ja kui nad saavad terve päeva vabalt ringi liikuda

■

- d) kodulinnud peavad pääsema vabaõhualale vähemalt kolmandikul oma elueast.

■

Ka munakanad ja lõppnuumal linnud peavad pääsema vabaõhualale vähemalt kolmandikul oma elueast, välja arvatud juhul, kui liidu õigusaktide alusel on kehtestatud ajutised piirangud;

- e) neil peab päevasel ajal olema pidev pääs vabaõhualale alates võimalikult varasest east, kui füsioloogilised ja füüsilised tingimused seda lubavad, välja arvatud juhul, kui liidu õigusaktide alusel on kehtestatud ajutised piirangud;

■

- f) erandina punktist 1.6.5, kui aretuslindude ja alla 18 nädala vanuste noorkanade puhul on täidetud punktis 1.7.3 sätestatud tingimused liidu õigusaktide alusel kehtestatud inimeste ja loomade tervise kaitsega seotud piirangute ja kohustuste osas ning kui need takistavad aretuslindude ja alla 18 nädala vanuste noorkanade juurdepääsu vabaõhualale, käsitatakse verandasid vabaõhualana ja neil peab sel juhul olema traatvõrgust piire, et hoida eemal teised linnud;*
- g) kodulindude vabaõhualad peavad võimaldama lindudel kergesti pääseda piisava arvu joogikohtade juurde;*
- h) kodulindude vabaõhualad peavad olema põhiliselt kaetud taimestikuga;*
- i) kui kasvatusalal on sööta vähe, nt pikaajalise lumekatte või põuaperioodi tõttu, tuleb kodulindude toidule lisada koresööta;*

- j) kui liidu õigusaktide alusel kehtestatud piirangute või kohustuste tõttu hoitakse kodulinde siseruumides, peab neil olema alaline juurdepääs piisavas koguses koresöödale ja sobivale materjalile, et rahuldada nende etoloogilisi vajadusi;

I

- k) *veelinnud peavad pääsema ojasse, tiiki, järve või basseini, kui ilmastiku- ja hügieenitingimused seda lubavad, et looma liigiomased vajadused ja heaolunõuded oleksid rahuldatud; kui ilmastikutingimused seda ei luba, peab neil olema juurdepääs veele, kuhu nad saavad sulestiku puhastamiseks kasta oma pea;*
- l) *päevavalgusele lisaks võib kasutada kunstlikku valgustust kuni 16-tunnise valge aja tagamiseks, nii et öine pidev puhkeaeg, mil kunstlikku valgustust ei kasutata, kestab vähemalt kaheksa tundi;*
- m) *lindlate nuumlindude jaoks mõeldud kasulik kogupind ei ületa ühegi tootmisüksuse puhul 1 600 m²;*
- n) *ühes lindla sektsioonis võib olla kuni 3 000 munakana.*

1.9.5 Küülikud

1.9.5.1 Sööt

Sööda suhtes kehtivad järgmised nõuded:

- a) vähemalt 70 % söödast peab pärinema samast põllumajandusettevõttest või kui see ei ole võimalik või kui selline sööt ei ole kättesaadav, peab see olema toodetud koostöös teiste mahepõllumajanduslike või üleminekuaja tootmisüksustega ning samast piirkonnast pärit sööta ja söödamaterjali kasutavate söödakäitlejatega;*
- b) küülikud peavad pääsema karjamaale rohtu sööma alati, kui tingimused seda võimaldavad;*
- c) kasvatamissüsteemid peavad põhinema karjamaade maksimaalsel kasutamisel vastavalt nende ligipääsetavusele eri aastaaegadel;*
- d) kui rohtu ei ole piisavalt, tuleb anda kiudainerikast sööta, nagu põhku või heina. Koresööt moodustab söödast vähemalt 60 %.*

1.9.5.2 Pidamistingimused ja kasvatustavad

Pidamistingimustele ja kasvatustavadele kehtivad järgmised nõuded:

- a) pidamiskohas peab olema mugav, puhas ja kuiv lebamis- või puhkekoht, mis on piisavalt suur ja sileda konstruktsiooniga, mitte restpõrandaga. Puhkepaigas peab olema avar ja kuiv allapanuga lebamiskoht. Allapanu peab koosnema põhust või muust sobivast looduslikust materjalist. Allapanu võib parendada või rikastada mineraalainetega, mida on artikli 24 kohaselt lubatud kasutada mahepõllumajanduslikus tootmises väetisena või mullaomaduste parandajana;*

- b) *küülikuid kasvatatakse rühmades;*
- c) *küülikufarmid kasutavad välistingimustesse sobivaid vastupidavaid tõuge;*
- d) *küülikutel peab olema ligipääs järgmisele:*
 - i) *katusega varjualused, sh pimedad peidukohad;*
 - ii) *taimkattega vabaala, mis on eelistatult rohumaad;*
 - iii) *sees või väljas paiknev kõrgem platvorm, millel nad saavad istuda;*
 - iv) *pesaehitusmaterjal kõigi imetavate emasloomade jaoks.*

1.9.6 Mesilased

1.9.6.1 Mesilaste päritolu

Mesilastest tuleks *eelistada* *Apis mellifera* ja nende kohalike ökotüüpide kasutamist.

1.9.6.2 Sööt

Sööda suhtes kehtivad järgmised nõuded:

- a) tootmisperioodi lõpus tuleb jätta tarudesse mesilaste talvitamiseks piisav mee- ja õietolmuvaru;
- b) mesilasperede söötmine on lubatud ainult juhul, kui ilmastikutingimused ohustavad mesilasperede säilimist. Sellisel juhul tuleb mesilasperede söötmiseks kasutada mahepõllumajanduslikku mett, mahepõllumajanduslikku suhkrusiirupit või mahepõllumajanduslikku suhkrut.

1.9.6.3 Tervishoid

Tervishoiu suhtes kehtivad järgmised nõuded:

- a) kärjeraamide, tarude ja kärgede kaitsmiseks eelkõige taimekahjustajate eest on lubatud kasutada ainult rodentitsiide (kasutamiseks lõksudes) ning *artiklite 9*

ja 24 kohaselt mahepõllumajanduslikus tootmises kasutamiseks lubatud asjakohaseid tooteid ja aineid;

- b) füüsikalised meetodid mesilate desinfitseerimiseks, näiteks auru või lahtise tulega, on lubatud;
- c) lesehaudme hävitamine on lubatud üksnes varroalesta *Varroa destructor* nakkuse isoleerimiseks;
- d) kui mesilaspered kõigist eespool nimetatud ennetusmeetmetest hoolimata haigestuvad või saavad nakkuse, tuleb neid viivitamata ravida ning vajaduse korral võib need paigutada eraldatud mesilatesse;
- e) varroalestaga *Varroa destructor* nakatumise korral võib kasutada sipelghapet, piimhapet, äädikhapet ja oblikhapet, samuti mentooli, tümooli, eukalüptooli ja kamprit;
- f) kui mesilasperede ravis kasutatakse *muid keemiliselt sünteesitud allopaatilisi ravimeid, sealhulgas antibiootikume, kui artiklite 9 ja 24 kohaselt mahepõllumajanduslikus tootmises kasutamiseks lubatud tooted ja ained*, tuleb ravitavad mesilaspered selleks ajaks paigutada eraldatud mesilatesse ning kogu mesilasvaha asendada mahepõllumajanduslikust mesindusest pärineva vahaga. Seejärel kohaldatakse kõnealuste mesilasperede suhtes punktis **1.2.2** sätestatud **12 kuu pikkust** üleminekuaega ■ .

1.9.6.4 Mesilaste heaolu

Mesinduse suhtes *kehtivad järgmised nõuded:*

- a) mesindussaaduste kogumisel on keelatud mesilaste hävitamine kärgedes;*
- b) mesilaste kõndistamine, näiteks emamesilaste tiibade kärpimine, on keelatud.*

1.9.6.5 Pidamistingimused ja kasvatustavad

Pidamistingimustele *ja kasvatustavadele* kehtivad järgmised nõuded:

- a) mesilad paigutatakse piirkondadesse, kus on tagatud, et nektari- ja õietolmuallikad koosnevad põhiliselt mahepõllumajanduslikest kultuuridest või, kui see on asjakohane, looduslikest taimedest või muudel kui mahemeetoditel majandatud metsadest või taimedest, mida on töödeldud ainult keskkonda vähe mõjutavate meetoditega;
- b) mesilad paigutatakse piisavalt kaugemale allikatest, mis võivad põhjustada mesindussaaduste saastumist või mõjuda halvasti mesilaste tervisele;
- c) mesila peab asuma kohas, mida kolme kilomeetri raadiuses ümbritsevad nektari- ja õietolmuallikad koosnevad põhiliselt mahepõllumajanduskultuuridest või looduslikest taimedest või kultuuridest, mida on töödeldud keskkonda vähe mõjutavate meetoditega, mis on samaväärsed määruse (EL) nr 1305/2013 artiklites 28 ja 30 sätestatud meetoditega, mis ei mõjuta mesindussaaduste käsitamist mahepõllumajanduslikena. Need nõuded ei kehti selliste piirkondade suhtes, kus ei toimu õitsemist, või kui mesilaspered on puhkeolekus;
- d) tarud ja mesinduses kasutatavad materjalid peavad olema põhiliselt looduslikust materjalist, mis ei tekita keskkonna ega mesindussaaduste saastamise ohtu;

- e)* uute kärjepõhjade valmistamiseks kasutatav mesilasvaha peab pärinema mahepõllumajanduslikest tootmisüksustest;
- f)* tarudes võib kasutada ainult looduslikke saadusi, nagu taruvaik, vaha ja taimeõlid;
- g)* sünteetiliste keemiliste repellentide kasutamine mee kogumise ajal on keelatud;
- h)* lesehauet sisaldavaid kärge ei tohi mee kogumiseks kasutada;
- i)* mesindust ei käsitata mahepõllumajanduslikuna, kui sellega tegeletakse piirkondades või aladel, mille liikmesriik on määranud piirkonnaks või alaks, kus mahepõllumajanduslik mesindus ei ole võimalik.

III osa

Vetikate ja vesiviljelusloomade tootmise nõuded

- 1. Üldnõuded
- 1.1 Tootmine peab toimuma kohtades, mis ei saastu mahepõllumajanduslikus tootmises kasutamiseks lubamatute toodete või ainete ega asjaomaste saaduste mahepõllumajanduslikku laadi ohustavate saasteainetega.

- 1.2 Mahepõllumajanduslikud tootmisüksused peavad olema mittemahepõllumajanduslikest tootmisüksustest piisavalt eraldatud ja üksteisest liikmesriigi määratud ohutus kauguses, kui ohutud kaugused on kindlaks määratud. Selliste eraldamismeetmete puhul võetakse aluseks looduslikud tingimused, eraldi veejaotussüsteemid, vahemaad, looded ning asjaomase mahepõllumajandusliku tootmisüksuse asukoht voolusuuna suhtes (vastu- või päriveroolu). ***Vetikate tootmist ja vesiviljelustootmist*** ei käsitata mahepõllumajanduslikuna, kui sellega tegeletakse piirkondades või aladel, mille liikmesriik on määranud ***selliste tegevuste*** jaoks sobimatuks piirkonnaks või alaks.
- 1.3 Selleks et määrata kindlaks asjaomase tootmisüksuse ja selle lähiümbruse seisund ning tootmise tõenäoline mõju, tuleb iga uue tootmistegevuse puhul, millele taotletakse mahepõllumajanduslikku luba ning mille käigus toodetakse üle 20 tonni vesiviljelustooteid aastas, hinnata selle tegevuse keskkonnamõju asjaomase tootmisüksusega sobival viisil. Ettevõtja esitab keskkonnamõju hinnangu asjaomasele kontrolliasutusele või kontrollorganile. Keskkonnamõju hinnangu sisu peab põhinema Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2011/92/EL¹ IV lisal. Kui ***tootmisüksuse*** keskkonnamõju on juba samaväärselt hinnatud, võib kasutada kõnealuse hindamise tulemusi.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 2011. aasta direktiiv 2011/92/EL teatavate riiklike ja eraprojektide keskkonnamõju hindamise kohta (ELT L 26, 28.1.2012, lk 1).

1.4 *Mangroovi hävitamine on keelatud.*

1.5 Ettevõtja esitab vesiviljeluskultuuride ja **vetikate** kogumise säästva majandamise kava, mis on proportsionaalne asjaomase tootmisüksusega.

1.6 Kava ajakohastatakse igal aastal ning selles esitatakse tegevuse keskkonnamõju ja tehtava keskkonnaseire üksikasjad ning loetletakse kavandatud meetmed, et minimeerida ümbritsevale vee- ja maismaakeskkonnale avalduvat kahjulikku mõju, sh vajaduse korral tootmistsükli jooksul või igal aastal eralduvat toita- nete heitkogust. Kavas esitatakse tehnilise varustuse järelevalvet ja remonti käsitlevad andmed.

1.7 *Röövloomadega seotud kaitsemeetmed ja ennetavad meetmed, mida võetakse vastavalt direktiivile 92/43/EMÜ ning liikmesriikide õigusnormidele, kantakse säästva majandamise kavasse.*

1.8 *Kõrvutiasuvad ettevõtjad koordineerivad vajaduse korral oma majandamiskavade koostamist.*

1.9 Vesiviljeluse ja **vetikate** tootmisega tegelevad ettevõtjad koostavad säästva majandamise kava raames jäätmete vähendamise ajakava, mida rakendatakse alates tootmise algusest. Võimaluse korral kasutatakse jääksoojust vaid juhul, kui energia pärineb taastuvatest energiaallikatest. ■

1.10 *Töötlemata toodete ettevalmistamine*

Kui vetikate või vesiviljelusloomadega tehakse muid ettevalmistustoiminguid kui töötlemine, kohaldatakse sellistele ettevalmistustoimingutele mutatis mutandis IV osa punktides 1.2, 1.3, 1.4, 1.5 ja 2.2.3 sätestatud üldnõudeid.

2. **Vetikate** suhtes kehtivad nõuded

Lisaks artiklites 9, 10, 11 ja 15 ja vajaduse korral käesoleva osa 1. jaos sätestatud üldistele tootmisnõuetele kohaldatakse **vetikate mahepõllumajandusliku** korjamise ja tootmise suhtes käesolevas jaos sätestatud nõudeid. Kõnealuseid nõudeid kohaldatakse *mutatis mutandis* fütoplanktoni tootmise suhtes.

2.1 Üleminek

2.1.1 **Vetikate** väljapüügiga **tegeleva tootmisüksuse** üleminekuaeg on kuus kuud.

2.1.2 **Vetikakasvatusega** **tegeleva tootmisüksuse** üleminekuaeg on kuus kuud või üks täielik tootmistsükl, olenevalt sellest, kumb on pikem.

■

2.2 **Vetikate** kasvatamise nõuded

2.2.1 Looduslikult kasvavate **vetikate** ja nende osade kogumist käsitatakse mahepõllumajandusliku tootmisena tingimusel, et

- a) kasvukohad on tervise seisukohast sobivad ja direktiivi 2000/60/EÜ¹ määratluse kohaselt väga heas ökoloogilises seisundis *või kvaliteediga, mis on samaväärne*
- *Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EÜ) nr 854/2004¹ klassifitseeritud A ja B tootmisalade kvaliteediga kuni 13. detsembrini 2019 või*
 - *samaväärse klassiga tootmisalade kvaliteediga, mis on sätestatud rakendusaktides, mille komisjon on vastu võetud määruse (EL) 2017/625 artikli 18 lõike 8 kohaselt alates 14. detsembrist 2019;*
- b) kogumine ei mõjuta oluliselt loodusliku ökosüsteemi stabiilsust ega liikide säilimist kogumispiirkonnas.

2.2.2 **Vetikate** kasvatamist käsitatakse mahepõllumajanduslikuna, kui seda tehakse aladel, mille keskkonna- ja tervishoiualased näitajad on vähemalt võrdsed punkti 2.2.1 alapunktis a esitatutega. Lisaks kohaldatakse järgmisi tootmisnõudeid:

- a) säästlikke tavasid kasutatakse tootmise kõigil etappidel alates noorvetikate kogumisest kuni saagikoristuseni;

II

¹

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määrus (EÜ) nr 854/2004, millega kehtestatakse erieeskirjad inimtoiduks ettenähtud loomsete saaduste ametlikuks kontrollimiseks (ELT L 139, 30.4.2004, lk 206).

- b) ulatusliku genofondi säilitamise tagamiseks tuleb korrapäraselt koguda looduslikke noor**vetikaid**, et **hoida ja suurendada** sisetingimustes kasvatatud kultuurmaterjali **mitmekesisust**;
- c) väetisi võib kasutada üksnes tehistingimustes toimuva kasvatamise puhul ja ainult juhul, kui neid on **artikli 24 kohaselt** lubatud mahepõllumajanduslikus tootmises selleks otstarbeks kasutada.

2.3 **Vetikakasvatus**

2.3.1 Kui **vetikaid** kasvatatakse meres, kasutatakse üksnes keskkonnas looduslikult leiduvaid toitaineid või mahepõllumajanduslikust vesiviljelusloomade tootmisest (soovitavalt lähedal asuvatest polükultuurirajatistest) saadud toitaineid.

2.3.2 Maismaal asuvates väliste toitaineallikatega rajatistes peab olema võimalik kontrollida, et heitvee toitainesisaldus oleks võrdne siseneva vee toitainesisaldusega või sellest väiksem. Kasutada võib üksnes selliseid taimseid või mineraalseid toitaineid, mis on artikli 24 kohaselt mahepõllumajanduslikus tootmises kasutamiseks lubatud.

2.3.3 **Peetakse arvestust vetikate** asustustiheduse ja tootmistgevuse intensiivsuse üle ning säilitatakse veekeskkonna terviklus seeläbi, et ei ületata merevetikate suurimat kogust, mis ei kahjusta keskkonda.

- 2.3.4 Võimaluse korral taaskasutatakse või võetakse ringlusesse köied ja muud **vetikate** kasvatamisel kasutatavad seadmed.
- 2.4 Looduslike **vetikate** säästev väljapüük
- 2.4.1 **Vetikate** väljapüügi alustamisel tuleb üks kord hinnata nende biomassi.
- 2.4.2 Raamatupidamisdokumente hoitakse tootmisüksuses või tööruumides, et võimaldada ettevõtjal kindlaks teha ja kontrolliasutusel või kontrollorganil kontrollida, et tootjad on tarninud üksnes käesoleva määruse kohaselt toodetud looduslikke **vetikaid**.
- 2.4.3 Väljapüük toimub sellisel viisil, et saagi kogus ei mõjuta oluliselt veekeskkonna seisundit. **Vetikate** taastumise võimaldamiseks ja kaaspüügi vältimiseks võetakse meetmeid, mis käsitlevad väljapüügimeetodit, miinimumsuurust, vanust, paljunemistsükli või järelejäänud **vetikate** suurust.
- 2.4.4 Kui **vetikate** väljapüük toimub jagatud või ühises püügipiirkonnas, tehakse kättesaadavaks **asjaomase liikmesriigi nimetatud pädeva asutuse koostatud** dokumendid, mis **näitavad**, et koguväljapüük vastab käesolevale määrusele.

3. Vesiviljelusloomade suhtes kehtivad nõuded

Lisaks artiklites 9, 10, 11 ja 15 **ning asjakohasel juhul käesoleva osa 1. jaos** sätestatud üldistele tootmisnõuetele kohaldatakse kalade, koorikloomade, okasnahksete ja limuste liikide **mahepõllumajandusliku tootmise** suhtes käesolevas **jaos** sätestatud nõudeid § . Neid nõudeid kohaldatakse *mutatis mutandis* zooplanktoni, pisivähkide, keriloomade, usside ja muude söödana kasutatavate veeloomade **tootmise** suhtes.

3.1 Üldnõuded

3.1.1 Üleminek

Vesiviljelusüksuste, sh olemasolevate vesiviljelusloomade tootmise üksuste suhtes kohaldatakse § järgmisi üleminekuaegu:

- a) 24 kuud rajatiste puhul, mida ei saa veest tühjendada, puhastada ega desinfitseerida;
- b) 12 kuud rajatiste puhul, mis on veest tühjendatud või kasutamata hoitud;
- c) kuus kuud rajatiste puhul, mis on veest tühjendatud, puhastatud ja desinfitseeritud;
- d) kolm kuud avatud veekasutusega rajatiste, sealhulgas kahepoolmeliste limuste kasvatamiseks kasutatavate rajatiste puhul.

3.1.2 Vesiviljelusloomade päritolu

3.1.2.1 Vesiviljelusloomade päritolu suhtes kehtivad järgmised nõuded:

- a) mahepõllumajanduslik vesiviljelus põhineb mahepõllumajanduslikust sugukarjast pärit noorvormide kasvatamisel mahepõllumajanduslikes **tootmisüksustes**;
- b) kasutada tuleb kohalikke liike ja aretamise eesmärk peab olema saada liine, mis on kasvatustingimustega paremini kohanenud, tagades loomade hea tervisliku seisundi ja heaolu ning söödavarude hea kasutamise. **Pädevale asutusele või, kui see on asjakohane**, kontrolliasutusele või kontrollorganile tuleb esitada liikide päritolu ja käitlemist tõendavad dokumendid;
- c) kasutada tuleb liike, mis on vastupidavad ja mida on võimalik kasvatada ilma looduslike populatsioonide oluliselt kahjustamata;

- d) *aretamise eesmärgil* võib ettevõttesse tuua loodusest püütud või mittemahepõllumajanduslikke vesiviljelusloomi geenipopulatsiooni sobilikkuse täiustamiseks *ainult nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel, kui mahepõllumajanduslikud liigid ei ole kättesaadavad või kui uus geenipopulatsioon on aretamise eesmärgil toodud tootmisüksusesse pärast pädevalt asutuselt loa saamist*. Kõnealuseid loomi tuleb kasvatada mahepõllumajanduslikult vähemalt kolme kuu jooksul enne nende kasutamist tõuaretuse eesmärgil. *Loomade puhul, kes on kantud Rahvusvaheline Looduse ja Loodusvarade Kaitse Liidu (IUCN) ohustatud liikide punasesse nimekirja, võib anda loa kasutada loodusest püütud isendeid ainult kaitsekavade raames, mida on tunnustanud kaitsetegevuse eest vastutav asjakohane avaliku sektori asutus;*
- e) *looduslike vesiviljelusloomade noorvorme kogutakse edasikasvatuse otstarbel vaid järgmistel juhtudel:*
- i) *kalade või koorikloomade vastsete ning noorvormide loomulik sissevool tiikide, hoidlate ja muude kasvatusrajatiste täitmise ajal;*

- ii) *IUCNi ohustatud liikide punasesse nimekirja kantud looduslike maimude või koorikloomade vastsete asustamine ekstensiivses vesiviljeluses märgaladel, näiteks rüümveetikides, loodete aladel ning rannikulaguunides, tingimusel et*
- *asustamine on kooskõlas asjaomaste asutuste poolt heaks kiidetud haldusmeetmetega, et tagada asjassepuutuvate liikide jätkusuutlik kasutamine, ja*
 - *kalu söödetakse üksnes looduses leiduva söödaga.*

Erandina punktist a võivad liikmesriigid lubada tuua mahepõllumajanduslikku tootmisüksusesse edasikasvatamiseks maksimaalselt 50 % ulatuses selliste liikide mittemahepõllumajanduslikke noorvorme, keda 1. jaanuariks 2021 ei ole liidus mahepõllumajandusliku liigina välja arendatud, eeldusel et vähemalt viimased kaks kolmandikku tootmistsüklist majandatakse mahepõllumajanduslikult. Sellist erandit võib lubada maksimaalselt kaheks aastaks ja seda ei saa uuendada.

Väljaspool liitu asuvate vesiviljelusettevõtete puhul võivad sellist erandit lubada artikli 46 lõike 1 kohaselt tunnustatud kontrolliasutused või kontrollorganid liikide puhul, keda ei ole mahepõllumajandusliku liigina välja arendatud ettevõtte asukohaks oleva riigi territooriumil ega liidus. Sellist erandit võib lubada maksimaalselt kaheks aastaks ja seda ei saa pikendada.

3.1.2.2 Aretamise suhtes kehtivad järgmised nõuded:

- a) hormoone ja nende derivaate ei kasutata;
- b) ühesooliste liinide tootmist, välja arvatud käsitsi väljavalmimist, polüploidisuse indutseerimist, kunstlikku hübriidiseerimist ja kloonimist ei kasutata;
- c) valida tuleb sobivad liinid.

3.1.3 Sööt

3.1.3.1 Kalade, koorikloomade ja okasnahksete sööda suhtes kehtivad järgmised nõuded:

- a) loomi tuleb sööta söödaga, mis vastab looma toitainevajadustele tema arengu eri etappidel;
- b) söötmissrežiimide väljatöötamisel tuleb arvesse võtta järgmisi esmatähtsaid tegureid:
 - i) loomatervis ja loomade heaolu;
 - ii) hea tootekvaliteet, sh toote toitaineline koostis, millega tagatakse söögikõlbliku lõpptootte kõrge kvaliteet;
 - iii) väike keskkonnamõju;
- c) sööda taimne osa peab **olema** mahepõllumajanduslik ja sööda veeloomadest valmistatud osa peab olema pärit mahepõllumajanduslikust vesiviljelusest või ***kalandusettevõttest, millele on väljastatud säästva kasutamise sertifikaat kava alusel, mida tunnustab pädev asutus kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 1380/2013 sätestatud põhimõtetega;***

- d) **■** taimset, *loomset, vetika- või pärimi* päritolu mittemahepõllumajanduslikku söödamaterjali, mineraalset *või mikroobset* päritolu söödamaterjali, söödalisandeid **■** ja abiaineid kasutatakse ainult juhul, kui nende kasutamine mahepõllumajanduslikus tootmises on käesoleva määruse alusel lubatud **■** ;
- e) kasvustimulaatoreid ja sünteetilisi aminohappeid ei tohi kasutada. **■**

■

3.1.3.2 Kahepoolmeliste limuste ja muude liikide puhul, mida ei söödetä, vaid mis toituvad looduslikust planktonist, kehtivad järgmised nõuded:

- a) sellised filtrijad loomad rahuldavad kogu oma toitumisvajaduse looduslikult, välja arvatud haudejaamades ja kasvualadel kasvatatavad noorloomad;
- b) kasvukohad *on tervise seisukohast sobivad* ning direktiivi 2000/60/EÜ määratluse kohaselt väga heas ökoloogilises seisundis *või direktiivi 2008/56/EÜ kohaselt heas keskkonnaseisundis või kvaliteediga, mis on samaväärne*
 - *määruses (EÜ) nr 854/2004 klassifitseeritud A tootmisalade kvaliteediga kuni 13. detsembrini 2019 või*
 - *samaväärse klassiga tootmisalade kvaliteediga, mis on sätestatud rakendusaktides, mille komisjon on vastu võetud määruse (EL) 2017/625 artikli 18 lõike 8 kohaselt alates 14. detsembrist 2019.*

3.1.3.3 Lihatoiduliste vesiviljelusloomade sööta käsitlevad erinõuded

Lihatoiduliste vesiviljelusloomade sööda puhul tuleb esmatähtsaks pidada järgmist päritolu söötasid:

- a) vesiviljelusest pärit mahepõllumajanduslik sööt;
- b) kalade, vähkide või limuste mahepõllumajandusliku vesiviljeluse jääkidest saadud kalajahu ja kalaõli;
- c) kalajahu, kalaõli ja kaladest pärinev söödamaterjal, mis on saadud säästva kalanduse raames inimtoiduks püütud kalade, vähkide või limuste jääkidest;
- d) kalajahu, kalaõli ja kaladest pärinev söödamaterjal, mis on saadud säästva kalanduse raames püütud tervetest kaladest, vähkidest või limustest ja mida ei kasutata inimtoiduks;
- e) mahepõllumajanduslikud taimsed või loomsed söödamaterjalid, taimne materjal ei tohi ületada 60 % kogukoostisosadest.

3.1.3.4 Teatavate vesiviljelusloomade sööta käsitlevad erinõuded

Maismaavete **kalade**, viburhännaklaste ja mageveekrevettide ning troopika mageveekalade söötmise suhtes kehtivad **kasvuetapil järgmised nõuded**:

- a) neile antakse tiikides ja järvedes looduslikult leiduvat sööta;
- b) kui punktis a osutatud loodusliku sööda kogused ei ole piisavad, võib kasutada soovitatavalt samas kasvanduses kasvatatud mahepõllumajanduslikku taimset sööta või **vetikaid**. Ettevõtjad hoiavad alles lisa sööda kasutamise vajadust tõendavad dokumendid;

- c) kui looduslikke söödavarusid täiendatakse punkti b kohaselt, siis
- i) *viburhännaklaste ja mageveekrevettide (Macrobrachium spp.) söödakogus võib sisaldada kuni 25 % ulatuses kalajahu ja 10 % ulatuses kalaõli, mis pärineb säästvast kalandusest;*
 - ii) pangaasiuse (*Pangasius* spp.) *söödakogus* võib sisaldada kuni 10 % ulatuses kalajahu või -õli, mis pärineb säästvast kalandusest.

3.1.4 Tervishoid

3.1.4.1 Haiguste ennetamine

Haiguste ennetamise suhtes kehtivad järgmised nõuded:

- a) haiguste ennetamiseks tuleb loomi pidada optimaalsetes tingimustes – selleks on vaja valida sobiv koht, võttes muu hulgas arvesse eri liikide vajadusi seoses vee hea kvaliteedi, voolukiiruse ja veevahetuse määraga, kasvanduse optimaalse planeerimisega, heade kasvatus- ja majandamistavade kohaldamisega, sealhulgas vajadust ruume ja alasid regulaarselt puhastada ja desinfitseerida, tagada kvaliteetne sööt, valida asjakohane loomkoormus ning sobivad tõud ja liinid;
- b) võib kasutada immunoloogilisi veterinaarravimeid;
- c) loomatervishoiu korralduse kavas tuleb esitada bioturvalisusmeetmete ja taudide ennetamise tavade üksikasjad, sealhulgas kirjalik nõusolek asjaomase tootmisüksusega proportsionaalse tervishoiualase nõustamise kohta vesiviljelusloomade tervishoiu eest vastutavatelt pädevatelt teenistustelt, kes külastavad asjaomast kasvandust vähemalt korra aastas **või kahepoolmeliste koorikloomade puhul** vähemalt korra kahe aasta jooksul ;

- d) hoidlaid, seadmeid ja riistu tuleb nõuetekohaselt puhastada ja desinfitseerida;
- e) ummistavad organismid tuleb kõrvaldada üksnes mehaaniliselt või käsitsi ning vajaduse korral lasta tagasi merre kasvandusest piisavalt kaugel;
- f) kasutada võib üksnes selliseid tootmisseadmete ja -rajatiste puhastamis- ning desinfitseerimisaineid, mis on artikli 24 kohaselt mahepõllumajanduslikus tootmises kasutamiseks lubatud ■ ;
- g) Kasutamata hoidmise suhtes kehtivad järgmised nõuded:
 - i) pädev asutus ***või, kui see on asjakohane, kontrolliasutus või kontrollorgan*** määrab kindlaks, kas meres asuvate avatud veekasutusega hoidlate kasutamata hoidmine on vajalik, ning asjakohase aja, mida kohaldatakse iga tootmistsükli järel ning mille andmed registreeritakse;
 - ii) kasutamata hoidmine ei ole kohustuslik kahepoolmeliste limuste kasvatamise puhul;
 - iii) kasutamata hoidmise ajal tuleb sump või muu vesiviljelusloomade tootmisel kasutatav süsteem tühjendada ja desinfitseerida ning seda tuleb hoida tühjana kuni uue kasutuselevõtuni;
- h) vajaduse korral eemaldatakse söömata jäänud kalasööt, väljaheide ja surnud loomad viivitamata, et vältida olulist keskkonnakahju seoses vee kvaliteediga, minimeerida taudiohtu ning vältida putukate või näriliste ligitõmbamist;
- i) ultravioletvalguse ja osooni kasutus on lubatud üksnes haudejaamades ja edasikasvatusrajatistes;
- j) ektoparasiitide bioloogiliseks tõrjeks kasutatakse eelkõige puhastajakala ***ning magevett, merevett ja naatriumkloriidi lahuseid.***

3.1.4.2 Veterinaarravi

Veterinaarravi suhtes kehtivad järgmised nõuded:

- a) haigusi tuleb ravida kohe nende ilmnemisel, et vältida loomade piinlemist. Vajaduse korral ja rangeid nõudeid järgides ning veterinaarjärelevalve ametniku järelevalve all võib kasutada keemiliselt sünteesitud allopaatilisi veterinaarravimeid, sealhulgas antibiootikume, kui fütoterapeutilised, homöopaatilised ja muud tooted selleks ei sobi. Vajaduse korral sätestatakse piirangud seoses ravikuuri kestuse ja keeluaegadega;
- b) lubatud on liidu õigusaktide alusel ette nähtud ravi, mis on seotud inimeste ja loomade tervise kaitsega;

- c) kui tekib terviseprobleem vaatamata ennetusmeetmetele, mis on võetud loomaterwise tagamiseks vastavalt punktile 3.1.4.1, võib kasutada veterinaarravi järgmises eelistusjärjekorras:
- i) taimedest, loomadest või mineraalidest saadud ainete homöopaatiline lahus;
 - ii) tuimastava mõjuta taimed ja nende ekstraktid ning
 - iii) sellised ained nagu mikroelemendid, metallid, immuunsust suurendavad looduslikud vahendid või lubatud probiootikumid;
- d) teha võib kuni kaks allopaatilise ravi kuuri aastas, välja arvatud juhul, kui on tegemist vaktsineerimisega või kohustuslike likvideerimisprogrammidega. Lühema kui aastase tootmistsükli puhul on lubatud vaid üks allopaatilise ravi kuur aastas. Kui allopaatilise ravi nimetatud ravikuuride arve ületatakse, ei tohi asjaomaseid vesiviljelusloomi turustada mahepõllumajandusliku tootena;
- e) parasiitidevastast ravi, välja arvatud liikmesriikides rakendatavad kohustuslikud tõrjeprogrammid, võib teha kuni kaks korda aastas või korra aastas juhul, kui tootmistsükkel on lühem kui 18 kuud;
- f) punkti d kohase allopaatiliste veterinaarravimite kasutuse ja parasiitidevastase ravi (sh kohustuslike tõrje- ja likvideerimisprogrammide raames tehtav ravi) keeluaeg on kaks korda nii pikk kui keeluaeg, millele on osutatud direktiivi 2001/82/EÜ artiklis 11, või 48 tundi, kui keeluaega ei ole määratud;
- g) veterinaarravimite kasutamisest tuleb teatada **pädevale asutusele või, kui see on asjakohane, kontrolliasutusele või kontrollorganile** enne loomade turustamist mahepõllumajandusliku toodanguna. Töödeldud loomad peavad olema selgelt äratuntavad.

3.1.5 Pidaistingimused ja kasvatustavad

3.1.5.1 Keelatud on vesiviljelusloomade tootmise rajatised, mis on kinnise veekasutusega, välja arvatud haudejaamad ja edasikasvatuserajatised või mahepõllumajanduslike söödaorganismidena kasutatavate liikide tootmise rajatised.

3.1.5.2 Vee kunstlik soojendamine või jahutamine on lubatud üksnes haudejaamades ja edasikasvatuserajatises. Looduslikku puurauguvett võib vee soojendamiseks või jahutamiseks kasutada kõikides tootmisetappides.

3.1.5.3 Vesiviljelusloomade kasvukeskkonnas on vastavalt vesiviljelusloomade liigiomastele vajadustele loodud järgmised tingimused:

- a) seal on piisavalt ruumi loomade heaolu tagamiseks ja ***sobiv*** loomkoormus ***vastavalt artikli 15 lõikes 3 osutatud rakendusaktides sätestatule;***
- b) loomi hoitakse kvaliteetses, piisava voolukiiruse, veevahetusmäära ja hapnikutasemega vees, kus on väike metaboliitide sisaldus;
- c) loomi hoitakse liigi vajadustele vastavates temperatuuri- ja valgustingimustes, võttes arvesse geograafilist asukohta.

Kui hinnatakse, milline on loomkoormuse mõju kasvatatavate kalade heaolule, tuleb jälgida ja arvesse võtta kalade seisundit (nt uimekahjustused, muud vigastused, kasvukiirus, käitumine ja üldine tervislik seisund) ning veekvaliteeti.

Mageveekalade puhul peab põhi olema võimalikult sarnane looduslikele tingimustele.

Karpkalade ja *samalaadsete liikide* puhul:

- põhjaks peab olema looduslik pinnas;
- *tiikide ja järvede orgaaniliseks ja mineraalseks väetamiseks võib kasutada ainult selliseid väetisi ja mullaomaduste parandajaid, mis on artikli 24 kohaselt mahepõllumajanduslikus tootmises kasutamiseks lubatud, kusjuures suurim kasutuskogus on 20 kg lämmastikku hektari kohta;*
- *tootmisvees on keelatud veetaimede ja taimkatte tõrje sünteetiliste kemikaalide abil.*

3.1.5.4 Veehoidlad tuleb planeerida ja ehitada selliselt, et neis voolava vee kiirus ning nende füsiokeemilised parameetrid kaitsevad loomade tervist ja heaolu ning vastavad loomade käitumisvajadustele.

Järgida tuleb artikli 15 lõikes 3 osutatud rakendusaktides sätestatud tootmissüsteemide ja hoidlate eriomadusi liikide või liikide rühmade jaoks.

3.1.5.5 Maismaal asuvad kasvatamisüksused peavad vastama järgmistele tingimustele:

- a) läbivoolusüsteemide puhul peab olema võimalik jälgida ja kontrollida nii sisse- kui ka väljavoolava vee kvaliteeti ja voolukiirust;
- b) vähemalt **10 %** perimeetrist (maapinna ja vee kokkupuuteala) peab olema looduslik taimkate.

3.1.5.6 Kõik meres asuvad hoidlad peavad vastama järgmistele tingimustele:

- a) nende asukohas peab olema piisav vee voolukiirus ja sügavus ning veevahetusmäär, et avaldada merepõhjale ja lähedalasuvale veekogule võimalikult väikest mõju;
- b) sumpade planeering, ehitus ja hooldus peavad vastama tootmiskoha keskkonnatingimustele.

3.1.5.7 Hoidlate rajamisel, nende asukoha valimisel ja nende käitamisel tuleb minimeerida loomade väljapääsemise oht.

3.1.5.8 Kalade või koorikloomade väljapääsemise korral tuleb võtta asjakohased meetmed, et vähendada mõju kohalikule ökosüsteemile, sh vajaduse korral uuesti kinnipüüdmise. Andmed selle kohta säilitatakse.

3.1.5.9 Kui vesiviljelusloomi kasvatatakse kalatiikides, peavad kasvandused olema varustatud looduslike puhastuslodude, settetiikide, biofiltrite või mehaaniliste filtritega jääktoitainete kogumiseks või neis kasutatakse selliseid *vetikaid* või loomi (kahepoolmelisi), mis aitavad heitvee kvaliteeti parandada. Vajaduse korral tuleb heitvett korrapäraselt kontrollida.

I

3.1.6 Loomade heaolu

3.1.6.1 Kõikidel vesiviljelusloomade pidamisega seotud töötajatel peavad olema vajalikud põhiteadmised ja -oskused loomatervise ja loomade heaolu kohta.

3.1.6.2 Vesiviljelusloomi käideldakse võimalikult vähe ja hoolikalt. Kasutatakse nõuetekohaseid seadmeid ja protseduure käitlemisega seotud stressi ja füüsilise kahju vältimiseks. Sugukarja käitlemisel tekitatakse võimalikult vähe füüsilist kahju ja stressi ning vajaduse korral kasutatakse anesteasiat. Suuruse järgi sorteeritakse võimalikult harva ja vastavalt vajadusele, et tagada kalade heaolu.

3.1.6.3 Kunstliku valguse kasutamise suhtes kehtivad järgmised piirangud:

- a) loomuliku päevavalguse pikendamiseks ei kasutata kunstlikku valgust rohkem kui **14** tundi päevas, välja arvatud paljundamise puhul; kõnealuse ülempiiri puhul tuleb arvesse võtta geograafilisi tingimusi, kasvatatavate loomade etoloogilisi vajadusi ja üldist tervist;
- b) ühelt valgusallikalt teisele ülemineku ajal tuleb vältida valgusintensiivsuse järsku muutmist, kasutades hämardatavaid lampe või taustavalgustust.

3.1.6.4 Aeratsiooni on lubatud kasutada loomade heaolu ja tervise tagamiseks. Mehaaniliste aeraatorite puhul kasutatakse eelkõige taastuvatest energiaallikatest saadud energiat.

3.1.6.5 Hapniku kasutamine on lubatud üksnes järgmistel loomatervise ja loomade heaolu nõuetega ning tootmise ja veo kriitiliste perioodidega seotud juhtudel:

- a) temperatuuri muutuse, atmosfäärirõhu languse või juhusliku ~~vee~~reostuse erandjuhud;
- b) varude haldamisega seotud mittekorrapärased toimingud, nt proovivõtt ja sorteerimine
- c) kasvatatavate loomade ellujäämise tagamiseks.

3.1.6.6 Vesiviljelusloomade veo kestus tuleb asjakohaste meetmetega viia miinimumini.

3.1.6.7 Mis tahes kannatuste tekitamine viiakse miinimumini looma kogu eluea jooksul, sealhulgas tapmise ajal.

3.1.6.8 Keelatud on silmavarre eemaldamine, sealhulgas kõik samalaadsed meetodid nagu ligeerimine, lõiked ja muljumine.

3.1.6.9 Kasutatakse tapmismeetodi, mille puhul kalad kaotavad teadvuse silmapilkselt ega tunne valu. Tapaeelne käitlemine peab olema selline, et välditakse vigastamist ja minimeeritakse samas kannatused ja stress. Optimaalse tapmismeetodi valimisel tuleb arvesse võtta kalade eri suurust väljapüügi ajal ning liikide ja tootmiskohtade vahelisi erinevusi.

3.2 Limuste suhtes kehtivad **üksikasjalikud** nõuded

3.2.1 Vastsete päritolu

Vastsete päritolu suhtes kehtivad järgmised nõuded:

- a) väljastpoolt tootmisüksuse piire saadud looduslikke vastseid võib kahepoolmeliste koorikloomade puhul kasutada tingimusel, et see ei tekita olulist keskkonnakahju, see on lubatud kohalike õigusaktidega ning vastsed pärinevad järgmistest allikatest:
 - i) limuste kogumid, mis tõenäoliselt ei ela talve üle või ületavad vajalikku kogust, või
 - ii) koorikloomade vastsete looduslikud kolooniad kogumiseks kasutatavatel vahenditel;
- b) suure hiidaustri (*Crassostrea gigas*) puhul tuleb eelistada loomi, mis on aretatud selektiivselt, et vältida kudemist vabas looduses;
- c) looduslike vastsete kogumisviis, -koht ja -aeg dokumenteeritakse, et oleks võimalik tagada nende jälgitavus tagasi kuni kogumispiirkonnani;
- d) **looduslikke vastseid võib koguda ainult pärast pädevalt asutuselt loa saamist.**

3.2.2 Pidamistingimused ja kasvatustavad

Pidamistingimustele ja kasvatustavadele kehtivad järgmised nõuded:

- a) kasvatada tohib samas veepiirkonnas mahepõllumajanduslike kalade ja **vetikatega**, kõnealust polükultuuri tuleb kirjeldada säästva majandamise kavas. Kahepoolmelisi limuseid tohib polükultuuri raames kasvatada ka koos kõhtjalgsete limustega (nt ranniklased);
- b) kahepoolmelisi limuseid tuleb toota postide, ujukite või muude selgelt nähtavate märgistega piiritletud aladel ning alad tuleb vajaduse korral piirata võrgust kottide, sumpade või muude kunstlike vahenditega;
- c) mahepõllumajanduslikud koorikloomade kasvandused peavad minimeerima säilitamise seisukohalt tähtsatele liikidele kaasnevaid riske. Röövloomade tõrjeks kasutatavad võrgud ei tohi kahjustada sukelduvaid linde.

3.2.3 Kasvatamine

Kasvatamise suhtes kehtivad järgmised nõuded:

- a) rannakarplaste kasvatamist köitel või **artikli 15 lõikes 3 osutatud rakendusaktides** loetletud muude meetodite abil võib **kasutada** mahepõllumajandusliku tootmise **puhul**;
- b) limuste põhjakasvatus on lubatud üksnes tingimusel, et kogumis- ja kasvatuskohtades ei kaasne sellega olulist keskkonnamõju. Minimaalset keskkonnamõju **tõendav uuring või aruanne** tuleb lisada eraldi peatükina säästva majandamise kavale, **mille ettevõtja esitab pädevale asutusele või, kui see on asjakohane, kontrolliasutusele või kontrollorganile enne tegevuse alustamist.**

3.2.4 Majandamine

Majandamise suhtes kehtivad järgmised nõuded:

- a) tootmisel ei tohi asustustihedus ületada mittemahepõllumajanduslike koorikloomade asustustihedust asjaomases piirkonnas. Limuseid tuleb sorteerida, harvendada ja nende asustustihedust muuta vastavalt biomassile ning selleks, et tagada loomade heaolu ja toote hea kvaliteet;
- b) ummistavad organismid tuleb kõrvaldada mehhaaniliselt või käsitsi ning lasta vajaduse korral tagasi merre limusekasvandusest piisavalt kaugel. Limuseid võib ummistavate organismide vastaseks kaitseks töödelda lubjalahusega ühe korra tootmistsükli jooksul.

3.2.5 Austrite kasvatamise erinõuded

Lubatud on kasvatada pukkalustel asuvates kottides. Need või muud austrite hoidmiseks kasutatavad süsteemid pannakse üles sellisel viisil, et need ei moodustaks täielikku tõket piki rannikuala. Austrid asetatakse ettevaatlikult alustele, mille asukoha valimisel on tootmise optimeerimiseks arvestatud loodetega. Tootmine peab vastama **artikli 15 lõikes 3 osutatud rakendusaktides** sätestatud nõuetele.

IV osa

Töödeldud toidu tootmise nõuded

Lisaks artiklites 9, 11 ja 16 sätestatud üldistele tootmisnõuetele kohaldatakse töödeldud toidu **mahepõllumajandusliku tootmise** suhtes käesolevas osas sätestatud nõudeid.

1. Töödeldud toidu tootmise suhtes kehtivad üldnõuded
- 1.1 Toidu lisaained , töötlemise abiained ning muud toidu töötlemiseks kasutatavad ained ja koostisosad ning kasutatavad töötlemismeetodid, nagu suitsutamine, peavad vastama hea tootmistava põhimõtetele¹.
- 1.2 Töödeldud toidu tootvad ettevõtjad kehtestavad kriitiliste töötlemisetappide süstemaatilisel kindlaksmääramisel põhinevad asjakohased menetlused ning uuendavad neid.
- 1.3 Punktis 1.2 osutatud menetluste kohaldamine peab alati tagama valmistatavate töödeldud toodete vastavuse käesolevale määrusele.

¹ Komisjoni 22. detsembri 2006. aasta määruse (EÜ) nr 2023/2006 (toiduga kokkupuutumiseks ettenähtud materjalide ja esemete heade tootmistavade kohta) artikli 3 punktis a määratletud head tootmistavad (ELT L 384, 29.12.2006, lk 75).

1.4 Ettevõtjad järgivad ja rakendavad punktis 1.2 osutatud menetlusi ja eelkõige, *ilma et see piiraks artikli 28 kohaldamist*:

- a) võtavad *ettevaatus*meetmeid ■ ;
- b) rakendavad sobivaid ja piisavaid puhastusmeetmeid, jälgivad nende tõhusust ja dokumenteerivad vastavad toimingud;
- c) tagavad, et turule ei viidaks mittemahepõllumajanduslikke tooteid mahepõllumajanduslikule tootmisele osutava märgistusega.

1.5 Töödeldud mahepõllumajanduslike, *üleminekuaja ja mittemahepõllumajanduslike* toodete valmistamine tuleb hoida *üksteisest* ajas või ruumis lahus ■ . Kui asjaomases tootmisüksuses valmistatakse või hoitakse mahepõllumajanduslikke, *üleminekuaja* ja mittemahepõllumajanduslikke tooteid mis tahes kombinatsioonis, teeb ettevõtja järgmist:

- a) teatab sellest *pädevale asutusele või, kui see on asjakohane*, kontrolliasutusele või kontrollorganile;
- b) teeb toiminguid katkematult kogu partii valmistamise lõpuni eraldi kohas või erineval ajal mis tahes tootega (mahepõllumajandusliku, *üleminekuaja või* mittemahepõllumajandusliku tootega) tehtavatest samalaadsetest toimingutest;
- c) ladustab *mahepõllumajanduslikke, üleminekuaja ja mittemahepõllumajanduslikke* tooteid enne ja pärast toiminguid *üksteisest* eraldi kohas või erineval ajal;

- d) hoiab kättesaadavana ajakohastatud registrit kõikidest toimingutest ja töödeldud kogustest;
- e) võtab meetmeid, mida on vaja, et identifitseerida partiisid ning vältida nende segi- või vahetusseminekut mahepõllumajanduslike, **üleminekuaja või** mittemahepõllumajanduslike toodetega;
- f) teeb toiminguid mahepõllumajanduslike **või üleminekuaja** toodetega ainult pärast tootmisseadmete sobivat ja piisavat puhastamist.

1.6 Kasutada ei või tooteid, aineid ega meetodeid, mis taastaksid mahepõllumajandusliku toidu töötlemisel ja ladustamisel kaduma läinud omadusi, parandaksid kõnealuse toidu töötlemisel esinenud hooletuse tagajärgi või võiksid olla eksitavad selliste toodete tegeliku laadi osas, mida on kavas turustada mahepõllumajanduslikuna.

2. Töödeldud toidu tootmise **üksikasjalikud nõuded**

2.1 Töödeldud mahepõllumajandusliku toidu koostis peab vastama järgmistele tingimustele:

- a) toote valmistamiseks tuleb kasutada peamiselt põllumajandusliku päritoluga koostisosi **või I lisas loetletud tooteid, mis on mõeldud toiduna kasutamiseks**; selle kindlakstegemisel, kas toode on valmistatud peamiselt **sellistest toodetest**, ei võeta arvesse tootele lisatud vett ega soola;

I

- b) mahepõllumajanduslik koostisosa ei või esineda koos sama koostisosaga, mis ei ole mahepõllumajanduslik ■ ;
- c) üleminekuaja *koostisosa ei või esineda koos sama koostisosaga, mis on mahepõllumajanduslik või mittemahepõllumajanduslik.*

■

2.2 Teatavate toodete ja ainete kasutamine toidu töötlemisel ■

2.2.1 Toidu töötlemisel võib kasutada *ainult artikli 24 või 25 kohaselt mahepõllumajanduslikus tootmises kasutamiseks lubatud toidu lisaineid, abiaineid ja mittemahepõllumajanduslikke koostisosi ning punktis 2.2.2 osutatud aineid ja tooteid, välja arvatud veinitööstuse tooted ja ained, mille suhtes kohaldatakse VI osa punkti 2, ja pärm, mille suhtes kohaldatakse VII osa punkti 1.3* ■

2.2.2 Toidu töötlemisel võib kasutada järgmisi tooteid ja aineid:

- a) toidu töötlemisel tavaliselt kasutatavad mikroorganismide preparaadid ja toiduensüümid, tingimusel et toidu lisaiainetena kasutatavad toiduensüümid on artikli 24 kohaselt mahepõllumajanduslikus tootmises kasutamiseks lubatud;
- b) ■ määruse (EÜ) nr 1334/2008 artikli 3 lõike 2 punktis c ja punkti d *alapunktis i* määratletud ained ja tooted, mis on kõnealuse määruse ■ artikli 16 lõigete **2, 3 ja 4** kohaselt märgistatud kui looduslikud lõhna- ja maitseühendid või looduslikud lõhna- ja maitsepreparaadid;

- c) liha ja munakoorte tembeldamise värvid kooskõlas II määruse (EÜ) nr 1333/2008 III artikliga 17;
- d) *looduslikud värvid ja looduslikud katteained selliste keedetud munade koore värvimiseks, mida toodetakse kavatsusega need turule viia teatava perioodi jooksul aastas;*
- e) joogivesi ja *mahepõllumajanduslik või mittemahepõllumajanduslik* sool (põhikomponendid naatriumkloriid või kaaliumkloriid), mida üldiselt kasutatakse toidu töötlemisel;
- f) mineraalid (sh mikroelemendid), vitamiinid, aminohapped ja mikrotoitained järgmistel tingimustel:

- i) *kui nende kasutamine tavatarbimiseks ette nähtud toidus on liidu õiguse kohaselt või liidu õigusega kooskõlas olevas liikmesriigi õiguses otseselt nõutav, millest tulenevalt ei ole kõnealust toitu võimalik üldse turule viia tavatarbimiseks ette nähtud toiduna, kui sellele ei ole lisatud neid mineraale, vitamiine, aminohappeid või mikrotoitaineid, või*
- ii) *turule viidud toidu puhul, millel on eriomadused või mõju tervisele või toitumisele või seoses konkreetsete tarbijarühmade vajadustega*
 - *toodetes, millele on osutatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 609/2013¹ artikli 1 lõike 1 punktides a ja b, kui nende kasutamine on lubatud kõnealuse määrusega ja nimetatud määruse artikli 11 lõike 1 alusel asjaomaste toodete kohta vastu võetud õigusaktidega, või*
 - *komisjoni direktiiviga 2006/125/EÜ² reguleeritavates toodetes, kui nende kasutamine on nimetatud direktiivi kohaselt lubatud.*

2.2.3 *Kasutada võib üksnes selliseid puhastus- ja desinfitseerimisvahendeid, mis on artikli 24 kohaselt töötlemisel lubatud.*

¹ *Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. juuni 2013. aasta määrus (EL) nr 609/2013 imikute ja väikelaste toidu, meditsiinilisel näidustusel kasutamiseks ettenähtud toidu ning kehakaalu alandamiseks ettenähtud päevase toidu asendajate kohta, millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiiv 92/52/EMÜ, komisjoni direktiivid 96/8/EÜ, 1999/21/EÜ, 2006/125/EÜ ja 2006/141/EÜ, Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2009/39/EÜ ning komisjoni määrused (EÜ) nr 41/2009 ja (EÜ) nr 953/2009 (ELT L 181, 29.6.2013, lk 35).*

² *Komisjoni 5. detsembri 2006. aasta direktiiv 2006/125/EÜ imikutele ja väikelastele mõeldud teraviljapõhiste töödeldud toitude ja muude imikutoitude kohta (ELT L 339, 6.12.2006, lk 16).*

2.2.4 Artikli 30 lõikes 5 osutatud arvutuskäigu suhtes kohaldatakse järgmisi nõudeid:

- a) teatavaid artikli 24 kohaselt mahepõllumajanduslikus tootmises kasutamiseks lubatud toidu lisaaineid võetakse arvesse põllumajandusliku päritoluga koostisosadena;
- b) punkti **2.2.2 alapunktides a, c, d, e ja f** osutatud preparaate ja aineid ei võeta arvesse põllumajandusliku päritoluga koostisosana;
- c) pärmi ja pärmitooteid võetakse arvesse põllumajandusliku päritoluga koostisosadena.

I

V osa

Töödeldud sööda tootmise nõuded

Lisaks artiklites 9, 11 ja 17 sätestatud üldistele tootmisnõuetele kohaldatakse käesolevas osas sätestatud nõudeid töödeldud sööda mahepõllumajandusliku tootmise suhtes.

- 1. Töödeldud sööda tootmise suhtes kehtivad üldnõuded*
 - 1.1 Söödalisandid, töötlemise abiained ning muud sööda töötlemiseks kasutatavad ained ja koostisosad ning kasutatavad töötlemismeetodid, nagu suitsutamine, peavad vastama hea tootmistava põhimõtetele.*
 - 1.2 Töödeldud sööta tootvad ettevõtjad kehtestavad kriitiliste töötlemisetappide süstemaatilisel kindlaksmääramisel põhinevad asjakohased menetlused ning uuendavad neid.*
 - 1.3 Punktis 1.2 osutatud menetluste kohaldamine peab alati tagama valmistatavate töödeldud toodete vastavuse käesolevale määrusele.*

1.4 *Ettevõtjad järgivad ja rakendavad punktis 1.2 osutatud menetlusi ning eelkõige, ilma et see piiraks artikli 28 kohaldamist,*

- a) võtavad ettevaatusmeetmeid;*
- b) rakendavad sobivaid ja piisavaid puhastusmeetmeid, jälgivad nende tõhusust ja dokumenteerivad vastavad toimingud;*
- c) tagavad, et turule ei viidaks mittemahepõllumajanduslikke tooteid mahepõllumajanduslikule tootmisele osutava märgistusega.*

1.5 *Töödeldud mahepõllumajanduslike, üleminekuaja ja mittemahepõllumajanduslike toodete valmistamine tuleb hoida üksteisest ajas või ruumis lahus. Kui asjaomases tootmisüksuses valmistatakse või hoitakse mahepõllumajanduslikke, üleminekuaja ja mittemahepõllumajanduslikke tooteid mis tahes kombinatsioonis, teeb ettevõtja järgmist:*

a) *teatab sellest kontrolliasutusele või kontrollorganile;*

■

b) *teeb toiminguid katkematult kogu partii valmistamise lõpuni eraldi kohas või erineval ajal mis tahes tootega (mahepõllumajandusliku, üleminekuaja või mittemahepõllumajandusliku tootega) tehtavatest samalaadsetest toimingutest;*

■

c) *ladustab mahepõllumajanduslikke, üleminekuaja ja mittemahepõllumajanduslikke tooteid enne ja pärast toiminguid üksteisest eraldi kohas või erineval ajal;*

d) *hoiab kättesaadavana ajakohastatavat registrit kõikidest toimingutest ja töödeldud kogustest;*

e) *võtab meetmeid, mida on vaja, et identifitseerida partiisid ning vältida nende segi- või vahetusseminekut mahepõllumajanduslike, üleminekuaja või mittemahepõllumajanduslike toodetega;*

f) *teeb toiminguid mahepõllumajanduslike või üleminekuaja toodetega ainult pärast tootmisseadmete sobivat ja piisavat puhastamist.*

2. Töödeldud sööda tootmise suhtes kehtivad ***üksikasjalikud nõuded***
- 2.1 Mahepõllumajanduslikke või üleminekuaja söödamaterjale ei kasutata mahepõllumajandusliku sööda koostises samal ajal muude meetoditega toodetud samasuguste söödamaterjalidega.
- 2.2 Mahepõllumajanduslikus tootmises kasutatavaid või töödeldavaid söödamaterjale ei töödelda keemiliselt sünteesitud orgaaniliste lahuste abil.
- 2.3 ***Sööda töötlemisel võib kasutada ainult sellist mittemahepõllumajanduslikku taimset, vetika-, loomset, pärmi või mineraalset päritolu söödamaterjali, söödalisandeid ja töötlemise abiaineid, mis on artikli 24 kohaselt mahepõllumajanduslikus tootmises kasutamiseks lubatud.***
- 2.4 ***Kasutada võib üksnes selliseid puhastus- ja desinfitseerimisvahendeid, mis on artikli 24 kohaselt töötlemisel lubatud.***

VI osa

Vein

1. Kohaldamisala
 - 1.1. Lisaks artiklites 9, 10, **11**, **16** ja 18 sätestatud üldistele tootmisnõuetele kohaldatakse määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 1 lõikes 2 osutatud veinitööstuse mahepõllumajanduslike toodete tootmise suhtes käesolevas osas sätestatud nõudeid.
 - 1.2. Kui käesolevas osas ei ole sõnaselgelt sätestatud teisiti, kohaldatakse komisjoni määrusi (EÜ) nr 606/**2009**¹ ja (EÜ) nr 607/**2009**².
2. Teatavate toodete ja ainete kasutamine
 - 2.1. Veinitööstustooted peavad olema toodetud mahepõllumajanduslikust toorainest.
 - 2.2. Veinitööstustoodete tootmiseks võib kasutada ainult selliseid tooteid ja aineid, mis on artikli 24 kohaselt mahepõllumajanduslikus tootmises kasutamiseks lubatud, sh veinivalmistustavade, protsesside ja töötluste ajal, tingimusel et kohaldatakse määruses (EL) nr 1308/2013 ja määruses (EÜ) nr 606/2009 ja eelkõige selle määruse I lisa A osas sätestatud tingimusi ja piiranguid.
3. Veinivalmistamise tavad ja piirangud

¹ Komisjoni 10. juuli 2009. aasta määrus (EÜ) nr 606/2009, millega kehtestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 479/2008 teatavad rakenduseeskirjad seoses viinamarjasaaduste kategooriate, veinivalmistustavade ja asjaomaste piirangutega (ELT L 193, 24.7.2009, lk 1).

² Komisjoni 14. juuli 2009. aasta määrus (EÜ) nr 607/2009, millega kehtestatakse üksikasjalikud rakenduseeskirjad nõukogu määrusele (EÜ) nr 479/2008 seoses teatavate veinitoodete kaitstud päritolunimetuste, kaitstud geograafiliste tähiste, traditsiooniliste nimetuste, märgistuse ja esitlusvälimusega (ELT L 193, 24.7.2009, lk 60).

- 3.1 Ilma et see piiraks käesoleva osa 1. ja 2. jaotises ning punktides 3.2., 3.3 ja 3.4 esitatud konkreetsete keeldude ja piirangute kohaldamist, on lubatud üksnes sellised veinivalmistamise tavad, protsessid ja töötlemismeetodid, mida kasutati enne 1. augustit 2010, sealhulgas piirangud, mis on ette nähtud määruse (EÜ) nr 1308/2013 artikliga 80 ja artikli 83 lõikega 2, määruse (EÜ) nr 606/2009 artikliga 3, artiklitega 5–9 ja 11–14 ning nimetatud määruste lisadega.
- 3.2 Keelatud on kasutada järgmisi veinivalmistamise tavasid, protsesse ja töötlemismeetodeid:
- a) osaline kontsentreerimine jahutamise teel vastavalt määruse (EÜ) nr 1308/2013 VIII lisa I osa B jao punkti 1 alapunktile c;
 - b) vääveldioksiidi kõrvaldamine füüsikaliste protsessidega vastavalt määruse (EÜ) nr 606/2009 I lisa A osa punktile 8;
 - c) töötlemine elektrodialüüsiga veini viinhappelise stabiliseerimise tagamiseks vastavalt määruse (EÜ) nr 606/2009 I lisa A osa punktile 36;
 - d) veini osaline alkoholitustamine vastavalt määruse (EÜ) nr 606/2009 I lisa A osa punktile 40;
 - e) töötlemine katioonivahetajatega veini viinhappelise stabiliseerimise tagamiseks vastavalt määruse (EÜ) nr 606/2009 I lisa A osa punktile 43.

3.3 Järgmiste veinivalmistamise tavade, protsesside ja töötlemismeetodite kasutamine on lubatud järgmistel tingimustel:

- a) kuumtöötlemine vastavalt määruse (EÜ) nr 606/2009 I lisa A osa punktile 2, tingimusel et temperatuur ei ole kõrgem kui 75° C;
- b) tsentrifuugimine ja filtrimine, kas inertse filtreerimisainega või ilma, vastavalt määruse (EÜ) nr 606/2009 I lisa A osa punktile 3, tingimusel et pooride läbimõõt ei ole väiksem kui 0,2 mikromeetrit.

■

3.4 Määruse (EÜ) nr 1234/2007 või (EÜ) nr 606/2009 kohaste veinivalmistamise *tavade*, protsesside ja töötlemismeetodite iga muudatust, mis on tehtud pärast 1. augustit 2010, tohib mahepõllumajandusliku veini tootmisel kohaldada alles pärast seda, kui *need meetmed on lisatud lubatud meetmetena* käesolevasse ■ jakku ja vajaduse korral pärast nende käesoleva määruse artikli 24 kohast hindamist.

VII osa

Toiduks või söödaks kasutatav pärm

Lisaks artiklites 9, **11**, **16**, **17** ja 19 sätestatud üldistele tootmisnõuetele kohaldatakse mahepõllumajandusliku pärmitootmise suhtes ka käesolevas osas sätestatud nõudeid.

1. Üldnõuded

- 1.1 Mahepõllumajandusliku pärmi tootmiseks kasutatakse ainult mahepõllumajanduslikult toodetud substraate. ***Kuni 31. detsembrini 2023 on lubatud mahepõllumajandusliku pärmi tootmisel lisada substraadile kuni 5 % mittemahepõllumajanduslikku pärmiekstrakti või selle autolüsaati (arvutatud kuivaine massina), kui ettevõtjad ei suuda hankida mahepõllumajanduslikku pärmiekstrakti või selle autolüsaati.***
- 1.2 Mahepõllumajanduslik pärm ei või esineda mahepõllumajanduslikus toidus koos mittemahepõllumajandusliku pärmiga.
- 1.3 Mahepõllumajandusliku pärmi ja seda sisaldavate segude ja saaduste tootmisel võib kasutada järgmisi tooteid ja aineid:
- a) töötlemise abiained, mis on artikli 24 kohaselt mahepõllumajanduslikus tootmises kasutamiseks lubatud;
 - b) IV osa punkti 2.2.2 alapunktides a, **b** ja e osutatud tooted ja ained.
- 1.4 Kasutada võib üksnes selliseid puhastus- ja desinfitseerimisvahendeid, mis on artikli 24 kohaselt töötlemisel lubatud.***
-

III LISA

TOODETE KOGUMINE, PAKENDAMINE, VEDAMINE JA LADUSTAMINE

1. Toode kogumine ja vedamine ettevalmistusüksustesse

Ettevõtjad võivad koguda mahepõllumajanduslikke, **üleminekuaja** ja mittemahepõllumajanduslikke tooteid samal ajal ainult juhul, kui võetakse asjakohased meetmed, et ära hoida nende segi- või vahetusseminek **üleminekuaja ja** mittemahepõllumajanduslike toodetega ja tagada mahepõllumajanduslike **ja üleminekuaja** toodete identifitseerimine. Ettevõtja hoiab toodete kogumispäevade, -tundide, -ahela ning vastuvõtukuupäevade ja -aegadega seotud teabe kontrolliasutusele või kontrollorganile kättesaadavana.

2. Toodete pakendamine ja vedu teistele ettevõtjatele või muudesse üksustesse

2.1 Ettevõtjad peavad tagama, et mahepõllumajanduslikke **ja üleminekuaja** tooteid veetakse teistele ettevõtjatele või muudesse üksustesse, sh hulgi- ja jaemüüjatele, ainult asjakohastes pakendites, konteinerites või sõidukites, mis on suletud viisil, mis ei võimalda pitserit muutmata või rikkumata asendada sisu teise tootega, ning on varustatud etiketiga, millele, ilma et see piiraks liidu õigusaktidele vastavate muude märgiste kasutamist, on märgitud

- a) ettevõtja või juhul, kui tegemist on eri isikuga, toote omaniku või müüja nimi ja aadress;
- b) toote nimetus või segasööda kirjeldus, millele on lisatud viide mahepõllumajanduslikule tootmisele;

- c) ettevõtjat kontrolliva kontrolliasutuse või kontrollorgani nimi või koodi number ning
- d) vajaduse korral partii tähis vastavalt märgistussüsteemile, mis on heaks kiidetud kas riigi tasandil või kokku lepitud kontrolliasutuse või kontrollorganiga ning võimaldab seostada partii artikli **34 lõikes 5** osutatud dokumendiga.

Punktides a–d osutatud andmed võib esitada ka saatedokumendil, kui on kindel, et kõnealust dokumenti saab vaieldamatult seostada toote pakendi, konteineri või sõidukiga. Saatedokumenti tuleb märkida tarnija või vedaja andmed.

2.2 Pakendeid, konteinereid või sõidukeid ei ole vaja sulgeda, kui

- a) **vedu** toimub vahetult kahe ettevõtja vahel, kelle mõlema suhtes kehtib mahepõllumajanduse kontrollisüsteem;
- b) **veetakse ainult mahepõllumajanduslikke või ainult üleminekuaja tooteid;**
- c) toodetele on lisatud dokument, mis sisaldab punktiga 2.1 ette nähtud teavet, ning
- d) nii lähetav kui ka vastuvõttev ettevõtja hoiavad selliseid veotoiminguid käsitlevaid dokumente kontrolliasutuse või kontrollorgani jaoks kättesaadavatena.

3. Erinõuded sõoda veo kohta muudesse tootmis- või ettevalmistusüksustesse või ladustamisruumidesse

Sõoda vedamisel teistesse tootmis- või ettevalmistusüksustesse või ladustamisruumidesse tagavad ettevõtjad järgmiste tingimuste täitmise:

- a) veo ajal **on** mahepõllumajanduslikult toodetud sööt, üleminekuaja sööt ja mittemahepõllumajanduslik sööt **tõhusalt füüsiliselt eraldatud**;
- b) mittemahepõllumajanduslike toodete veoks kasutatud sõidukeid või konteinereid **kasutatakse** **mahepõllumajanduslike või üleminekuaja** toodete veoks **ainult juhul, kui**
 - i) enne mahepõllumajanduslike **või üleminekuaja** toodete vedu on kasutatud sobivaid ja piisavaid puhastusmeetmeid, mille tõhusust on kontrollitud; ettevõtjad peavad need toimingud dokumenteerima;
 - ii) olenevalt kontrollimeetmete kohaselt hinnatud riskidest rakendatakse kõiki asjakohaseid meetmeid ning vajaduse korral **tagavad ettevõtjad, et mittemahepõllumajanduslikke tooteid ei saadeta turule mahepõllumajanduslikule tootmisele osutava märgisega**;

- iii) ettevõtja **hoiab** selliseid veotoiminguid käsitlevaid dokumente kontrolliasutusele või kontrollorganile kättesaadavana;
- c) mahepõllumajandusliku **või üleminekuaja** sööda lõpptoote vedu **on** muude lõpptoodete veost füüsiliselt või ajaliselt eraldatud;
- d) veo ajal **registreeritakse** nii toodete algkogus kui ka teekonna vältel iga kohale toimetatav kogus.

4. Eluskalade vedu

- 4.1 Eluskalade veoks tuleb kasutada sobivaid mahuteid, mis on täidetud puhta veega, mille temperatuur ja lahustunud hapniku sisaldus vastavad kalade vajadustele.
- 4.2 Mahutid tuleb puhastada, desinfitseerida ning loputada põhjalikult enne nende kasutamist mahepõllumajanduslike kalade ja kalatoodete veoks.
- 4.3 Stressi vähendamiseks tuleb võtta ettevaatusabinõusid. Veo ajal ei tohi loomkoormus ulatuda tasemeni, mis avaldab liikidele kahjulikku mõju.
- 4.4 Punktides 4.1, 4.2 ja 4.3 osutatud toimingute kohta peetakse arvestust.

5. Toodete vastuvõtmine teistelt ettevõtjatelt või muudest üksustest

Mahepõllumajandusliku *või üleminekuaja* toote vastuvõtmisel peab ettevõtja kontrollima pakendi **■**, konteineri *või sõiduki* suletust, kui see peab olema suletud, ja 2. jaos sätestatud märgiste olemasolu.

Ettevõtja peab kontrollima, kas 2. jaos osutatud etiketile märgitud teave vastab saatedokumentides esitatud teabele. Sellise kontrolli tulemus peab olema sõnaselgelt märgitud artikli **34 lõikes 5** osutatud dokumendis.

6. Erinõuded toodete vastuvõtmise kohta kolmandast riigist

Kolmandast riigist imporditavad mahepõllumajanduslikud *või üleminekuaja* tooted peavad olema asjakohastes pakendites või konteinerites, mis on suletud viisil, mis ei võimalda nende sisu asendada muu tootega, ning millel on eksportija etikett ning muud märgised ja numbrid, mis võimaldavad partiid identifitseerida, ning vajaduse korral on kaasas kolmandatest riikidest importimise puhul väljastatav kontrollisertifikaat.

Kolmandast riigist imporditava mahepõllumajandusliku *või üleminekuaja* toote vastuvõtmisel peab füüsiline või juriidiline isik, kellele imporditud saadetus toimetatakse ja kes võtab selle vastu edasiseks ettevalmistamiseks või turustamiseks, kontrollima pakendi või konteineri suletust ja artikli 45 lõike 1 punkti b alapunkti iii kohaselt imporditavate toodete puhul seda, kas kõnealuses *artiklis* osutatud kontrollisertifikaat *hõlmab* saadetises oleva toote liiki. Sellise kontrolli tulemus peab olema sõnaselgelt märgitud artikli **34 lõikes 5** osutatud dokumendis.

7. Toodete ladustamine
- 7.1 Toodete ladustamisel peab olema tagatud partiide identifitseerimine ning tuleb ära hoida toodete segimine või saastumine toodete või ainetega, mis ei vasta mahepõllumajandusliku tootmise nõuetele. Mahepõllumajanduslikud ja **üleminekuaja** tooted peavad olema igal ajal selgelt identifitseeritavad.
- 7.2 Mahepõllumajanduslike või **üleminekuaja** taime- ja loomakasvatussaaduste tootmise üksustes on keelatud ladustada muid sisendtooteid kui artiklite 9 ja 24 kohaselt mahepõllumajanduslikus tootmises kasutamiseks lubatud tooteid või aineid.
- 7.3 Allopaatiliste veterinaarravimite, sealhulgas antibiootikumide, ladustamine on põllumajandus- ja vesiviljelusettevõtetes lubatud tingimusel, et need ravimid on välja kirjutanud veterinaarjärelevalve ametnik seoses II lisa II osa punktis 1.5.2.2 ja III osa punkti 3.1.4.2 alapunktis a osutatud raviga, et nende ladustamiskoht on järelevalve all ja et nende kohta peetakse arvestust artikli **34 lõike 5** kohaselt.

- 7.4 Kui ettevõtja käitleb mahepõllumajanduslikke, üleminekuaja või mittemahepõllumajanduslikke tooteid *mis tahes kombinatsioonis* ning *mahepõllumajanduslikke või üleminekuaja tooteid* ladustatakse ladustamisrajatistes, kus ladustatakse ka teisi põllumajandustooteid või toitu,
- a) tuleb mahepõllumajanduslikud *või üleminekuaja* tooted hoida muudest põllumajandustoodetest või toiduainetest eraldi;
 - b) tuleb võtta kõik vajalikud meetmed, et partiid identifitseerida ning vältida nende segi- või vahetusseminekut mahepõllumajanduslike, üleminekuaja või mittemahepõllumajanduslike toodetega;
 - c) enne mahepõllumajanduslike *või üleminekuaja* toodete ladustamist on kasutatud sobivaid puhastusmeetmeid, mille tõhusust on kontrollitud; ettevõtjad peavad need toimingud dokumenteerima.

- 7.5 *Ladustamisrajatistes võib kasutada üksnes selliseid puhastus- ja desinfitseerimisvahendeid, mis on artikli 24 kohaselt mahepõllumajanduslikus tootmises kasutamiseks lubatud.*
-

IV LISA

ARTIKLIS 30 OSUTATUD NIMETUSED

BG:	биологичен.
ES:	ecológico, biológico, <i>orgánico</i> .
CS:	ekologické, biologické.
DA:	økologisk.
DE:	ökologisch, biologisch.
ET:	mahe, ökoloogiline.
EL:	βιολογικό.
EN:	organic.
FR:	biologique.
GA:	orgánach.
HR:	ekološki.
IT:	biologico.
LV:	bioloģisks, ekoloģisks.
LT:	ekologiškas.
LU:	<i>biologesch, ökologesch.</i>
HU:	ökológiai.

MT: organiku.

NL: biologisch.

PL: ekologiczne.

PT: biológico.

RO: ecologic.

SK: ekologické, biologické.

SL: ekološki.

FI: luonnonmukainen.

SV: ekologisk.

V LISA

EUROOPA LIIDU MAHEPÕLLUMAJANDUSLIKU TOOTMISE LOGO JA KOODNUMBRID

1. Logo

- 1.1 Euroopa Liidu mahepõllumajandusliku tootmise logo peab vastama järgmisele näidisele:

- 1.2 Etalonvärv Pantone värvistandardi järgi on Pantone roheline nr 376 ja neljavärvitrüki kasutamisel roheline (50 % tsüaan (sinine) + 100 % kollane).
- 1.3 Euroopa Liidu mahepõllumajandusliku tootmise logo võib kasutada ka must-valgena nagu näidisel, kuid ainult juhul, kui värve ei ole tehniliselt võimalik kasutada.

- 1.4 Kui pakendi või märgise taustavärv on tume, võib sümboleid kasutada negatiivis, kasutades pakendi või märgise taustavärvi.
- 1.5 Kui kasutatakse värvilist logo värvilisel taustal, mistõttu logo on raske eristada, võib sümboli ümbritseda joonega, et suurendada selle kontrasti taustavärviga.

- 1.6 **Kui** pakendil esitatud teave on ühevärviline, võib Euroopa Liidu mahepõllumajandusliku tootmise logo kasutada samavärvilisena.
- 1.7 Euroopa Liidu mahepõllumajandusliku tootmise logo kõrgus peab olema vähemalt 9 mm ja laius vähemalt 13,5 mm; kõrguse ja laiuse suhe peab alati olema 1:1,5. Väga väikeste pakendite puhul võib logo suurust erandkorras vähendada nii, et kõrgus on 6 mm.
- 1.8 Euroopa Liidu mahepõllumajandusliku tootmise logo võib kombineerida mahepõllumajanduslikule tootmisele osutavate graafiliste või tekstielementidega, tingimusel et need ei muuda logo olemust ega artikli 32 kohaselt määratletud märgiseid. Kombineerimisel riikide või eraettevõtjate logodega, millel kasutatakse punktiga **I.2** ettenähtud etalonvärvist erinevat rohelist värvi, võib Euroopa Liidu mahepõllumajandusliku tootmise logol kasutada kõnealust, etalonvärvist erinevat värvi.

2. Koodnumbrid

Koodnumbrite üldformaad on järgmine:

AB-CDE-999

kus

- a) AB on selle riigi ISO-kood, kus toimuvad kontrollid;
- b) CDE on komisjoni või iga liikmesriigi poolt kindlaksmääratav kolmetäheline mõiste (nt „bio“, „öko“ või „org“), mis loob seose mahepõllumajandusliku tootmisega, ning
- c) „999“ on maksimaalselt kolmekohaline viitenumber, mille määrab
 - i) iga liikmesriigi pädev asutus kontrolliasutustele või kontrollorganitele, kellele ***ta*** on delegeerinud kontrolliülesanded;
 - ii) komisjon
 - komisjoni poolt artikli 46 kohaselt tunnustatud kontrolliasutustele või kontrollorganitele;
 - komisjoni poolt artikli 48 kohaselt tunnustatud kolmandate riikide pädevatele asutustele.

VI LISA

Sertifikaadi näidis

Määruse (EL) 2018/...⁺ (mis käsitleb mahepõllumajanduslikku tootmist ja mahepõllumajanduslike toodete märgistamist) artikli 35 lõike 1 kohane sertifikaat

1. Dokumendi number:	
2. (täitke sobiv lahter) ☐ Ettevõtja ☐ Ettevõtjate rühm – vt lisa	3. Ettevõtja või ettevõtjate rühma nimi ja aadress:
4. Ettevõtja või ettevõtjate rühma tegevusala(d) (valige sobivad): ☐ Põllumajanduslik tootmine ☐ Ettevalmistamine ☐ Turustamine ☐ Ladustamine ☐ Import ☐ Eksport ☐ Turule viimine	5. Ettevõtjat või ettevõtjate rühma kontrolliva kontrolliasutuse või kontrollorgani nimi, aadress ja kood:

⁺ ELT: palun lisada käesoleva määruse number.

6. Määruse (EL) 2018/...⁺ artikli 35 lõikes 7 osutatud tootekategooria(d) ja tootmismeetodid (valige sobivad):	
- töötlemata taimed ja taimsed saadused, sh seemned ja muu taimne paljundusmaterjal Tootmismeetod: ☐ mahepõllumajanduslik tootmine, välja arvatud üleminekuajal ☐ tootmine üleminekuajal ☐ mahepõllumajanduslik tootmine koos mittemahepõllumajandusliku tootmisega (kooskõlas määruse (EL) 2018/...⁺ artikli 9 lõikega 7 või seoses ettevalmistamise, turustamise, ladustamise, impordi, ekspordi või turule viimisega)	Sertifikaadi kehtivusaeg: alates kuni

⁺ ELT: palun lisada käesoleva määruse number.

- loomad ja töötle mata loomakasvatussaadused <i>Tootmismeetod:</i> ☐ mahepõllumajanduslik tootmine, v.a üleminekuajal ☐ tootmine üleminekuajal ☐ mahepõllumajanduslik tootmine koos mittemahepõllumajandusliku tootmisega (kooskõlas määruse (EL) 2018/...⁺ artikli 9 lõikega 7 või seoses ettevalmistamise, turustamise, ladustamise, impordi, ekspordi või turule viimisega)	<i>Sertifikaadi kehtivusaeg: alates kuni</i>

⁺ ELT: palun lisada käesoleva määruse number.

- <i>vetikad ja töötlemata vesiviljelustooted</i> <i>Tootmismeetod:</i> ☐ <i>mahepõllumajanduslik tootmine, v.a üleminekuajal</i> ☐ <i>tootmine üleminekuajal</i> ☐ <i>mahepõllumajanduslik tootmine koos mittemahepõllumajandusliku tootmisega (kooskõlas määruse (EL) 2018/...⁺ artikli 9 lõikega 7 või seoses ettevalmistamise, turustamise, ladustamise, impordi, ekspordi või turule viimisega)</i>	<i>Sertifikaadi kehtivusaeg: alates</i> <i>kuni</i>
- <i>töödeldud põllumajandustooted, sh vesiviljelustooted, mis on ette nähtud toiduna kasutamiseks</i> <i>Tootmismeetod:</i> ☐ <i>mahepõllumajanduslike toodete tootmine</i> ☐ <i>üleminekuaja toodete tootmine</i> ☐ <i>mahepõllumajanduslik tootmine koos mittemahepõllumajandusliku tootmisega (kooskõlas määruse (EL) 2018/...⁺ artikli 9 lõikega 7 või seoses ettevalmistamise, turustamise, ladustamise, impordi, ekspordi või turule viimisega)</i>	<i>Sertifikaadi kehtivusaeg: alates</i> <i>kuni</i>

⁺ ELT: palun lisada käesoleva määruse number.
⁺ ELT: palun lisada käesoleva määruse number.

- sööt <i>Tootmismeetod:</i> ☐ mahepõllumajanduslike toodete tootmine ☐ üleminekuaja toodete tootmine ☐ mahepõllumajanduslik tootmine koos mittemahepõllumajandusliku tootmisega (kooskõlas määruse (EL) 2018/...⁺ artikli 9 lõikega 7 või seoses ettevalmistamise, turustamise, ladustamise, impordi, ekspordi või turule viimisega)	<i>Sertifikaadi kehtivusaeg: alates</i> <i>..... kuni</i>
- vein <i>Tootmismeetod:</i> ☐ mahepõllumajanduslike toodete tootmine ☐ üleminekuaja toodete tootmine ☐ mahepõllumajanduslik tootmine koos mittemahepõllumajandusliku tootmisega (kooskõlas määruse (EL) 2018/...⁺ artikli 9 lõikega 7 või seoses ettevalmistamise, turustamise, ladustamise, impordi, ekspordi või turule viimisega)	<i>Sertifikaadi kehtivusaeg: alates</i> <i>..... kuni</i>

⁺ ELT: palun lisada käesoleva määruse number.
⁺ ELT: palun lisada käesoleva määruse number.

- <i>muud määruse (EL) 2018/...⁺ I lisas loetletud tooted või eelmiste kategooriatega hõlmamata tooted (palun täpsustage):</i> <i>Tootmismeetod:</i> ☐ <i>mahepõllumajanduslike toodete tootmine</i> ☐ <i>üleminekuaja toodete tootmine</i> ☐ <i>mahepõllumajanduslik tootmine koos mittemahepõllumajandusliku tootmisega (kooskõlas määruse (EL) 2018/...⁺ artikli 9 lõikega 7 või seoses ettevalmistamise, turustamise, ladustamise, impordi, ekspordi või turule viimisega)</i>	<i>Sertifikaadi kehtivusaeg: alates kuni</i>
<i>Käesolev dokument on väljastatud määruse (EL) 2018/...⁺ kohaselt ja kinnitab, et ettevõtja või ettevõtjate rühm (valige sobiv) vastab kõnealuse määruse nõuetele.</i>	
<i>Kuupäev, koht:</i> <i>Väljaandva kontrolliasutuse või kontrollorgani esindaja allkiri:</i>	

⁺ ELT: palun lisada käesoleva määruse number.
⁺ ELT: palun lisada käesoleva määruse number.

Lisa – Määruse (EL) 2018/...⁺ artiklis 36 määratletud ettevõtjate rühma liikmed

<i>Liikme nimi</i>	<i>Aadress</i>

⁺ ELT: palun lisada käesoleva määruse number.